

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด

พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๕

REFLECTIONS OF THAI SOCIETY IN NAIIN AWARD - WINNING NOVELS
DURING 2006 - 2012

ZHAO YONGMEI

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
พ.ศ. ๒๕๕๗

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

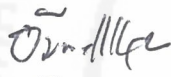
ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด

พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๕

REFLECTIONS OF THAI SOCIETY IN NAIIN AWARD - WINNING NOVELS
DURING 2006 - 2012

ZHAO YONGMEI

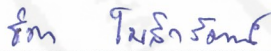
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ตรวจสอบและอนุมัติให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
เมื่อวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗

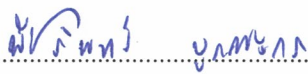
รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์
กรรมการ

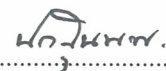
อาจารย์ ดร.พิชรินทร์ บุรณะกร
กรรมการ

อาจารย์ ดร.พิชรินทร์ บุรณะกร
ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

รองศาสตราจารย์อิสยา จันทรวิธานุชิต
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิก สุนทรชัย
คณบดีคณะศิลปศาสตร์

ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด

พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๕๕

ZHAO YONGMEI ๕๕๕๑๑๔

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ธิดา โมสิกรัตน์, กศ.ม.

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๕๕ จำนวน ๔ เรื่อง ได้แก่ มหาสมุทร ในรูปเงา กรงมนุษย์ และ รังเลือด และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตของคนในสังคมเมืองและคนในสังคมชนบทคือ ๑) คนในสังคมเมืองมีที่อยู่อาศัยคับแคบ เป็นคอนโดมีเนียม ตึกแถว และบ้านเดี่ยวที่มีพื้นที่จำกัด ประกอบอาชีพรับจ้าง ซื้ออาหารมารับประทาน คนในเมืองพักผ่อนโดยหาความบันเทิงหลังจากเสร็จงาน และทำกิจกรรมเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ๒) คนในสังคมชนบทมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายและพึ่งพาธรรมชาติ ประกอบอาชีพทำไร่ทำนา หาความบันเทิงด้วยการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดที่มีต่อผู้อ่านในด้าน ๑) การให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของคนไทย ได้แก่ ความเอื้อเฟื้อ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญู ๒) ด้านการปลูกฝังค่านิยมการดำเนินชีวิต ได้แก่ การประกอบอาชีพ การศึกษา การมีมนุษยสัมพันธ์ การมีอิสระในชีวิตตนเอง ๓) ด้านการให้ความบันเทิงใจ โดยการใช้ภาษา ได้แก่ การใช้ภาษาต่างประเทศ การใช้ภาษาถิ่น และการใช้ภาพพจน์

คำสำคัญ: ภาพสะท้อน อิทธิพล สังคมเมือง สังคมชนบท นายอินทร์อะวอร์ด

REFLECTIONS OF THAI SOCIETY IN NAIIN AWARD-WINNING NOVELS
DURING 2006 – 2012

ZHAO YONGMEI 554114

MASTER OF ARTS (COMMUNICATIVE THAI AS A SECOND LANGUAGE)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: THIDA MOSIKARAT, ED.M.

ABSTRACT

The purpose of this research was to analyze the portrayal of Thai society reflected from Naiin-Award winning novels during 2006 – 2012 (B.E. 2549 – 2555). The study employed the descriptive analysis approach upon the contents of four novels: Mahasamud (The Ocean), Nai-Roob-Ngao (In the Shadow's Shape), Krong-Manud (Human Cage), and Rang-Lued (Bloody Island).

The result of the study showed that the novels have depicted the livelihood of people both in urban society and rural society. The urbanites live in the very small and limited residences, which can be divided into three main categories : condominium, tenement house, and detached house. People's civic lifestyle fits into the tendency to work in the service careers. As time becomes sparse, they fall into a convenient-loving temperament seen in their habits of eating out, buying instant food, and seeking entertainment for relaxation after work. On the contrary, those rustics reside in a detached and independent house far from other villagers and novel advancement. Their living place and workplace are almost overlapped, as they are farming on the same land on which they dwell. The bucolic ways of living are simple and close to nature: they plant crops which become their food. These people love doing activities for their entertainment but these amusement pursuits are not still separated from nature and natural lifestyle. Effect of novel won Preview this Award to the reader in terms of 1) The insights on the merits of the Thailand include courtesy, honesty and piety. 2) The values instilled lifestyle including occupation, education, human relations, and the freedom in my own life. 3) For the enjoyment By using the language include the use of a foreign language, use of dialect and use of image.

Keywords: reflections, Effect, urban society, rural society, Naiin Award

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือจากคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ คือ อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และ รองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา และคำแนะนำในการแก้ไขรายงานการวิจัย รวมทั้งให้กำลังใจ จนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัมพร สุขเกษม ประธานกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร และรองศาสตราจารย์ธิดา โมสิกรัตน์ กรรมการที่สอบเค้าโครงและสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำการปรับแก้ไขข้อมูลและการนำเสนอผลการวิจัยให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามระเบียบวิธีวิจัยด้านวรรณกรรม

ขอกราบขอบพระคุณด้วยความระลึกถึงยิ่งแต่คุณพ่อและคุณแม่ผู้เป็นที่เคารพรัก และพี่ชายที่รักที่ได้สนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยในการเดินทางมาศึกษาเล่าเรียนในประเทศไทย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษาและช่วยเหลือในด้านวัฒนธรรมไทย-จีนตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนที่ร่วมชั้นเรียนทั้ง ๒๓ คน ที่เรียนสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และ เพื่อนทุกคนที่ได้ให้กำลังใจและช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านตลอดมาจนสำเร็จการศึกษา

ZHAO YONGMEI

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ สมมุติฐานของการวิจัย	๔
๑.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๔
๑.๕ ขอบเขตของการวิจัย	๕
๑.๖ คำนียามศัพท์เฉพาะ	๕
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย	๖
๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๖
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมและสังคม	๗
๒.๑.๑ ภาพสะท้อนจากวรรณกรรม	๘
๒.๑.๒ อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม	๙
๒.๑.๓ อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อผู้คนในสังคม	๙
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับนวนิยาย	๑๑
๒.๒.๑ ความหมายของนวนิยาย	๑๑
๒.๒.๒ องค์ประกอบของนวนิยาย	๑๒
๒.๒.๓ ลักษณะเนื้อหาของนวนิยาย	๑๓
๒.๓ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนไทย	๑๕
๒.๓.๑ ลักษณะสังคมไทย	๑๕
๒.๓.๒ ลักษณะของสังคมเมือง	๑๖
๒.๓.๓ ลักษณะของสังคมชนบท	๑๖
๒.๓.๔ ค่านิยมของสังคมไทย	๑๗
๒.๔ วรรณกรรมที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด	๒๐
๒.๔.๑ ความเป็นมาของรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด	๒๐
๒.๔.๒ วัตถุประสงค์และคุณสมบัติของงานและผู้ส่งงานเข้าประกวด	๒๐
๒.๔.๓ บทวิจารณ์นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด	
พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๕	๒๑
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๒.๕.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม	๒๑
๒.๕.๒ งานวิจัยเกี่ยวข้องกับวรรณกรรมที่ได้รับรางวัล	๒๔
บทที่ ๓ วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัล	
นายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๕	
๓.๑ สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย	๒๗
๓.๑.๑ ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในเมือง	๒๗
๓.๑.๒ ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชนบท	๔๔
๓.๒ ค่านิยมของคนไทย	๕๔
๓.๒.๑ ค่านิยมของคนในเมือง	๕๕
๓.๒.๒ ค่านิยมของคนในชนบท	๖๒
๓.๓ ความสัมพันธ์ของคนในสังคมไทย	๖๓
๓.๓.๑ ความสัมพันธ์ของคนในเมือง	๖๓
๓.๓.๒ ความสัมพันธ์ของคนในชนบท	๗๐
บทที่ ๔ อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด	
พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๕ ที่มีต่อผู้อ่าน	
๔.๑ การให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของคนไทย	๗๓
๔.๑.๑ ความเอื้อเฟื้อ	๗๓
๔.๑.๒ ความซื่อสัตย์สุจริต	๗๙
๔.๑.๓ ความกตัญญู	๘๑
๔.๒ การปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต	๘๓
๔.๒.๑ การประกอบอาชีพ	๘๓
๔.๒.๒ การศึกษา	๘๖
๔.๒.๓ การสร้างมนุษยสัมพันธ์	๘๗
๔.๒.๔ การมีอิสระในชีวิตตนเอง	๘๙
๔.๓ การให้ความบันเทิงใจด้านการใช้ภาษา	๙๑
๔.๓.๑ การใช้ภาษาต่างประเทศ	๙๑
๔.๓.๒ การใช้ภาษาถิ่น	๙๒
๔.๓.๓ การใช้ภาพพจน์	๙๓
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๙๗
๕.๒ อภิปรายผล	๙๘
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๐๐
บรรณานุกรม	๑๐๑
ประวัติผู้เขียน	๑๐๕

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

นวนิยายเป็นรูปแบบวรรณกรรมประเภทหนึ่ง เป็นผลผลิตที่นักเขียนได้ถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้สัมผัสประสบการณ์ในการใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมของสังคมและวัฒนธรรมนำมาเขียนเรื่องราวหรือเป็นเนื้อหาเผยแพร่ความคิดของตนแก่สังคม ดังที่ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (๒๕๑๔ : ๑๔๑) ได้กล่าวว่า “นักเขียนคนเดียวเปรียบเสมือนสามคน คือเป็นนักประพันธ์ เป็นหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนั้น และเป็นพลเมืองของสังคม” นั่นหมายความว่านอกจากนักเขียนเป็นสมาชิกของสังคมแล้วยังเอาใจใส่เหตุการณ์บ้านเมืองต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคสมัย และมีบทบาทหน้าที่บันทึกภาพสังคม เป็นตัวแทนที่แสดงความคิดเห็นของบุคคลและเหตุการณ์ในสังคมของยุคสมัยนั้น เป็นผลงานวรรณกรรมของตนเองด้วย เพราะฉะนั้นเนื้อหาของวรรณกรรม จึงสะท้อนภาพสังคมที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง เป็นภาพถ่ายของชีวิตจริง ในด้านความเป็นอยู่ ความเชื่อ ค่านิยมของสังคมในสมัยยุคนั้นด้วย ดังคำกล่าว “วรรณกรรมเป็นคั่นฉ่องแห่งยุคสมัย” (บรรจง บรรเจอดศิลป์. ๒๕๒๔ : ๙๕)

นวนิยายเป็นผลผลิตของนักเขียนและเป็นสมบัติทางวรรณกรรมของสังคม มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสังคมอย่างใกล้ชิดเช่นกัน ทั้งนี้เพราะผู้เขียนนวนิยายมีบทบาทสองด้าน คือ ด้านแรกในฐานะผู้ผลิตวรรณกรรม ด้านที่สองในฐานะหน่วยหนึ่งของสังคม ฉะนั้นนวนิยายจะมีเนื้อหาและความคิดที่ได้รับอิทธิพลจากสังคม แม้ว่านวนิยายจะเกิดขึ้นมาจากจินตนาการของผู้เขียน มีโครงเรื่องและพฤติกรรมของตัวละครที่ผู้เขียนสมมติและสร้างสรรค์ขึ้นก็ตาม แต่ผู้เขียนก็ได้ถ่ายทอดแบบมาจากบุคคลและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในสังคมตามที่ผู้เขียนพบเห็นหรือมีประสบการณ์ หากผู้เขียนมีฝีมือในการแต่ง ก็จะทำให้ความบันเทิงที่ผู้อ่านสนใจติดตามอ่าน และเห็นภาพความเป็นจริงของผู้คนและสังคมด้วย “ฉะนั้นนวนิยายจึงมีความผูกพันกับสังคมด้วยโลกทัศน์ของผู้เขียนที่มีต่อสังคมนั่นเอง” (ประทีป เหมือนนิล. ๒๕๒๓ : ๕๑ - ๕๒)

นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างนวนิยายและสังคมนั้นมีอิทธิพลต่อกัน ดังที่ รื่นฤทัย สัจจพันธ์ (๒๕๒๕ : ๕๐) กล่าวว่า “นวนิยายเป็นเรื่องที่สะท้อนวิถีชีวิตและสังคมปัจจุบัน เป็นเสมือนกระจกเงาบานใหญ่ที่สะท้อนให้รู้จักชีวิต รู้จักสังคม รู้จักมนุษย์ ให้แง่คิดและคลี่คลายปัญหาในบางครั้ง” นวนิยายจึงเป็นวรรณกรรมที่ผู้เขียนได้บันทึกวิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อในช่วงเวลานั้น แม้ว่านวนิยายจะเป็นวรรณกรรมที่ให้ความคิด หรือถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามประสบการณ์ของผู้เขียน แต่เนื้อหาในนวนิยายให้ความบันเทิง เรื่องราวในนวนิยายจึงอาจไม่ได้เป็นเรื่องจริง และตัวละครก็ไม่ได้เป็นบุคคลจริง ๆ ในสังคมทั้งหมด แต่เรื่องนี้นักเขียนสร้างขึ้นโดยใช้จินตนาการ ได้แฝงแนวคิดที่ว่าการเขียนนวนิยายได้รับอิทธิพลจากสังคม และวรรณกรรมเป็นกระจกของสังคม ดังนั้นนวนิยายย่อมกำเนิดจากสังคม นักเขียนเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมมาสร้างเรื่องราวและตัวละคร สะท้อนให้เห็นสังคมและผู้คนในสังคมในช่วงเวลานั้น คนอ่านรุ่นหลังสามารถศึกษาและเรียนรู้สภาพสังคมในยุคสมัยต่าง ๆ ได้ ทั้งในอดีตและปัจจุบันผ่านการอ่านนวนิยาย มีความรู้และได้รับความเพลิดเพลินพร้อม ๆ กันได้เป็นอย่างดี

นวนิยายไทยได้บันทึกวิถีชีวิตของคนไทยในยุคนั้น เป็นภาพสะท้อนวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน วิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่แตกต่างกันนั้น ทำให้สรุปได้ว่าวิถีชีวิตไทยมีลักษณะอันโดดเด่น มีความเป็นของตัวเอง ดังที่มีการบันทึกสภาพของผู้คนและสังคมไทยในสภาพแวดล้อมธรรมชาติของสมัยสุโขทัย ในวรรณกรรมประเภทจารึก กล่าวว่า “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” นอกจากนี้ มีการศึกษาวิจัยวรรณกรรมที่สนับสนุนได้ว่า วรรณกรรมสะท้อนภาพชีวิตและสังคมไทย ดังเช่น เพ็ญจันทร์ มาประชา (๒๕๔๑) ศึกษาภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายของนิเวศ กันไทยราษฎร์ แสดงว่าสังคมไทยที่เป็นสังคมเมืองเป็นสังคมที่มีปัญหาทางพฤติกรรมทางเพศ ค่านิยมทางวัตถุ มีพฤติกรรมการดำรง นอกจากนี้ Jiang Nannan (๒๕๕๔) ได้ศึกษานวนิยายของ งามพรรณ เวชชาชีวะ พบว่าผู้เขียนได้สะท้อนสภาพสังคมในชนบท ซึ่งมีความเป็นอยู่เรียบง่าย สืบทอดขนบประเพณี ความเชื่อแบบเก่าได้อย่างดี ผู้เขียนได้ถ่ายทอดเรื่องราวของตัวละครที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกันระหว่างในชนบทไทยกับในสังคมเมือง จึงกล่าวได้ว่า ภาพสะท้อนของชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในยุคนี้ ๆ ที่อยู่ในถิ่นที่ต่างกันจะมีวิถีชีวิตที่แตกต่างเช่นเดียวกัน

สุรัชย์ หวันแก้ว (๒๕๓๔ : ๑๕๖) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมหรือเกิดการพัฒนาของสังคม ทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงจากวิถีชีวิตดั้งเดิม เช่น การเปลี่ยนแปลงของสังคมทำให้ระบบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม โครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มและส่วนประกอบของสังคมนั้นเปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างชาวชนบท ชาวเมือง เป็นต้น เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (๒๕๔๒ : ๑๒) ได้กล่าวว่า “วิถีชีวิตไทยมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างธรรมชาติไปตามสถานการณ์และกาลเวลา” ดังเช่นในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างและความสัมพันธ์ในครอบครัวคนไทย เดิมเป็นครอบครัวขนาดใหญ่มีสมาชิกจำนวนมากตามลักษณะของสังคมเกษตรกรรม ในปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากสังคมตะวันตก สังคมเปลี่ยนเป็นสังคมอุตสาหกรรม ครอบครัวไทยลดขนาดลงมีสมาชิกเพียงพ่อแม่และลูกเท่านั้น

สาเหตุสำคัญที่ทำให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงคือ การใช้แผนการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ประเทศไทยได้พัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรม (จิตรรา วีรบุรินทร์. ๒๕๔๐ : ๓๕๕ - ๓๕๖) จึงเกิดสังคมเมืองในขณะเดียวกับสังคมชนบทเสื่อมสลายไป ดังนั้น ภาพสะท้อนของสังคมแบบดั้งเดิม และสังคมสมัยใหม่จึงถูกบันทึกไว้ในวรรณกรรมโดยเฉพาะวรรณกรรมประเภทนวนิยาย ที่มีกลวิธีการแต่งและการเสนอแนวคิดในนวนิยายได้อย่างเหมาะสม จึงมีการนำเสนอวิถีชีวิตในชนบทและในเมืองในวรรณกรรมประเภทนวนิยายอย่างแพร่หลาย และผู้อ่านก็นิยมอ่านและติดตามเรื่องราวอย่างสนุกสนาน

ร้านนายอินทร์ ซึ่งเป็นร้านค้าปลีกหนังสือในเครือบริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) ดำเนินธุรกิจโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการศึกษา มุ่งเน้นกระจาย ความคิด และวัฒนธรรมสู่ชุมชน ตลอดจนการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน การเขียน และเรียนรู้รอบด้าน ได้จัดประกวดการแต่งวรรณกรรมเพื่อให้รางวัลนายอินทร์อะวอร์ด เป็นรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ และเป็นเวทีแสดงความสามารถของนักเขียน อีกทั้งสนับสนุนให้เกิดผลงานเขียนใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพในสังคมไทย (พจนารถ พจนปกรณ์. ๒๕๕๑ : ๑๖๗)

การประกวดรางวัลของร้านนายอินทร์ เริ่มจัดเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อเนื่องจนกระทั่งปัจจุบัน เป็นรางวัลผลงาน ๖ ประเภท ได้แก่ สารคดี นิทานภาพสำหรับเด็ก วรรณกรรม

เยาวชณ เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ และนวนิยาย โดยสนับสนุนส่งเสริมอย่างต่อเนื่องในทุกกระบวนการขั้นตอน เพื่อส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ร้าน และธุรกิจหนังสือเล่มของสำนักพิมพ์ในเครืออมรินทร์ที่ดำเนินธุรกิจหนังสือเพื่อการเรียนรู้ของสังคมให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายด้วยผลงานการบริการและหนังสือเล่มที่มีคุณภาพ

นวนิยายที่ได้รับรางวัลรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดมีรูปแบบการแต่งและเนื้อหา เช่นเดียวกับนวนิยายอื่น ๆ มีองค์ประกอบของการแต่งและมีเนื้อหาสะท้อนภาพสังคมใช้ภาษาที่อ่านง่าย ชัดเจน กลวิธีการเล่าดำเนินไปอย่างเข้าใจง่าย สามารถถ่ายทอดอารมณ์อันเป็นธรรมชาติ สะท้อนสภาพชีวิตของครอบครัว มีมุมมองอันดีเด่น ทำให้ผู้อ่านมองเพื่อนร่วมโลกด้วยความเข้าใจ ส่วนหนึ่งด้วยโอกาส นอกจากนี้ยังจงใจให้ผู้อ่านร่วมรู้สึกในชะตากรรมของตัวละครอย่างจริงจัง ดังคำนิยามที่ตีพิมพ์ในหนังสือนวนิยายที่ได้รับรางวัลบางเรื่อง ดังนี้

เป็นนวนิยายที่นำภาพชีวิตและจิตวิญญาณของกลุ่มคนที่เลือกดำรงชีวิตด้วยอาชีพเสี่ยงอันตรายและห่างไกล จากความรู้ของคนที่ส่วนมากที่สุดอาชีพหนึ่ง มาให้เราสัมผัส ผ่านฉากเหตุการณ์และพฤติกรรมของตัวละครที่ดำเนินไปอย่างสมจริงและเร้าใจผู้เขียนมีความสามารถในการสร้างบรรยากาศและแต้มสีสัมผัสท้องถื่น

(รังเสือด ๒๕๔๙)

ผู้ประพันธ์สามารถนำผู้อ่านเข้าไปอยู่ในใจของตัวละคร กลวิธีการเล่าดำเนินไปอย่างเข้าใจง่าย โดยใช้บทสนทนา บทบรรยาย การกระทำ ความนึกคิด และการชี้แจงของตัวละครอย่างสมดุล โดดเด่นทั้งเนื้อหา อารมณ์ และนัยของเรื่อง ให้ผู้อ่านเข้าใจโลกและมีความเมตตามากขึ้น

(กรงมณุษย์ ๒๕๕๑)

ผู้ประพันธ์สร้างความเวอร์-ลึกลับเกินเหตุจะปรากฏผ่านพฤติกรรมแปลก ๆ ของตัวละคร สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับผู้อ่านโดยผ่านลีลาชีวิตของตัวละครให้เห็นปัญหาของตัวละคร แท้จริงคือการกะเทาะเปลือกให้เห็นภาพชีวิต สังคม วิถีวัฒนธรรม ความรู้สึกนึกคิดของผู้คนที่เกิดขึ้น ดำเนินอยู่ และคงจะดำเนินต่อไปในสังคมไทยยุคปัจจุบัน

(มหาสมุทร ๒๕๕๕)

จากคำนำดังกล่าวสรุปได้ว่า นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด เป็นวรรณกรรมที่มีคุณภาพ มีคุณค่า มีการพิมพ์และได้รับความนิยมอ่านแพร่หลาย และจึงมีการศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ มากขึ้น ผู้อ่านจะได้ประโยชน์ในด้านการดำเนินชีวิต ด้านคุณธรรม ด้านความเชื่อและด้านค่านิยม นวนิยายที่ได้รับรางวัลเป็นวรรณกรรมที่มีความสมบูรณ์ในด้านองค์ประกอบการแต่ง ทั้งโครงเรื่องที่ดำเนินไปอย่างมีเอกภาพ มีเหตุการณ์ที่สอดรับกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล ตัวละครแต่ละตัวเป็นตัวของตัวเอง เสมือนว่ามีชีวิตจริง ผู้แต่งได้เสนอความคิดเห็นโดยการให้ตัวละครผ่านตัวละคร ลักษณะเหล่านั้นสามารถซ้ำหาลงไปในจิตใจของตัวละคร ทำให้เราได้สัมผัสกับความคิดอีกแง่มุมหนึ่งของมนุษย์ สอดแทรกคำคมชวนคิดและปรัชญาชีวิตอันลึกซึ้งและบอกเล่าเรื่องราวได้อย่างชัดเจน

จากการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของสังคมไทยที่ทำให้ค่านิยม การดำรงชีวิต และความเชื่อของคนปัจจุบันได้เปลี่ยนไป และผู้เขียนนวนิยายมีบทบาทที่จะถ่ายทอดหรือสะท้อนวิถีชีวิตของคน

ในสังคมหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงโดยผ่านการกระทำของตัวละคร ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติ จึงสนใจศึกษาสภาพชีวิตและสังคมของไทยปัจจุบัน โดยเฉพาะวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยที่ถ่ายทอดในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ดังที่ยกย่องว่าเป็นนวนิยายที่มีคุณภาพและมีคุณค่า มีรางวัลเป็นเครื่องประกัน การศึกษานวนิยายที่ได้รับรางวัลดังกล่าวจะทำให้เข้าใจสภาพชีวิต วัฒนธรรม จริยธรรมของคนไทย และเห็นว่าโดยสังคมมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต และค่านิยมของคนในปัจจุบัน ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

๑.๒ วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

การศึกษาวิจัยภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนวิถีชีวิตของคนไทยในสังคมชนบทและสังคมเมืองในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๕
๒. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๕ ที่มีต่อสังคม

๑.๓ สมมุติฐานของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีสมมุติฐานดังนี้

๑. นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดได้สะท้อนให้เห็นภาพสังคมเมืองและสังคมชนบทในด้านการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ค่านิยม และสถานภาพของคนไทย
๒. นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดมีอิทธิพลต่อสังคมในด้านประเพณี อารมณ์ ระบบความคิด การปลูกฝังค่านิยม และการสอนคุณธรรมจริยธรรม

๑.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย ๓ ด้านคือ แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตของตัวละคร แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเขียนที่ปรากฏในนวนิยาย ดังนี้

๑. แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

วรรณกรรมสะท้อนภาพสังคม สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม วรรณกรรมจะสะท้อนภาพสังคมตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมชีวิตของผู้คนของยุคสมัยนั้นได้อย่างชัดเจน รัญจวน อินทรกำแหง (๒๕๓๙ : ๒๘ - ๓๓) ได้กล่าวว่า ศิลปะ วรรณกรรม และสังคมมีความสัมพันธ์กัน วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมสะท้อนถึงชีวิตมนุษย์ในสังคม วรรณคดีจึงไม่ใช่สิ่งที่สูงส่งลอยอยู่กลางเวหา แต่เป็นสิ่งที่ต้องสัมผัสกับชีวิต สะท้อนชีวิตและสรุปบทเรียนให้กับชีวิตที่มีส่วนหนุนช่วยเปลี่ยนแปลงเพื่อสิ่งที่ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปของชีวิตมนุษย์ วรรณคดีจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงสังคมตามความเป็นจริง นักเขียนเป็นส่วนหนึ่งในสังคม เป็นผู้คนที่ได้มีประสบการณ์จากการดำเนินชีวิตและได้สัมผัสประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยมจากสังคม ดังนั้นวรรณกรรมจึงสามารถสะท้อนให้ผู้อ่านเห็นสภาพสังคมของยุคสมัยต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน

๒. แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตของตัวละคร

นักเขียนได้สร้างตัวละครขึ้นมาตามประสบการณ์ที่มีในชีวิตจริง เถกิง พันธุ์เถกิงอมร (๒๕๔๑ : ๑๘๐) ได้กล่าวว่า นวนิยาย แสดงความเป็นไปหรือมุ่งแสดงเพียงด้านใดด้านหนึ่งของสังคม นวนิยายสะท้อนสังคมเมือง สังคมชนบท และสังคมต่างแดน นวนิยายสะท้อนสังคมเมืองสะท้อนชีวิตแบบใหม่ในสังคมเมืองหลวง ซึ่งสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของผู้คนในเมือง นวนิยายสะท้อนสังคมชนบท จะสะท้อนความเป็นไปและปัญหาของสังคมชนบทในแง่ใดแง่หนึ่ง นวนิยายสะท้อนสังคมต่างแดนจะสะท้อนให้เห็นปัญหา วิถีชีวิต และสภาพสังคมของต่างประเทศ ดังนั้นตัวละครเป็นตัวแทนของผู้คนทั่วไป มีลักษณะ ความคิด นิสัยและพฤติกรรมของมนุษย์ในตัวให้เห็นสภาพชีวิตของคนไทยโดยผ่านพฤติกรรมและสถานภาพของตัวละคร เพราะฉะนั้นการดำเนินชีวิตของตัวละครในวรรณกรรมจะสะท้อนให้เห็นความเป็นจริงของสังคม

๓. ความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของวรรณกรรม

นักเขียนได้แต่งวรรณกรรม โดยมีวัตถุประสงค์ให้ความบันเทิงแล้วยังได้ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกในด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต โดยผ่านวรรณกรรมและแสดงความคิด ความรู้สึกของตน สุจิตรา จรจิตร (๒๕๔๓ : ๓๗ - ๔๐) ได้กล่าวว่า อิทธิพลของวรรณกรรมขึ้นาสังคม วรรณกรรมประเภทคำสอน ศาสนา หรือสุภาษิต จะมีอิทธิพลต่อค่านิยม และการปฏิบัติตนของคนในสังคม โดยอิทธิพลของวรรณกรรมประเภทนี้จะค่อยแทรกซึมเข้าไปอยู่ในวิถีชีวิต ความนึกคิด คตินิยมโดยไม่รู้ตัวตลอดจนเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนของคนในสังคม เพราะฉะนั้นวรรณกรรมนอกจากให้ความบันเทิงแก่สังคมแล้วยังแสดงให้เห็นทิศทางในการดำเนินชีวิต เห็นปัญหาของสังคม และปฏิบัติตามแนวคิดที่ถูกต้อง

๑.๕ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์นวนิยายไทยในด้านเนื้อเรื่องและตัวละคร โดยคัดเลือกนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้แก่

๑. เรื่อง รังเลือด แต่งโดย สาครพุลสุข ได้รับรางวัลปี พ.ศ. ๒๕๔๙
๒. เรื่อง กรุงมนุษย์ แต่งโดย พจนารถ พจนปกรณ์ ได้รับรางวัลปี พ.ศ. ๒๕๕๑
๓. เรื่อง ในรูปเงา แต่งโดย เงามจันทร์ ได้รับรางวัลปี พ.ศ. ๒๕๕๔
๔. เรื่องมหาสมุทร แต่งโดย วันเฉลิม วัฒนวรกิจกุล ได้รับรางวัลปี พ.ศ. ๒๕๕๕

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ มีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง มีนิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

๑. **นวนิยาย** หมายถึง เป็นวรรณกรรมประเภทเรื่องสมมุติหรือบันเทิงคดี ที่เป็นร้อยแก้วแบบพรรณนาโวหาร แต่งขึ้นด้วยจินตนาการของผู้แต่ง เรื่องราวในนวนิยายจะเป็นเรื่องที่สมมุติแต่ก็ได้รับอิทธิพลจากสังคมจริง ให้ความบันเทิงพร้อมแก่มนุษย์ทั่วไป

๒. **ภาพสะท้อน** หมายถึง สภาพของสังคมที่นักเขียนถ่ายทอดไว้ในวรรณกรรม เช่น ค่านิยม เหตุการณ์ คุณธรรม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ อาชีพ การดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคม เป็นต้น

๓. **วิถีชีวิต** หมายถึงวิธีการดำรงชีวิตของมนุษย์ รวมถึงสภาพที่อยู่อาศัย อาหารการกิน การประกอบอาชีพ การแต่งกาย ความเชื่อ ประเพณี เป็นต้น

๔. **สังคมชนบท** หมายถึง สังคมที่อยู่นอกเขตเมือง กลุ่มคนอยู่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก เป็นชุมชนธรรมชาติ มนุษย์ได้รวมเป็นกลุ่มและมีวัฒนธรรมแบบจารีต หรือที่รับถ่ายทอดทัศนคติ วัฒนธรรมจากบรรพบุรุษ มีประชากรที่เลี้ยงชีพด้วยการเกษตรกรรมเป็นสำคัญ

๕. **สังคมเมือง** หมายถึง สังคมที่เป็นเมืองศูนย์รวมของประชากร มีประชากรจำนวนมาก และมีความหนาแน่นสูงในพื้นที่หนึ่ง ๆ แต่มีความสัมพันธ์ลักษณะฉาบฉวย นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งรวมของทุน อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าและบริการ การคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร การค้าและบริการ

๑.๗ วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมและสังคม เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

๒. ศึกษาชีวประวัติผู้เขียนและวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด

๓. คัดเลือกนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๕

๔. วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๕

๕. วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตของตัวละครในนวนิยายรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๕

๖. วิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายที่มีต่อสังคมในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๕

๗. นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Decriptive Analysis)

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้เห็นสภาพวิถีชีวิตของคนไทยสมัยปัจจุบันที่ปรากฏในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๕

๒. ทำให้ผู้อ่านได้มีแนวคิดเกี่ยวกับและเข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในสังคมเมืองและสังคมชนบทในด้านการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม และค่านิยมในสังคมไทยปัจจุบัน

๓. ทำให้ตระหนักอิทธิพลและคุณค่าของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม

บทที่ ๒
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๕ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางและทฤษฎีในการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมและสังคม
    - ๒.๑.๑ ภาพสะท้อนจากวรรณกรรม
    - ๒.๑.๒ อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม
    - ๒.๑.๓ อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อผู้คนในสังคม
  - ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับนวนิยาย
    - ๒.๒.๑ ความหมายของนวนิยาย
    - ๒.๒.๒ องค์ประกอบของนวนิยาย
    - ๒.๒.๓ ลักษณะเนื้อหาของนวนิยาย
  - ๒.๓ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนไทย
    - ๒.๓.๑ ลักษณะสังคมไทย
    - ๒.๓.๒ ลักษณะวิถีชีวิตของคนไทยในสังคมเมือง
    - ๒.๓.๓ ลักษณะวิถีชีวิตของคนไทยในสังคมชนบท
    - ๒.๓.๔ ค่านิยมของสังคมไทย
  - ๒.๔ วรรณกรรมที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด
    - ๒.๔.๑ ความเป็นมาของรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด
    - ๒.๔.๒ วัตถุประสงค์และคุณสมบัติของงานและผู้ส่งงานเข้าประกวด
    - ๒.๔.๓ บทวิจารณ์นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๕
  - ๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
    - ๒.๕.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม
    - ๒.๕.๒ งานวิจัยเกี่ยวข้องกับวรรณกรรมที่ได้รับรางวัล
- ดังมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๒.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมและสังคม

การศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมซึ่งได้ศึกษาภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรม อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม และอิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม เป็นการศึกษาแนวคิดในการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๕ มีสาระโดยสรุปดังนี้

๒.๑.๑ ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรม

วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ทำให้ผู้อ่านสามารถมองเห็นสภาพชีวิตของสังคมโดยผ่านวรรณกรรมของยุคสมัยนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการเพื่อนำมาศึกษาภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรม โดยสรุปได้ดังนี้

ประทีป เหมือนนิล (๒๕๑๙ : ๕๖) ได้กล่าวว่า นวนิยายมีหน้าที่ทำเป็นกระจกเงาสะท้อนสังคม ภาพที่สะท้อนออกมานั้นจะชัดเจน พร่ามัว สวยงาม บุดเบี้ยว มุมแคบ หรือมุมกว้างประการใด ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในสังคมกับเจตนาและฝีมือของผู้เขียน นวนิยายทุกเรื่องสะท้อนภาพของสังคม อันหมายรวมถึงทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของมนุษย์ ทั้งสิ่งที่เราเรียกว่าเป็น “ฉาก” สถานที่ต่าง ๆ และสิ่งที่เป็น “บรรยากาศ” หากผู้เขียนสะท้อนออกมาโดยไม่ตั้งใจ สิ่งเหล่านี้เป็นเพียงองค์ประกอบของเรื่องเท่านั้น แต่บางครั้งผู้เขียนมีจุดประสงค์ที่จะสะท้อนภาพสังคมอย่างจงใจ โดยเฉพาะในส่วนที่เป็น “ปัญหาสังคม” เมื่อนั้นสภาพสังคมที่ผู้เขียนตั้งใจสะท้อนออกมาจะเป็นแนวคิดเด่นของเรื่อง

รัฐจวน อินทรกำแหง (๒๕๓๙ : ๒๘ - ๓๓) ได้กล่าวว่า ศิลปะวรรณกรรมและสังคมมีความสัมพันธ์กันโดยกล่าวว่า วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม สะท้อนถึงชีวิตมนุษย์ในสังคม วรรณคดีจึงไม่ใช่สิ่งที่สูงส่งลอยอยู่กลางเวหา แต่เป็นสิ่งที่ต้องสัมผัสกับชีวิตสะท้อนชีวิตและสรุปบทเรียนให้กับชีวิตที่มีส่วนหนุนช่วยเปลี่ยนแปลงเพื่อสิ่งที่ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปของชีวิตมนุษย์ วรรณคดีจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงสังคมตามความเป็นจริงซึ่งแสดงออกความเป็นจริง และบันทึกความเป็นจริง

สายทิพย์ นุกุลกิจ (๒๕๓๙ : ๒๖) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมที่ผู้เขียนที่ผู้เขียนทำหน้าที่เป็นกระจกเงาสะท้อนภาพสังคมกลุ่มต่าง ๆ ที่ตนประสบมาอย่างใกล้ชิด เช่น สะท้อนภาพสังคมชั้นสูง สะท้อนภาพคนชั้นกลางที่มักจะประสบกับปัญหาต่าง ๆ เช่น ในด้านความรัก ปัญหาอาชีพ ปัญหาทางเพศ ปัญหาเด็กวัยรุ่น

เถกิง พันธุ์เถกิงอมร (๒๕๔๑ : ๑๘๐) ได้กล่าวว่า นวนิยายแนวสะท้อนสังคม แสดงความเป็นไปหรือมุ่งแสดงเพียงด้านใดด้านหนึ่งของสังคม นวนิยายสะท้อนสังคมเมือง สังคมชนบท และสังคมต่างแดน นวนิยายสะท้อนสังคมเมืองสะท้อนชีวิตแบบใหม่ในสังคมเมืองหลวง ซึ่งสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนในเมือง นวนิยายสะท้อนสังคมชนบทจะสะท้อนความเป็นไปและปัญหาของสังคมชนบทในแง่ใดแง่หนึ่ง นวนิยายที่สะท้อนภาพสังคมต่างแดนที่จะสะท้อนให้เห็นปัญหา วิถีชีวิต และสภาพสังคมของต่างประเทศ

อิงอร สุพันธ์วนิช (๒๕๕๑ : ๑๐) ได้กล่าวว่า จากสมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน วรรณกรรมได้ทำหน้าที่สะท้อนสังคมได้อย่างหลากหลายมุมมอง จากความสุข ความรัก กิเลสตัณหา อารมณ์ขัน ความงาม ความเปลี่ยนแปลงของสังคม วรรณกรรมเป็นงานเขียนจากคนสู่คน สะท้อนมุมมองหลากหลายของสังคม และจะเป็นเช่นนี้ไปตราบเท่าที่ยังมีสังคมและคนในสังคม

สรุปได้ว่า นวนิยายมีหน้าที่ทำเป็นกระจกเงาของสังคม สะท้อนความเป็นจริงอันหมายรวมถึงทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของมนุษย์ สะท้อนสังคมได้อย่างหลากหลายมุมมอง และสภาพสังคมของกลุ่มต่าง ๆ ที่ตนประสบมาอย่างใกล้ชิด

๒.๑.๒ อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม

ความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับสังคม สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการเพื่อนำมาศึกษาอิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม โดยสรุปได้ดังนี้

รัฐจวน อินทรกำแหง (๒๕๑๓ : ๕ - ๖) ได้กล่าวว่า เหตุที่ชีวิตกับนวนิยายมีความใกล้ชิดกัน ทุกอย่างในนวนิยายเป็นเรื่องที่สมมุติขึ้นมา แต่เป็นความสมมุติที่มีเค้าโครงใกล้เคียงความเป็นจริงในชีวิตจริงของมนุษย์ เพราะความสมมุติหรือจินตนาการของผู้เขียนนวนิยายนั้นย่อมเกิดจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม ความรอบรู้ และความเล็งเห็นในแง่ความจริงของชีวิต

สายทิพย์ นุกูลกิจ (๒๕๓๙ : ๔) ได้กล่าวว่า สังคมมีอิทธิพลต่อนักเขียนหรือวรรณกรรมมาก ก็เพราะว่านักเขียนทั้งเป็นนักประพันธ์ เป็นหน่วยหนึ่งของรูนั่น และเป็นพลเมืองของสังคม นักเขียนอยู่ในสังคมก็ย่อมจะได้รับอิทธิพลจากสังคม ทั้งในด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณี ศาสนา ปรัชญาและการเมือง และสภาพการณ์ของปัจจัยทางสังคมเหล่านี้ย่อมเป็นเครื่องกำหนดโลกทัศน์และชีวิตทัศน์ให้แก่ักเขียนด้วย

สุจิตรา จรจิตร (๒๕๔๓ : ๓๓ - ๓๘) ได้กล่าวว่า อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรมมีอิทธิพลต่อองค์ประกอบในด้านรูปแบบ เนื้อหา ภาษา และบทบาท

๑) ด้านรูปแบบ รูปแบบการประพันธ์มักเป็นไปตามขนานนิยมของสังคม แต่ลักษณะการพรรณนา หรือการบรรยายธรรมชาติ ความรู้สึก อารมณ์ ก็ยึดตามแบบโบราณ

๒) ส่วนด้านเนื้อหา มักนิยมเรื่องราวตามความเป็นไปของสังคมในยุคนั้น

๓) ในด้านภาษา วรรณกรรมมักใช้ภาษาเดียวกับที่สังคมใช้เสมอ

นอกจากนี้วรรณกรรมยังรับใช้สังคม เป็นเครื่องมือทางการเมืองการปกครอง เป็นสื่อเผยแพร่ความคิด และบันทึกเหตุการณ์สภาพสังคม

วิทย์ ศิวะศรียนนท์ (๒๕๓๑ : ๙๖ - ๙๙) ได้กล่าวว่า กวีในแต่ละยุคสมัย ได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม ถึงแม้กวีจะพยายามหลบหลีกเพียงใด สังคมที่มีอิทธิพลต่อกวี กวีตกอยู่ใต้อำนาจของสังคม เพื่อผู้อ่านและสังคมเข้าใจ กวีต้องใช้ภาษาเดียวกับที่สังคมใช้ โดยใช้รูปการประพันธ์ที่นิยมในสมัยนั้น ๆ ด้วย ส่วนเนื้อหาจะเป็นเนื้อเรื่องตามความเป็นไปของสังคมในยุคนั้น

สรุปได้ว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมทั้งในด้านองค์ประกอบและรับใช้สังคม นักประพันธ์เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั้น และเป็นพลเมืองของสังคม นักเขียนอยู่ในสังคมก็ย่อมจะได้รับอิทธิพลจากสังคม และได้ถ่ายทอดอิทธิพลในงานวรรณกรรม

๒.๑.๓ อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อผู้คนในสังคม

การศึกษาและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมช่วยให้เข้าใจว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม วรรณกรรมก็มีอิทธิพลต่อสังคม ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการเพื่อนำมาศึกษาอิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม โดยสรุปได้ดังนี้

ประทีป เหมือนนิล (๒๕๑๙ : ๕๕ - ๕๘) ได้กล่าวว่า นวนิยายและวรรณกรรมรูปแบบอื่น ๆ ก็มีผลกระทบต่อสังคมด้วยในหลายระดับ ตั้งแต่ให้ความบันเทิงไปจนถึงกลายเป็นเครื่องมือในการต่อสู้ทางการเมือง เพราะวรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม จึงสามารถปลูกฝังค่านิยมของสังคม และมีอิทธิพลต่อระบบความคิด ความเชื่อของคนในสังคมอีกด้วย อิทธิพลของนวนิยายที่มีต่อสังคมมีสองด้านคือ ทั้งสร้างสรรค์สังคม และทั้งเป็นผลเสียต่อสังคม

๑) ในทางสร้างสังคม วรรณกรรมที่ชี้แนะให้เห็นข้อบกพร่องต่าง ๆ ในสังคมอันอาจเกิดจากระบบหรือเกิดจากตัวคนก็แล้วแต่ย่อมจะเป็นเครื่องกระตุ้นความคิดผู้อ่านให้ช่วยกันแก้ไข โดยไม่ต้องทิ้งของเก่ารับของใหม่มาแทน เมื่อนักเขียนมีสำนึกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม นักเขียนสามารถนำทางผู้อ่านและสร้างความคิดอันแข็งแกร่งโดยใช้งานเขียนของเขา

๒) ในด้านผลเสียต่อสังคม นวนิยายบางเรื่องที่มีมุ่งหวังจะขายความบันเทิงแก่ผู้อ่านประการเดียวโดยไม่ได้คำนึงถึงความรับผิดชอบที่มีต่อผู้อ่าน อาจสร้างค่านิยมที่ผิดบิดเบือนความจริง หรือไม่ได้ให้สารประโยชน์แก่ผู้อ่าน ไม่สามารถกระตุ้นให้คนเผชิญปัญหาที่ล้าลึกกับความเป็นจริงและหาทางแก้ไขได้

สายทิพย์ นุกุลกิจ (๒๕๓๙ : ๑๗๗) ได้กล่าวว่า นวนิยายปัจจุบันนี้มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นตัวกลางถ่ายทอดทัศนคติต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน มิได้ทำหน้าที่เป็นเพียงสื่อกลางระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านเท่านั้น นอกจากทำหน้าที่ชี้แนะผู้อ่านแล้วยังถูกใช้ให้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ระหว่างคนรุ่นเก่ากับใหม่ด้วย ดังนั้นนวนิยายในยุคนี้จึงมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้อ่านอย่างจริงจังมากขึ้น

สุจิตรา จรจิตร (๒๕๔๓ : ๓๗ - ๔๐) ได้กล่าวว่า อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคมได้แก่

๑) ชี้นำสังคม วรรณกรรมประเภทคำสอน ศาสนา หรือสุภาษิต จะมีอิทธิพลต่อค่านิยม และการปฏิบัติตนของคนในสังคม โดยอิทธิพลของวรรณกรรมประเภทนี้จะค่อยแทรกซึมเข้าไปอยู่ในวิถีชีวิต ความนึกคิด คตินิยมโดยไม่รู้ตัว ตลอดจนเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนของคนในสังคม

๒) อิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในสังคม

๒.๑) การเลียนแบบพฤติกรรม อิทธิพลของตัวละคร หรือพฤติกรรมของตัวละครส่งผลต่อผู้อ่านวรรณกรรม

๒.๒) ผลทางบวกหรือทางลบต่อพฤติกรรม พฤติกรรมของตัวละครในวรรณกรรมอาจจะส่งผลให้คนที่อ่านวรรณกรรม

๓) สร้างสำนึกร่วมในความเป็นชาติ วรรณคดีเป็นสิ่งผูกพันจิตใจของคนในชาติให้สำนึกว่าอยู่ร่วมในชาติเดียวกัน เพราะวรรณคดีเป็นการสำแดงตัวของประชาชาติ

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (๒๕๓๑ : ๙๖ - ๑๐๑) ได้กล่าวว่า ในฐานะที่กวีเป็นคนมีลักษณะพิเศษ มีปัญญาแหลม มีฝีมือดี เขาจึงสามารถจับลักษณะเด่นประจำสมัยนั้น คือความเศร้าที่เอามาบรรยายในงานเขียนของเขาให้เป็นที่จับใจคนธรรมดา เพราะคนธรรมดามีความรู้สึกเช่นนี้อยู่แล้ว หากไม่สามารถบรรยายออกมาอย่างเหมาะสมเหมือนกวีได้ จับใจก็เพราะถูกใจ ความคิดความอ่านของกวีซึ่งที่จริงก็กลั่นเอามาจากสิ่งแวดล้อมนั่นเองจึงติดตราอยู่ในใจผู้อ่าน ทำให้เข้าใจแจ่มกระจ่างว่าสมัยนั้นเศร้าจริง ๆ ดังนั้นจึงสามารถพูดได้ว่ากวีมีอิทธิพลต่อสังคม

ตรีศิลป์ บุญขจร (๒๕๔๗ : ๗) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมหรือนักเขียนมีอิทธิพลต่อสังคม นักเขียนที่ยิ่งใหญ่นอกจากจะเป็นผู้มีพรสวรรค์ในการสร้างวรรณกรรมให้มีชีวิต โน้มน้าวจิตใจผู้อ่านแล้ว ยังเป็นผู้มีทรรศนะกว้างไกลกว่าธรรมดา อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคมนั้นมีทั้งด้านอิทธิพลภายนอกและอิทธิพลภายใน

สรุปได้ว่า วรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ถ่ายทอดทัศนคติต่าง ๆ ต่อผู้อ่าน อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคมมีทั้งในด้านการสร้างสังคมและด้านมีผลเสียต่อสังคม วรรณกรรมที่ดีสามารถให้ผู้อ่านมองเห็นปัญหาของสังคม และทำหน้าที่ชี้แนะผู้อ่าน กระตุ้นให้คนในสังคมกล้าเผชิญกับปัญหา

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับนวนิยาย

แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์นวนิยาย ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดของนักวิชาการและได้วิเคราะห์ในด้านความหมายและองค์ประกอบ เนื้อหา และโครงสร้างของนวนิยายดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ ความหมายของนวนิยาย

นวนิยายเป็นประเภทหนึ่งของวรรณกรรม เพื่อศึกษาภาพสะท้อนสังคมจากนวนิยาย ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของนวนิยายดังต่อไปนี้

จิตรลดา สุวัตติกุล (๒๕๒๖ : ๑๒) ได้กล่าวว่า นวนิยายคือเรื่องร้อยแก้วแบบพรรณนาโวหาร หรือเรื่องเล่าที่สมมุติขึ้นนั้น มีความยาวเกินกว่า ๓๐,๐๐๐ - ๔๐,๐๐๐ คำ เรื่องที่สมมุติขึ้นนั้น แม้ว่าบุคคลและพฤติกรรมต่าง ๆ จะไม่ได้เกิดขึ้นจริง และพฤติกรรมของตัวละครก็สอดคล้องกับความเป็นไปที่ปรากฏขึ้นจริงในสถานที่และยุคสมัยนั้น ๆ โดยใช้วิธีการแต่งที่สอดแทรกอารมณ์ เหตุการณ์อันชวนสะเทือนใจต่าง ๆ เข้าไป

รีนฤทัย สัจจพันธุ์ (๒๕๓๘ : ๖๔) กล่าวว่า คำว่า “นวนิยาย” ถ้าแปลตามอักษรหมายถึง นิยายแบบใหม่ ตรงกับความหมายของคำว่า Novel ในภาษาอังกฤษ และ Novella ในภาษาอิตาลี ในปัจจุบันคำว่านวนิยายหมายถึง วรรณกรรมบันเทิงคดีหรือเรื่องสมมุติชนิดหนึ่ง

ถกิง พันธุ์เถกิงอมร (๒๕๔๑ : ๔ - ๖) กล่าวว่า นวนิยายเป็นรูปแบบหนึ่งของสมมุติเรื่องสมมุติที่มีรูปแบบมากมาย ตั้งแต่เป็นเรื่องเกร็ดเล็ก ๆ น้อย ๆ จนเขียนเป็นนวนิยายที่มีขนาดยาวที่สุด เมื่อเรื่องสมมุติเรื่องใดยาวพอที่จะเป็นหนังสือเล่มหนึ่ง แทนที่จะเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือ ก็มีความเป็นนวนิยายอยู่ในตัวแล้ว แต่เป็นการพัฒนาในแง่ปริมาณมากกว่า ในปัจจุบัน คำว่า “นวนิยาย” หมายถึงร้อยแก้วแบบพรรณนาโวหาร หรือเรื่องเล่าสมมุติขึ้น ซึ่งมีความยาวเกินกว่า ๓๐,๐๐๐ ถึง ๔๐,๐๐๐ คำ

สุจิตรา จรจิต (๒๕๔๓ : ๙๖) กล่าวว่า นวนิยายเป็นคำที่มาจากอังกฤษ “novel” เป็นคำที่สืบทอดมาจาก “novella” ที่ Giovanni Boccaccio นักประพันธ์ชาวอิตาลีใช้เรียกนิยายใหม่ของเขา สำหรับไทยนวนิยายหมายถึง เรื่องที่เขียนเป็นร้อยแก้ว ชนิดพรรณนาโวหาร อาจเป็นเรื่องสมมุติทั้งหมด หรือจริงบ้าง มีความยาวเกิน ๓๐,๐๐๐ - ๔๐,๐๐๐ คำขึ้นไป

ดนยา วงศ์ธนะชัย (๒๕๔๒ : ๑๑๒) ได้กล่าวว่า นวนิยายเป็นบันเทิงคดีแบบใหม่ ที่มีวิวัฒนาการมาจากการเล่านิทานหรือนิยาย แต่งเป็นร้อยแก้วเล่าถึงพฤติกรรมตามธรรมชาติของมนุษย์ แม้จะเป็นเรื่องสมมุติแต่พยายามทำให้สมจริงด้วยการเสนอพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นจริงได้ในชีวิตมนุษย์

สรุปได้ว่า “นวนิยาย” เป็นคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ นำมาใช้เรียกนิยายแบบใหม่ นวนิยายเป็นประเภทบันเทิงคดี เรื่องที่เขียนเป็นร้อยแก้วและส่วนใหญ่จะใช้พรรณนาโวหาร อาจเป็นเรื่องสมมุติทั้งหมด หรือจริงบ้าง มีความยาวเกิน ๓๐,๐๐๐-๔๐,๐๐๐ คำ ขึ้นไป

๒.๒.๒ องค์ประกอบของนวนิยาย

ศึกษาภาพสะท้อนสังคมจากนวนิยาย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของนวนิยาย ดังต่อไปนี้

เถกิง พันธุ์เถกิงอมร (๒๕๔๑ : ๑๑ - ๑๕) กล่าวว่า นวนิยายเรื่องหนึ่งองค์ประกอบด้วย แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉากบรรยากาศ และรูปแบบการเล่าเรื่องหรือมุมมอง ในบทนี้จะกล่าวอย่างละเอียดดังต่อไปนี้

๑) แก่นเรื่อง หมายถึง ทรศนะ เจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ที่มุ่งแสดงต่อผู้อ่านโดยแฝงอยู่ในเนื้อหาของนวนิยายนั้น ๆ แก่นเรื่องเปรียบเสมือนหัวใจของเรื่อง เพราะเป็นแกนหลักในการเขียนที่ผู้เขียนใช้ในการวางโครงเรื่อง สร้างตัวละคร สร้างฉากและบรรยากาศ รวมไปถึงกลวิธีการเล่าเรื่องด้วย

๒) โครงเรื่อง เป็นกลวิธีการนำเสนอเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในนวนิยาย ตามลำดับความเหมาะสมเป็นฉาก ๆ เป็นตอน ๆ ตามที่ผู้เขียนวางแผนไว้

๓) ตัวละคร หมายถึงผู้ประกอบพฤติกรรมตามเหตุการณ์ในเรื่องหรือเป็นผู้ได้รับผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามโครงเรื่องที่คุณเขียนกำหนดขึ้น

๔) บทสนทนา หมายถึงคำพูดโต้ตอบของตัวละครในเรื่อง เพราะตัวละครจำเป็นต้องมีการสื่อสารระหว่างกันและกัน เพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ทัศนคติ และความต้องการ ไม่ต้องการต่าง ๆ

๕) ฉากและบรรยากาศ หมายถึงสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์หรือตัวละครแสดงพฤติกรรม ฉากใช้เป็นภูมิหลังในการเล่าเรื่องของผู้เขียน ฉากจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้นวนิยายมีความสมจริง

จิตรลดา สุวัตติกุล (๒๕๒๖:๑๗ - ๑๙) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของนวนิยายที่จัดว่าสำคัญ ประกอบด้วยดังนี้

๑) โครงเรื่อง หมายถึงเค้าโครงของพฤติกรรมในนวนิยายซึ่งผู้ประพันธ์กำหนดขึ้น โครงเรื่องเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบของเรื่องมากกว่าจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง โครงเรื่องได้แบ่งเป็นโครงเรื่องใหญ่และโครงเรื่องย่อยสองชนิด

๒) ตัวละคร คือบุคคลที่สมมติขึ้นให้เป็นผู้ทำเหตุการณ์ หรือให้เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง ตัวละครได้แยกเป็นตัวละครที่ไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งมีลักษณะเฉพาะประจำตัวโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงและตัวละครที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นตัวละครที่เปลี่ยนอุปนิสัยและพฤติกรรมไปตามเหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อมมีลักษณะคล้ายมนุษย์จริง

๓) บทสนทนา คือการสนทนาโต้ตอบกันระหว่างตัวละครหรือบุคคลในเรื่องซึ่งจะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจอุปนิสัยใจคอของบุคคลในเรื่อง ช่วยดำเนินเรื่องแทนการบรรยายรายละเอียดต่าง ๆ ในเรื่อง

๔) ฉากหรือบรรยากาศ เครื่องสนับสนุนเรื่องเพื่อทำให้เห็นจริงเห็นจังขึ้นและเป็นรายละเอียดในนวนิยายส่วนที่ก่อให้เกิดอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่งและเป็นพลังให้เกิดพฤติกรรมตามโครงเรื่อง ส่วนใหญ่ใช้วิธีพรรณนา

๕) ทัศนคติของผู้ประพันธ์ หมายถึงโดยทั่วไปของผู้ประพันธ์ และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ที่แสดงออกในนวนิยายเรื่องนั้น ๆ หรือแสดงออกผ่านตัวละครโดยไม่แน่นอน

๖) ทำนองแต่ง หมายถึงลักษณะ หรือวิธีการเฉพาะในการแสดงความรู้สึกนึกคิดของผู้ประพันธ์ในนวนิยายเรื่องหนึ่ง ๆ

อวยพร พาณิชและคณะ (๒๕๓๙ : ๒๒๐ - ๒๒๒) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบพื้นฐานของการแต่งนวนิยายซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของดนยา วงศ์ธนะชัย และสายทิพย์ นุกุลกิจ สรุปได้ดังต่อไปนี้

๑) แก่นเรื่อง คือพรรณนาของผู้แต่งที่ได้จากการเฝ้าสังเกตความเป็นไปของมนุษย์และโลก ด้วยสายตาและความคิดที่ลุ่มลึกแล้วถ่ายทอดความคิด และประสบการณ์นั้นสู่ผู้อ่านด้วยวิธีต่าง ๆ แนวคิดในนวนิยายได้แบ่งเป็นแนวคิดหลัก ซึ่งเป็นความคิดของเรื่องทั้งเรื่อง และแนวคิดรอง เป็นความคิดเฉพาะบางตอนของเรื่อง

๒) โครงเรื่อง หมายถึง คำโครงของเหตุการณ์ชุดหนึ่ง ๆ หรือความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในเรื่องและผู้ประพันธ์กำหนดขึ้น มีความผสมผสานเป็นอันเดียวกันและมีความสำคัญต่อเรื่อง เหตุการณ์เหล่านี้ดำเนินติดต่อกันตามลำดับตั้งแต่เริ่มเรื่องจนจบ โครงเรื่องของนวนิยายยังแบ่งเป็นโครงเรื่องใหญ่และโครงเรื่องย่อย

๓) ตัวละคร หมายถึง ผู้ประกอบพฤติกรรมตามเนื้อเรื่อง หรือเป็นผู้ที่ได้รับผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามโครงเรื่องและผู้ประพันธ์กำหนดขึ้น ตัวละครในนวนิยายมีตัวละครที่ไม่เปลี่ยนแปลงและตัวละครที่เปลี่ยนแปลง

๔) บทสนทนา คือการสนทนาโต้ตอบระหว่างตัวละครในเรื่อง เป็นส่วนที่ทำให้นวนิยายมีลักษณะคล้ายความจริงมากที่สุด

๕) บรรยายภาพหรือฉาก คือรายละเอียดในนวนิยายส่วนที่ก่อให้เกิดอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง และเป็นพลังให้เกิดพฤติกรรมตามโครงเรื่อง ส่วนใหญ่ใช้วิธีพรรณนา

๖) ทักษะของผู้ประพันธ์ หมายถึง หมายถึงพรรณนาโดยทั่วไปของผู้ประพันธ์ และความคิดเห็นของเขาในเรื่องต่าง ๆ ที่แสดงออกในนวนิยายเรื่องสั้น

๗) ทำนองแต่ง หมายถึงแบบแผนและลักษณะการแสดงความรู้สึกและความคิดของผู้ประพันธ์ในนวนิยายเรื่องหนึ่ง ๆ ซึ่งเป็นวิธีเฉพาะของนักประพันธ์แต่ละคน

สรุปได้ว่า นวนิยายย่อมมีส่วนประกอบแตกต่างจากเรื่องสั้น ประกอบด้วยแก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก และบรรยายภาพ

๒.๒.๓ ลักษณะเนื้อหาของนวนิยาย

ลักษณะของนวนิยายที่นักประพันธ์เขียนขึ้น มีลักษณะจำลองหรือเลียนแบบชีวิตมนุษย์ทำให้นวนิยายแบ่งได้หลายประเภทตามลักษณะของเนื้อเรื่อง ดังนี้

สุจิตรา จรจิตร (๒๕๔๓ : ๙๖ - ๙๗) ได้กล่าวว่า ชนิดนวนิยายแบ่งตามเนื้อเรื่องได้ ๑๑ ประเภทดังนี้

- ๑) นวนิยายเชิงชีวประวัติ เป็นนวนิยายที่มีเค้าโครงเรื่องจากเรื่องชีวิตจริง
- ๒) นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เป็นนวนิยายที่เล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีต
- ๓) นวนิยายสะท้อนสังคม มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับสภาพชีวิตในสังคม ปัญหาย่างยากต่าง ๆ
- ๔) นวนิยายยั่วล้อ เป็นนวนิยายล้อเลียนสังคม มุ่งเสียดสี ประชดประชัน
- ๕) นวนิยายผจญภัย เป็นนวนิยายที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เป็นอันตราย มีการต่อสู้

๖) อาชญากรรมและเรื่องลึกลับ เป็นนวนิยายสืบสวนหรือพิสุจน์
 ๗) นวนิยายลึกลับเหนือธรรมชาติ เป็นนวนิยายภูตผี ปาฏิหาริย์
 ๘) นวนิยายท้องถิ่น เป็นนวนิยายที่เกี่ยวกับสถานที่เกิดของเหตุการณ์และตัวละคร
 ๙) นวนิยายวิทยาศาสตร์ เนื้อเรื่องเกี่ยวกับค้นพบสิ่งแปลกใหม่ ความตื่นเต็นทาง
 วิทยาศาสตร์

๑๐) หัสนิยาย เป็นนวนิยายเบาสมอง มุ่งเสนออารมณ์ขันแก่ผู้อ่าน

๑๑) นวนิยายเชิงจิตวิทยา เป็นนวนิยายที่บรรยายความรู้สึก และสภาพจิตใจของ
 ตัวละครซึ่งเกิดจากพฤติกรรมและเหตุการณ์ต่าง ๆ

สมพร มันทะสูตร (๒๕๒๕ : ๙๘ - ๑๐๐) ได้กล่าวว่า ตามลักษณะเนื้อเรื่อง
 ของนวนิยาย สามารถแบ่งนวนิยายเป็น ๑๕ ประเภท ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของดยา วงศ์ณะชัย
 ได้ดังนี้

๑) นวนิยายเชิงชีวิตประวัติ มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับตัวละครตัวหนึ่งเป็นตัวเอกมักได้
 คำโครงเรื่องจากชีวิตจริง

๒) นวนิยายสะท้อนสังคม เนื้อเรื่องเกี่ยวพันกับสังคมส่วนใดส่วนหนึ่งในสมัยหนึ่ง

๓) นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เนื้อเรื่องกล่าวถึงเหตุต่าง ๆ การณ์ในอดีต

๔) นวนิยายแสดงข้อคิด เป็นนวนิยายมุ่งแสดงความคิดอย่างใดอย่างหนึ่ง

๕) จินตนิยาย เนื้อเรื่องประกอบด้วยเหตุการณ์น่าตื่นเต็น และสนุกสนานอันเกิดจาก
 จินตนาการของผู้ประพันธ์

๖) นวนิยายล้อเลียน แต่งขึ้นเพื่อเยาะเย้ยล้อเลียนหรือเสียดสี ประชดประชัน
 ความเลวร้ายและความยุ่งยากในสังคม

๗) นวนิยายผจญภัย เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นหรือสำเร็จโดยไม่คาดหมายแก่
 ตัวเอก

๘) อาชญากรรมและเรื่องลึกลับ เกี่ยวกับเรื่องคดีต่าง ๆ ที่ต้องมีการสืบสวน มีความ
 ลึกลับที่ต้องพิสุจน์

๙) นวนิยายลึกลับเหนือธรรมชาติ เป็นเรื่องภูตผีปีศาจ อภินิหารและเหตุการณ์ต่าง ๆ
 ที่พิสุจน์ไม่ได้

๑๐) นวนิยายเกี่ยวกับท้องถิ่น สถานที่อันเป็นบ่อเกิดของเหตุการณ์และตัวละครใน
 เรื่อง

๑๑) นวนิยายเป็นตอนต่อเนื่องกัน เป็นเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกัน แต่มี
 ความสัมพันธ์กันด้วยการใช้ตัวละครชุดเดียวกัน

๑๒) นวนิยายผู้ร้ายผู้ดี ตัวเอกเป็นคนสามัญ หรือเป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียใน
 สายตาของคนทั่วไป มีเรื่องราวเป็นตอน ๆ ต่อเนื่องกันโดยใช้ตัวละครชุดเดียวกัน

๑๓) นวนิยายเชิงจิตวิทยา เป็นเรื่องที่บรรยายความรู้สึกและจิตใจของตัวละครเอก มี
 พฤติกรรมและเหตุการณ์ที่น่าตื่นเต็นน้อย

๑๔) นวนิยายเชิงปัญหา เป็นเรื่องซึ่งแสดงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

๑๕) หัสนิยาย เป็นเรื่องเบาสมอง มุ่งให้ความบันเทิงเป็นสำคัญ

สรุปว่าลักษณะเนื้อหาของนวนิยายมีความแตกต่างกัน สามารถแบ่งนวนิยายได้หลายชนิด นวนิยายเป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดี ลักษณะเนื้อหาจึงมีความหลากหลาย สามารถสะท้อนมุมมองต่าง ๆ นอกจากให้ความบันเทิงแล้วยังให้ความนึกคิดที่เกี่ยวกับสังคมอีกด้วย

๒.๓ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนไทย

วิถีชีวิตเป็นวิถีที่ดำรงชีวิตของมนุษย์ รวมถึงที่อยู่อาศัย อาหารการกิน การแต่งกาย การประกอบอาชีพ ความเชื่อ เป็นต้น ตามลักษณะกายภาพจะมีลักษณะวิถีชีวิตของตน ดังนั้น วิถีชีวิตของคนไทยก็มีลักษณะของตน ซึ่งให้แตกต่างจากประเทศชาติอื่น ในการศึกษาวิถีชีวิตของคนไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาวิถีชีวิตของคนไทยในสังคมชนบทและสังคมเมือง ดังนี้

๒.๓.๑ ลักษณะสังคมไทย

การศึกษาภาพสะท้อนสังคมจากนวนิยายจึงเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจสังคมไทย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะสังคมไทย ดังต่อไปนี้

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (๒๕๔๕ : ๕๘ - ๑๓๐) ได้กล่าวว่าสังคมไทยเป็นสังคมแบบวิชิพันธ์ และมีความเชื่อว่า สังคมไทยในแต่ละภาคและแต่ละท้องถิ่นมีโครงสร้างทางสังคมย่อย ๆ ที่แตกต่างกันไป เพราะว่าสังคมไทยไม่ได้เป็นสังคมปิด และเชื่อว่าคนไทยก็คือคนที่พูดภาษาไทย ที่อยู่กันกระจายทั่ว ๆ ไป ในประเทศจีน ลาว เวียดนาม และพม่า รวมถึงไทยด้วย สิ่งแวดล้อมตามภูมิศาสตร์มีอิทธิพลต่อความแตกต่างในภาคต่าง ๆ มีประชากรประมาณร้อยละ ๘๐ อาศัยอยู่ในชนบท และสถาบันต่าง ๆ ทางสังคม

รัชนิกร เศรษฐ์ (๒๕๓๒ : ๑๘ - ๒๑) ได้กล่าวว่า ประเทศไทยตั้งอยู่ในใจกลางของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นราบลุ่ม ตามภูมิศาสตร์ได้แบ่งออกเป็น ๔ ภาค ลักษณะภูมิประเทศที่ต่างกันจึงมีผลหรือมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของคนท้องถิ่น สังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม เพราะประชากรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๘๐ ประกอบอาชีพทางเกษตร คนไทยส่วนใหญ่ต่างก็ทำมาหาเลี้ยงชีพอย่างสม่ำเสมอ รัฐบาลได้ปลูกปั้นประชากรไทยให้เป็นผู้มีการศึกษาที่ดีพอที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ดีงามไปสู่รุ่นลูก

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ (๒๕๔๒ : ๑๒ - ๒๖) ได้กล่าวว่า วิถีชีวิตไทยเป็นลักษณะของประเทศไทยที่แตกต่างจากประเทศอื่น ๆ วิถีชีวิตที่ดีหลายประการของคนไทย เป็นภาคภูมิใจร่วมกันของคนในชาติ ดังเช่น มีความประนีประนอม สามารถประสานสิ่งดีต่าง ๆ ให้เข้ากับความเป็นไทย มีขันติเข้าร่วมกับคนอื่นง่าย มีความเคารพบนอบ แต่ก็มีส่วนพฤติกรรมที่ควรแก่การแก้ไขปรับปรุง อย่างเช่นนิสัยบริโภคนิยม นิสัยรักสบาย การใช้เวลาที่ไม่ถูกต้องของคนในสังคมไทย ต่อมาหลังจากได้รับอิทธิพลของตะวันตก วิถีชีวิตของคนไทยก็มีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ดังเช่น การกล้าแสดงออกของคนรุ่นใหม่ และบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องต่าง ๆ ที่มีมากขึ้น มีการชวนชวนหาความรู้มากขึ้น

สรุปได้ว่า ประเทศไทยอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นราบลุ่ม แบ่งออกเป็น ๔ ภาค ลักษณะภูมิประเทศที่ต่างกันมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของคนท้องถิ่น คนไทยบางกลุ่มที่พูดภาษาไทย อยู่กระจายทั่ว ๆ ไป ในประเทศจีน ลาว เวียดนาม และพม่า รวมถึงไทยด้วย สังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๘๐ ประกอบอาชีพ

ทางเกษตร ทำมาหาเลี้ยงชีพอย่างสม่ำเสมออาชีพวิถีชีวิตไทยแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ วิถีชีวิตที่ดีหลายประการของคนไทย เป็นภาคภูมิใจร่วมกันของคนในชาติ และก็มีส่วนพฤติกรรมที่ควรแก่การแก้ไขปรับปรุง อิทธิพลของตะวันตกทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไป การกล้าแสดงออกของคนรุ่นใหม่ และบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องต่าง ๆ ที่มีมากขึ้น มีการขวนขวายหาความรู้มากขึ้น

๒.๓.๒ ลักษณะของสังคมเมือง

ศึกษาภาพสะท้อนสังคมจากนวนิยาย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะวิถีชีวิตของคนไทยในสังคมเมือง ดังต่อไปนี้

จิตรา วีรบุรินทร์ (๒๕๓๒ : ๔ - ๙) ได้กล่าวว่า ในสังคมเมืองมีขนาดประชากรจำนวนมาก มีความหนาแน่นของประชากรสูง ชุมชนเมืองเป็นที่รวมของคนที่มีความแตกต่างกันมาก ทั้งด้านเชื้อชาติ ความเชื่อศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี และอาชีพต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเมืองส่วนใหญ่จะฉาบฉวย มีความสัมพันธ์ก็เป็นทางการไม่เป็นการเองเท่ากับคนในชุมชนชนบท ประชากรในเมืองส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงกว่าประชากรชนบท มีสิ่งแวดล้อมมีการเกิดภาวะต่าง ๆ มากมาย การตั้งบ้านเรือนของชุมชนเมืองส่วนมากจะขยายตัวในแนวตั้ง การตั้งถิ่นฐานต้องมีการวางแผน ครอบครัวในชุมชนเมืองส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวเดี่ยว ประกอบด้วยพ่อแม่ และลูก

โกศล วงศ์สุวรรณค์ และสฤติ วงศ์สุวรรณค์ (๒๕๔๓ : ๑๑๗ - ๑๓๒) ได้กล่าวว่า สังคมเมืองมีประชากรอยู่หนาแน่น ยึดถือระเบียบกฎหมาย มีระบบสาธารณูปการ เมืองการค้าสถานบริการต่าง ๆ อยู่กันแบบแบ่งหน้าที่ คนในชนเมืองมีการแข่งขันกันมากติดต่อกันตามสถานภาพ คนในสังคมเมืองเอาแต่พวกพ้องของตน ติดต่อกับเฉพาะบุคคลที่ตนสนใจ และต้องเกี่ยวข้องด้วย ไม่เป็นกันเองอย่างในสังคมชนบท มีลักษณะแยกกัน รวมกันเฉพาะพวก วิถีชีวิตของคนในเมืองมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ

สรุปได้ว่า สังคมเมืองมีขนาดประชากรจำนวนมาก มีความหนาแน่นของประชากรสูง การแข่งขันสูง ความสัมพันธ์ของคนในเมืองเป็นทางการ ไม่เป็นกันเอง การตั้งถิ่นฐานต้องมีการวางแผน ครอบครัวในชุมชนเมืองส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวเดี่ยว สมาชิกครอบครัวมีจำนวนน้อย

๒.๓.๓ ลักษณะของสังคมชนบท

การศึกษาภาพสะท้อนสังคมจากนวนิยาย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของคนไทยในสังคมชนบท ดังต่อไปนี้

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ (๒๕๓๒ : ๗ - ๑๖) ได้กล่าวว่าลักษณะทางกายภาพของชุมชนชนบทอาจพิจารณาได้จากการตั้งถิ่นฐานของชุมชน ซึ่งจำแนกได้ดังนี้ การตั้งถิ่นฐานแบบไร่นากระจุกกระจาย การตั้งถิ่นฐานแบบตั้งบ้านเรือนเป็นกระจุก การตั้งถิ่นฐานแบบตั้งบ้านเรือนริมเส้นทางคมนาคม การที่ครัวเรือนตั้งครัวเรือนเรียงรายไปตามริมถนนหรือริมน้ำ การตั้งถิ่นฐานแบบนิคม ส่วนลักษณะทางประชากรของชนบท จำนวนและความหนาแน่นของประชากรในชุมชนชนบทมีน้อย ส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำและประกอบอาชีพเกษตรกรรม สังคมในชนบทอยู่อย่างเป็นธรรมชาติ มีวัฒนธรรมทางวัตถุที่ง่ายไม่ซับซ้อน คนในชนบทมีความอดทนและเป็นกันเอง

โกศล วงศ์สุวรรณค์ และสฤติ วงศ์สุวรรณค์ (๒๕๔๓ : ๑๑๗ - ๑๓๒) ได้กล่าวว่า สังคมชนบทมีจำนวนประชากรไม่หนาแน่น ยึดถือธรรมเนียมมากกว่ากฎหมาย มีความสัมพันธ์แบบเป็นกันเองอยู่กันแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย อยู่ร่วมกันในลักษณะที่พึ่งพาเกี่ยวพัน มีค่านิยม ความเชื่อ

วัฒนธรรมประเพณีคล้ายกันหรือเหมือนกัน อยู่กับธรรมชาติ กินง่ายอยู่ง่ายไม่เครียดกับวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง ในการทำงานมีประสิทธิภาพและมาตรฐานการครองชีพต่ำมีความเจริญไปได้ช้า

สรุปได้ว่า การตั้งถิ่นฐานของชุมชนชนบทตามลักษณะภูมิภาคที่อยู่อาศัย จำนวนและความหนาแน่นของประชากรในชุมชนชนบทมีน้อย ส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำและประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในการทำงานมีประสิทธิภาพและมาตรฐานการครองชีพต่ำ มีความเจริญไปได้ช้า มีความสัมพันธ์แบบเป็นกันเอง มีวัฒนธรรมทางวัตถุที่ง่ายไม่ซับซ้อน ยึดถือธรรมเนียมมากกว่ากฎหมาย

๒.๓.๔ ค่านิยมของสังคมไทย

การศึกษาภาพสะท้อนสังคมจากนวนิยาย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมของสังคมไทย ดังต่อไปนี้

๑) ความหมายของค่านิยม

บุญมา พงษ์โหมด (๒๕๒๘ : ๘๗) ได้กล่าวว่า ค่านิยมของสังคมไทยหมายถึง สิ่งที่คุณคนไทยส่วนใหญ่ยอมรับยึดถือปฏิบัติเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อวิถีปฏิบัติและเป็นเป้าหมายของสังคม ซึ่งค่านิยมนี้อยู่ในจิตใจของคนไทยมานานจนเกิดเป็นลักษณะประจำชาติ

วิเชียร รักการ (๒๕๒๙ : ๔๑) ได้กล่าวว่า ค่านิยมเป็นระบบความเชื่อของสังคมที่ก่อให้เกิดปทัสถาน ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติของสมาชิกของสังคม หรือกล่าวโดยสรุปก็คือ ค่านิยมนั้นเป็นวัฒนธรรมที่กำหนดพฤติกรรมของสมาชิกของสังคม

เพ็ญแข วิจารณ์สุนทร (๒๕๒๓ : ๓) ได้กล่าวว่า ค่านิยมนั้นหมายถึงการยอมรับนับถือและพร้อมที่จะปฏิบัติตามคุณค่าที่คนหรือกลุ่มคนมีอยู่ต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นวัตถุ มนุษย์ สิ่งมีชีวิตอื่น ๆ รวมทั้งการกระทำในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้โดยได้ทำการประเมินค่าจากทัศนะต่าง ๆ โดยถี่ถ้วนและรอบคอบแล้ว

จันทิรา ชนสงวนวงศ์ (๒๕๕๖ : ออนไลน์) ได้สรุปความหมายของค่านิยมว่า ค่านิยมเป็นแนวความคิด ความเชื่อ เป็นอุดมการณ์ เป็นความต้องการของกลุ่มคนในสังคม ซึ่งยอมรับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญควรแก่การนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นกรอบของการดำเนินชีวิตเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม ทั้งนี้ อยู่ในดุลยพินิจของตนเองเพราะจะมีค่านิยมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไปแต่ละสังคม เพราะค่านิยมของแต่ละสังคมส่วนใหญ่ของมนุษย์ เป็นมรดกทางความคิดของคนไทยและเป็นพื้นฐานของการเกิดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอีกด้วย

สรุปได้ว่า ค่านิยมของสังคมไทยหมายถึง สิ่งที่คุณคนไทยส่วนใหญ่ยอมรับมาประพฤติปฏิบัติจนกลายเป็นวัฒนธรรม โดยมีความแนวความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ ความต้องการของกลุ่มคนในสังคมที่กำหนดพฤติกรรมของสมาชิกของสังคมไทย

๒) ลักษณะค่านิยมของสังคมไทย

ค่านิยมของสังคมไทยมีลักษณะดังคำอธิบายของนักวิชาการ ดังนี้

บุญมา พงษ์โหมด (๒๕๒๘ : ๙๔ - ๙๗) ได้กล่าวว่า ค่านิยมของคนไทยที่ยึดถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงกระทั่งทุกวันนี้ ที่สำคัญ ๆ ได้แก่

(๑) พุทธศาสนา ประชากรไทยยึดถือคำสั่งสอนทางศาสนา เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

(๒) นิยมทรัพย์สิน ได้แก่ความมั่งคั่ง และเงินทอง

- (๓) นิยมอำนาจ คนไทยนิยมยกย่องผู้มีอำนาจ
- (๔) รักความสนุกสนาน อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ไม่ต้องดิ้นรนมากก็สามารถมีกินมีใช้
- (๕) ค่านิยมผู้อาวุโส คนไทยจะให้เกียรติและยกย่องผู้อาวุโสกว่า
- (๖) ค่านิยมในเรื่องโชคลาง เครื่องลางของขลังเป็นค่านิยมที่ฝังแน่นมาแต่สมัยโบราณ ปฏิบัติกันทุก ๆ ชนชั้นวรรณะ
- (๗) ค่านิยมเรื่องงานพิธี เดิมการจัดงานพิธีเป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบแบบ เพื่อประกาศให้คนอื่นรับรู้
- (๘) ค่านิยมยกย่องผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ไม่ได้หมายความเฉพาะผู้รู้แพ้รู้ชนะเท่านั้น แต่รวมถึงการที่ไม่เอาใจเอาเปรียบผู้อื่น รู้จักให้ รู้จักรับ
- (๙) รักพวกพ้อง สังคมไทยเดิมเป็นสังคมเกษตรกรรม บุคคลจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยอย่างขาดกันไม่ได้ แม้ว่าปัจจุบันการพึ่งพาอาศัยกันลดน้อยลง แต่ความรู้สึกรักพวกพ้องก็ยังมีอยู่
- (๑๐) ความเป็นอยู่ที่ทันสมัย ค่านิยมเรื่องความเป็นอยู่ที่ทันสมัย ได้แผ่ขยายกว้างออกไปทั้งสังคมโดยเฉพาะระบบเงินผ่อนที่เข้ามา ทำให้โอกาสของบุคคลที่จะปรับปรุงความเป็นอยู่ที่ทันสมัยจึงเพิ่มมากขึ้น
- สุพัตรา สุภาพ (๒๕๒๓ : ๙๔ - ๙๗) ได้กล่าวว่า ค่านิยมบางอย่างขึ้นอยู่กับลักษณะของสังคมและสภาพแวดล้อมทางสังคม และสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงจนไม่อาจจะรักษาเอาไว้ได้ ค่านิยมอย่างใหม่ก็จะเกิดขึ้นมาแทนที่
- วิเชียร รักการ (๒๕๒๙ : ๔๕ - ๔๗) ได้กล่าวว่าค่านิยมของคนไทยสามารถสรุปหัวข้อดังต่อไปนี้
- (๑) คนไทยมีค่านิยมในการนับถือบุคคล คือถือว่าคนมีความสำคัญมากที่สุด
  - (๒) คนไทยมีค่านิยมยกย่องความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งหมายถึงยกย่องผู้ที่มีอายุมาก ผู้ที่มีตำแหน่งสูงทางสังคม และผู้ที่รับราชการมานาน
  - (๓) คนไทยยกย่องความเป็นเจ้านาย ซึ่งมีเกียรติหรือเป็นบุคคลพิเศษ มีอำนาจควบคุมผู้อื่น ได้ทำงานโดยไม่ต้องใช้แรงงาน
  - (๔) คนไทยมีค่านิยมรักความสนุก ความสนุกสนานรื่นเริง ความไม่เป็นคนเจ้าทุกข์ เป็นพฤติกรรมของคนไทย
  - (๕) คนไทยมีค่านิยมยกย่องความเป็นผู้มีกตัญญูรู้คุณคน โดยถือว่าเป็นผู้ประเสริฐ ฉะนั้นพฤติกรรมของคนไทยจึงอุปการะผู้มีพระคุณ
- จันทิรา ชนสงวนวงศ์ (๒๕๕๖ : ออนไลน์) ได้กล่าวว่า สภาพของสังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ตามสภาพของสิ่งแวดล้อมและกาลเวลาที่มีการติดต่อค้าขาย สัมพันธ์ทางการทูตกับต่างประเทศ มีทุนให้ครูอาจารย์ไปดูงานต่างประเทศ การช่วยเหลือทางด้านเทคโนโลยีแก่สถาบันการศึกษา ทำให้มีการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองมากขึ้นด้วยเหตุนี้จึงทำให้ค่านิยมตลอดจนประเพณีวัฒนธรรมของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคมไทยด้วยดังนี้

(๑) ยึดถือในพระพุทธศาสนา เช่นเดียวกับในอดีต มีการศึกษาพระธรรมวินัยอย่างลึกซึ้ง ตลอดจนมีการปรับปรุงแก้ไขกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสงฆ์ ประชาชนมีบทบาทตรวจสอบพฤติกรรมทางวินัยสงฆ์ได้ เพื่อป้องกันปัญหาการแสวงหาผลประโยชน์จากพุทธศาสนา

(๒) เคารพเทิดทูนพระมหากษัตริย์ สังคมไทยต่างจากสังคมชาติอื่น กษัตริย์ไทยเปรียบเสมือนสมมติเทพ คอยดูแลทุกข์สุขของประชาชนทำนุบำรุงประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองในทุกด้าน จึงเป็นศูนย์รวมจิตใจ พระองค์เป็นสิ่งที่ทุกอย่างในชีวิตของคนไทย เป็นที่เคารพของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง

(๓) เชื่อในเรื่องของเหตุผล ความเป็นจริง และความถูกต้องมากขึ้นกว่าในอดีตในสถานะของเหตุการณ์ต่าง ๆ ปัจจุบันสังคมไทยปลูกฝังให้คนไทยรู้จักคิดใช้ปัญญา มีเหตุผลมากขึ้น เช่น ได้ออกกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองเจ้าของความคิด ไม่ใครลอกเลียนแบบได้เรียกว่า “ลิขสิทธิ์ทางปัญญา” เป็นต้น

(๔) ค่านิยมในการให้ความรู้ ปัจจุบันสังคมไทยมีการแข่งขันกันตลอดเวลา การจะพาดตนเองให้รอดจากปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้ จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถที่โดดเด่นจึงเป็นสิ่งที่คนไทยในสังคมปัจจุบันต้องแสวงหา

(๕) นิยมร่ำรวยและมีเกียรติ สังคมไทยปัจจุบันให้ความสำคัญเรื่องความร่ำรวยและเงินทอง เพราะมีความเชื่อที่ว่าเงินทองสามารถบันดาลความสุขตอบสนองความต้องการของคนได้ ขณะเดียวกันก็จะมีชื่อเสียงเกียรติยศตามมา จึงเป็นจุดเร้าให้ทุกคนอยากรวย ไม่ว่าจะหาเงินมาด้วยวิธีที่ถูกต้องจากการทำงาน หรือการได้มาด้วยการช้อโกง จึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างคนในสังคม

(๖) มีความเชื่อมั่นตนเองสูง เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนไทยทุกคนกล้าตัดสินใจและกล้าแสดงออกทางความคิดและการกระทำมีบุคลิกภาพเหมาะสมที่จะเป็นผู้นำที่ดี

(๗) ชอบแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น ลักษณะกลัวการเสียเปรียบ กลัวสู้เพื่อนไม่ได้ เพื่อการอยู่รอดจึงต้องกระทำการแย่งชิง แสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเอง

(๘) นิยมการบริโภค นิยมบริโภคของแพง เลียนแบบอย่างตะวันตก รักความสะดวกสบาย ใช้จ่ายเกินตัวเป็นการนำไปสู่การมีหนี้สินมากมาย

(๙) ต้องทำงานแข่งกับเวลา ทุกวันนี้คนล้นงานจึงต้องรู้จักกำหนดเวลา การแบ่งแยกเวลาในการทำงาน การเดินทางและการพักผ่อนให้ชัดเจน

(๑๐) ชอบอิสระ ไม่ชอบอยู่ภายใต้อำนาจใคร ไม่ชอบการมีเจ้านายหลายคน ในการทำงานมักประกอบอาชีพอิสระ เปิดกิจการเป็นของตนเอง

(๑๑) ต้องการสิทธิความเสมอภาคระหว่างหญิงชายเท่าเทียมกันหญิงไทยในยุคปัจจุบันจะมีความคล่องแคล่ว สามารถบริหารงานได้เช่นเดียวกับผู้ชายเป็นที่พึงของครอบครัวได้ ภรรยาจึงไม่ใช่ช้างเท้าหลังต่อไป

(๑๒) นิยมการทดลองอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงาน ซึ่งการเลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตกที่มีความเจริญทางวัตถุมากกว่าทางจิตใจ ผู้ใหญ่ควรทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชน เหมาะสมกับศีลธรรมจรรยา

(๑๔) นิยมภาษาต่างประเทศ ปัจจุบันภาษาต่างประเทศมีความสำคัญจำเป็นมาก เพราะต้องใช้ในการติดต่อสื่อสารทางธุรกิจและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ๆ ตำราหรืออินเทอร์เน็ตมีความจำเป็น ต้องรู้ทางภาษาต่างประเทศหากไม่มีก็ยากต่อการศึกษาและนำไปใช้

สรุปได้ว่า ค่านิยมของคนไทยได้ยึดถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงกระทั่งทุกวันนี้ มีลักษณะที่ได้รับอิทธิพลจากสภาพของสังคม ค่านิยมของคนไทยมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย มีค่านิยมใหม่ ๆ เกิดขึ้นมา มีทั้งค่านิยมที่ดีและค่านิยมที่ไม่ดี จึงมีความจำเป็นที่สมาชิกในสังคมไทย จะต้องร่วมกันสร้างสรรค์และส่งเสริมค่านิยมที่ดีเพื่อความเจริญก้าวหน้าของสังคมไทย

๒.๔ วรรณกรรมที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด

จากการวิเคราะห์นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๕ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าความเป็นมาและความรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปได้ดังนี้

๒.๔.๑ ความเป็นมาของรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด

รางวัลนายอินทร์อะวอร์ดเป็นรางวัลวรรณกรรมที่จัดขึ้นโดย ร้านนายอินทร์ เป็นร้านค้าปลีกหนังสือในเครือบริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) โดยมุ่งหวังให้เป็นเวทีแสดงความสามารถของนักเขียน อีกทั้งเป็นแรงสนับสนุนให้เกิดงานเขียนใหม่ๆ ที่มีคุณภาพในสังคมไทย จัดประกวดครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อเนื่องจนกระทั่งปัจจุบัน (“ผลการประกวดต้นฉบับ รอบคัดสรร รางวัลนายอินทร์อะวอร์ด” ๒๕๕๖ : ออนไลน์)

นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ โครงการประกวดงานเขียน รางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ซึ่งเป็นหนึ่งกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อมุ่งหวังให้เป็นเวทีแสดงความสามารถของนักเขียน อีกทั้งเป็นแรงสนับสนุนให้เกิดงานเขียนใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพในวงวรรณกรรมไทย และจัดประกวดต้นฉบับประเภทสารคดีเป็นประเภทแรก ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ จึงเพิ่มการประกวดประเภทหนังสือภาพสำหรับเด็กและวรรณกรรมเยาวชน กระทั่งปีพุทธศักราช ๒๕๔๘ จึงได้จัดประกวดประเภทเรื่องสั้น กวีนิพนธ์ และนวนิยาย รวมประเภทการประกวดจากอดีตถึงปัจจุบัน ๖ ประเภท ได้แก่ สารคดี หนังสือภาพสำหรับเด็กวรรณกรรมเยาวชน เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ และนวนิยาย

โครงการประกวดงานเขียน รางวัลนายอินทร์อะวอร์ดได้สร้างนักเขียนคุณภาพระดับวงการน้ำหมึกไทยจากรุ่นสู่รุ่น และยังคงมุ่งหวังที่จะเป็นเวทีให้นักเขียนได้แสดงความสามารถ พร้อมทั้งสนับสนุนให้เกิดงานเขียนใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพต่อสังคมไทย และเพื่อให้สมกับคำขวัญของโครงการที่ว่ามากกว่า “รางวัล” คือ “โอกาส” (“ความเป็นมารางวัลนายอินทร์อะวอร์ด” ๒๕๕๕ : ออนไลน์)

๒.๔.๒ วัตถุประสงค์คุณสมบัติของงานและผู้ส่งงานเข้าประกวด

การประกวดวรรณกรรมรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดมีวัตถุประสงค์และคุณสมบัติของงานที่เข้าประกวดสรุปได้ดังนี้

๑) วัตถุประสงค์การจัดประกวดรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด เพื่อสร้างและส่งเสริมต้นฉบับงานเขียนของนักเขียน ทั้ง ๖ ประเภทโดยจัดพิมพ์หนังสือเล่มที่ดี และให้นักเขียนได้แสดงความสามารถ และสนับสนุนให้เกิดงานเขียนใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพออกสู่สังคมไทย

๒) คุณสมบัติของงานและผู้ส่งงานเข้าประกวด ได้กำหนดไว้สรุปดังนี้

๒.๑) เป็นงานริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เขียน ผู้วาด ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก เป็นงานที่
นักเขียนเขียนขึ้นเอง

๒.๒) ผลงานที่ส่งเข้าประกวดต้องไม่เคยได้รับการเผยแพร่ในสื่อสาธารณะ สื่อสิ่งพิมพ์
และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๒.๔.๓ บทวิจารณ์นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๕

งานวิจัยการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนาย
อินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๕ มีตัวอย่างบทวิจารณ์ที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายที่ได้รับรางวัล ปี
พ.ศ. ๒๕๕๕ สรุปได้ดังนี้

๑) บทวิจารณ์เรื่อง มหาสมุทร เป็นเรื่องราวของการต่อสู้หลายชั้นตอนระหว่างคนกับคน
คนกับความเชื่อ ค่านิยม แนวความคิดหรือแม้แต่การต่อสู้กับจิตใจภายในของตนเองของนางเอกกับ
อดีตที่เลวร้ายฝังใจ นางเอกเป็นคนประเภทอะไรไม่ค่อยจะสำเร็จ มีความอดทนสั้น และไม่เคयरอคอย
ความสำเร็จที่มาในระยะยาว แต่สิ่งหนึ่งที่นางเอกมีก็คือความมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ตาม ซึ่งเป็น
คุณสมบัติที่ดี เริ่มต้นเรื่องโดยนางเอกได้เข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนระดับต้น
ของประเทศ เธอพบกับอุปสรรคจนอยากจะลาออกเสียให้ได้ แต่เธอก็อดทนอยู่ต่อสู้เคียงบ่าเคียงไหล่
กับเพื่อนและบรรณารักษ์ เรื่องราวเข้มข้นและคาดไม่ถึงขึ้นไปเรื่อย ๆ จนจบเรื่อง นวนิยายเรื่องนี้ถือ
ว่าทำได้ดี อาจจะไม่ดีมากแต่ก็เกะเทาะสะท้อนเปลือกความคิดของคนในสังคมหลายกลุ่ม ทั้งผู้บริหาร
ผู้ปฏิบัติ และนักศึกษา นวนิยายเรื่องนี้สื่อสารตรง ๆ ส่งถึงผู้รับได้ง่าย แต่ข้อจำกัดของเรื่องก็มี
ตอนกลางเรื่องอืดไปสักหน่อย ตัวละครบางตัวเปิดขึ้นมาถูกทิ้งไปชั่วขณะกว่าจะกลับมาโลดแล่นอีก
ครั้ง เราก็ลืมไปแล้วแต่ไม่ได้เป็นข้อสำคัญมาก นวนิยายเรื่องนี้อ่านสนุกพอใช้ทีเดียว (“จินตนาการ
สำคัญกว่าความรู้” ๒๕๕๕ : ออนไลน์)

บทวิจารณ์เรื่อง มหาสมุทร เนื้อหาสองสามหน้าแรกเกินเหตุความเป็นจริง แต่อ่านจบ
เนื้อหาทั้งเรื่องแล้วก็รู้สึกนวนิยายเรื่องนี้เหมือนลูกอม เหตุการณ์ในเรื่องนี้กระจ่างได้โดยผ่าน
พฤติกรรมแปลก ๆ ของตัวละครทั้งหมดในเรื่อง เรื่องนี้ให้คนอ่านได้สนุกสนานเพลิดเพลินไปกับลีลา
ชีวิตตัวละครแต่ละตัวปมปัญหาที่ผู้เขียนแต่งแต้มลงในบทบาทของตัวละคร แท้จริงคือการเกะเทาะ
เปลือกให้เห็นภาพชีวิต สังคม วิถีวัฒนธรรม ความรู้สึกนึกคิดของผู้คนที่เกิดขึ้น ดำเนินอยู่ และคงจะ
ดำเนินต่อไปในสังคมไทยยุคปัจจุบัน トラบเท่าที่ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ไม่มีการแก้ไขหรือคลี่คลาย ฉาก
หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตัวละครต้องประสบพบเจอหวังคึดคิดของตัวละครแต่ละตัว และวีรกรรมเด่น ซึ่ง
ปรากฏในมหาสมุทร เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องแต่งที่ผู้เขียนเฝ้ามองและคอยบันทึกเหตุการณ์บ้านเมืองไว้ เพื่อให้
คนอ่านได้รู้เห็นได้รู้สึกร่วมหรือขัดแย้ง (มหาสมุทร ๒๕๕๕)

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ.
๒๕๔๘ - ๒๕๕๕ ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

๒.๕.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมมีจำนวนมาก ในการวิจัย
ครั้งนี้ได้คัดเลือกเป็นตัวอย่างเพื่อการวิจัยต่อไปดังนี้

ขวัญฤทัย นันทธนะวานิช (๒๕๕๓) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ตัวละครผู้หญิงเหนือและภาพสะท้อนทางสังคมจากตัวละครผู้หญิงเหนือในนวนิยายไทย โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวิเคราะห์ตัวละครผู้หญิงเหนือและภาพสะท้อนทางสังคมจากตัวละครผู้หญิงเหนือในนวนิยายไทย โดยศึกษาจากการศึกษาวิเคราะห์ตัวละครเอกหญิงที่เป็นผู้หญิงในนวนิยายจำนวน ๑๒ เรื่อง ๑๗ ตัวละคร ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางกายภาพและลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตัวละครเอกหญิงที่เป็นผู้หญิงเหนือมีความเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาต่างกันดังนี้ ช่วงแรกปี พ.ศ. ๒๕๔๓ - พ.ศ. ๒๕๑๗ ตัวละครเอกหญิงในช่วงนี้ผู้แต่งเน้นความงามของธรรมชาติ โดยนำความสวยและลักษณะเด่นของผู้หญิงภาคเหนือมาบรรยายคู่กับความงามของธรรมชาติ และเป็นความงามแบบอุดมคติโดยอิงกับลักษณะทางเผ่าพันธุ์ ส่วนด้านลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่โดดเด่นคือชื่อบริสุทธิ์ และไม่ทันคน ช่วงที่สองปี พ.ศ. ๒๕๒๕ - พ.ศ. ๒๕๔๓ ผู้แต่งไม่เน้นความงามของตัวละครเท่าใดนัก แต่จะเน้นลักษณะนิสัยพฤติกรรมมากกว่า ที่โดดเด่นคือการใช้จริตและมารยาหญิง ช่วงที่สามปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้แต่งบรรยายความงามของตัวละครเอกหญิงโดยเน้นความงามในอุดมคติของผู้แต่งเท่านั้น ส่วนด้านลักษณะนิสัยและพฤติกรรมพบว่า ผู้แต่งมักสร้างให้ตัวละครเอกหญิงที่เป็นผู้หญิงเหนือมีคุณสมบัติดีพร้อมทุกด้าน ซึ่งทำให้ขาดความสมจริงและดูเป็นนางเอกในอุดมคติ คุณลักษณะของตัวละครเอกหญิงที่ปรากฏในนวนิยายทุกช่วงคือความงามและความกตัญญู

ชนิษฐา ทินวัฒน์ (๒๕๔๙) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาและวัฒนธรรมในนวนิยายของดอกไม้สด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาและวัฒนธรรมในนวนิยายของดอกไม้สดโดยศึกษาจากนวนิยายของดอกไม้สดจำนวน ๑๒ เรื่องในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๓๒ - ๒๕๙๒ ผลการศึกษาพบว่า ภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาแบ่งออกเป็น ๔ ประเด็นคือ การจัดการศึกษา ค่านิยมทางด้านการศึกษา และการดูงานต่างประเทศ ผลของการจัดการศึกษา และการศึกษาของสตรี ภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาพบว่า ดอกไม้สดให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเสนอทัศนะว่าประเทศชาติจะเจริญได้ประชาชนต้องได้รับการศึกษาที่ดีและเท่าเทียมกัน การศึกษามีความหมายต่อชีวิตมนุษย์ ทำให้คนรู้จักคิด พิจารณา แยกแยะ ดอกไม้สดสะท้อนภาพการศึกษาและวัฒนธรรมในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของสังคมไทยไว้ในนวนิยายของตน พร้อมทั้งเสนอแนวคิดอันทรงคุณค่าในการปรับเปลี่ยนค่านิยมดังกล่าวให้กลมกลืนกับวิถีชีวิต

สาวิตรี สิงห์ใหม่ (๒๕๔๙) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องภาพสะท้อนการศึกษาไทยในวรรณกรรมของ ถวัลย์ มาตรฐาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนการศึกษาไทยในวรรณกรรมของ ถวัลย์ มาตรฐาน และวิเคราะห์ทัศนะทางการศึกษาของถวัลย์ มาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ภาพสะท้อนการศึกษาไทยในวรรณกรรมของ ถวัลย์ มาตรฐาน มี ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ที่ไม่จำกัดการเรียนรู้เฉพาะในห้องเรียน หรือในตำราเรียนเท่านั้น และการจัดการเรียนการสอนแบบเก่าที่ครูเป็นผู้แสดงความคิดเห็นฝ่ายเดียว ๒ แบบ ด้านค่านิยมทางการศึกษามี ๓ ด้าน คือ การยกย่องการศึกษาระดับอุดมศึกษา การไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาสายอาชีพ และผู้จบการศึกษาไม่กลับสู่ท้องถิ่น

ส่วนทรศนะด้านการศึกษาของ ถวัลย์ มาศจรัสมี ๘ ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอน ซึ่งแสดงทัศนะที่สนับสนุนการเรียนรู้นอกห้องเรียนและการแสวงหาความรู้จากสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว ด้านความสำคัญของการศึกษา ด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษา เสนอทัศนะที่ไม่ให้คิดว่าการเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงจะกำหนดอนาคตได้ ด้านความสำคัญของครู ด้านความสำคัญ of นักเรียน เสนอทัศนะต่อนักเรียนว่าเป็นอนาคตของชาติ ด้านความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น เสนอทัศนะที่แสดงถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ใกล้ตัวนักเรียนและสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์จริงได้ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และด้านบุคลากรทางการศึกษา

ปัทมา คำประสิทธิ์ (๒๕๔๘) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องภาพสะท้อนข้าราชการในนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาพสะท้อนปัญหาข้าราชการและศึกษาบทบาททางสังคมของนวนิยายด้านการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาข้าราชการ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากนวนิยายที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการ จำนวน ๑๘ เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า สุวรรณี สุคนธา เสนอภาพสะท้อนข้าราชการที่เป็นปัญหาในนวนิยายเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ปัญหาที่เกิดจากตัวข้าราชการเอง ซึ่งมีปัญหาในด้านอุดมการณ์ ปัญหาด้านการปฏิบัติหน้าที่ และปัญหาด้านรายได้ ปัญหาที่เกิดจากระบบราชการ มีสองด้าน คือระบบงานที่ซ้ำซ้อนทำให้เกิดความล่าช้า และระบบราชการที่ไม่รัดกุม ทำให้เกิดระบบกินตามน้ำการวิ่งเต้นและการใช้สวัสดิการที่ผิดวัตถุประสงค์ เป็นเหตุให้ข้าราชการแสวงหาผลประโยชน์สำหรับบทบาทของนวนิยายในด้านการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาข้าราชการ ผู้เขียนได้นำเสนอแบบการเสนอโดยตรง และการเสนอโดยอ้อม ผ่านโครงเรื่องและการใช้ตัวละครเปรียบเทียบ ทั้งนี้ผู้เขียนใช้วิธีการเสนอโดยตรงผ่านทางบทสนทนาของตัวละครมากที่สุด

เพ็ญจันทร์ มาประชา (๒๕๔๑) ได้ศึกษาภาพสะท้อนสังคมและทรศนะของผู้เขียนในนวนิยายของนิเวศน์ กันไทยราษฎร์ พบว่า นักเขียนได้สะท้อนภาพสังคมรวมทั้งคนในสังคม ในด้านอาชีพ และพฤติกรรมของตัวละครในด้านปัญหาสังคม ผู้เขียนเน้นความสำคัญของครอบครัวที่มีความสมบูรณ์ สมาชิกทุกคนในครอบครัวทำหน้าที่ของตนอย่างครบถ้วน ซึ่งเป็นผลทำให้ครอบครัวมีความสุข นอกจากนี้ผู้เขียนได้แสดงทรศนะเกี่ยวกับปัญหาสังคมโดยมองว่าครอบครัวที่สามภรรยา มีความรักความซื่อสัตย์ต่อกัน เป็นครอบครัวที่มีความสุข การประกอบอาชีพทุกอาชีพมีความสำคัญต่อสังคมถ้าหากมีความซื่อสัตย์สุจริต ส่วนพฤติกรรมของคนในสังคมที่ขาดศีลธรรมจรรยาและความยากจนของคน เป็นต้นเหตุสำคัญของปัญหาสังคมด้านต่าง ๆ นอกจากนี้พบว่า ผู้เขียนได้ใช้ภาพสะท้อนสังคมและทรศนะของตนนำเสนอในนวนิยายแต่ละเรื่อง เพื่อชี้แนะเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมให้ดีขึ้น

Xu weijie (๒๕๕๕) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนการก่อสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทยจากนวนิยายไทย มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนการก่อสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทยจากนวนิยายไทย และเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายที่สะท้อนภาพการก่อสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทยที่มีต่อผู้อ่าน ผลการวิจัยพบว่า ด้านภาพสะท้อนการก่อสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนในด้านการทำ งานคนไทยเชื้อสายจีนขยันทำกิจการงานทุกชนิด ทำงานอย่างหนักเอาเบาสู้ ไม่เลือกงานไม่เกี่ยงงาน และส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจของตนเองจนก่อสร้างตัวในประเทศไทยได้สำเร็จในที่สุด ในด้านครอบครัวจะนิยมมีครอบครัวที่มีขนาดใหญ่มีลูกหลานจำนวนมาก โดยมีผู้ชายมากกว่าผู้หญิงเพื่อช่วยดำเนินธุรกิจและสืบตระกูล ทำให้การก่อสร้าง

สร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนมั่นคงมากขึ้นในด้านคำสั่งสอน คนไทยเชื้อสายจีนจะสั่งสอนลูกหลาน ด้วยคุณธรรมคือ ซื่อสัตย์ สุจริต กตัญญูกตเวทียุขยันหมั่นเพียร พึ่งตัวเองประหยัดและถ่อมตัวสอนให้ ลูกหลานสามารถตั้งฐานะ พัฒนาตัวเองได้ดี และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในสังคมไทย ในด้านความเชื่อ คนไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องโชค เรื่องการสร้าง และในเรื่องการดำเนินธุรกิจ คนไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่จะเริ่มต้นด้วยการทำธุรกิจขนาดเล็ก ๆ และขยายจนกลายเป็นธุรกิจอันใหญ่โต ในด้านอุปสรรคและการฝ่าฟันอุปสรรค คนไทยเชื้อสายจีนต่อสู้ฝ่าฟันกับสภาพความเป็นอยู่ และอุปสรรคต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จ ด้านอิทธิพลของวรรณกรรมที่สะท้อนภาพการก่อร่างสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนที่มีต่อผู้อ่าน ผลการวิจัยพบว่า มีอิทธิพลในด้านการชี้้นำการดำเนินธุรกิจโดย ชี้้นำให้ผู้อ่านได้ เข้าใจวิธีการดำเนิน ธุรกิจ การรับคนเข้าทำงาน และการจัดการบริษัทให้ประสบความสำเร็จ ในด้านการดำเนินชีวิตให้แนวคิดแก่ผู้อ่านในการสร้างครอบครัว ผู้อ่านจะเข้าใจว่าเมื่อ สร้างครอบครัวแล้วก็ต้องมีหน้าที่ทำให้ครอบครัวมีความสุขมากขึ้นในการประกอบอาชีพ ให้แนวคิดแก่ ผู้อ่านว่าต้องเลือกประกอบอาชีพให้ถูกต้องไม่เพียงมองเฉพาะปัจจุบันยังต้องคำนึงถึงอนาคตด้วย ใน ด้านการศึกษาทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจว่าการศึกษาของลูกหลานเป็นเรื่องสำคัญมาก การศึกษาดีจะทำให้ ชีวิตของลูกหลานประสบความสำเร็จมากขึ้น ในด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้อ่านได้ปลูกฝัง ด้วยการสะท้อนคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามของคนไทยเชื้อสายจีนผ่านคำพูด และการกระทำของ ตัวละคร เช่น ความซื่อสัตย์ สุจริต ความกตัญญูกตเวทียุขยันหมั่นเพียร อุตุน พึ่งตัวเอง และประหยัด ทำให้ผู้อ่านได้ซาบซึ้งในคุณธรรมและจริยธรรมเหล่านี้ จนสามารถปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมอันดี งามเหล่านี้ให้แก่ผู้อ่านได้

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม สรุปได้ว่า วรรณกรรมได้สะท้อนเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้น ๆ รวมถึง สะท้อนวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมด้วย นอกจากนี้ยังได้ ถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตและแนวความคิดต่าง ๆ ของตัวเองที่มีต่อสังคมโดยผ่านวรรณกรรม และ การเปลี่ยนแปลงของสังคมมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรม

๒.๕.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมที่ได้รับรางวัล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลมีจำนวนมาก มีทั้งการศึกษา วรรณกรรมในแต่ละยุคสมัยและประเภทต่าง ๆ สรุปผลการค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับวรรณกรรมที่ ได้รับรางวัลได้ดังนี้

Hongbo Qin (๒๕๕๕) ได้ศึกษาเรื่องวิเคราะห์ภาพสะท้อนของสังคมไทยในเรื่องสั้นที่ ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๓ โดยมีจุดมุ่งหมายวิเคราะห์ภาพสะท้อนของสังคมไทย และวิเคราะห์ความคิดเห็นทางการเมืองที่ปรากฏในเรื่องสั้น ได้พบว่า เรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า สะท้อนให้ผู้อ่านได้มองเห็นถึงสถานการณ์ด้านการเมืองและด้านสังคมไทยหลังจากเหตุการณ์ รัฐประหาร พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยรวมว่า บรรยากาศทางการเมืองเป็นไปด้วยความตึงเครียดและมี เหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นต่อเนื่อง ประชาชนในสังคมแตกแยกแบ่งพวกกัน และได้รับความ เตือนร้อนจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากการพัฒนาของประเทศชาติได้รับผลกระทบจาก สถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นแล้ว ยังได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกอีกด้วย การศึกษา วิเคราะห์ภาพสะท้อนของสังคมในเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้าแบ่งได้ ๔ ประการ คือ ภาพสะท้อนด้าน

การเมือง ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ ภาพสะท้อนด้านสังคม และภาพสะท้อนปัญหาสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อนุสรฯ ดีไหว้ (๒๕๕๒) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องสาระคำสอนในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๗ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสาระคำสอน กลวิธีการนำเสนอสาระคำสอนและคุณค่าที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๗ โดยศึกษาจากวรรณกรรมเยาวชนรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด จำนวน ๗ เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า สาระคำสอนที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด แบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ สาระคำสอนด้านคุณลักษณะเด็กและเยาวชนที่พึงประสงค์ สาระคำสอนด้านการเรียนรู้ทางสังคม และสาระคำสอนด้านความสำคัญของครอบครัว กลวิธีการนำเสนอสาระคำสอนที่ผู้เขียนวรรณกรรมเยาวชนรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดนิยมใช้ในวรรณกรรม แบ่งเป็น ๕ ประเภท คือ กลวิธีการยกตัวอย่างเหตุการณ์ประกอบ กลวิธีการตั้งคำถาม กลวิธีการแสดงผลของการกระทำ กลวิธีการสร้างอารมณ์ขัน และกลวิธีการสร้างความสงสัยใคร่รู้ คุณค่าที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลนายอินทร์แบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือคุณค่าต่อเยาวชนผู้อ่าน และคุณค่าต่อวงการวรรณกรรมเยาวชนของไทย กล่าวคือการจัดประกวดรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดทำให้เกิดนักเขียนหน้าใหม่ในวงการวรรณกรรมเยาวชนของไทยมากขึ้น และยังช่วยกระตุ้นให้เกิดวรรณกรรมที่มีเนื้อหาหลากหลายขึ้นด้วย

อาภรณ์ ชาญชัยสกุลวัตร (๒๕๓๖) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์นวนิยายที่ได้รับรางวัลซีไรต์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแต่ง การใช้ภาษา วิถีชีวิตและค่านิยมที่ปรากฏในนิยายไทยที่ได้รับรางวัลซีไรต์ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๓๒ พบว่า ด้านกลวิธีการแต่งนวนิยายที่ได้รับรางวัลซีไรต์ มีลักษณะโครงเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิต เนื้อหาส่วนใหญ่จะให้คุณค่าและสาระกับบุคคลโดยทั่วไป แก่นเรื่องส่วนใหญ่จะแสดงถึงปัญหาของการมีชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคม ในด้านการสร้างตัวละคร พบว่า นวนิยายที่จัดให้มีเหตุการณ์ในเรื่องส่วนใหญ่เกิดในท้องถิ่นชนบท ส่วนการใช้ภาษานวนิยายทุกเรื่องมีการใช้คำซ้ำทั้งที่มีลักษณะซ้ำคำ ลักษณะดังกล่าวเป็นการเน้นย้ำคำพูดของตัวละครที่ผู้อ่านสามารถเห็นอารมณ์ของผู้พูดได้ และยังมีซ้ำคำเพื่อให้เกิดสัมผัส มีการใช้ภาษาถิ่น การใช้ภาษาถิ่นนั้นช่วยให้บรรยากาศในเรื่องสมจริงมากยิ่งขึ้น ในด้านการใช้โวหารปรากฏว่า มีการใช้โวหารแตกต่างจากทุกเรื่อง แต่นิยมใช้โวหารประเภทอุปมาโวหาร นวนิยายได้สะท้อนวิถีชีวิตของบุคคลในครอบครัวและสังคมได้อย่างชัดเจน ส่วนค่านิยมที่ปรากฏในนวนิยายทุกเรื่อง ได้แก่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ค่านิยมรองลงมาก็คือการพึ่งตนเอง แสดงให้เห็นผู้เขียนได้เน้นความบันเทิงและยังเน้นให้ผู้อ่านได้เกิดความรู้สึกนึกคิดและเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีได้

พิพิชญ์ พุทธิพงษ์ (๒๕๒๑) ได้ศึกษาเรื่องวิเคราะห์นวนิยายที่ได้รับรางวัล ส.ป.อ. โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะศึกษาแนวนวนิยายในแง่ศิลปะการประพันธ์ ลักษณะเด่น ภูมิหลังของนักประพันธ์ที่มีผลต่อแนวคิดและกลวิธี คุณค่าของนวนิยายและเพื่อประโยชน์สำหรับการเรียนการสอนได้พบว่า นวนิยายแต่ละเรื่องที่ได้รับรางวัล ส.ป.อ. นั้น ถึงแม้องค์ประกอบต่าง ๆ จะมีได้ทีละทีทุกองค์ประกอบก็ตาม แต่องค์ประกอบส่วนใหญ่ก็อยู่ในเกณฑ์ดี นอกจากนี้เมื่อพิจารณาดูจะพบว่า นวนิยายที่ได้รับรางวัล ส.ป.อ. ทั้งสี่เรื่องนี้ จะมีลักษณะร่วมกันอยู่บางประการ คือลักษณะเนื้อเรื่องจะเป็นไปในทำนองเดียวกัน นวนิยายแต่ละเรื่องนั้นจะต้องมีคุณลักษณะที่แปลกใหม่บางประการ

นวนิยายแต่ละเรื่องนั้นจะมีคุณค่าในด้านสร้างสรรค์บางประการ นวนิยายแต่ละเรื่องมีคุณค่าในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมที่ได้รับรางวัล สรุปได้ว่า วรรณกรรมได้สะท้อนสภาพสังคมให้ผู้อ่านเห็นประการณ์ที่เป็นจริงของสังคม ให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ความเชื่อ และคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น มีอิทธิพลต่อสังคมได้ชี้แนะสังคม ให้ความคิดมีคุณค่า ด้านการสร้างสรรค์

บทที่ ๓

วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัล
นายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๕๕

การศึกษาวิพากษ์ภาพสะท้อนสังคมเมืองในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๕ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ภาพสะท้อนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ๓.๑ สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย
  - ๓.๑.๑ ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในเมือง
  - ๓.๑.๒ ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชนบท
- ๓.๒ ค่านิยมของคนไทย
  - ๓.๒.๑ ค่านิยมของคนในเมือง
  - ๓.๒.๒ ค่านิยมของคนในชนบท
- ๓.๓ ความสัมพันธ์ของคนในสังคมไทย
  - ๓.๓.๑ ความสัมพันธ์ของคนในเมือง
  - ๓.๓.๒ ความสัมพันธ์ของคนในชนบท

ดังมีผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

๓.๑ สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย

ภาพสะท้อนด้านชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยที่ปรากฏในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด เป็นภาพชีวิตของคนในเมืองและคนในชนบทในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๓.๑.๑ ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในเมือง

ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในเมืองที่ปรากฏในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ได้แก่ นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร รังเลือด* และ *กรรมมนุษย์* นวนิยายแต่ละเรื่องได้สะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของคนในเมืองในด้านที่อยู่อาศัย และการดำเนินชีวิต ดังนี้

๑) ที่อยู่อาศัย

ที่อยู่อาศัยเป็นสถานที่ที่ใช้กินอยู่หลับนอน เป็นแหล่งรากฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ นวนิยายได้สะท้อนลักษณะของที่อยู่อาศัยของคนไทยในสังคมเมือง แบ่งได้เป็นสามแบบ ดังนี้

๑.๑) คอนโดมีเนียม

คอนโดมีเนียมเป็นตึกสูงที่สร้างขึ้นสำหรับผู้พักอาศัยจำนวนมาก มีรูปแบบเป็นห้องชุด แบ่งพื้นที่เป็นห้องนอนและห้องอเนกประสงค์ อาจมีพื้นที่ส่วนกลางที่ใช้ร่วมกัน นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* และเรื่อง *รังเลือด* ได้สะท้อนภาพของตัวละครที่พักอาศัยในคอนโดมีเนียม ดังนี้

นิยายเรื่อง *มหาสมุทร* กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อกลอย เป็นนักศึกษามาจากต่างจังหวัด เข้ามาเรียนที่มหาวิทยาลัยวิไลซ์ธุรกิจ และได้เช่าห้องพักในอาคารคอนโดมีเนียม เพราะอยู่ใกล้มหาวิทยาลัย ดังตัวอย่าง

คนช็อกลอยที่กล่าวถึงในแมสเสจคือหนึ่งในสมาชิกแก๊งกระโปรงริมลูกไม้ ถือเป็นเพื่อนสนิทกับเนยสดตั้งแต่เรียนอยู่ปีหนึ่งที่หนึ่ง พี่เนยเป็นเด็กต่างจังหวัด เช้าคอนโดพักอาศัยซึ่งอยู่ไม่ไกลจากมหาวิทยาลัย สาเหตุที่เลือกเช่าคอนโดเพราะสะดวกกว่าเช่าหอพักหญิงล้วน คอนโดของกลอยจึงเป็นสถานที่หลักสำหรับเพื่อนในกลุ่มที่จะมาเฮฮากัน และถือเป็นจุดตั้งต้นที่ทุกคนจะมารวมตัวกันยามนัดหมายไปเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ

(มหาสมุด. ๒๕๕๕ : ๘๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนในเมืองที่อยู่อาศัยในคอนโดมีเนียมส่วนใหญ่จะมีภูมิสำเนาหรือเป็นคนต่างจังหวัดที่ได้เข้ามาอยู่อาศัยในเมือง และสภาพชีวิตความเป็นอยู่แบบคนเมืองคือพักอาศัยในคอนโดมีเนียม ใช้ห้องพักเป็นที่พบปะสังสรรค์กับเพื่อน ๆ แสดงให้เห็นว่าวิถีชีวิตของคนที่อยู่ในเมืองจะมีพื้นที่อยู่อาศัยที่คับแคบ ดำเนินชีวิตและทำกิจกรรมทุกอย่างในพื้นที่ที่มีจำกัด เป็นทั้งอยู่อาศัย พบปะสังสรรค์กับเพื่อน ๆ หรือเป็นสถานที่นัดหมายก่อนไปเที่ยวเตร่ในเวลาว่าง

นอกจากนี้ นวนิยายเรื่อง มหาสมุด ยังบรรยายลักษณะและการใช้สอยในคอนโดมีเนียมดังกล่าวข้างต้นอย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง

ครีมมาตามนัด เธอยืนอยู่หน้าประตูห้องพักของกลอยซึ่งอยู่ชั้นสามของคอนโด เมื่อเขาเข้าไปในห้อง ครีมกวาดตามองรอบห้อง สภาพห้องยังเหมือนเดิม หน้าต่างปิดม่านสนิทจนต้องเปิดไฟบนเพดาน ข้าวของในห้องวางกึ่งรกกึ่งมีระเบียบ เปิดเครื่องปรับอากาศเย็นน้ำ ๒๐ องศา ในขณะที่อุณหภูมิภายนอกร้อนอบอ้าว ครีมรู้สึกเวียนหัวเล็กน้อยเพราะร่างกายปรับตัวไม่ทัน

(มหาสมุด. ๒๕๕๕ : ๘๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นสภาพที่อยู่อาศัยที่เป็นคอนโดมีเนียมของคนในเมือง นอกจากเป็นห้องในอาคารตึกสูงที่มีพื้นที่แคบ ๆ แล้ว คนที่พักอาศัยยังต้องรู้จักปรับตัวเองให้สามารถอยู่ในห้องพักได้อย่างสุขสบาย จึงมีการตกแต่งห้องและจัดสิ่งของต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการอยู่อาศัย ดังเช่นการติดตั้งม่านและเครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

นวนิยายเรื่อง รังเลือด ได้สะท้อนสภาพที่อยู่อาศัยของคนในเมืองที่มีที่พักในอาคารสูงเช่นเดียวกับคอนโดมีเนียมแต่มีความสูงน้อยกว่า เรียกว่าแมนชั่น ดังที่กล่าวถึงตัวละครลอยพิมพ์เช่าห้องพักในแมนชั่นกลางเก่ากลางใหม่ ซึ่งเป็นห้องพักมีพื้นที่ค่อนข้างคับแคบเช่นกัน ดังนี้

หล่อนอาศัยอยู่ในแมนชั่นกลางเก่ากลางใหม่ ทางเดินไปยังห้องของหล่อนค่อนข้างแคบ บางช่วงปูด้วยพรมสีแดงเก่า ๆ บางช่วงเป็นหินขัดที่แทบจะมองไม่เห็นลาย มีต้นไม้แคระแกร็นอยู่ในกระถางดินเผา ซึ่งมีรอยร้าววางอยู่ตามทางเดินเป็นระยะ กลิ่นเหม็นหืนเหมือนเสื้อผ้าอับชื้นลอยมาจากที่ไหนสักแห่ง เมื่อผมก้าวตามหลังหล่อนเข้าไป ห้องซึ่งมีเพียงแสงสลัวสอดส่องเข้ามาจากด้านหลังเต็มไปด้วยข้าวของเครื่องใช้วางไม่เป็นที่ ตะกร้าเสื้อผ้าคว่ำอยู่ใกล้เตียงนอน ตู้เสื้อผ้าเปิดอ้าทิ้งไว้ ปลั๊กทีวีถูกเสียบคาไว้ มีไฟสีแดงอยู่ตรงตำแหน่งสแตนด์บายพร้อมที่จะเปิดอยู่ตลอดเวลา

(รังเลือด ๒๕๕๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า สภาพที่อยู่อาศัยของคนในเมืองโดยเฉพาะคนที่มีฐานะปานกลางจะเป็นห้องพักแคบ ๆ ในอาคารตึกกลางเก่ากลางใหม่ เป็นตึกเก่าทรุดโทรม แสงแดดส่องไม่ถึง อับชื้น และมีกลิ่นเหม็นหืน เพราะเจ้าของอาคารไม่ได้ปรับปรุงหรือซ่อมแซมให้มีสภาพดี จึงเป็นที่อยู่อาศัยที่มีค่าเช่าห้องไม่แพง ประกอบกับคนในเมืองบางกลุ่มใช้เวลาออกไปทำงานเป็นส่วนใหญ่ จึงใช้ห้องพักอาศัยเป็นเพียงที่หลับนอนและเก็บสิ่งของสัมภาระต่าง ๆ เท่านั้น ไม่มีเวลาจัดของให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะท้อนให้เห็นชีวิตของคนในเมืองที่เร่งรีบกับการเดินทางและการไปทำงานนอกบ้าน

ดังนั้นที่อยู่อาศัยของคนในเมืองที่อาศัยอยู่ในอาคารตึกสูงคอนโดมีเนียม ส่วนใหญ่เป็นคนที่มิภูมิภาคสำเนาหรือเกิดในต่างจังหวัด เข้ามาในเมืองเพื่อจะได้รับการศึกษา หรือทำงานที่ดี อยู่ในเมืองจะมีที่อยู่อาศัยที่เดินทางสะดวก มีพื้นที่คับแคบ นอกจากเป็นที่อยู่หลับนอนแล้วยังเป็นที่ทำกิจกรรม

สรุปได้ว่า คนในเมืองที่มีที่อยู่อาศัยที่เป็นตึกสูง ได้แก่คอนโดมีเนียมและแมนชั่น เป็นคนในเมืองที่ส่วนหนึ่งเป็นนักศึกษาที่มาจากต่างจังหวัด และอีกส่วนหนึ่งเป็นคนทำงานที่มีฐานะปานกลาง “คนเมือง” เหล่านี้เป็นนักศึกษาและคนทำงาน อยู่อาศัยในอาคารตึกสูงคอนโดมีเนียมและแมนชั่น อยู่รวมกับคนอื่นจำนวนมาก ห้องพักมีพื้นที่จำกัดคับแคบ ใช้เป็นที่กินอยู่หลับนอน และใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในห้องพัก ลักษณะของห้องพักส่วนใหญ่มักจะจัดสิ่งของไม่เป็นระเบียบ เพราะคนในเมืองจะใช้เวลานอกที่พักรมากกว่า จึงไม่มีเวลาจัดสิ่งของให้เรียบร้อย

๑.๒) ตึกแถว

ตึกแถวในเมืองแบบสมัยเก่า ส่วนใหญ่สร้างเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาและการขยายของเมือง จึงมีการปรับการใช้สอยตึกแถวมาเป็นที่พักและที่ทำงาน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง มหาสมุทร สะท้อนให้เห็นที่อยู่อาศัยของแอน ดังตัวอย่าง
แอนประคองพิมพ์เดินเลาะไป ตามเส้นทางลัดหลังตลาดนัด จนถึงหลังบ้านพัก...
ตึกแถวสี่ชั้นที่สร้างมานานกว่า ๓๐ ปี ตั้งอยู่ห่างจากปากซอยราวหนึ่งกิโลเมตร
หล่อนไขกุญแจประตูหลังบ้าน ผายมือเชื้อเชิญให้พิมพ์เข้าไป พิมพ์เดินตามแอนเข้าไป
ในบ้าน ผัสสะแรกที่โจมตีคือ...กลิ่นสารเคมีที่เป็นภัยต่อโพรงจมูก พิมพ์อยากยกมือ
อุดจมูก แต่กลัวว่าเสียมารยาท

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนในเมืองที่มีที่อยู่อาศัยเป็นตึกแถว มีสภาพแออัด เช่นเดียวกัน โดยที่แอนมีฐานะปานกลางจึงไม่สามารถหาอาคารที่ทำงานในแหล่งที่เจริญได้ จำเป็นต้องใช้ตึกแถวที่พ่อแม่เคยอยู่อาศัยมาก่อน ใช้เป็นที่ทำงานด้วย แม้ว่าอาคารตึกสร้างมานาน อยู่ห่างจากถนนใหญ่เข้าไปในซอยลึก ต้องใช้ที่อยู่อาศัยให้เป็นประโยชน์อย่างคุ้มค่า ใช้เป็นที่ทำงาน โดยเฉพาะคนในเมืองที่ประกอบอาชีพอิสระหรือมีกิจการส่วนตัว เป็นงานที่สร้างมลพิษ ดังเช่น การทำโรงพิมพ์ มีหมึกพิมพ์และสารเคมีอื่น ๆ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ก็ต้องอดทนพักอาศัยในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีต่อไป

๑.๓) บ้านเดี่ยว

คนในเมืองบางกลุ่มเป็นกลุ่มคนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมในแถบชานเมืองเป็นพื้นที่ชนบท ลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว ต่อมาการขยายของเมืองได้ทำให้พื้นที่ชานเมืองมีความเจริญ แต่สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนกลุ่มนี้ยังไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ดังตัวอย่าง

นวนิยายเรื่อง *กรรมมนุษย์* สะท้อนให้เห็นคนดั้งเดิมมีที่อยู่อาศัยเป็นบ้านไม้ชั้นเดียว ดังตัวอย่าง
*รถสองแถววิ่งได้ระยะหนึ่งก็ลงจากรถ เดินจากถนนสายหลักเข้าถนนลูกรังที่ทอดลึก
 เข้าไปในแนวป่า เดินไกลจนมาถึงบ้านไม้ชั้นเดียวใต้ถุนสูง เจ้าหมาพื้นเมืองเห่าดังขรม*

(กรรมมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ความเจริญของเมืองได้ขยายไปสู่ชานเมือง สามารถเดินทางได้สะดวกรวดเร็วโดยใช้ถนนสายหลัก แต่ก็ยังไม่เจริญเท่ากับตัวเมือง ดังนั้นคนกลุ่มนี้จึงมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ยังไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก ที่อยู่อาศัยเป็นบ้านไม้ชั้นเดียว มีสภาพแวดล้อมที่เป็นชนบทแต่อยู่ใกล้เมือง บ้านมีสภาพเก่าและทรุดโทรม อยู่ในซอยลึกห่างจากถนนใหญ่

นวนิยายเรื่อง *กรรมมนุษย์* สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะที่อยู่อาศัยของ คนในเมืองที่มีถิ่นที่อยู่แถบชานเมือง ดังตัวอย่าง

*ภายในห้องสี่เหลี่ยมมีเตียงไม้ตั้งประชิดติดบานหน้าต่าง สูงขึ้นไปบนหัวเตียง มีภาพ
 ทานพุทธทาสภิกขุและพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระ
 พระบรมราชินีนาถ ผมก้มลงกราบ ทนเห็นลุงครกกับลุงทิมมองผมพร้อมพยักหน้าหึหึ
 ผมส่งยิ้มให้คนทั้งสอง มองไปรอบ ๆ ห้องนอนของลุงครก ตรงมุมห้องมีกองหนังสือวาง
 ซ้อนสูงร่วมเมตร ผนังห้องติดรูปนักการเมือง รูปสตาลิน รูปมหาตมะคานธี รูป
 อดอล์ฟ ฮิตเลอร์ เรียงรายลดหลั่นกันไป มองเพลินไปที่ละรูป ๆ คลับคล้ายคลับคลา
 ว่ารู้จัก แต่นึกชื่อไม่ออก*

(กรรมมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนในแถบชานเมืองที่ความเจริญของเมืองได้ขยายตัวไปถึง ส่วนใหญ่อยู่อาศัยมาดั้งเดิมมีบ้านของตนเอง เป็นผู้สูงวัย ซึ่งไม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านจึงมีเวลาดูแลบ้านให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย และตกแต่งตามรสนิยมของคนไทยที่อายุมาก เช่นการติดภาพพระภิกษุที่เป็นที่เคารพศรัทธา ดังนั้นที่อยู่อาศัยของคนในเมืองกลุ่มนี้ จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นชนบท และกลายเป็นบ้านเก่าหลังเล็กในเมืองที่ทันสมัย

นวนิยายเรื่อง *กรรมมนุษย์* ได้สะท้อนภาพคนในเมืองที่มีฐานะที่ดี เป็นบ้านหลังใหญ่ มีสนามหญ้าและสวนดอกไม้ ดังตัวอย่าง

*กลับถึงบ้าน ผมใช้กุญแจสำรองเปิดประตูรั้ว มองไปที่เรือนหลังใหญ่ที่ปิดไฟมืดสนิท
 คุณพ่อคงขับรถเก๋งสวนทางผมไปยังโรงพยาบาลต่างจังหวัด ดิสโกลิบนาที่ มองไป
 รอบ ๆ สวน เห็นซากกิ่งไม้หักโค่นลงด้วยพายุฝน เศษใบไม้เกลื่อนกลาดทั่วสนาม
 หญ้า เรือนเพาะชำเอนระนาบ กล้วยไม้ระเนนลงกับพื้น กุหลาบดอกโตล้ม
 ระเนระนาด*

(กรรมมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนในเมืองที่มีฐานะดี มีรถส่วนตัว มีที่อยู่อาศัย เป็นบ้านเดี่ยวหลังใหญ่ มีพื้นที่กว้างมีสนามหญ้าและปลูกดอกไม้เช่น กล้วยไม้ กุหลาบ ที่ต้องดูแลเป็นพิเศษในเรื่องเพาะชำ

นวนิยายเรื่อง *กรรมมนุษย์* ยังกล่าวถึงที่อยู่อาศัยของคนในเมืองที่มีฐานะดี ซึ่งมักจะสร้างบ้านที่มีบริเวณกว้างขวาง และอยู่ห่างจากใจกลางเมือง ดังตัวอย่าง

ผมมองดูบ้านเจ๊กิม มันช่างใหญ่โตมโหฬาร ด้านข้างตามแนวกำแพงสูงทึบ มีรถเก๋ง และรถกระบะจอดเรียงรายนับสิบ รถมอเตอร์ไซค์เรียงเป็นตับ เหมือนจอดข้างถนน ในตลาดสด เมื่อเดินลึกเข้าไปในสวนหลังบ้าน มีสวนผลไม้ยาวสุดสายตา

(กรรมมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนในเมืองที่มีฐานะดีมักจะนิยมปลูกบ้านพักอาศัยอยู่ห่างจากกลางเมืองที่สับสนวุ่นวายและอยู่กันอย่างแออัด ไปอยู่ในพื้นที่ที่กว้าง ๆ และมีสภาพแวดล้อมเป็นธรรมชาติ จึงปลูกต้นไม้ทำเป็น “สวนผลไม้ยาวสุดสายตา” แต่ก็ยังมีความคิดอย่างคนในเมือง คือต้องการความเป็นส่วนตัว และต้องการความปลอดภัย ดังเช่น บ้านเจ๊กิมสร้างกำแพงสูงทึบ

สรุปได้ว่า คนในสังคมเมืองมีที่อยู่อาศัยเป็นห้องชุดในตึกสูงตึกแถว และบ้านเดี่ยว โดยสะท้อนให้เห็นว่าคนในสังคมเมืองมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน แบ่งกลุ่มได้เป็นคนในเมืองที่อพยพเข้ามาจากต่างจังหวัดจะมีที่อยู่อาศัยเป็นคอนโดมีเนียม คนที่มีฐานะปานกลาง ใช้ตึกแถวเป็นทั้งที่อยู่อาศัยและที่ทำงาน คนที่อยู่แถบชานเมืองมาตั้งเดิมจะอยู่อาศัยในบ้านไม้ชั้นเดียว ที่อยู่ลึกจากถนนใหญ่ ส่วนคนที่มีฐานะดีมีที่อยู่อาศัยเป็นบ้านหลังใหญ่ ปลูกในพื้นที่กว้างขวาง จัดพื้นที่ให้มีสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ แต่ทำกำแพงสูงเพื่อความเป็นส่วนตัว

๒) การดำเนินชีวิต

วิถีการดำเนินชีวิตของคนในเมืองได้ปรากฏในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด แสดงออกตามลักษณะของพฤติกรรมต่าง ๆ บ่งบอกถึงรูปแบบ ได้แก่ อาหารการกิน การหาความบันเทิง และการใช้เวลาว่างอย่าง ดังนี้

๒.๑) อาหารการกิน

อาหารการกินเป็นเรื่องที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน อาหารการกินของกลุ่มคนสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มคน ดังเช่นนวนิยายเรื่อง *รังเสียด* และ *กรรมมนุษย์* ได้สะท้อนให้เห็นอาหารการกินของคนในเมือง ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงคนในเมืองที่รับประทานอาหารมื้อค่ำเป็นอาหารจานด่วนหรือฟาสต์ฟู้ดในห้างสรรพสินค้า ดังตัวอย่าง

ทีมหนึ่งกินอาหารมื้อค่ำกับหน้อยที่ร้านอาหารฟาสต์ฟู้ดในห้างสรรพสินค้า หลังจากกินเสร็จ ทีมพี่ชายพิเศษกระต่าห่ออาหารรวมกับใบปลิวลงถาดอาหารและถ้วยพลาสติกใสซอส ยัดลงกล่องมันฝรั่งทอด ก่อนจะนำไปทิ้งถังขยะที่ทางร้านจัดวาง ส่วนถาดอาหารวางไว้ด้านบน

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๘๗)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนในเมืองเพื่ออำนวยความสะดวกนิยมรับประทานอาหารที่ร้าน ในร้านขายอาหารสามารถซื้ออาหารได้สะดวกในเวลาต่าง ๆ ดังที่ ตัวละครพิมพ์ กินอาหารมื้อค่ำที่ร้านอาหารฟาสต์ฟู้ด ไม่ต้องเสียเวลาทำอาหารเองและเลือกอาหารได้สะดวกรวดเร็ว เป็นวิถีชีวิตคนในเมืองที่นิยมทำกันทั่วไป

นอกจากตัวอย่างข้างต้นแล้ว นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ยังได้กล่าวถึงคนในเมืองรับประทานอาหารว่างในร้านเสมอ พิมพ์และเพื่อน ๆ เข้าร้านน้ำปั่นประจำ ดังตัวอย่าง

เย็นวันนั้น ร้านน้ำปั่นเจ้าประจำ คุณป้าเจ้าของร้านยกเครื่องดื่มและขนมปังเนยนม มาเสิร์ฟให้พิมพ์ แอนและครีม “ข้าหน้อยไม่ว่ากันนะ พอวันนี้ลูกค้าเพียบเลย อย่างเพิ่งโมโหหิวจนวิ่งชนแผงน้ำของป้าละ” คุณป้าเจ้าของร้านพูดจากระเซ้า

(*มหาสมุทร*. ๒๕๕๕ : ๑๐๖)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนในเมืองนอกจากรับประทานอาหารมื้อหลักแล้วยังนิยมรับประทานอาหารว่าง เช่น ขนมหวาน ขนมปัง และเครื่องดื่ม เป็นต้น มีของกินหลากหลาย คนในเมืองซื้ออาหารได้ในเวลาต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก ตัวละครพิมพ์และเพื่อนเข้าร้านน้ำปั่นเป็นประจำ ในร้านมีลูกค้าเพียบ แสดงให้เห็นว่าการรับประทานอาหารว่างเป็นเรื่องธรรมดาที่คนในเมืองทำการทั่วไป

อาหารการกินของคนในเมือง ส่วนใหญ่จะเป็นการซื้ออาหารสำเร็จเป็นหลัก หรือจะเข้าร้านอาหารฟาสต์ฟู้ด และนอกจากอาหารมื้อหลักแล้ว คนในเมืองยังนิยมรับประทานอาหารว่าง ขนมหวาน เครื่องดื่ม เป็นต้น

๒.๒) การประกอบอาชีพ

การทำอาชีพเป็นสิ่งสำคัญของมนุษย์ในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะคนในสังคมที่ต้องมีอาชีพเพื่อจะได้เลี้ยงชีวิตของตนและคนในครอบครัวได้ สภาพการทำงานในอาชีพต่าง ๆ สามารถสะท้อนให้เห็นชีวิตของคนในสังคมนั้น ในนวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* *กรรมมนุษย์* *รังเลือด* ได้สะท้อนให้เห็นสภาพการทำงานของคนในเมือง ดังนี้

๒.๒.๑) สภาพแวดล้อมที่ทำงาน

ในนวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่ทำงานของพิมพ์ เป็นบริษัทเล็ก ๆ มีพนักงานจำนวนน้อย เจ้าของบริษัทเข้มงวดและเป็นคนขี้เหนียว มักสั่งให้พนักงานทำงานหนักแต่จ่ายเงินเดือนไม่ครบจำนวนและไม่มีโบนัส ดังนี้

บริษัทที่พิมพ์ทำงานเป็นโฮมออฟฟิศ ประกอบธุรกิจออร์แกนิกส์-บริการรับจัดงาน อีเวนต์ทั่วไป มีพนักงานร่วม ๒๐ ชีวิต นับแม่บ้านและคนขับรถด้วย เจ้าของบริษัทเป็นหญิงวัย (เกือบ)ทองที่นำเงินเก็บของสามีชาวต่างชาติมาเปิดบริษัท นิสัยของนางเป็นที่เอื่อมละอาของเหล่าพนักงานได้บังคับบัญชา ยามงานใกล้กำหนดเดดไลน์ นางมักสั่งพนักงานให้อยู่ทำงานจนดึกดื่นโดยยกสำนึกสาธารณะเป็นข้ออ้าง แต่ครั้งจ่ายเงินเดือนไม่ครบหรือไม่มีโบนัส

(*มหาสมุทร*. ๒๕๕๕ : ๗)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนในเมืองมีการเอารัดเปรียบกัน โดยเฉพาะคนที่มีอำนาจหรือแข็งแรงกว่า ในปัจจุบันมีปรากฏการณ์ที่บริษัทไม่ยอมจ่ายเงินเดือนให้ลูกน้องหรือ

จ่ายล่าช้า จึงเกิดปัญหาระหว่างเจ้านายกับลูกน้อง นอกจากนี้การบริหารงาน ไม่ว่าจะบริษัทมีขนาดใหญ่หรือเล็กบริหารงานไม่ยุติธรรมและไม่มีความซื่อสัตย์ จึงทำให้คนในเมืองที่มีฐานะเป็นลูกจ้าง ต้องอดทนทำงานเพื่อประทังชีวิตให้อยู่รอดต่อไปได้

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่ทำงานของแอน ตั้งโต๊ะทำงานขีดผนังอยู่ในมุมเล็กของห้อง มีโต๊ะทำงานขนาดเล็ก แต่มีอุปกรณ์การทำงานครบทุกอย่าง ดังตัวอย่าง

หลังชั้นหนังสือด้านในสุดมีโต๊ะทำงานขนาดเล็กตั้งชิดผนัง บนโต๊ะมีกองหนังสือวางตั้ง เข้ามุมซ้ายสุดอย่างเป็นระเบียบ ส่วนมุมขวามีก่องไปรษณีย์สีเขียวเบอร์ ๓ ที่มีตราประทับบ่งบอกว่าเคยใช้งานมาก่อน แต่ตอนนี้ทำหน้าที่เป็นกล่องเก็บเครื่องมือจิพลาอะ อย่างคัตเตอร์ สว่านมือ เทปกาว ฯลฯ นี่คือโต๊ะทำงานของแอน เป็นมุมสงบส่วนตัวที่ใช้ชั้นหนังสือกันแทนพาร์ติชัน

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๘)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ไม่ว่าจะสภาพงานให้สำนักงานที่มีสภาพแออัด ซึ่งคนในเมืองจะต้องปรับตัวเองโดยใช้พื้นที่จำกัด มีระเบียบ และให้ปฏิบัติได้สะดวกสบาย

นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมทำงานของคนในเมือง ตัวละคร “เพื่อนผม” เป็นนักร้องในกรุงเทพคนหนึ่ง เขาทำงานในร้านขายเหล้า “เพื่อนผม” มีความสามารถพิเศษก็คือสามารถร้องเพลงเลียนแบบนักร้องคนอื่น จึงได้รับความชื่นชอบจากลูกค้า ดังนี้

ในช่วงหัวค่ำของคืนหนึ่ง ผมเดินเข้าไปในร้านขายเหล้าอันเลื่องชื่อของเมืองหลวง เพื่อนผมคนหนึ่งเป็นนักร้องอยู่ที่นั่น ฉายาของเขาคือ “นักร้องพันหน้า” พรสวรรค์อันวิเศษของเขาคือความสามารถเลียนแบบนักร้องที่มีชื่อเสียงได้อย่างไม่มีที่ติ

(รังเลือด ๒๕๕๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมที่ทำงานของคนในเมืองอีกมุมหนึ่งเป็นที่ทำงานกลางคืน เป็นสถานบันเทิงที่คนในเมืองจะมาพักผ่อนหย่อนใจและผ่อนคลายความตึงเครียดจากการมีชีวิตที่ต้องเผชิญกับการแข่งขันสูงคนที่ทำงานได้ต้องมีความสามารถพิเศษและมีความอดทนอย่างสูง จึงจะได้ทำงานในสถานที่ที่ดีและได้ค่าตอบแทนสูง ดังเช่นในตัวอย่าง “เพื่อนผม” สามารถเลียนแบบนักร้องที่มีชื่อเสียง ซึ่งได้รับความชื่นชอบจากลูกค้า โดยที่เขาไม่สามารถเป็นตัวของตัวเองที่จะแสดงตัวจริงของตนได้

นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ยังได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมทำงานของคนในเมืองที่เป็นชีวิตของคนในชนบทอีกกลุ่มหนึ่งที่อพยพมาทำงานในเมือง ไม่มีที่ทำงานประจำ ต้องเคลื่อนย้ายไปตามที่ต่าง ๆ ตัวละครนางรำโนราต้องไปแสดงที่ต่าง ๆ โดยรถบัสซึ่งใช้เป็นที่พักผ่อนการแสดง และเป็นยานพาหนะในการเดินทางไปทำงานของคณะนางรำโนรา ดังตัวอย่าง

รถบัสคันย่อมสภาพกลางเก่ากลางใหม่ ข้างตัวรถเขียนด้วยตัวอักษรมีลวดลายตัวดีแบบทางงูว่า “โนราเต็ม วิน วาด” วิ่งเข้ามาจอดตรงหน้าศาลาบนหลังคาเต็มไปด้วยอุปกรณ์การแสดง ส่วนในรถ บรรดาโนราและลูกคู่ต่างก็นั่งกันอยู่อย่างเรื่องหยอย

(รังเลือด ๒๕๕๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนชนบทที่เข้ามาทำงานในเมือง เป็นงานไม่ประจำจึงมีความจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายตามที่ต่าง ๆ ที่สามารถหาเงินเลี้ยงชีวิตได้ตามที่ต้องการ ดังตัวอย่างคือ รถบัสคณะโนรา ข้างตัวรถเขียนชื่อคณะนางโนราที่เด่นชัด บนรถเต็มไปด้วยอุปกรณ์การแสดง แสดงให้เห็นว่าคนชนบทที่มาอยู่ในเมืองไม่มีที่ทำงานประจำ ต้องประสบความลำบากในการทำงานและต้องดิ้นรนทำงาน

นวนิยายเรื่อง กรงมनुषย์ ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่ทำงานของคนในเมือง ที่มีฐานะยากจนต้องใช้แรงงานทำงาน ขนของในตลาด ตัวละคร “ผม” เพิ่งเข้ามาทำงานในตลาด ได้รับรู้ว่าตลาดสดของเมืองมีสองแห่ง คือตลาดตอนเช้าและตลาดตอนเย็น ดังนั้น “ผม” จึงมีที่ทำงานได้ทั้งสองตลาด ดังตัวอย่าง

ตลาดสดมีสองแห่ง ตอนเช้าให้ผมมาตลาดนี้ พอตกเย็น ให้ผมเดินย้อนขึ้นไป ผ่านสี่แยกแล้วเลี้ยวซ้ายพอลถึงหน้าโรงแรมใหญ่ ตรงนั้นจะมีถนนแยกลงมาเป็นทางสามแพร่ง ให้เดินลงมาอีกนิดเดียวก็จะเป็นตลาดเปิดขายของตั้งแต่บ่ายแก่ ๆ จนถึงสองทุ่ม สรุปว่าผมจะมีงานให้ทำถึงสองที่

(กรงมनुषย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นสภาพแวดล้อมการทำงานของคนในเมืองที่ใช้แรงงานเนื่องจาก เมืองเป็นศูนย์กลางแห่งเศรษฐกิจ ได้สะท้อนให้เห็นว่า คนในเมืองทำงานตามช่วงเวลา จึงมีเวลาว่างช่วงเช้าก่อนไปทำงาน และในช่วงเย็นหลังเลิกงาน ซึ่งเป็นเวลาที่คนในเมืองมีเวลาซื้อสิ่งของต่าง ๆ จึงมีตลาดสองเวลาที่คนทำงานในเมืองที่รับจ้างมีโอกาสทำงานได้สองแห่ง

สภาพแวดล้อมที่ทำงานของคนในเมือง มีที่ทำงานจำนวนมากและหลากหลาย มีที่ทำงานแบบประจำและไม่เป็นประจำ ทำงานในกลางคืนและตอนกลางวัน ส่วนใหญ่จะมีที่ทำงานจำกัดไม่ว่าอย่างไรคนในเมืองจะต้องปรับตัวเองโดยใช้พื้นที่จำกัด

๒.๒.๒) การทำงาน

ภาพสะท้อนการทำงานของคนในเมืองว่ามีระบบชัดเจน และมีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องและอย่างเคร่งครัด ดังนี้

นวนิยายเรื่อง มหาสมุด ได้กล่าวถึงระบบของห้องสมุด ที่ทันสมัยคือระบบเช็คการยืม - คืนหนังสือโดยใช้รหัสแท่งหรือบาร์โค้ด มีฐานข้อมูลออนไลน์ ค้นหาข้อมูลได้ง่ายให้บริการที่สะดวกแก่ผู้มาใช้บริการ ดังตัวอย่าง

ห้องสมุดแห่งนี้ใช้วิธีเช็คการยืม-คืนหนังสือด้วยการสแกนบาร์โค้ดหรือเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ มีฐานข้อมูลออนไลน์ที่สืบค้นหนังสือด้วยการพิมพ์ชื่อหนังสือหรือผู้แต่ง โปรแกรมก็จะแสดงชื่อหนังสือและตำแหน่งชั้นวางหนังสือเล่มนั้นอย่างง่ายดาย

(มหาสมุด. ๒๕๕๕ : ๒๒)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นระบบการทำงานของคนในเมืองซึ่งมีการศึกษาคือมหาวิทยาลัย มีความเจริญ และได้รับความรู้ใหม่ ๆ มีการใช้เทคโนโลยีในการทำงานและการให้บริการที่สะดวกรวดเร็ว ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นวนิยายเรื่อง มหาสมุทร ได้กล่าวว่ามีพี่เข้าไปทำงานในห้องสมุด หัวหน้างานจึงแนะนำให้พิมพ์รู้หน้าที่การทำงานในห้องสมุดคือการให้บริการทั่วไป การเข้าเวร และการให้คำปรึกษาแก่ผู้ใช้บริการ ดังตัวอย่าง

หน้าที่ของเราคือเจ้าหน้าที่ให้บริการทั่วไป หน้าที่เล็ก ๆ ก็มีเข้าเวรประจำเคาน์เตอร์ให้บริการด้านหน้าสลับกับพนักงานอีกคน แล้วก็มีการเปิดเตล็ดอื่น ๆ อย่างให้คำปรึกษาแก่ผู้ใช้บริการ จัดบอร์ด จัดหมวดหมู่หนังสือ ซ่อมหนังสือ นำหนังสือเก็บบนชั้นวาง

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๖)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนในเมืองมีการทำงานต้องทำหน้าที่ตามลักษณะของงานที่ต้องเรียนรู้ระบบงานและปรับตัวเองเพื่อให้ทำงานได้ถูกต้องตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้

นวนิยายเรื่องมหาสมุทรได้กล่าวถึงการทำงานของคนในเมือง คือตัวละครอาจารย์บรรณรักษ์อาวุโสในห้องสมุดที่สามารถจำรหัสหนังสือได้อย่างแม่นยำด้วยเหตุว่าทำงานในห้องสมุดมาหลายสิบปี ดังตัวอย่าง

อูแม่เจ้า จำรหัสหนังสือได้ด้วย...พิมพ์อุทานในใจ รู้สึกที่อาจารย์บรรณรักษ์อาวุโสคนนี้ สมแล้วที่ทำงานในห้องสมุดมานานหลายสิบปี แต่ไม่วายคิดโต้แย้ง...อาจารย์คงชอบเล่มนี้เป็นพิเศษหรือเปล่า มนุษย์ปกติที่ไหนจะจำรหัสหนังสือในห้องสมุดได้แม่นยำราวกับสมองเชื่อมต่อไร้สายกับเซิร์ฟเวอร์ฐานข้อมูลแบบนี้ แต่ก็นะ...มันน่ามหัศจรรย์อยู่ดี

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๒๕)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนในเมืองต้องมีรอบคอบในการทำงาน และทำงานซ้ำ ๆ ในหน้าที่เป็นเวลานาน ๆ ทำให้มีความเชี่ยวชาญและชำนาญที่เป็นแบบอย่างสำหรับคนรุ่นใหม่ว่าการทำงานต้องมีความชอบงานที่ทำ มีความเอาใจใส่ในหน้าที่และสร้างประสบการณ์เป็นตัวอย่างสำหรับคนทำงานรุ่นต่อ ๆ ไป

นวนิยายเรื่อง รังเสียด ได้กล่าวถึงการทำงานของคนในเมืองที่ทำงานในเวลากลางคืน ตัวละคร “เพื่อนผม” ทำงานในร้านขายเหล้าที่มีชื่อเสียง มีเวทีที่มีแสงสี การแต่งกายที่ใช้เสื้อผ้าอันมีแสงสะท้อนแพรวพราว “เพื่อนผม” เขาได้รับความชื่นชอบจากลูกค้าเพราะเขามีความสามารถในการร้องเลียนแบบ และเขาก็ทุ่มเทกับงานอย่างสุดกำลัง ดังตัวอย่าง

ในท่ามกลางแสงสีบนเวที เขาออกมาในคราบของนักร้องเพลงป๊อปช็อกกิ้ง ท่าเต้นและเสียงร้องทำให้ผู้คนปรบมือต้อนรับอย่างกึกก้องเสื้อผ้าซึ่งมีแสงสะท้อนแพรวพราวทำให้เขาดูราวกับเป็นตัวอะไรสักอย่างซึ่งล่องลอยอยู่ในทะเลยามค่ำคืน มันดูวาบไปด้วยประกายฟอสฟอรัส ดูเหมือนเขาจะทุ่มเททุกเรี่ยวแรงที่มีอยู่ให้กับการแสดงเลียนแบบ ถึงแม้จะมีบางช่วงที่เขาราวกับจะสะดุดเข้ากับความรู้สึกตัวเองบ้าง แต่มันก็เป็นช่วงสั้น ๆ เพียงไม่กี่วินาที คนดูแทบจะสังเกตไม่ออก

(รังเสียด ๒๕๕๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นการทำงานของคนในเมือง ต้องตอบสนองความต้องการของลูกค้าและแสดงความสามารถของตน ท่ามกลางงานที่ท่า แต่มีความขัดแย้งซ่อนไว้เบื้องหลัง ดังตัวอย่าง “เพื่อนผม” เขาต้องแกล้งทำเพื่อให้ลูกค้าได้รับความบันเทิงโดยที่เขาไม่ต้องการทำ แต่ต้องฝืนความรู้สึกของตัวเองเพื่อความอยู่รอด ซึ่งสอดคล้องกับนวนิยายเรื่อง *รังเลียด* ได้กล่าวถึงนางรำโนราห์ที่สวมใส่ชุดสวยงามและหุรหุราแต่ขณะที่แสดง กลับมีความรู้สึกที่ขัดแย้งกัน ดังตัวอย่าง

คืนนั้นหนูวินก็ยังคงเป็นหนูวินคนเดิม คือเป็นหนูวินที่เฉิดฉายเมื่ออยู่บนโรงมโนราห์ อยู่ในเครื่องแต่งกายอันเลื่อมพราย ลูกปัดหลากสีที่ถักร้อยห้อยเรียงกันอยู่ยังคงลั่นไหวตามท่ารำ ทางหงส์ยังคงขับให้บันท้ายของหล่อนองงามอยู่เหมือนเดิม ดวงหน้าคมเข้มยังคงเชิดเฉยอยู่ภายใต้เทริดสีทอง

(*รังเลียด ๒๕๔๙*)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นการทำงานของคนในเมืองว่า เป็นการทำงานที่ทำตามบทบาทหน้าที่เพื่อการอยู่รอด จึงทำเหมือนเครื่องจักร ไม่มีชีวิตชีวาและ มักจะซ่อนความรู้สึกอันแท้จริงไว้ภายใน แม้ว่าภายนอกจะสวย

นวนิยายเรื่อง *กรรมมนุษย์* ได้กล่าวถึงคนในเมืองที่ไร้บ้าน เก็บขยะสำหรับใช้ชีวิต ดังนั้นงานของตัวละครเจ้ามลักกับนางเนียมก็คือเก็บของเก่าไปขายเพื่อเลี้ยงชีวิต ดังตัวอย่าง

ทุกวันเจ้ามลักกับนางเนียมจะเดินเตร่ไปบนถนน ในมือเจ้ามลักจะมีไม้ยาวสำหรับใช้คุ้ยเขี่ยถังขยะ เมื่อเจอสิ่งของที่ต้องการ เขาจะเอื้อมมือหยิบ ไม่ว่าจะเป็ขวดเปล่า กระป๋องเปียร์ กระป๋องน้ำอัดลม เศษเหล็ก เศษอะลูมิเนียม ลวดทองแดง กระดาษชนิดต่าง ๆ เมื่อได้เศษสิ่งของจำนวนมากทั้งคู่ก็จะนำไปขายที่โกดังรับซื้อของเก่า

(*กรรมมนุษย์ ๒๕๕๑*)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นการทำงานของคนในเมือง กลุ่มคนยากจนไร้บ้านที่อาศัยต้องทำงานต่ำ สกปรกที่ไม่ต้องใช้ความรู้ ใช้กำลังกายอย่างเดียว เพื่อจะได้รอดชีวิต ดังเช่น “เจ้ามลักกับนางเนียม” ที่ทำงานเก็บขยะสำหรับใช้ชีวิต แสดงให้เห็นถึงกลุ่มคนที่ไม่ได้รับการศึกษา ไม่สามารถทำงานดี ๆ แข่งขันกับคนอื่นได้ จึงต้องทำงานที่มีการแข่งขันต่ำ งานที่เหนื่อยและสกปรก

นวนิยายเรื่อง *กรรมมนุษย์* ได้กล่าวถึงการทำงานของคนในเมือง ที่ทำงานโดยไม่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ เป็นงานเฉพาะเพศที่ต้องทำอย่างประณีต ดังตัวอย่าง

เช้าวันใหม่ ละอองหมอกขาวพรางพรายลงบนพรหมสนามหญ้าเด็กสาวสองคนช่วยกันเก็บลูกกอล์ฟใส่รถเข็น ผมตามไปเก็บด้วย หลังจากนั้นนำมาล้างให้สะอาด ใช้ผ้าแห้งเช็ด นำไปบรรจุลงภาตสีเขี้ยว ภาตละสามลิบลูก จัดเรียงซ้อนกันเป็นแถว ลูกค้ำรายแรกขับรถเก๋งสีแดงเข้ามา ผมยกภาตลูกกอล์ฟให้เขาสามภาต

(*กรรมมนุษย์ ๒๕๕๑*)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การทำงานของคนในเมืองที่รับจ้าง ทำงานประเภทบริการ ในเมืองที่เป็นศูนย์เศรษฐกิจและมีการพัฒนาตลอดเวลาไม่มีวันหยุดพัก ปัจจุบันนี้งานประเภทให้บริการกลุ่มที่มีฐานะดีและได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศจะมีมากขึ้น เป็นงานไม่หนักมาก แต่เป็นผู้ทำงานกลุ่มเฉพาะที่แบ่งแยกเพศ ซึ่งต้องทำอย่างละเอียดและรอบคอบ

สรุปได้ว่า การทำงานของคนในเมืองมีการใช้เทคโนโลยีในการทำงาน ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่มีความกดดันสูง เพราะว่ามีการแข่งขันสูงและมีการเอาใจเอาเปรียบ มีเวลาพักผ่อนน้อย กลุ่มคนที่ไม่มีการศึกษาต้องทำงานต่ำใช้กำลังกายอย่างเดียว

๒.๓) ความบันเทิง

สภาพสังคมเมืองมักจะมีการแข่งขันทำให้คนในเมืองมีความกดดันสูง และจะหาวิธีพักผ่อนคลายความเครียดด้วยการหาความบันเทิง นวนิยาย เรื่อง *รังเลียด มหาสมุทร* และ *กรรมมนุษย์* ได้สะท้อนให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตที่หาความบันเทิงเพื่อลดความกดดันในชีวิต ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *รังเลียด* ได้กล่าวถึงการหาความบันเทิงของคนในเมืองที่มีฐานะปานกลาง โดยการไปเที่ยวกลางคืนในร้านเหล้า ดังตัวอย่าง

ผมก้าวเข้าไปในแสงสีอันแพรวพราวของยามข้ามคืน ใบหน้าของผู้คนถูกฉาบไว้ด้วยลวดลายของแสงเข้มข้นที่แทบจะตัดใบหน้าของพวกเขา ให้ขาดออกจากกัน น้ำสีอำพันยังคงทำหน้าที่ของมันอย่างซื่อสัตย์

(*รังเลียด ๒๕๔๙*)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าคนในเมืองการหาความบันเทิงในเวลากลางคืนหลังจากเลิกงานแล้วเป็นการใช้ชีวิตกลางคืนในร้านขายเหล้าซึ่งพบเจออยู่เสมอ ในเมืองมีประชากรจำนวนมาก และเป็นศูนย์กลางแห่งเศรษฐกิจจึงมีสถานบันเทิงมากมายสำหรับคนในเมือง คนในเมืองนิยมดื่มเหล้าเพื่อพักผ่อนและทำให้ชีวิตมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน และชอบระบายอารมณ์ในสถานบันเทิงอันที่มีแสงสีอันแพรวพราว

๒.๔) การใช้เวลารว่าง

คนในเมืองส่วนใหญ่ทำงานอย่างคร่ำคร่าตลอดวันจึงไม่มีเวลาเป็นอิสระ เมื่อมีเวลารว่างก็มักจะหาเรื่องสนุกสนานเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ นวนิยายเรื่อง *รังเลียด* และ *กรรมมนุษย์* ได้สะท้อนให้เห็นการพักผ่อนหย่อนใจใช้เวลารว่าง ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *รังเลียด* ได้กล่าวถึงคนชนบทที่ปรับตัวเองเมื่อเข้ามาอยู่อาศัยในเมืองและต้องหาเลี้ยงชีวิตโดยรับจ้างซึ่งต้องออกไปทำงานให้ความบันเทิงแก่คนอื่น ชีวิตต้องเคลื่อนไหวตลอดเวลา ทำงานในกลางคืน และพักผ่อนในกลางวันเมื่อมีเวลารว่างก็จะพักผ่อนโดยเล่นไพ่ ผ่อนคลายความเครียดและความเหน็ดเหนื่อยอย่างคนในเมืองทั่วไป ดังนี้

ชีวิตภายใต้หลังคาโรงมโนราห์ในตอนกลางคืนและภายใต้หลังคา รถบัสเก่า ๆ ในตอนกลางวันซึ่งวงเวียนอยู่กับการร่ำรำ การชดบต และการสับหลังบ้างในบางครั้ง ตอนกลางวันเมื่อมีเวลารว่างและไม่ได้เดินทางไปไหน พวกเขาพากันจับกลุ่มตั้งวงเล่นไพ่ตอง เล่นกันอย่างเจี๊ยบ นางรำและโนราห์ผู้ชายบางคู่เป็นผัวเมียกัน ผมไม่รู้ว่าพวกเขามีโอกาสแสดงบทรักกันตอนไหน

(*รังเลียด ๒๕๔๙*)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นการใช้เวลารว่างของคนที่อยู่ในเมือง ต้องทำงานหนักเพื่อให้มีชีวิตรอด การทำงานวนเวียนอยู่ในโลกเล็ก ๆ ของอาชีพ และใช้เวลาว่างอยู่กับเพื่อนร่วมงาน มีเวลาพักผ่อนน้อย เมื่อว่างก็จะหาความบันเทิงซึ่งกันและกัน

นอกจากการดำเนินชีวิตข้างต้นแล้ว นวนิยายเรื่อง *กรงมนุษย์* ได้สะท้อนให้เห็นการใช้เวลาว่างของคนในเมืองที่มีฐานะดี ซึ่งจะทำกิจกรรมที่แตกต่างคือ ขับรถยนต์ เล่นกอล์ฟ ดังนี้
 จวบตะวันบ่ายคล้อย ปลาขับรถมาถึงที่พัก มันเป็นสนามไตรฟ์กอล์ฟขนาดใหญ่ เนื้อที่เกือบสามลิบไร่ รถยนต์หรูหลายคันจอดเรียงรายเป็นแถว มีผู้คนยืนเรียงเต็มช่อง ไตรฟ์กอล์ฟ ต่างพากันหวดลูกสีขาว มันละลิวไปไกลจนถึงธงสีแดง สีน้าเงิน และสีเหลือง

(กรงมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นการใช้เวลาว่างของคนในเมืองที่ร่ำรวย จะพักผ่อนด้วยการเล่นกีฬา ออกกำลังกายด้วยการเล่นกอล์ฟ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง

นวนิยายเรื่อง *กรงมนุษย์* ได้สะท้อนให้เห็นการดำเนินชีวิตของคนในเมืองที่มีอายุมาก จะนิยมทำสวนดอกไม้ในหลังบ้าน ปลูกต้นไม้ จัดสวน การทำเรือนเพาะชำ ดังตัวอย่าง
 ผมเข้ามาพักอาศัยในเรือนหลังเล็กท้ายสวนของบ้านคุณหมอปริยา ผมได้พบคุณพ่อของคุณหมอ ท่านเป็นชายแก่ใจดี คอยแนะนำผมให้เรียนรู้เกี่ยวกับการปลูกต้นไม้ การจัดสวน การทำเรือนเพาะชำ รวมทั้งงานไม้ งานไฟฟ้าและงานประปา

(กรงมนุษย์. ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าคนในเมืองที่อายุมากและมีฐานะที่ดีก็จะใช้เวลาว่างจากการทำงานหลังเกษียณอายุ ในภาพแวดล้อมที่สงบเงียบ ก็จะมีเวลาว่าง สะท้อนให้เห็นว่าลูกหลานทำงานจึงไม่ค่อยมีเวลาได้อยู่กับบิดามารดา นอกจากนี้ในสังคมเมืองคนที่มีอายุมากมักจะอยู่คนเดียวเป็นส่วนมาก และชอบทำกิจการที่ตัวตนชอบ และฆ่าเวลาที่อยู่คนเดียวได้

สรุปได้ว่า คนในเมืองที่มีฐานะปานกลางและคนที่อายุน้อยมักจะนิยมอยู่กับเพื่อนในเวลาว่าง ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่คนอายุน้อยทำกันทั่วไป คนที่มีฐานะที่ดีนิยมใช้เวลาว่างให้กับการออกกำลังกายด้วยวิธีที่มีค่าบริโภคสูง ส่วนคนที่มีอายุก็จะชอบความสงบ ทำกิจกรรมที่ตัวตนชอบ

๒.๕) สภาพการศึกษา

การศึกษาเป็นกิจการที่สำคัญสำหรับประเทศชาติ การศึกษาและการพัฒนา มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด การศึกษาที่ดีสามารถทำให้ประเทศชาติเจริญยิ่งขึ้น ดังนั้นไม่ว่ายุคไหน ชาติไหนก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลผลิตจากการศึกษาได้ แต่ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของสังคมก็มีอิทธิพลต่อการศึกษาอย่างไม่น้อย นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้สะท้อนสภาพการศึกษาของคนในเมือง ดังนี้

๒.๕.๑) คนในเมืองที่มีการศึกษา

เมืองเป็นศูนย์กลางการศึกษา มีสถานทุกระดับชั้น โดยเฉพาะการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย คนในชนบทจึงเข้ามาศึกษาในเมือง สถาบันศึกษาจึงแข่งกัน เพื่อดึงดูดความสนใจให้นักศึกษามาเรียนจำนวนมาก ๆ ดังนี้

(๑) ภาพแวดล้อมการศึกษา

ปัจจุบันนี้นอกจากมหาวิทยาลัยรัฐบาลแล้วยังมีมหาวิทยาลัยเอกชนตั้งขึ้นมามีจำนวนมาก มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งที่ให้ความรู้อันเป็นหลัก แต่มหาวิทยาลัยบางแห่งเพื่อแข่งขันแย่งชิงการตลาด จึงใช้วิธีต่าง ๆ มาดึงดูดสายตาของประชาชน

ในนวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยศิริไลซ์ ซึ่งจากสถานที่ที่ตั้งมหาวิทยาลัยจนถึงการประดับตกแต่งภายในของ มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในแหล่งใจกลางเมือง การสร้างตึกที่มีความหรูหรา และมหาวิทยาลัย แห่งนี้เน้นภาพลักษณ์มากกว่าการเน้นหลักสูตรวิชาการ ดังตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยศิริไลซ์ธุรกิจ...มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งนี้ตั้งอยู่ในแหล่งธุรกิจใจกลาง เมือง เป็นสถานบันการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาการศึกษาให้ผู้เรียนก้าวไกลศิริไลซ์สมชื่อ สถาบันสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยแทบไม่ต่างจากห้างสรรพสินค้าชั้นนำที่อยู่ ละแวกเดียวกัน อาคารต่าง ๆ ล้วนออกแบบภายใต้แนวคิดสถาปัตยกรรมนำสมัยเน้น ความเรียบง่าย แต่ไม่ล้าทิ้งความหรูหรา แม้แต่ห้องน้ำยังออกแบบให้น่านอนยิ่งกว่า ห้องนอน เป็นความตั้งใจของผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นภาพลักษณ์ความทันสมัย มากกว่าเน้นหลักสูตรการเรียนการสอน เพราะถ้าเน้นเรื่องวิชาการก็คงสู้มหาวิทยาลัย อันดับหนึ่งในสายตาคนไทยส่วนใหญ่ไม่ได้

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าคนในเมืองมีสภาพแวดล้อมการเรียน ค่อนข้างดี ในตัวเมือง เจริญรุ่งเรือง มีตึกสูงและใหญ่โต มีห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ คนในเมืองที่มีฐานะ ทางเศรษฐกิจที่ดี ส่วนใหญ่จะเลือกเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง มหาวิทยาลัยเอกชนในเมืองมีเงิน เยอะ สร้างอาคารเรียนสูงและหรูหรา มหาวิทยาลัยเอกชนในเมืองต้องเผชิญกับปัญหาการแข่งขันเพื่อ แย่งชิงผลกำไรในตลาด แต่ไม่สามารถไปแข่งกับมหาวิทยาลัยที่เน้นวิชาการ จึงใช้วิธีสร้างภาพลักษณ์ที่ หลูหรา ดึงดูดความสนใจของนักศึกษาใหม่ที่จะเข้ามาสมัครเรียน

นักศึกษาเป็นกลุ่มผู้ที่ได้รับความรู้ความปัญญาจากมหาวิทยาลัย บุคลิกภาพและการแต่งกายของนักศึกษาสามารถสะท้อนให้เห็นสภาพการเรียนการสอนของ มหาวิทยาลัย

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงเมื่อคณบดียื่นมองนักศึกษาจาก ห้องทำงาน ได้เห็นบุคลิกภาพของนักศึกษา นักศึกษาหญิงนิยมแต่งหน้าทำผม มีเครื่องประดับด้วย สินค้าที่ผลิตโดยต่างประเทศ นักศึกษาชายนิยมนำอุปกรณ์ที่ทันสมัยมามหาวิทยาลัย ดังตัวอย่าง

สังคิด คณบดีประจำคณะบริหารธุรกิจแห่งมหาวิทยาลัยศิริไลซ์ธุรกิจ ยืนมองเหล่า นักศึกษาที่เดินขวักไขว่อยู่เบื้องล่าง ผ่านหน้าต่างกระจกสีชาบานใหญ่ในห้อง ทำงานชั้นบนสุดของตึกอำนวยการ ในมุมมองของเขา แทบแยกความแตกต่างของ นักศึกษาไม่ได้ เพราะทุกคนดูคล้ายคลึงกันไปหมด นักศึกษาต่างเดินเหินด้วยบุคลิก โอหัง นักศึกษาหญิงแต่งหน้าทำผมเหมือนพร้อมออกสื่อทุกเมื่อ เนื้อตัวประดับด้วย สินค้าแบรนด์เนมเมดอินต่างประเทศ ส่วนนักศึกษาชายล้วนวางมาดสำรวย พกพา อุปกรณ์ไอทีล้ำสมัยคนละเครื่องสองเครื่อง และพร้อมจะควักออกมาใช้งานอวด ชาวโลกด้วยความถี่ใญ่เพียงครั้งต่อห้านาที

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๕)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าสภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย เอกชนที่อยู่ในเมือง เนื่องจากพื้นที่มีจำกัด จึงต้องสร้างอาคารเรียนสูง แต่ประดับได้สวยและหรูหรา

นักศึกษาที่สามารถเข้าเรียนมหาวิทยาลัยเอกชนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี นักศึกษาในเมืองนิยมแต่งตัวแบบสมัยนิยม นิยมใช้สินค้าที่ผลิตโดยต่างประเทศ และใช้เครื่องสื่อสารที่ทันสมัยจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่านักศึกษาในเมืองมีภาพแวดล้อมการศึกษาที่ดี มีอุปกรณ์การเรียนที่เพียงพอ

ในนวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงที่ตั้งหอสมุดของมหาวิทยาลัยหอสมุดของมหาวิทยาลัยศิริไลซ์ธุรกิจตั้งอยู่ชั้นสามในตึกโรงอาหาร ส่วนชั้นหนึ่งและชั้นสองเป็นศูนย์อาหาร นักศึกษาส่วนใหญ่จึงรู้จักแต่ตึกโรงอาหาร

มหาวิทยาลัยศิริไลซ์ธุรกิจก็ต้องมีห้องสมุดเหมือนมหาวิทยาลัยทั่วไปชั้นนั้น ที่ตั้งของห้องสมุดอยู่บนชั้นสามของอาคาร ๔ หรือที่ประชากรมหาวิทยาลัยรู้จักกันในชื่อ “ตึกโรงอาหาร” เพราะชั้นล่างและชั้นสองเป็นศูนย์อาหารสำหรับบริการนักศึกษา ส่วนชั้นสี่ขึ้นไปเป็นเป็นห้องกิจกรรมทั่วไป

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๐)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นภาพแวดล้อมการศึกษาของมหาวิทยาลัย มีประชากรจำนวน พื้นที่ตั้งมหาวิทยาลัย เป็นที่ดินที่มีราคาแพงและมีจำกัด ดังนั้นจึงต้องใช้พื้นที่อย่างประหยัด และใช้อย่างคุ้มค่า

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงเมื่อตัวละครเอกพิมพ์ยังเป็นเด็ก อุตลักษณ์ซึ่งเป็นพ่อของพิมพ์ เคยเป็นนักเขียนที่มีชื่อเสียง แต่เนื่องจากมีความกดดันจากสังคมละตัวเขาเอง อุตลักษณ์จึงไม่สามารถเขียนหนังสือได้อีก เพื่อให้ลูกสาวเดินตามรอยเขา เต็บโตเป็นนักเขียนที่จะกู้ชื่อพ่อให้จนได้ จึงบังคับให้เด็กอายุเพียงสามขวบมาอ่านหนังสือที่ตนเขียนไว้ ดังตัวอย่าง

สำหรับเด็กอายุสามขวบที่ยังอ่านหนังสือไม่คล่อง เมื่อโดนเคี้ยวเชิญให้ฝึกอ่านหนังสือที่มีเนื้อหายากเกินวัย ทำให้พิมพ์เกิดความกดดันทางใจไม่น้อย เธอไม่อาจไปเล่นสนุกอย่างเด็กคนอื่นได้ เพราะโดนพ่อขังให้อยู่แต่ในห้องที่มีหนังสืออ่านเพียงเล่มเดียว และจะออกจากห้องได้ก็ต่อเมื่อตอบคำถามที่เกี่ยวกับเนื้อหาในหนังสือเล่มนั้น หน้าโน้นหน้านี้ได้อย่างถูกต้อง ถ้าผิดก็จะโดนหัวเข็มขัด อ่านผิดเกินสามคำก็บอกลาข้าวเย็นได้เลย ยิ่งถ้าวันไหนตอบคำถามไม่ได้ละก็...เจอชุดใหญ่

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๕๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าเด็กในเมืองที่มีฐานะปานกลาง มีภาพแวดล้อมการศึกษาไม่ดันทัก ถูกบังคับให้เรียนหนักตั้งแต่เล็ก มีความกดดันที่มาจากสังคม ปัจจุบันนี้สังคมมีการแข่งขันสูง เพื่อจะให้ลูกหลานมีอนาคตที่ดีหรือเพื่อให้ลูกหลานได้รับความสำเร็จอย่างที่พ่อแม่คาดหวัง จึงให้ลูก ๆ เรียนหนักมากขึ้นโดยไม่สนใจความคิดความรู้สึกของลูก ทำให้ลูก ๆ มีความกดดันและอาจจะขัดชิน จึงไม่ได้เกิดผลประโยชน์อะไรที่จะบังคับลูกหลาน

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยของมหาวิทยาลัยศิริไลซ์ธุรกิจ อุปกรณ์นี้ให้ความสะดวกแก่การเรียนการสอน สามารถตรวจสอบผลการสอบได้ทันที และสามารถเตือนให้นักศึกษาเข้าเรียน สามารถส่งการบ้านโดยไม่ต้องเดินไปที่โต๊ะอาจารย์ ดังตัวอย่าง

ไอคอนนี่คือ CCU ME เป็นแอปพลิเคชันสำหรับอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาสามารถตรวจเช็คเกรดและผลสอบทันที โดยไม่ต้องมุงดูหน้าบอร์ดตอนประกาศผล

อีกต่อไป สามารถส่งเสียงเตือนเมื่อถึงเวลาเข้าเรียนแต่ละวิชาได้ ทำให้ไม่พลาดเข้าห้องเรียน และทุกครั้งเข้าห้องเรียน ระบบ GPS จะตรวจสอบตำแหน่งเครื่องและไอทีของนักศึกษาโดยอัตโนมัติ สามารถตรวจเช็คทันทีว่าเข้าเรียนหรือไม่ โดยอาจารย์ไม่ต้องไล่เช็คชื่อ การส่งงานก็ไม่จำเป็นต้องเดินมาส่งที่โต๊ะอาจารย์อีกต่อไป สามารถอัปโหลดเข้าระบบได้เลย

(มหาสมุด. ๒๕๕๕ : ๖๖)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นภาพแวดล้อมการศึกษาของมหาวิทยาลัยในเมือง การพัฒนาทางเทคโนโลยีทำให้การเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสะดวกมากขึ้น ให้นักศึกษามีสภาพแวดล้อมการเรียนทันสมัยขึ้น แต่ก็จะมีทั้งด้านดีและด้านเสีย การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการเรียนการสอนอาจทำให้นักศึกษาอ่านหนังสือจำนวนน้อยลง หรือนักศึกษามักจะนำเทคโนโลยีเหล่านี้ไปเล่นเกม ไปทำสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับการเรียน จึงมีผลกระทบต่อการศึกษาเช่นกัน

สรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมการศึกษาในเมืองที่มีมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง แต่เนื่องจากอยู่ในเมืองจึงมีพื้นที่คับแคบ เป็นพื้นที่จำกัดที่จะใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด จึงต้องสร้างตึกสูง นอกจากนี้นักศึกษาในเมืองมีอุปกรณ์การเรียนทันสมัย การแต่งตัวแบบสมัยนิยม และยังมีส่วนหนึ่งที่ถูกกดดันจากสังคมทำให้มีการแข่งขันสูงจึงต้องเรียนหนัก

(๒) การเรียน

การศึกษาเป็นเรื่องสำคัญสำหรับสังคม หากประเทศใดไม่มีการจัดการศึกษาที่ดีก็จะล้าหลัง ดังนั้นสังคมต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาให้มากขึ้น

ในนวนิยายเรื่อง *มหาสมุด* ได้กล่าวถึงนักศึกษาของมหาวิทยาลัยศิริไลซ์ธุรกิจว่าไม่ค่อยสนใจการเรียน เมื่อไม่มีเรียนก็จัดเป็นกลุ่มไปเที่ยว ไปช้อปปิ้ง หรือจับกลุ่มคุยกันเพื่อฆ่าเวลา ไม่ได้คิดว่าจะต้องอ่านหนังสือหรือไปค้นหาความรู้เอง

“วันนี้อาจารย์กำทอนงดสอน” นักศึกษาชายพันเหิน เจาะปลายจุมก ชะง็อกหน้าเข้ามาแจ้ง “ข่าวดี” ให้เพื่อนนักศึกษาที่นั่งรออยู่ในห้อง

“เฮ้...” เสียงเฮลั่นห้องทันที

บางคนวางแผนจับกลุ่มนั่งคุยเล่นตามซุ้มคณะ บ้างพากันออกไปหาของกินนอกมหาวิทยาลัย บ้างตัดสินใจเดินห้างสรรพสินค้าหรูที่อยู่ไม่ไกลจากมหาวิทยาลัย และมีไม่น้อยใช้เวลาตามล่าฟังกั๊บบั๊บนุ่ม ที่วัน ๆ เอาแต่นั่งรอสาวหน้าห้องเรียนเป็นอาชีพหลัก

(มหาสมุด. ๒๕๕๕ : ๔๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นสภาพการเรียนของนักศึกษาที่อยู่ในเมือง เป็นกลุ่มที่มีชีวิตที่ดี ไม่ต้องรับผิดชอบกับการเรียนไม่สนใจเรียนแต่ใช้เวลาที่ควรจะอ่านหนังสือไปทำเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการเรียน ถึงแม้ว่ามีเวลาของตนแล้วก็มักจะเลือกทำเรื่องบันเทิง ใช้เวลาว่างไปเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ

ในนวนิยายเรื่อง *มหาสมุด* ได้กล่าวถึงตัวละครครีมเป็นนักศึกษาที่ชอบอ่านหนังสือคนหนึ่ง เขามาห้องสมุดเป็นประจำไม่เหมือนนักศึกษาคนอื่นที่ไม่ชอบเข้าห้องสมุด

หรือเข้าห้องสมุดแล้วแต่ไม่ได้อ่านหนังสือ แต่ครั้นเข้าห้องสมุดบ่อยและได้ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดให้เกิดประโยชน์ในการเรียน

สถิติที่นักศึกษาสาวคนนี้เข้ามาใช้บริการห้องสมุดเข้าขั้นถึงจนเรียกได้ว่าขาประจำ ถึงจะเป็นวันหยุดที่ไม่มีการเรียนการสอน เธอจะแต่งชุดลำลองมาห้องสมุด และนั่งในห้องสมุดตั้งแต่เวลาเปิดทำการจนปิดทำการ หรือแม้แต่ช่วงมหาวิทยาลัยปิดภาคต่อเนื่องหนึ่งสัปดาห์ เธอก็ยังมาปรากฏตัวให้เห็นมิเคยขาด ถ้าไม่มานั่งอ่านหนังสือ ก็จะทำอย่างอื่น ๆ เขียน ๆ ไปตามเรื่อง แต่...ไม่มีครั้งไหนที่ไม่ได้อยู่คนเดียว

(มหาสมุด. ๒๕๕๕ : ๖๘)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นสภาพการเรียนของนักศึกษาส่วนในเมืองว่า คนที่สนใจการเรียนรู้อาจจะไปค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ไม่ต้องรออาจารย์สั่งหรือบังคับจึงจะเรียนรู้ การเรียนแบบนี้นักศึกษาจะมีความสุข เพราะไม่ได้เป็นความคิดริเริ่มจากตัวตน อีกอย่างหนึ่งคือห้องสมุดมีบรรยากาศที่ช่วยในการเรียน เพราะในห้องสมุดสงบเงียบ การอ่านหนังสือในห้องสมุดจะทำให้เรามีความคิดหลังจากอ่านหนังสือ ในห้องสมุดมีหนังสือหลากหลาย ถือว่าเป็นมหาสมุทรของความรู้ หากเราสามารถใช้เวลาในห้องสมุดให้เป็นประโยชน์ ก็จะได้ความรู้จากการอ่านหนังสือในห้องสมุดอย่างมากมาย

ในนวนิยายเรื่อง *มหาสมุด* ได้กล่าวถึงอาจารย์กำหนดเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยศิวิไลซ์ธุรกิจ และตัวละครเนยสดได้สังเกตเห็นว่าอาจารย์กำหนดชอบแอบมองใต้กระโปรงและออกเสียงของนักศึกษาหญิงจนเกินเหตุในขณะที่ดำเนินการสอน ดังตัวอย่าง

ก่อนหน้านี้เนยสดสังเกตเห็นว่าทุกชั่วโมงที่อาจารย์กำหนดสอน เขาชอบแอบมองใต้กระโปรงหรือแอบมองรอบอกนักศึกษาหญิงผ่านกระจกมื่อเสมอ อีกทั้งทำเนียนเข้าไปตรวจงานหรือให้คำแนะนำนักศึกษาหญิงแบบใกล้ชิดเกินเหตุ พฤติกรรมเช่นนี้ทำให้เนยสดคาดคะเนได้ไม่ยากว่าอาจารย์หนุ่มผู้นี้เป็นคนอย่างไรและแอบหวังอะไรอยู่ เนยสดขอเข้าพบอาจารย์หนุ่มพร้อมยื่นข้อเสนอว่า เธอยินดี “หลับนอน” กับอาจารย์เพื่อแลกเกรด

(มหาสมุด. ๒๕๕๕ : ๘๖)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นสภาพการเรียนในชั้นเรียนของนักศึกษาในเมืองนักศึกษาชอบแต่งตัวโป๊ชวนให้แอบดู ครูผู้สอนที่เป็นผู้ชายในสังคมปัจจุบัน หาประโยชน์หรือทุจริตกับนักศึกษา โดยไม่สนใจการทำหน้าที่เป็นผู้สอนและไม่มีความรับผิดชอบ นอกจากเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีต่อนักศึกษาแล้ว ยังเปิดช่องเอาเปรียบนักศึกษาที่ต้องการได้เกรดการเรียนโดยแลกเปลี่ยนกับการมีเพศสัมพันธ์ให้โอกาสคนที่กำลังหวังผลประโยชน์เข้ามาแย่งชิงเอา โดยเฉพาเป็นอาจารย์แล้วต้องทำเป็นแบบอย่างที่ดี เพราะลูกศิษย์มักจะเดินตามรอยเท้าของอาจารย์

ในนวนิยายเรื่อง *กรรมมนุษย์* ได้กล่าวถึงเรื่องการเรียนของคนในเมือง พ่อแม่ของนักเรียน และครูต่างก็เอาใจใส่เรื่องการเรียนของนักเรียน ดังนี้

ผลการเรียนของผมแย่งจนคุณครูประจำชั้นต้องเขียนจดหมายมาปรึกษาผู้ปกครอง
แม่หาทางออกด้วยการให้ผมเรียนพิเศษตอนเย็นหลังเลิกเรียน แม่พูดเสมอว่า พ่อรัก
ผม อยากให้ผมเก่ง ให้ผมขยันทำการบ้าน อ่านหนังสือทุกวันเพื่อหัวสมองพัฒนา

(กรงมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าคนในเมืองในสังคมเมืองที่เจริญ มีการ
แข่งขันสูง คนในระดับปานกลางรวมทั้งคนที่หาเช้ากินค่ำจะพยายามเรียนเพื่อเปลี่ยนสถานะของ
ตนเองให้สูงขึ้น ดังที่ แม่เห็นสำคัญของการศึกษา ดังนั้นจึงสนใจให้ลูก เรียนดีให้ได้ผลคะแนนที่ดี พ่อ
แม่จึงยอมเสียเงินให้เรียนพิเศษหลังจากเลิกเรียน แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองในเมืองจะภาคภูมิใจที่มีลูก
ที่เรียนเก่ง

นอกจากนี้นวนิยายเรื่อง *กรงมนุษย์* ได้กล่าวถึงการเรียนของคนใน
เมือง เมื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัย มีค่านิยมเลือกเรียนคณะแพทย์ คณะวิศวกรรม ดังนี้

พ่อเอือมระอาผลการเรียนของผม ในขณะที่พวกเพื่อน ๆ บ้านข้างห้องแถว สอบติด
มหาวิทยาลัยดี ๆ กันถ้วนหน้า เป็นที่เชิดหน้าชูตาบรรดาพ่อแม่ของแต่ละคน “ลูกคน
อื่นเขาเรียนคณะแพทย์ คณะวิศวะ แต่ลูกอ้าวเรียนไม่เอาถ่าน ส่งไปเรียนก็เสียเงิน
เปล่า มาช่วยขายของที่บ้านยังดีกว่า หรือมันจะเรียนต่อปริญญาตรีก็ตามใจ แต่ก็คง
ได้แค่นี้ ไม่ต้องต่อโทหรือบินไปเรียนต่างประเทศเหมือนลูกคนอื่นเขา มันได้แค่นี้
จริง ๆ ”

(กรงมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นสภาพการเรียนของคนชั้นกลางในเมือง มี
การแข่งขันเพื่อจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยดี ๆ ทำให้ผู้ปกครองมีภาคภูมิใจลูก ๆ คนในเมืองมีค่านิยม
เรียนในมหาวิทยาลัย รวมทั้งต้องการให้ลูกหลานเรียนสูงหรือไปเรียนต่างประเทศ

นวนิยายเรื่อง *กรงมนุษย์* ได้กล่าวถึงความขยันในการเรียนของคน
ในเมือง การทุ่มเททำให้สอบผ่านทุกวิชา เมื่อเรียนบทเรียนที่ยากขึ้นก็สามารถทำได้ ดังนี้

ตลอดเวลาที่เรียนหนังสือในเมืองหลวง ผมมุ่งมั่นทุ่มเทให้กับการเรียน ผลการเรียน
ของผมสอบผ่านแทบทุกวิชา จนกระทั่งขึ้นปีสี่ วิชากฎหมายเริ่มยากขึ้น แต่ผมไม่
เคยท้อถอย หมั่นท่องจำตัวบทกฎหมายในมาตราสำคัญ ๆ จนจำขึ้นใจ และตีความ
ตัวบทกฎหมายออกมาเทียบกับความผิดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

(กรงมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนในเมืองให้ความสำคัญเกี่ยวกับการ
เรียนแข่งขันกันจึงขยันในการเรียนเพื่อจะได้รับผลเรียนที่ดี กล่าวต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ในการ
เรียน ซึ่งเป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่งที่ประสบความสำเร็จ

ภาพสะท้อนการดำเนินชีวิตของคนในเมืองจากนวนิยายที่ได้รับ
รางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ได้สะท้อนให้เห็นคนที่อาศัยอยู่ในสังคมเมือง ส่วนใหญ่ใช้ชีวิตนอกบ้าน ไม่
ทำอาหารรับประทานเอง นิยมซื้อที่ร้านอาหาร การหาความบันเทิงในเวลาว่างหลังจากเลิกงาน
แล้วเป็นการใช้ชีวิตกลางคืนในร้านชายเหล้าซึ่งพบเจออยู่เสมอ คนในเมืองต้องแข่งกับเวลาอยู่เสมอ ไม่
มีเวลาเป็นของตัวเอง พอมีเวลาว่างก็จะอยู่กับเพื่อน หรือเล่นกีฬา ทำกิจกรรมที่ตัวตนชอบ คนในเมือง

ที่มีอายุก็จะนิยมอยู่ในบ้าน ทำสวนตกแต่งบ้านให้สวยงาม นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๕ ได้สะท้อนให้เห็นที่อยู่อาศัยและการดำรงชีวิตของคนไทยที่อาศัยอยู่ในสังคมเมือง มีประชากรจำนวนมาก มีที่อยู่อาศัยคับแคบ คนในเมืองมักต้องเกี่ยวข้องกับเงินตรา เพราะต้องซื้ออาหาร และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต คนในเมืองมักจะใช้เวลาว่างไปหาความบันเทิง เช่น การเข้าร้านขายเหล้าในกลางคืน การเล่นเกม เป็นต้น

๓.๑.๒ ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชนบท

นวนิยายที่สะท้อนสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยที่อาศัยอยู่ในชนบท สะท้อนลักษณะที่อยู่อาศัยของคนชนบทที่แตกต่างจากคนในเมือง นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* และ *ในรูปเงา* ได้สะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชนบทได้อย่างชัดเจน

๑) ที่อยู่อาศัย

คนในชนบทมีที่อยู่อาศัย ที่อยู่กันอย่างเรียบง่าย มีบ้านเป็นของตนเอง กลุ่มคนที่ทำไร่ทำนาจะสร้างที่อยู่อาศัยไม่ห่างไกลจากไร่หรือนา ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้สะท้อนให้เห็นสภาพที่อยู่อาศัยของคนในชนบท มีสภาพแวดล้อมเป็นธรรมชาติ และยังได้ยินเสียงไก่ขัน ทำนาและมีทุ่งข้าว ดังนี้

พ่อดั้นแต่เช้าตรู่ทุกวัน ขณะไก่โก่งคอขันอยู่บนยุงข้าว ไก่ข้างบ้านก็ขันตอบเสียงกังวาน มันขันรับกันไปเป็นทอด ๆ จากหมู่บ้านหนึ่งไปอีกหมู่บ้านหนึ่ง เหมือนบทเพลงที่ทอดทำนองท่วมต่ำไล่เรียงกันไป

(ในรูปเงา ๒๕๕๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นสภาพที่อยู่อาศัยของคนในชนบท ในท่ามกลางซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยแบบเรียบง่าย อยู่รวมกันเป็นชุมชน การติดต่อจากชุมชนหนึ่งไปอีกชุมชนหนึ่งห่างกันไม่ไกลนัก ในชนบทมีอาชีพเลี้ยงสัตว์และปลูกข้าวที่จำเป็นต้องบริโภคในชีวิตประจำวัน คนในชนบทมีความขยันขันแข็ง ซึ่งเป็นคุณธรรมจริยธรรมที่ดงามของมนุษย์

นอกจากนี้นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้สะท้อนให้เห็นสภาพที่อยู่อาศัยของคนในชนบทคือบ้านกระท่อม เป็นบ้านเรือนไทย และโรงวัว ดังนี้

เมื่อพ่อลุกขึ้นเดิน เจ้าพลั่วเกือบจะส่งเสียงเรียกออกไป แต่แล้วก็ตัดสินใจนิ่งเสีย พ่อคงนอนไม่หลับเพราะหลายวันมานี้พ่อต้องนอนอยู่เกือบตลอดทั้งวัน เจ้าลูกชายจึงนอนมองพ่อที่เดินเรื่อยไปหยุดอยู่ที่หน้าต่างบานหนึ่งซึ่งเปิดทิ้งไว้ พ่อคงมองเห็นภาพสลัวรางของทุ่งนา โรงวัว เจอบ้าน และกระท่อมที่บ่งชี้ของชาวบ้านนอก เดือนยิ่งแจ่มเงาของทุกสิ่งก็ยิ่งเด่นชัด

(ในรูปเงา ๒๕๕๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าในสังคมชนบทที่มีสภาพแวดล้อมเป็นธรรมชาติ มีพื้นที่กว้างขวาง สร้างบ้าน โรงเลี้ยงวัว และยุ้งฉางข้าวของตน เป็นบ้านที่อยู่ใกล้ทุ่งนา อยู่ใกล้กับธรรมชาติ มีอากาศที่ดี มีความสบายเย็น ดังที่สามารถมองเห็นเดือนเต็มดวง

นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้สะท้อนให้เห็นสภาพที่อยู่อาศัยของคนในชนบท ซึ่งเป็นหมู่บ้านของตัวละครคนธมาลี เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ มีต้นมะขามเทศ คนในหมู่บ้านเลี้ยงแพะเป็นส่วนใหญ่ ทั้งหมู่บ้านถนนสายเดียว ดังนี้

หมู่บ้านของฉันเต็มไปด้วยต้นมะขามเทศ ต้นไม้ชนิดเดียวที่ทำให้ฉันเสียวสยองได้
ทุกครั้งที่นึกถึง หนามของมันทำให้ฉันคิดว่าโลกนี้เต็มไปด้วยของมีคม มันทิ่มตำฉัน
อยู่ตลอดเวลาเลยเชียว ทั้งหมู่บ้านมีถนนอยู่สายเดียว แ่นละ สองข้างถนนเต็มไปด้วย
ต้นมะขามเทศ ใต้ต้นมะขามเทศมีขี้แพะ สัตว์ประเภทเดียวที่รู้จักใช้ประโยชน์จาก
ต้นมะขามเทศ

(รังเลือด ๒๕๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นสภาพที่อยู่อาศัยของคนในชนบท โดยผ่านคำกล่าวของ
ตัวละคร หมู่บ้านนี้มีสภาพแวดล้อมค่อนข้างแห้งแล้ง มีพืชที่ทนความแห้งแล้งได้ คนในชนบทจึง
ปรับตัวเองให้มีชีวิตรอดได้โดยการเลี้ยงแพะเป็นหลัก เพราะว่าแพะเป็นสัตว์กินอาหารง่าย
ชาวบ้านจึงรู้จักใช้ประโยชน์จากต้นมะขามเทศมาเลี้ยงแพะ

นอกจากนี้ นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ได้สะท้อนให้เห็นคนที่คนที่
อพยพเข้ามาอยู่อาศัยในชนบทเพื่อทำงาน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง รังเลือด ได้สะท้อนให้เห็นบ้านพักของคนงานของบริษัทที่เก็บรังนก
ซึ่งสร้างที่พักอยู่บนเกาะ เป็นพื้นที่ที่ค่อนข้างจะลาดชัน มีลำคลองทอดยาวจนถึงทะเลสาบ สองฝั่ง
คลองเต็มไปด้วยต้นกกและพงแขม บ้านพักของตัวละครเอกบุญเติมอยู่ในพื้นที่ที่ต่ำและมีก้อนหิน
รูปร่างแปลกประหลาด ใกล้เคียงที่พักมีท่าสำหรับอาบน้ำ ดังนี้

บริเวณที่บริษัทสร้างบ้านพักสำหรับคนงานนั้นเป็นพื้นที่ที่ค่อนข้างจะลาดชัน บ้านพัก
จึงดูลดหลั่นกันไปตามลำดับ และเมื่อมองลงมาจากตัวบ้านพักก็จะเห็นลำคลองซึ่ง
ทอดยาวออกไปยังทะเลสาบ สองฝั่งคลองเต็มไปด้วยต้นกกและพงแขม ผืนน้ำนั้นดู
สงบนิ่ง มีริ้วเล็ก ๆ เกิดขึ้นจากลมหัวด้วนเป็นบางครั้ง แสงสีเงินที่ฉายสะท้อนมาจาก
พื้นน้ำให้ความรู้สึกมั่งคั่งและเยียบเย็น บ้านพักของผมเป็นร้านสุดท้ายอยู่ในระดับ
ต่ำสุด ห่างจากตัวบ้านพักไม่มากนักเป็นลานหินสีแดงคล้ำ มีหลุมและก้อนหินรูปร่าง
แปลก ๆ รายล้อม และต่ำลงก็จะเป็นท่าสำหรับอาบน้ำ

(รังเลือด ๒๕๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนงานในชนบทที่ดำรงชีวิต
อยู่บนเกาะ มีชีวิตแบบเรียบง่าย สร้างที่พักอาศัยไม่ห่างไกลจากสถานที่ทำงานมากนัก ดำรงชีวิตอยู่
ท่ามกลางธรรมชาติ และมีสภาพความเป็นอยู่ล้วนแล้วแต่ต้องพึ่งพาอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก

นวนิยายเรื่อง รังเลือด ได้กล่าวถึงที่อยู่อาศัยของคนในสังคมชนบทที่อพยพเข้ามาพัก
อยู่ในบ้านที่บริษัทจัดให้ ดังนี้

กลับมาถึงที่พัก ผมเอนตัวลงนอนบนเสาดคล้ำ ชาวใต้เรียก เสาดคล้ำ“เพราะถักทอขึ้น
จากต้นคล้ำ และเสาดคล้ำต่างจากเสาดกตรงที่เสาดคล้ำมีความเย็นอยู่ในตัว ไม่เรียก
เหงื่อออกมามากนัก

(รังเลือด ๒๕๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นสภาพที่อยู่อาศัยของคนในชนบท มีที่อยู่อาศัยชั่วคราว
เรียบง่าย ในภาคใต้จะใช้วัสดุในธรรมชาติมาสร้าง คือใช้เสื่อที่ทอจากต้นคล้ำ แสดงให้เห็นว่าคนใน

ชนบทอาศัยพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก และมีความรู้ที่จะมีความสุขในชีวิตโดยพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก และมีความรู้ที่จะมีความสุขในชีวิตแวดล้อมด้วยธรรมชาติ

สรุปได้ว่า สภาพที่อยู่อาศัยของคนในชนบทค่อนข้างเรียบง่าย อยู่รวมกันเป็นชุมชน สร้างที่พักอาศัยไม่ห่างไกลจากที่ทำงานมากนัก ใช้วัสดุในท้องถิ่นและดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ โดยที่ภาพความเป็นอยู่ล้วนแล้วแต่ต้องพึ่งพาอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก

๒) การดำเนินชีวิต

การดำเนินชีวิตของคนในชนบทจะพึ่งพาอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* และเรื่อง *รังเลือด* ได้สะท้อนให้เห็นการดำรงชีวิตของคนในชนบทในด้านอาหารการกิน ด้านการหาความบันเทิง และในด้านการใช้เวลาว่าง ดังนี้

๒.๑) อาหารการกิน

คนในชนบทส่วนใหญ่มีชีวิตแบบ “ทำเองกินเอง” ไม่ต้องมีการใช้จ่ายเรื่องอาหารการกินมาก อาศัยอยู่อย่างพึ่งพาธรรมชาติ อาหารการกินเรียบง่ายและสามารถหาได้ง่าย ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้กล่าวถึงเมื่อเจ้าพลี๊วยังเป็นเด็ก เจ้าพลี๊วยองแฉ่งร้องไห้เมื่อไม่ได้เอาไขนกก ฟอกก็จะพาเจ้าพลี๊วยไปเก็บมะขามหวาน ดังนี้

พ่อไม่ปลอมเขาแต่อย่างใด นอกจากพาลูกชายเดินคุ่มเข้าสู่ดงไม้ริมคลองน้ำใส พ่อเห็นมะขามเทศสุก ๆ ผักโตห้อยย้อยสลอนเป็นสีแดงสีชมพู เด็กชายก็หยุดร้องไห้ เจ้าพลี๊วยรู้ว่าพ่อพาเขามาเก็บมะขามต้นนี้ ซึ่งหวานอร่อยกว่ามะขามเทศต้นอื่นทั้งทุ่ง พ่อเอื้อมมือเก็บผลไม้ขาวหุ้งให้เขา

(ในรูปเงา ๒๕๕๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นการดำรงชีวิตของคนในชนบทโดยผ่านการกระทำของตัวละครที่อยู่ในชนบท ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย อาศัยพึ่งพาธรรมชาติ รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นอาหารแบบง่าย ๆ ให้เป็นประโยชน์ เพื่อดำรงชีวิตอยู่ได้

นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้กล่าวถึงการดำรงชีวิตของคนในชนบท ที่กินอาหารง่าย ๆ โดยแสดงให้เห็นวิธีการและขั้นตอนการทำน้ำพริกกะปิ ดังนี้

เท่านั้นเจ้าพลี๊วยคนเศร้าก็เบิกบานยิ่งกว่าต้นข้าวได้ฝน เขาทำทุกอย่างตามที่หล่อนสั่ง ปอกมะเขือแกะเอาแต่เมล็ดไว้ใส่น้ำพริก ว่านใส่กะปิ หอมเล็ก พริก เกลือ ลงในครกใบเล็กให้เขาโขลกแล้วก็ใส่กุ้งแห้งที่หล่อนร่อนแล้วร่อนอีกด้วยกระชอนใบเล็กให้หมดฝุ่นผง เติมน้ำตาลปีบก้อนเท่าหัวแม่มือ แล้วก็บีบน้ำมะนาวเปรี้ยวจืดตามลงไป สองมือของหล่อนชวักไขว้อยู่ข้าง ๆ ตัวเจ้าหนุ่ม หล่อนชิมรสแล้วก็ใช้ช้อนป้อนให้เขาชิม มันแสนอร่อย เขาบอกหล่อนด้วยหัวใจที่เปี่ยมสุข

(ในรูปเงา ๒๕๕๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นการดำรงชีวิตของคนชนบทแบบเรียบง่าย เนื่องจากในสังคมชนบทห่างจากความเจริญ การซื้อขายไม่สะดวก จึงจำเป็นต้องทำเองกินเอง คนในชนบทมักจะคุ้นเคยในการทำกับข้าวที่เป็นอาหารไทย ดังตัวอย่างข้างต้น ตัวละครว่าเป็นคนรุ่นใหม่ที่อยู่ในสังคมชนบท แต่ก็พึ่งตัวเองโดยทำกับข้าวง่าย ๆ ด้วยตนเอง แสดงให้เห็นว่าสำหรับคนในชนบทจำเป็นต้องทำอาหารเป็น

นวนิยายเรื่อง *รังเลียด* ได้กล่าวถึงคนรับจ้างที่อาศัยอยู่ในชนบท มีชีวิตที่เรียบง่ายของคนในชนบท และต้องอาศัยพึ่งพาธรรมชาติ ผ่านตัวละครลุงลอยที่ชวนนายหัวมาตั้งวงดื่มเหล้า โดยให้หลานไปยิงนกเป็ดน้ำมาทำเป็นกับแกล้ม ดังนี้

“ไอ้เชียว มึงกับไอ้คิมไปยิงนกเป็ดน้ำมาลักสองสามตัว คืนนี้ก็จะกินเหล้ากับนายหัว” ลุงลอยพูดออกมา ผมรู้ได้ในทันทีว่านี่คือวาระพิเศษอย่างแท้จริง เพราะตั้งแต่มาอยู่ที่นี้ผมไม่เคยเห็นลุงลอยชวนใครตั้งวงเหล้า

(*รังเลียด ๒๕๔๙*)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การดำรงชีวิตของคนรับจ้างที่มีชีวิตอยู่ในชนบท มีชีวิตที่เรียบง่าย มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และมักจะพบปะสังสรรค์กันโดยชักชวนมารวมดื่มเหล้า แต่ในชนบทไม่ค่อยมีร้านอาหาร ดังนั้นจะต้องทำอาหารเอง โดยอาศัยธรรมชาติหาสัตว์ในธรรมชาติมาทำเป็นกับแกล้ม

ในสังคมชนบทห่างจากความเจริญ ไม่มีการซื้อขายที่สะดวกรวดเร็วเหมือนในเมือง อาหารการกินของคนในชนบทจึงมีลักษณะเป็นอาหารที่ทำเองกินเอง คนในชนบทมีเวลาว่างมาก ไม่จำเป็นต้องทำงานแข่งกับเวลา จึงเลี้ยงสัตว์ปลูกพืชเอาไว้กินเอง และอาศัยอาหารในธรรมชาติ เป็นชีวิตที่พึ่งพาธรรมชาติ

๒.๒) การประกอบอาชีพ

คนในสังคมชนบทมีการประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรเป็นหลัก บางส่วนจะรับจ้าง คนที่ทำงานรับจ้างจะไม่มีอิสระเท่ากับคนที่ทำไร่นา และคนในชนบทมีคุณธรรมที่ดีในการทำงาน เช่นมีความขยัน ความอดทน และความซื่อสัตย์ในการทำงาน ดังนี้

๒.๒.๑) สภาพแวดล้อมที่ทำงาน

นวนิยายเรื่อง *รังเลียด* ได้กล่าวถึงตัวละครบุญเต็มได้สมัครเข้าทำงานกับบริษัทที่เก็บรังนก ได้ทำงานเป็นผู้ตรวจการเก็บรังนก เมื่อเดินทางมาถึงเกาะที่คนงานอาศัยอยู่ร่วมกัน แล้วก็เห็นสถานที่ทำงานหรือกองสีของบริษัทตั้งอยู่ริมน้ำ สร้างขึ้นมาอย่างง่าย ๆ ดังนี้

กองสีของบริษัทตั้งอยู่ริมน้ำ เป็นโรงเรือนที่สร้างขึ้นมาอย่างง่าย ๆ หลังคามุงด้วยสังกะสี ปูพื้นด้วยไม้ยาง มีเสี้ยนไม้โผล่ขึ้นมาเพราะแผ่นไม้เหล่านั้นไม่ได้ไล่ให้เรียบลื่น พื้นที่ถูกปูอย่างหยาบ ๆ มีแสงส่องลอดระหว่างร่องไม้ปูพื้นขึ้นมา มันเป็นแสงสะท้อนจากพื้นน้ำซึ่งอยู่ใต้ถุน มีวงกลมสีขาวของแสงอาทิตย์ส่องลอดลงมาตามรอยรั้วของแผ่นสังกะสี โรงสำหรับกินข้าวอยู่ทางซ้ายมือของตัวอาคาร มีที่วางจานอยู่ด้านข้าง

(*รังเลียด ๒๕๔๙*)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าสถานที่ทำงานของคนในชนบทมีลักษณะที่เรียบง่าย ซึ่งสอดคล้องกับการใช้ชีวิตง่าย ๆ ของคนในชนบท ชนบทห่างจากความเจริญ ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย การดำรงชีวิตหรือการทำงานของคนในชนบท ก็ต้องอาศัยพึ่งพาธรรมชาติ ดังเช่นในตัวอย่าง กองสีหรือที่ทำงานสร้างเป็นโรงเรือนและติดริมน้ำ สถานที่กินข้าวก็อยู่ใกล้กับกองสี แสดงให้เห็นว่าคนในชนบทอยู่อย่างเรียบง่าย การทำงานกับการดำเนินชีวิตและการพักผ่อนจะเป็นสถานที่ที่อยู่ไม่ห่างไกลมาก

นวนิยายเรื่อง *รังเลียด* ได้กล่าวถึงคนงานที่ทำงานในชนบท มีที่ทำงาน และมีอุปกรณ์ทำงานอย่างเรียบง่าย ดังในตัวอย่างที่ทีมงานเก็บรังนก ที่ทำงานเก็บรังนกในถ้ำลึก มีอุปกรณ์เพียงแค่เป็นเชือก เทียนไข และถุงสำหรับใส่รังนก ดังนี้

ในเรือมีเชือกเส้นโตวางขดอยู่กลางลำเรือ มีห่อเทียนไขชนิดพิเศษซึ่งใช้สำหรับส่องสว่างเมื่อพายป็นขึ้นไปที่เก็บรังนกในถ้ำ เทียนไขชนิดนี้ยาวและโตกว่าเทียนไขทั่วไปที่ผมเคยเห็น มันเป็นอุปกรณ์สำคัญในการเก็บรังนกในถ้ำอันมืดมิด ถุงสำหรับใส่รังนกถูกมัดรวมกันและวางอยู่ที่ท้ายเรือ

(*รังเลียด ๒๕๔๙*)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมการทำงานของคนในชนบทอยู่ในธรรมชาติและคนในชนบทใช้แรงงานทำงานและเนื่องจากสถานที่การทำงานอยู่ห่างจากความสะดวกสบาย ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก มีอุปกรณ์การทำงานง่าย ๆ ทำให้การทำงานมีความลำบากมากขึ้น

๒.๒.๒) การทำงาน

นวนิยายเรื่อง *รังเลียด* ได้กล่าวถึงการทำงานของคนในชนบท มีการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตัวละครลุงลอย เขียว คิม และผมเป็นทีมเดียวกันที่ไปเก็บรังนก ทั้งสามคนต้องแบกสัมภาระอุปกรณ์ ด้วยเหตุผลว่าเป็นนายหัว “ผม” เป็นหัวหน้าจึงไม่ต้องถือสิ่งของอะไรติดตัว ดังนี้

เมื่อเรือจอด พวกลูกเชือกและลูก่อช่วยกันขนสัมภาระและอุปกรณ์ขึ้นไปบนเกาะ พวกเขามองเชือกขดใหญ่ขึ้นไปอย่างเสียบ ๆ ลุงลอยถือมัดเทียนไขเอาไว้ เขียวหอบถุงสำหรับใส่รังนก ขณะที่คิมสะพายสัมภาระอื่น ๆ ไว้บนหลัง มีแต่ผมเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ไม่มีอะไรติดตัว ทุกคนแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน

(*รังเลียด ๒๕๔๙*)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การทำงานในชนบทการใช้แรงงานคนมากกว่าการใช้เครื่องมือหรือความรู้ความสามารถ คนในชนบทจึงมีความอดทนสูงและขยันขันแข็ง ดังในตัวอย่างทุกคนในทีมงานนอกจากผมจะมีสัมภาระต้องแบก แต่ “ผม” ไม่มีอะไรติดตัว แสดงให้เห็นการทำงานในสังคมชนบทจะแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน และมีความรับผิดชอบในการทำงาน

นวนิยายเรื่อง *รังเลียด* ได้กล่าวถึงการเก็บรังนกของคนในชนบทที่ต้องใช้แรงงานอย่างยากลำบาก ตัวละครบุญเติมตามทีมเก็บรังนกมาถึงจุดทำงาน แล้วเห็นวิธีการเก็บรังนก ดังนี้

เมื่อมาถึงหน้าถ้ำ กลิ่นฉุนของมูลผสมกับกลิ่นขี้ค้างคาวลอยอบอวลออกมาถึงด้านนอก เขียวและคิมเปลี่ยนไปแบกพะองซึ่งก็คือไม้ไผ่ที่นำมามัดต่อกันสามลำเข้ามา แต่ละข้อแต่ละปล้องของไม้ไผ่ ดูแล้วไม่น่าจะต้านทานน้ำหนักของผู้ที่ป็นขึ้นไปได้ เกมชีวิตบนลำไม้ไผ่กำลังจะเริ่มขึ้น พวกเขานำพะองไปพาดไว้กับผนังถ้ำ พวกเขาไม่พูดอะไรกันเลย ลูก่ออีกสองคนรอเก็บรังนกออยู่เบื้องล่าง พวกเขาต้องแม่นยำในจุดที่รังนกตกลงพื้น และถ้าหากหาไม่เจอก็เท่ากับทำเงินให้หายไปถึงรังละห้าหกหรือบาท

เมื่อทุกอย่างพร้อม ลุงลอยหันหน้ามาทางผมและบอกว่า “หน้าที่ของนายหัวคือป้องกันการไม่ให้รังนกหายไ้แม่แต่สักครั้งเดียว”

(รังเลือด ๒๕๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าการทำงานของคนในชนบท มีสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงภัย คนงานต้องเสี่ยงชีวิตกับการงานที่อันตราย ดังตัวอย่างที่ทีมงานใช้ไม้ไผ่มัดกันแล้วขึ้นไปเก็บรังนก ช่วงเวลาทำงานอันตรายจึงไม่มีใครพูดกัน ลุงลอยให้ “ผม” ทำหน้าที่กันไม่ให้รังนกตกหาย แสดงให้เห็นว่าคนงานเหล่านี้ต้องใช้แรงงานอย่างหนัก มีความอดทนต่องานที่เสี่ยงชีวิต และมีการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน

นอกจากตัวอย่างข้างต้นแล้ว นวนิยายเรื่อง รังเลือด ได้กล่าวถึงการทำงานร่วมกันของคนในชนบท ตัวละคร “ผม” เป็นหัวหน้าที่ต้องรับผิดชอบนับจำนวนรังนก คนงานอีกห้าคนเก็บรังนกทำหน้าที่ตามบทบาทของตน ดังนี้

คนทั้งห้าหลบไปยืนอีกมุมหนึ่ง พวกเขาไม่เข้ามาดูเลยว่าผมทำอะไรกับรังนกเหล่านั้น หน้าที่ของพวกเขาคือการเอามันลงมา และไม่เคยสนใจว่ามันจะผ่านขั้นตอนอะไรบ้าง ผมคิดว่าพวกเขาอาจจะไม่เคยได้ลิ้มรสเจ้ารังนกนี้เลยว่ามันจะหอมหวานสักปานใด นอกจากลิ้มรสเหงื่อเค็ม ๆ ของตัวเองเท่านั้น

(รังเลือด ๒๕๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าการทำงานของคนในชนบทมี การแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจนระหว่างคนงานจะสอดคล้องกับการงานของตน ดังในตัวอย่างพวกเขาจะไม่เข้ามาก้าวก่ายงานของผมและไม่สนใจว่าผมทำอะไรกับรังนก หน้าที่ของพวกเขาคือเอารังนกลงมา แสดงให้เห็นว่าคนงานจะไม่เข้าไปยุ่งกับงานที่ไม่เกี่ยวกับตัว

นวนิยายเรื่อง รังเลือด ได้กล่าวถึงการทำงานของคนในชนบท ผู้หญิงที่ทำงานในบริษัทที่ตั้งอยู่ในชนบท ซึ่งทำงานหนัก ตัวละคร “คันธมาลี” เป็นผู้หญิงคนเดียวที่อยู่ในสำนักงาน มีตำแหน่งเป็นเสมียน แต่ต้องทำงานหนัก ดังนี้

หล่อนคือคันธมาลี ผู้หญิงคนเดียวที่อยู่ในสำนักงาน หล่อนเป็นเสมียน หรือน่าจะพูดว่าหล่อนทำทุกอย่างที่เป็นงานของผู้หญิง ตั้งแต่ปัดกวาด ต้อนรับขับสู้ผู้ที่มาติดต่อ หรือการดูแลเรื่องเบิกจ่ายเงินเดือนของคนงาน

(รังเลือด ๒๕๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การทำงานของผู้หญิงที่ทำงานในชนบท ซึ่งต้องใช้แรงงานและมีการแยกแ่งงานอย่างชัดเจน ผู้หญิงจะทำงานเบา ส่วนใหญ่จะเป็นงานประเภทอยู่ในสำนักงานและให้บริการ เช่นในตัวอย่างทำงานการบัญชี ต้อนรับแขก ส่วนผู้ชายเป็นคนทำงานหนักอยู่นอกสถานที่ ทำงานที่ต้องเผชิญอันตราย หรืองานที่ต้องใช้กำลังกายเป็นแรงงาน เป็นต้น

นวนิยายเรื่อง ในรูปเงา ได้กล่าวถึงการทำงานของคนในชนบท ที่ประกอบอาชีพทำการเกษตร ตัวละครเจ้าพลิวเป็นเด็กที่ไม่มีแม่ เมื่อพ่อไม่สบายก็ต้องไปทำนาคนเดียวแทนพ่อ ดังนี้

เขาทำงานในนาอย่างถี่ถ้วน แยกต้นข้าวแรกสุกที่เปียกแน่นเป็นกระจุกเอาไปปัก
แหมมในส่วนที่ต้นข้าวยืนห่างต้นบางตา ยายผลเพื่อนบ้านผ่านมาเอ่ยปากชมว่า
“เอ็งมือถี่ราวกับสาว ๆ เชียวนะ”

(ในรูปเงา ๒๕๕๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นการทำงานของชาวนา ที่ทำงานใช้แรงงาน
ตามแบบดั้งเดิม คือทำนาตามฤดูกาล ใช้แรงงานและมีขั้นตอนการทำนาตามแบบบรรพบุรุษ ไม่มี
การเปลี่ยนแปลง

นอกจากตัวอย่างข้างต้นแล้วนวนิยายเรื่อง ในรูปเงา ได้กล่าวถึงการ
ทำงานของคนในชนบทที่มีอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก ตัวละคร “พ่อ” และ “ลูกชาย” เป็นคนใน
ชนบทดั้งเดิม นอกจากทำนาแล้ว “พ่อ” ยังเลี้ยงวัวเพื่อเอาไว้ทำงาน ดังนี้

พ่อชวนลูกชายไปทุ่งนาทุกวันเพื่อเฝ้ามองข้าวที่สุกมากชิ้นทุกที พ่อกับลูกชายเดิน
เคียงคู่กันเงียบ ๆ เกาของคนทั้งคู่ก็เคลื่อนตามกันไปอย่างเงียบ ๆ มีแต่เสียงลม
หนาวพัดผ่านต้นข้าว นอกจากทุ่งนาแล้วพ่อก็คิดถึงวัวของพ่อมากกว่าสิ่งอื่น
ทันทีที่แข็งแรงพอ พ่อก็ลงมือทำความสะอาดคอกวัวด้วยตัวเอง ปล่อยให้เจ้าพลั่วให้
นอนมองท้องฟ้าอย่างคนขี้เกียจอยู่บนกองฟางใกล้ ๆ กันนั้น

(ในรูปเงา ๒๕๕๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นการทำงานของคนในชนบทตามวิถีชีวิตดั้งเดิม
อาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก ทำงานตามฤดูกาลใช้เวลาส่วนใหญ่ ในการทำนาวัวเป็นอุปกรณ์สำคัญ
สำหรับชาวนา ดังนั้นนอกจากใช้เวลาทำนาอย่างหนักแล้วชาวนายังต้องเอาใจใส่เลี้ยงวัวไว้ทำงาน

สรุปได้ว่าการทำงานในชนบทการมีสภาพแวดล้อมที่ทำงานในธรรมชาติ ไม่
มีเครื่อง อำนวยความสะดวก คนในชนบทใช้กำลังแรงงานมากกว่าการใช้สมองความคิดหรือความรู้
ความสามารถ จึงต้องมีความอดทนสูงและขยันขันแข็ง ในการทำไร่ทำนาเป็นอาชีพหลัก และถ้าไม่
ทำงานในไร่นาก็ใช้แรงกายของตนมาทำงานรับจ้าง

๒.๓) การหาความบันเทิง

การหาความบันเทิงก็คือการหาสิ่งที่ทำให้สนุกสนานเมื่อการพักผ่อน เป็นส่วน
สำคัญอย่างหนึ่งของการดำเนินชีวิต ความบันเทิงไปด้วย ความบันเทิงทำให้ชีวิตได้ผ่อนคลายจาก
ความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานหนักและทำให้ชีวิตสุขสบายมากขึ้น ดังนี้

นวนิยายเรื่อง รังเลือด กล่าวถึงการใช้เวลาพักผ่อนหาความบันเทิงในเวลาค่าคืน
ของคนในชนบท เมื่อกลับจากการทำงานและโดยที่อาศัยอยู่บนเกาะ ในเวลาค่าคืนก็จะดูโทรทัศน์
ฟังวิทยุ ดังตัวอย่าง

สิ่งที่ดึงดูดใจของคนงานในยามค่าคืนอยู่ที่โทรทัศน์ซึ่งมีอยู่เพียงเครื่องเดียวแต่คนดูแล
สำนักงานนั้นเข้มงวดนักเขามักจะปิดโทรทัศน์เสียเฉย ๆ ในขณะที่คนงานกำลังดูอยู่
โดยให้เหตุผลว่าเปลืองน้ำมัน และชอบทำตัวเป็นเจ้าของข้าวเจ้าของ โดยให้ทุกคนเห็นว่า
ในที่แห่งนั้นเขาเป็นผู้ควบคุมแทบไม่เว้นเสียงวิทยุ สิ่งที่ทำให้ความบันเทิงอีกอย่างแก่
พวกเขา เพราะถ้าหากมีใครสักคนเดินมาตามทางเดินในบริเวณนั้น ก็จะได้ยินเสียง

วิทยุตั้งมาจากตรงโน้นตรงนี้ เพลงลูกทุ่งจะตั้งมาจากที่พักของคนหนุ่ม เสียงหนัง
ตะลุงจะตั้งมาจากบ้านพักของคนมีอายุ

(รังเสือด ๒๕๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นการพักผ่อนของคนรับจ้างที่อาศัยอยู่ในสังคมชนบท มี
การดำรงชีวิตค่อนข้างลำบาก สิ่งที่ทำให้ความบันเทิงมีน้อย คนในชนบทกลุ่มนี้ต้องอดทนกับ
สภาพแวดล้อมที่ลำบากและยังถูกบังคับ ไม่ค่อยมีความอิสระในการหาความบันเทิงด้วยการดูโทรทัศน์
แต่ในมุมมองอีกด้านหนึ่ง เขาก็มีอิสระในการพักผ่อนตามวัยของตัวเอง ดังตัวอย่างคนหนุ่มชอบฟัง
เพลงลูกทุ่ง คนมีอายุชอบฟังหนังตะลุง แสดงให้เห็นความแตกต่างในการพักผ่อนหลังการทำงานหนัก
ระหว่างคนหนุ่มและคนมีอายุ

นวนิยายเรื่อง รังเสือด เป็นนวนิยายที่ได้สะท้อนให้เห็นการดำรงชีวิตของคนคนใน
ชนบท คนที่ชอบการดูวัวชนมีจำนวนมาก มีสนามสำหรับวัวชน มีที่นั่งสำหรับผู้ชม ดังนี้
ผู้คนเริ่มหลังไหลกันเข้ามาในสนามวัวชนจนสนามดูแคบลงไปอย่างถนัดตา พวกเรา
หาที่นั่งได้เหมาะๆกับสายตา ซึ่งพรานแมงบอกว่าเป็นโชคที่อยู่ไม่น้อย เพราะยังมีคนอีก
จำนวนมากที่จะต้องยืนดูวัวชน

(รังเสือด ๒๕๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัวชนเป็นกิจการที่สำคัญสำหรับคนในชนบท เป็น
เอกลักษณ์ของพื้นที่บ้านพื้นเมือง คนภาคใต้ให้ความสนใจกับวัวชนมากจนยอมไปก่อนเวลาเริ่มชนวัว
ถึงแม้ว่าไม่มีที่นั่งแล้วก็ยังยอมยืนดูวัวชน

นอกจากนี้นวนิยาย รังเสือด ยังสะท้อนให้เห็นความบันเทิงของคนในชนบทอีก
อย่างหนึ่งก็คือการเล่นพนัน ดังตัวอย่าง

คันธมาลีและหนูวาดเดินกลับมาในระหว่างที่รอคู่สำคัญ ผู้คนต่อรองราคากันอื้ออึง
ด้วยสีหน้าเอาจริงเอาจัง สารพัดข่าวเกี่ยวกับวัวทั้งสองตัวถูกโจษจันกันปากต่อปาก
และกลายเป็นสายลมแห่งข่าวลือที่พัดผ่านไปมาในท่ามกลางความเข้มข้นของการ
ต่อรอง สองสาวยังคงนั่งนิ่งไม่ยอมแพรงพรายอะไรออกมา พวกหล่อนรอให้ผู้คนหยุด
ความเคลื่อนไหว แล้วจึงพูดโดยตั้งใจให้ได้ยินกันเฉพาะพวกเราสี่คน และบอกให้
พรานแมงเอาเงินทั้งแปดพันไปเล่นข้างไอ้ชาวสาดให้หมด

(รังเสือด ๒๕๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นคนในชนบทนอกจากการหาความบันเทิงกับกีฬา
พื้นเมืองแล้ว ยังเพิ่มการเล่นพนัน เอาชนะคู่แข่งกันเพื่อให้เกิดความตื่นเต้น ซึ่งเป็นวิธีทำให้ชีวิตมีสีสัน
และหลุดพ้นจากชีวิตการทำงานที่ยากลำบาก ดังที่ตัวละครคันธมาลีและหนูวาดบอกให้พรานแมงเอา
เงินไปเล่นพนันจนวัวให้หมด แสดงให้เห็นคนในชนบทนอกจากจะพักผ่อนกับกีฬาที่สนุกสนานแล้วยัง
หาความตื่นเต้น จนไม่เสียดายที่จะเสียเงินให้กับการเล่นพนัน

สรุปได้ว่า ในสังคมชนบทมีสภาพการดำรงชีวิตและการทำงานที่ใช้กำลังร่างกายที่มี
ความลำบาก สิ่งที่ทำให้ความบันเทิงมีน้อย สำหรับคนรับจ้างการทำงานไม่ค่อยมีความอิสระ แต่ก็มักจะ
หาความบันเทิงง่าย ๆ จากเครื่องเสียงโดยการฟังเพลง หรือเข้าไปชมการเล่นกีฬาเกี่ยวกับวัฒนธรรม
พื้นเมือง ซึ่งแฝงการเล่นพนันเป็นกิจกรรมที่ให้ความตื่นเต้นและสนุกสนานในชีวิตที่เรียบง่าย

๒.๔) การใช้เวลาว่าง

เวลาว่างก็คือเวลาหลังจากเสร็จภารกิจแล้ว มีเวลาเป็นของตัวเอง สามารถจัดเวลาตามความนิยมหรือความสนใจของเรา ในนวนิยายเรื่อง *รังเลือด* และ *ในรูปเงา* ได้สะท้อนให้เห็นการใช้เวลาว่างของคนชนบท

นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้กล่าวถึงการใช้เวลาว่างในการดำรงชีวิตของคนที่ย้ายอยู่ในสังคมชนบท สำหรับคนที่อาศัยอยู่ห่างจากความเจริญ การตีมีเหล่าจึงเป็นวิธีใช้เวลาว่างแก้เหงาอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะหนุ่ม ๆ ที่มีเวลาว่างมาก ดังตัวอย่าง

“มีเหล่าติดมาบ้างไหม” อยู่ ๆ เขาก็ถามหาเหล่า ผมซักจะไม่แน่ใจในตัวเขาเท่าไร

“ไม่มี” ผมตอบ

“อยู่บนเกาะ หนุ่มแน่นอย่างนี้ต้องมีเหล่า ไม่งั้นเหงาตาย” เขาออกความเห็น

“คงจะหาเหล่าพื้นบ้านกินได้อยู่มั้ง” ผมว่า

“กินเป็นเหอ เหล่าเถื่อน” เขาถาม

“ถึงเวลาเช้าจริง ๆ คงกินได้” ผมตอบ

(*รังเลือด* ๒๕๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นการใช้เวลาว่างในชีวิตประจำวันของคนในชนบท เนื่องจากชนบทห่างจากความเจริญ คนในชนบทหลังจากเสร็จงาน ไม่ค่อยมีกิจการอื่น ต้องหาเหล่ากินเพื่อแก้เหงาและมีเหล่าเถื่อนแสดงให้เห็นว่าการตีมีเหล่าเป็นวิธีหนึ่งในเวลาว่างทำให้คนในสังคมชนบทรู้สึกบันเทิงและผ่อนคลาย และเป็นวิธีที่ผู้ชายในชนบทนิยมการมาก โดยเฉพาะคนหนุ่ม ๆ

นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้กล่าวถึงการใช้เวลาว่างหลังจากทำอะไรทำนาเสร็จ เอาวัวกลับบ้านแล้วพ้อเอาวัวเข้าคอก หอบฟาง หิ้วน้ำจากบ่อให้พวกมันตีมีกิน แล้วจะสูมไฟเพื่อไถ่ให้วัวดังตัวอย่าง

เมื่อกลับถึงบ้านแล้ว พ้อเอาวัวเข้าคอกเหมือนที่เคยทำอยู่ทุกวัน หอบฟาง หิ้วน้ำจากบ่อให้พวกมันตีมีกินถ้วนทั่ว เจ้าพลีวันนอนบนกองฟางข้างคอกวัว กิ่งหลักกิ่งต้น มองดูพ้อโบกพัดใบตาลซ่า ๆ ขณะสูมไฟให้วัว ควันไฟสีขาวลอยกรุ่นอยู่เหนือคอกวัวเก่าแก่ เปลวไฟแวบแวมแล้วสว่างโชนสลบกันไป

(*ในรูปเงา* ๒๕๕๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าในการใช้เวลาว่างของคนในสังคมชนบท หลังจากเสร็จงานในการทำอะไรทำนาแล้วก็ยังใช้เวลาทำภารกิจต่อเนื่องจนเสร็จสิ้นโดยการดูแลสัตว์เลี้ยง โดยเฉพาะคนในชนบทที่มีอาชีพทำการเกษตร เลี้ยงวัวไถทำนา จึงเป็นการใช้เวลาว่างที่ต่อเนื่องอันเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิตของคนในชนบท

สรุปได้ว่า หลังจากเสร็จงาน คนในชนบทไม่ค่อยมีกิจกรรมอื่น จึงมีเวลาว่างมาก และใช้ต่อเนื่องกับการทำงานในไร่นาในเวลากลางวัน การตีมีเหล่าเป็นวิธีหนึ่งที่ให้คนในสังคมชนบทรู้สึกบันเทิงและผ่อนคลาย ส่วนคนในชนบทที่ทำการเกษตรจะใช้เวลาว่างให้กับการดูแลสัตว์เลี้ยง

๒.๕) ความเชื่อ

ความเชื่อ คือการยอมรับอันเกิดอยู่ในจิตสำนึกของมนุษย์ต่อพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ความเชื่อได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่ได้สัมผัสเป็นประจำ มีรูปแบบความเชื่ออยู่เป็น

รูปธรรม และความเชื่อที่เป็นนามธรรม เป็นผลมาจากความเคารพและความนับถือของมนุษย์ที่มีต่อธรรมชาติ นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* และ *รังเลือด* ได้สะท้อนให้เห็นความเชื่อของคนในชนบทได้อย่างชัดเจน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *รูปเงา* ได้กล่าวถึงคนในชนบทที่มีความเชื่อเรื่องเกี่ยวกับชื่อของวัว ซึ่งเชื่อกันว่าชื่อที่ดีจะทำให้เจ้าของเจริญยิ่งขึ้น ชื่อที่ไม่ดีจะทำให้เจ้าของมีความตกต่ำ ดังตัวอย่าง

พ่อบ่นเสียดายวัวสีหม้อใหม่ตัวหนึ่งที่มีชั้วญเรียกว่า “รักแร้แดง” และ “หับซัง” อันเป็นลักษณะวัวดี ตามที่เชื่อกันว่ามันจะช่วยป้องกันเจ้าของคนเลี้ยงให้รอดพ้นจากคดีความบ้านเมือง รวมทั้งปัญหายุ่งยากต่าง ๆ ได้ตลอดไป ช้างตาร้ายก็บ่นอุปถึงวัวสีขาวสะอาดอย่างปุยมะม่นมันมีชั้วญชื่อ “ฟิงหมอน” และ “ชั้วญยุ่งฉาง” ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยค้าชูให้คนเลี้ยงทำมาหากินเจริญรุ่งเรือง

(ในรูปเงา ๒๕๕๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนในสังคมชนบทที่ต้องอาศัยพึ่งพาธรรมชาติ จะมีความเชื่อเรื่องอำนาจเหนือธรรมชาติ เช่นความเชื่อที่เกี่ยวกับชื่อและชั้วญ หรือตำแหน่งความเป็นมงคล มีชีวิตที่มั่นคง วัวที่ดีมีชั้วญดีจะทำให้เจ้าของโชคดีในชีวิต และเจริญรุ่งเรืองแสดงให้เห็นคนในชนบทมีความเคารพธรรมชาติ มีความนับถือเชื่อในอำนาจของธรรมชาติอย่างสูง

นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้กล่าวถึงบุญเติมที่ออกเดินทางไปทำงานที่ภาคใต้ และต้องนั่งเรือไปยังเกาะที่คณงานอาศัย พอมาถึงจุดหนึ่งพี่หลวงซึ่งเป็นคนพายเรือเริ่มกลัวและก็เล่าเรื่องผีพายให้บุญเติมฟังว่าผีพายมีมือยาว เป็นสีเขียวแล้วลื่นเหมือนเนื้อหอยโข่ง ชอบยื่นมือมาคว้าคนลงไปในน้ำ ดังนี้

ที่จริงมันก็เป็นแค่ความกลัวและมีแต่เรื่องเล่า แลวนั้นะ เมื่อหน้าลมหน้าฝนจะไม่มีเรือลำไหนกล้าผ่านมาแม้แต่ลำเดียว พวกเขากลัวผีพาย มันจะยื่นมือขึ้นมาจากน้ำ คว้าเอาใครก็ได้ที่อยู่ใกล้มือลงไปในน้ำ มือมันยาว เป็นมือสีเขียวและลื่นเหมือนเนื้อหอยโข่ง เมื่อกของมันก็คว บางทีมันยังขึ้นไปนั่งบนเสากระโดง หัวเราะเสียงแหลม คนในเรือกลัวก็จะกระโดดหนีลงน้ำ แล้วก็เสร็จมัน แต่มีวิธีที่จะทำให้มันกลัวได้อยู่เหมือนกัน คือต้องแก้ผ้าให้เร็วที่สุด ผีพายมันกลัวคนแก้เปลือย

(รังเลือด ๒๕๕๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าคนในชนบทมีความเชื่อเรื่องผี เมื่อชีวิตต้องอาศัยพึ่งพาธรรมชาติก็มีความกลัวต่อธรรมชาติ และมีความคิดว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้มีสองด้าน ดังนั้นในความเชื่อของคนชนบท ผีก็มีทั้งผีที่ดีและร้าย คนในชนบทมีความเชื่อเรื่องผีสูง ถึงแม้ได้ยินจากคำบอกเล่าของคนอื่น ก็จะมีเชื่ออย่างจริงจัง

นอกจากตัวอย่างข้างต้นแล้ว นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้กล่าวถึงตัวละครลุงลอยและทิมเก็บรังนก ก่อนจะออกไปเก็บรังนกทุกครั้ง ลุงถ่อแจวเรือต้องมาจอดที่เกาะหน้าตำแหน่งที่เชื่อว่ามีเทวดา เอารูปเทียนไปไหว้เทวดาที่ถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังตัวอย่าง

ลุงถ่อแจวเรือมาจอดที่เกาะหน้าเทวดา พวกเราจะอยู่ที่นี้ทุกครั้งเพื่อทำความเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ขอหอทุกคนจะพาลูกทิมของตัวเองมาที่นี่ด้วยจุดประสงค์เดียวกัน กลิ่นธูปและเปลวเทียนที่ไม่มีวันดับเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า ทุกคนให้ความเคารพนับถือและ

มั่นใจในความเมตตาของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีใครแม้แต่จะคิดสงสัย มีแต่ความไว้วางใจ ลุงลอยมักจะพิมพ์พรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นเวลานาน สี่หน้าของแกขณะที่กำลังพนมมืออยู่ต่อหน้ารูปเคารพนั้น ดูเหมือนแกได้มอบทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตของแกไว้กับรูปเคารพ ขอหอบางคนทำการขอพรอย่างลวก ๆ แต่สำหรับลุงลอย แกทำตามขั้นตอนทุกอย่าง เริ่มตั้งแต่การสวดสักเคเพื่อชุมนุมเทวดา การอัญเชิญวิญญาณของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยแกให้เหตุผลว่า ในเมื่อเราไว้วางใจและเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์แล้ว ทำไมเราจะให้เวลากับสิ่งที่เราทำอย่างเต็มที่ไม่ได้

(รังเลียด ๒๕๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าคนในชนบทมีความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเทวดา มีความนับถือและให้ความเคารพอย่างสูง โดยเฉพาะคนที่มียุจะฝากความหวังให้กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ตัวละครลุงลอยเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์จึงทำตามขั้นตอนทุกตอน จะไว้วางใจและเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แสดงให้เห็นว่าคนในชนบทให้ความเชื่อมั่นกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์และได้กำลังใจจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่างมากที่ทำให้ชีวิตที่ปลอดภัยจากการทำงานที่มีอันตราย

นอกจากนี้นวนิยายเรื่อง รังเลียด ได้กล่าวถึงความเชื่อเกี่ยวกับครุมนโหราหรือโรงครุ ซึ่งเชื่อกันว่าจะอัญเชิญวิญญาณได้ เป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศิลปะพื้นบ้าน ดังตัวอย่างตอนนั้นที่บ้านญาติฉันคนหนึ่งเขามีกะไรโนราโรงครุ เป็นการรำโนราที่แปลกไปจากการแสดงโนราทั่วไป เพราะเป็นการอัญเชิญเอาวิญญาณของบรรพบุรุษเข้ามาประทับลงในร่างของคนทรง มันไม่เหมือนการทรงเจ้าเข้าผีที่เขาทำกันทั่ว ๆ ไป เพราะมีศิลปะพื้นบ้านเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

(รังเลียด ๒๕๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนในชนบทจะมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องวิญญาณและผี เนื่องจากคนในชนบทได้รับการศึกษาน้อย และได้อาศัยพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก ดังนั้นจะมีความเคารพต่อธรรมชาติและบรรพบุรุษอย่างสูง และสืบทอดความเชื่อเหล่านี้รุ่นแล้วรุ่นเล่า ดังเช่นในตัวอย่งการรำโนราโรงครุ ไม่เหมือนกับการทรงเจ้าเข้าผีทั่ว ๆ ไป เพราะเป็นความเชื่อที่สัมพันธ์กับศิลปะพื้นบ้านที่มีความเกี่ยวข้องกับการเคารพและกตัญญูต่อบรรพบุรุษ แสดงให้เห็นว่าความเชื่อของคนในชนบทได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรม และคนในแต่ละกลุ่มมีประเพณีวัฒนธรรมต่างกันซึ่งจะมีความเชื่อต่างกัน

สรุปว่าคนในชนบทสร้างที่พักอาศัยไม่ห่างไกลจากสถานที่ทำงานมากนัก ดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ พึ่งพาอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก นวนิยายได้สะท้อนให้เห็นการดำรงชีวิตของคนในชนบทในด้านอาหารการกิน การหาความบันเทิง การใช้เวลาว่าง และความเชื่ออำนาจเหนือธรรมชาติ คนในชนบทอยู่อย่างพอเพียง มีชีวิตที่เรียบง่าย และดำรงชีวิตโดยอาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นสำคัญ

๓.๒ ค่านิยมของคนไทย

ภาพสะท้อนที่ปรากฏในนวนิยายที่ได้รับรางวัลอินทร์อะวอร์ดด้านค่านิยม ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับความทันสมัย ค่านิยมเกี่ยวกับการเงิน ค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพ ดังนี้

๓.๒.๑. ค่านิยมของคนในเมือง

ค่านิยมของคนไทยมักจะได้รับอิทธิพลจากการดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมในสังคมเมือง นวนิยายที่ได้รับรางวัลได้สะท้อนค่านิยมของคนในเมืองในด้านค่านิยมเกี่ยวกับเงิน ค่านิยมเกี่ยวกับการทำงาน ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก และค่านิยมเกี่ยวกับความทันสมัย ดังนี้

๑) ค่านิยมเกี่ยวกับเงิน

เงินเป็นปัจจัยที่สำคัญในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมในปัจจุบัน โดยที่เงินมีราคาที่แน่นอนเป็นหน่วยเงินตรา และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ในการซื้อขายและชำระหนี้ เงินจึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในชีวิตของมนุษย์ทุกคนในปัจจุบัน บางคนขยันทำงานใช้แรงงานแลกกับเงิน บางคนใช้ความรู้ความปัญญามาแลกกับเงิน มีอีกกลุ่มหนึ่งใช้สิทธิ์ที่ประเทศชาติหรือประชาชนมอบให้ค้าหากำไรให้แก่ตนเอง

ในนวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึง ศาสตราจารย์อจินไตยเป็นอาจารย์สอนของมหาวิทยาลัยศิริวิไลซ์ธุรกิจ สาเหตุที่ศาสตราจารย์ต่อต้านกับความคิดปฏิรูปการศึกษา คือ ศาสตราจารย์ได้เขียนตำราเรียนและจำหน่ายในมหาวิทยาลัย การปฏิรูปการศึกษามีผลกระทบต่อประโยชน์ของอาจารย์ ตามตัวอย่าง

ตาเฒ่าเอ๊ย... สักคิดคิดในใจ เขารู้ดีว่าสาเหตุที่ศาสตราจารย์อจินไตยแสดงอาการต่อต้านอย่างรุนแรงนี้ เพราะคิดวาระบบซื้อขายผ่านลโตร์เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการจำหน่ายตำราเรียนของเขาเอง อาจารย์หลายคนในมหาวิทยาลัย หลายคนมักจะเขียนหนังสือหรือตำราเรียน โดยมีการจัดพิมพ์จำหน่ายอย่างเป็นทางการจะลักษณะ แต่ตำราเรียนพวกนั้นไม่หวังยอดขายจากบุคคลภายนอกเท่าไรหรอก เพราะยอดขายหลักมาจากการยึดเยียดขายตำราเรียนแก่นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน ด้วยการบังคับใช้ในหลักสูตรการสอนมากกว่า อาจารย์ผู้แต่งตำราเรียนจึงไม่อนุญาตให้นักศึกษาใช้ตำราแบบถ่ายเอกสาร ต้องซื้อเล่มจริงเท่านั้นถึงจะมีสิทธิ์เรียน พฤติกรรมเยี่ยงนี้ ทุกคนรับรู้ว่าเป็นการแสวงหาผลกำไรจากนักศึกษา แต่ไม่ยังมีใครกล้าออกปากวิพากษ์วิจารณ์หรือออกตัวต่อต้าน

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๖๘)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นค่านิยมทางการเงินของคนในยุคนี้ คนที่เอาผลประโยชน์ของตัวเองมาตลอดเป็นคนที่เห็นแก่ตัวที่มีอยู่มากมายในสังคมเมือง ที่จะหาวิธีให้ตัวเองได้เงินได้ผล กำไร จึงคิดวิธีต่าง ๆ ใช้สิทธิ์ของตัวเองหาประโยชน์ในการทำงาน เป็นต้น

ในนวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงศาสตราจารย์ต่อต้านการปฏิรูปการศึกษาของสังคม เพราะกลัวว่าจะสูญเสียผลประโยชน์ของตน สังคมเข้าใจความคิดของศาสตราจารย์ จึงหาวิธีแก้ไขที่ยังให้ผลประโยชน์กลับคืนก็คือขอเช่าซื้อลิขสิทธิ์จากศาสตราจารย์ ทำให้ศาสตราจารย์รู้สึกว่าคุณเองยังได้รับผลประโยชน์จากปฏิรูประบบการศึกษาใหม่ ดังตัวอย่าง

หลังจากการประชุมใหญ่เสร็จสิ้นในวันนั้น สังคมก็รีบติดต่อศาสตราจารย์อจินไตยเพื่อยื่นข้อเสนอขอเช่าซื้อลิขสิทธิ์สำหรับนำเนื้อหาในหนังสือทั้งสิบสองเล่ม จัดทำเป็นสื่อหนังสือดิจิทัลเพื่อทดสอบวางจำหน่ายผ่านระบบลโตร์นั่นเอง ทุกครั้งที่มึ้นักศึกษาโหลด

ไฟล์อีบุ๊กนี้ไป ศาสตราจารย์อจินไตยก็จะได้รับค่าตอบแทนเต็มจำนวน เมื่อเห็นว่าตัวเองไม่เสียผลประโยชน์อย่างที่คิด แถมไม่ต้องเสียเงินลงทุนค่าจัดพิมพ์สักบาท มีแต่กำไรล้วน ๆ ศาสตราจารย์วัยดึกจึงไม่มีเหตุผลที่จะคัดค้านแผนปฏิรูปของสังคีตอีกต่อไป

(มหาสมุท. ๒๕๕๕ : ๗๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าค่านิยมเกี่ยวกับเงินเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาขัดแย้งกันในกลุ่มคนในเมือง และหากมีวิธีแก้ปัญหสำหรับคนที่เห็นว่าเงินมีความสำคัญ เงินเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในชีวิตประจำวัน การยอมให้ค่าตอบแทนเป็นเงินจะทำให้ไม่สูญเสียผลประโยชน์นอกจากจะตอบสนองความต้องการเงินของคนในเมืองแล้วยังลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วย แต่หากใช้วิธีหาเงินไม่ถูกต้องจะมีผลกระทบต่อสังคมและตนเอง เราจึงต้องมีค่านิยมที่ถูกต้องสำหรับการเงิน

นวนิยายเรื่อง *กรุงมนุษย์* ได้กล่าวถึงค่านิยมเกี่ยวกับเงินของกลุ่มคนในเมืองที่ไร่บ้านที่อาศัยอยู่ในเมือง ตัวละคร “ผม” อพยพจากเมืองอื่นเข้ามาเมืองนี้ได้พบกับ “ลุงทิม” สองคนจะเก็บของเก่าไปขายให้สามภรรยาคนหนึ่งที่มีอาชีพเก็บของเก่าขาย ดังตัวอย่าง

“ไม่ต้องเอาตั้งค้มันหรอก ให้ไปฟรี ๆ เอะ ลุงทิม” ผมพูดกับลุงทิม

“ปะ ไอ้นี้ แค่อสองบาท ข้าไม่เอามันมากหรอก ได้ค่าเหล่านิดหน่อยก็ยงดี”

(กรุงมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับเงินของกลุ่มคนในเมืองซึ่งไร่บ้านที่อาศัยอยู่ในเมือง ที่ไม่มีการให้น้ำใจกันแต่จะแสวงหาเงินทอง เพื่อมีชีวิตอยู่รอด แม้แต่เป็นเงินเล็กน้อย ก็ใช้ในการประทังชีวิต “ได้ค่าเหล่านิดหน่อยก็ยงดี” แสดงให้เห็นว่า เงินเป็นปัจจัยสำคัญในชีวิตมากกว่าการให้น้ำใจต่อกัน

นวนิยายเรื่อง *กรุงมนุษย์* ได้กล่าวถึงค่านิยมเกี่ยวกับเงินของคนในเมืองที่อพยพเข้ามาจากชนบท มีความหวังที่จะได้เงินสูง ตัวละคร “ประจิด” เป็นคนต่างถิ่น เขาเป็นคนโรคจิตมักคิดว่าตัวเองถูกหวยและจะคิดตัวเลขเพื่อแปลงเป็นเงินตลอดเวลา ดังนี้

มีเงินถูกหวยสี่สิบล้าน ลงทุนทางด้านสังหาริมทรัพย์สิบล้าน ชื่อว้าวพันธันมฟงหนึ่ง ใช้เงินไปห้าแสน อ้อ มีว้าวชนแก่ง ๆ สักตัวหนึ่งก็คงดี ไหน ๆ ก็เลี้ยงว้าวชน เราเลี้ยงไก่ชนด้วย คงสนุกพิลึก

(กรุงมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับเงินของคนในชนบทที่อยู่ในเมือง อพยพเข้ามาในเมืองเขาต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมเมืองที่ต้องมีเงินใช้จ่ายไม่ได้ เมื่อไม่สามารถต่อสู้กับความกดดันในชีวิตได้จึงเป็นโรคจิตถูกรอปรังด้วยการเห็นเงินว่ามีความสำคัญ ต้องมีเงินมาก ๆ จึงจะได้สิ่งที่ใฝ่ฝันและสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้เช่นเดียวกับคนในเมืองที่มีฐานะมีเงินทองมากมาย

สรุปได้ว่า เงินเป็นสิ่งที่สำคัญมาก คนในเมืองต้องใช้จ่ายเงินทุกวัน คนในเมืองส่วนหนึ่งจึงแสวงหาเงินตราหรือฉกฉวยผลประโยชน์โดยการทุจริต คนชนบทที่เข้ามาอยู่ในเมืองจึงต้องปรับตัวจากการมีน้ำใจมาเป็นการหาเงินไว้ใช้จ่ายเพื่อชีวิตที่อยู่รอดและมีค่านิยมเกี่ยวกับเงิน จึงจะมีชีวิตที่เข้ากับสังคมเมือง

๒) ค่านิยมเกี่ยวกับการงาน

งานเป็นส่วนประกอบสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิต ทำงานเพื่อทำมาหากิน เพื่อเลี้ยงชีวิตของตนหรือคนในครอบครัว ลักษณะงานมีหลายแบบ คนเราสามารถทำงานตามความชอบ ความต้องการและความสามารถในการเลือกงานของตน มนุษย์ทุกคนมีค่านิยมต่อการทำงานไม่เหมือนกัน จึงเลือกทำงานต่าง ๆ ตามความชอบ ความจำเป็น หรือเพื่อแสดงความสามารถของตน ดังนี้

ในนวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวว่าหลังจากตกงาน พิมพ์ได้หางานทำในที่ต่าง ๆ แต่ก็ไม่สำเร็จ เพราะพิมพ์ต้องการสมัครงานในบริษัทที่ให้ค่าตอบแทนสูง เป็นงานที่หล่อร้อชอบหรืองานที่พอใจ ดังตัวอย่าง

พิมพ์ตระเวนหางานไปทั่ว ส่งใบสมัครงานแบบหว่านแหด้วยปริมาณที่เรียกว่า ถ้าเป็นการจับปลาละก็ผิดกฎหมายควบคุมการจับสัตว์น้ำไปเต็ม ๆ ช่วงแรกเธอนั้นสมัครงานในบริษัทหรือองค์กรที่มีชื่อเสียง ตำแหน่งงานดูดีและให้ค่าตอบแทนสูง แต่ก็ไม่ยังมีบริษัทไหนเรียกเธอไปสัมภาษณ์เสียที

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนในเมืองมีค่านิยมเกี่ยวกับการงานโดยเลือกงานตามความสามารถของตัวเอง เป็นงานที่ได้เงินเดือนสูง หรือเป็นงานที่ทำให้เห็นคุณค่าและได้พัฒนาตัวเอง

ในนวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวว่า แอนมีความรับผิดชอบในการทำงาน เวลาทำงานก็ทำงานเต็มที่ตลอดเวลา จนทำให้เครียดและมีกดดัน ดังตัวอย่าง

“ไม่ว่าจะทำอะไร แอนมักจะเต็มที่ตลอด แต่การเอาจริงเอาจังกับงานเกินเหตุก็ทำให้เครียดเกินเหตุเช่นกัน ยิ่งคนมองว่าเธอเก่งเธอทำได้ทุกอย่าง ก็ยิ่งทำให้เธอกดดันเข้าไปใหญ่ และเพราะแอนเป็นคนชอบเก็บงำอารมณ์ ไม่ค่อยแสดงความรู้สึกให้ใครเห็น ก็เลยต้องพึ่งบุหรืระบายความเครียดใจ” ทรงเดชพูดจบก็หันไปไช้อาหารมือเที่ยงต่อในขณะที่พิมพ์รวบซ้อนแล้วลุกเดินจากโต๊ะทันที

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๓๗๘)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การทำงานในเมือง มีการแข่งขันสูงทำให้มีกดดันมาจากสังคม และความคิดเห็นแก่ตัว แสดงให้เห็นว่าค่านิยมในการทำงานที่ทำงานเอาหน้าไม่เห็นคุณค่าในการทำงานอย่างทุ่มเท คือทำงานแล้วก็ต้องทำอย่างเต็มที่ มีความรับผิดชอบสูง จะทำงานให้ดีที่สุด แต่ก็ต้องรู้จักการปรับตัวให้ทำงานอย่างมีความสุข หาวิธีที่เหมาะสมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงตัวละครทรงเดชเคยเป็นคนที่มีฝีมือทำงานอย่างยอดเยี่ยม เขาทำงานในบริษัทเล็ก ๆ ซึ่งเขาไม่พอใจและเชื่อมั่นในตัวเองว่าเป็นคนมีความสามารถ จึงลาออกไปบริษัทที่มีขนาดใหญ่ ได้เงินเดือนสูง ดังตัวอย่าง

ไม่นานต่อมาเขาลาออกไปทำงานบริษัทอื่นที่ให้ค่าตอบแทนสูงกว่า โดยอ้างว่าที่ทำงานเก่ามีแต่คนห่วย ๆ มารวมตัวกัน ไม่สามารถส่งเสริมให้คนทะเยอทะยานอย่างเขาก้าวหน้าไปกว่านี้ได้ คนมีความสามารถเช่นเขาควรไปดีกว่านี้ เรื่องอะไรจะมัวมาจมปลักอยู่ที่นี้ตลอด...

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๒๕)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนในเมืองทะเลาะทะเลาะกันที่จะทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จจึงมีความมุ่งมั่นต่อการทำงานจะให้ตัวเองได้พัฒนามากขึ้น จึงทำให้คนในเมืองที่มีความสามารถก็มีความเชื่อมั่นในตัวเองและจะหยิ่ง รักตัวตน ไม่เห็นคุณค่าของเพื่อนร่วมงานคนอื่น ทำให้งานไม่ได้รับความสำเร็จ

นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้สะท้อนให้เห็นถึงคนที่รามโนราห์เป็นอาชีพและมีทัศนคติไม่ดีหาว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เขาล้มลง มีชีวิตลุ่ม ๆ ตอนเหมือนคนกึ่งหลับกึ่งตื่น เพราะความต้องการมีรายได้เลี้ยงชีวิต จึงมีชีวิตที่ซ้ำซากเหมือนกันทุกวัน กิน นอน ร่อน รำ ดังนี้

เสียงใครคนหนึ่งกล่าวบทโนราห์ขึ้นมา น้ำเสียงของเขาดังแว่วแข่งกับเสียงรถซึ่งเพิ่มความเร็วมากขึ้นเรื่อย ๆ เสียงกล่าวบทจบลงแค่นั้น บางทีคนกล่าวบทอาจจะไม่รู้สึกรู้สีกตัวเสียด้วยซ้ำว่า ได้ตื่นขึ้นมากล่าวบทโนราห์ในตอนกลางวัน ซึ่งผมคิดว่าชีวิตของพวกเขาเหมือนกับกึ่งหลับกึ่งตื่นอยู่ตลอดเวลา กึ่งหลับกึ่งตื่นอยู่ในมายาแห่งการแสดงกับมายาชีวิตที่พวกเขาเรียกกันว่าเป็นความสุขชนิดที่กิน นอน ร่อน รำ ที่ขณะนั้นผมเองก็ได้เหวี่ยงตัวเข้ามาอยู่ในโลกของพวกเขาเข้าแล้ว

(*รังเลือด* ๒๕๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนในเมืองที่เป็นชาวชนบทอพยพเข้ามาอยู่อาศัยและทำงานในเมืองเป็นกลุ่มคนที่ไม่มีที่ทำงานประจำ เขาต้องมีความอดทนสูง ดำรงชีวิตแบบเรียบง่ายใช้ศิลปะพื้นบ้านมาทำมาหากิน เขาต้องจำใจพอใจกับงานที่ทำ ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่บนรถ วัน ๆ ทำงานซ้ำซากมีแต่กิน นอน ร่อน รำ แต่เขาก็อดทน เพราะเป็นวิธีเดียวที่จะทำงานได้และได้เงินมาเลี้ยงชีวิตให้มีความสุข

สรุปได้ว่า คนที่อาศัยอยู่ในสังคมเมืองมีโอกาสที่จะแสดงความสามารถและทำงานได้หลายอาชีพหลายแบบ แต่ก็มีการแข่งขันสูง คนในเมืองส่วนใหญ่ต้องการได้งานที่มั่นคงมีโอกาสแสดงความสามารถและมีเงินค่าตอบแทนสูง ส่วนคนกลุ่มหนึ่งที่อพยพมาจากชนบทเป็นกลุ่มที่ทำงานยากลำบากต้องอดทนกับงานที่หนักเหนียวหรือเสี่ยงกับรายได้ที่ไม่แน่นอน

๓) ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก

ความรักเป็นสิ่งที่สวยงาม และความรักทำให้โลกนี้มีความสุข กล่าวได้ว่าชีวิตในโลกเมืองทุกวันนี้มีแต่ความวุ่นวาย โดยเฉพาะคนในสังคมเมืองที่ใช้ชีวิตตามค่านิยมทางวัตถุ หรือทำงานเพื่อได้เงินมาเลี้ยงชีวิต จนไม่มีเวลาให้กับคนรัก คนในเมืองจึงไม่มีความซื่อสัตย์กับความรัก รวมทั้งไม่มีเวลาให้คู่รัก

นวนิยายเรื่อง *กรรมมนุษย์* ได้กล่าวถึงค่านิยมเกี่ยวกับความรักของคนในชนบทที่อพยพเข้ามาในเมือง เปรียบเทียบกับคนในเมืองคือ ตัวละคร “เจ้ามล” และ “นางเนียม” สองคนเป็นสามีภรรยาเก่า อพยพมาจากชนบท มีชีวิตที่ลำบากแต่ก็มีความรักอันสามีภรรยาที่รักใคร่กันมากดังตัวอย่าง

เจ้ามลรักนางเนียมมาก เขาให้เมียนั่งบนรถเข็นส่วนตัวเองคอยเก็บขยะข้างทางแล้วส่งให้เมียเข็ดถูจนสะอาดเอี่ยม แล้ววางเก็บซ้อนเป็นระเบียบเรียบร้อย เขามองดูของที่เก็บได้ราวกับมองเพชรนิลจินดา เหนื่อยนักก็พักตรงริมฟุตบาท เขาจะเดินไปซื้อน้ำแข็งใส่

น้ำหวานสีสวยถุงหนึ่ง แล้วยื่นให้เมียคุณน้ำ ตัวเองค่อยดูที่หลังจากนั้นก็เดินเข็นรถ
สองล้อตะลอน ๆ ไปรอบเมือง สองคนช่วยกันอย่างขยันขันแข็ง

(กรงมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ความรักอันแท้จริงคือไม่ว่าชีวิตจะลำบากยากจนหรืออยู่
สภาพไหน ก็ยังมีความรักกันตลอด สามารถเผชิญความลำบากในชีวิตด้วยกัน ดังเช่นตัวอย่างเจ้ามัลกับ
นางเนียนการเก็บขยะสำหรับใช้ชีวิต ช่วยกันทำมาหากินอย่างขยันขันแข็ง แสดงให้เห็นว่าความลำบาก
ไม่ได้ทำให้เจ้ามัลกับนางเนียนทอดถอย กลับมีความสุขแบบเรียบง่าย

ในนวนิยายเรื่องเดียวกัน ได้กล่าวถึงค่านิยมเกี่ยวกับความรักของคนในเมืองที่เห็นแก่ตัว
หาประโยชน์จากอีกฝ่ายหนึ่ง อยู่ด้วยกันเพื่อหาความสุขในเวลาสั้น ๆ เท่านั้น ดังเช่นตัวละคร “ปลา”
กับ “เฮีย” ที่อยู่ด้วยกันตามความพึงพอใจ “เฮีย” เป็นคนรวยและมีครอบครัวแล้ว “ปลา” เป็นคนที่ให้
ความสนุกทางเพศแก่เฮียเท่านั้น ดังตัวอย่าง

“เฮียทานข้าวด้วยกันไหม วันนี้ปลาทำต้มมะระด้วย” ปลาเอ่ยปากชวน

“ไม่ละ เฮียอิมมาแล้ว คิดถึงเลยรีบมาหา ไปเที่ยวต่างจังหวัดตั้งหลายวัน สนุกไหมละ”

“สนุกสิเฮีย ถ้าไม่ไปเที่ยว คงไม่มีโอกาสเจอพี่ชาย”

“โชคดีจริง วันนี้ออกไปเที่ยวกับเฮียเถอะ เฮียคิดถึงใจแทบขาด ออกไปตอนนี้เลย คนดี
ของเฮีย” เขาพูดน้ำเสียงฉอเลาะพร้อมโอบเอวปลา

“ปลายังไม่ได้อาบน้ำ วันนีวนั่งทั้งวัน”

“ไม่เป็นไร ไม่ต้องอาบน้ำหรอก รีบ ๆ เข้าเถอะ เฮียคิดถึง”

(กรงมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับความรักของคนในเมืองแบบรักสนุก อยู่กัน
เป็นสามีภรรยาด้วยกัน ก็ไม่ได้เป็นเพราะความรัก แต่อยู่ด้วยกันเพราะมีผลประโยชน์ต่อกัน สังคมเมือง
ปัจจุบันมีผู้หญิงอยู่ไม่น้อยที่ยอมเป็นเมียน้อยเพื่อหวังเงินทองจากผู้ชาย ส่วนผู้ชายที่มีฐานะทาง
เศรษฐกิจที่ดีก็จะหาโอกาสที่จะมีผู้หญิงสาวสวยเพื่อหาความสุขทางเพศ เช่นในตัวอย่าง ปลาเพิ่ง
กลับมาจากต่างจังหวัด เฮียก็รีบมาหาและต้องการให้ออกไปเที่ยวกับเขาโดยไม่รอให้ปลากินข้าวและ
อาบน้ำก่อน แสดงให้เห็นว่าเฮียมาหาปลาเพื่อชักชวนออกไปหาความสุขโดยเอาเงินมาล่อให้ปลา
ออกไปหาความสนุกด้วยกันเท่านั้น

นวนิยายเรื่อง รังเลือด ได้กล่าวถึงค่านิยมเกี่ยวกับความรักของคนในเมือง ซึ่งเป็นความ
รักชั่วคราวในระยะเวลาดสั้น ๆ แล้วก็อยู่ด้วยกัน ระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่
แต่งงานของคนในเมืองนั้นกลายเป็นเรื่องปกติและไม่ต้องมีพื้นฐานของความรัก เช่นตัวละคร “ผม” ได้
รู้จัก “ลอยพิมพ์” ไม่นาน และพบกันไม่กี่ครั้ง

หล่อนหัวเราะอีก และเดินไปหยิบเบียร์กระป๋องใหม่เปิดให้ผม “ดูคุณรู้เรื่องอย่างนี้ดี
นะ”

“เรื่องอย่างไหน” ผมสงสัย

“เรื่องให้ทำ หรือทำนองนั้น”

“ทำนองไหน”

“ทำนองที่ผู้หญิงกับผู้ชายจะมีอะไรกัน” หล่อนตอบเสียงไม่แปลกเปลี่ยนแม้แต่น้อย

“ไม่ ผมไม่ถึงขนาดนั้นหรอก แต่ก็พอจะเข้าใจบ้างว่า ก่อนที่จะมีอะไรกัน มันต้องมาจากพื้นฐานความรัก” ผมหาทางออกให้ตัวเอง

(รังเสียด ๒๕๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าคนในสังคมเมืองได้รับอิทธิพลจากความคิดที่มีอิสระและมีความเท่าเทียมกันระหว่างวัฒนธรรมของตะวันตก ที่คนในเมืองมีอิสระที่จะมีเพศสัมพันธ์กันไม่ได้ แต่งานก็สามารถอยู่ด้วยกันได้ และยังจะมีความคิดค่อนข้างเปิดเผย โดยเห็นว่าเรื่องเพศสัมพันธ์สำหรับคนในเมืองเป็นเรื่องธรรมดา

สรุปได้ว่า ในสังคมเมืองมีความรักที่ไม่ใช่ความรักแท้ ซึ่งคู่รักทั้งสองคนจะให้อำนาจใจกันและอยู่เคียงข้างกันตลอดชีวิต แต่จะให้ความสำคัญกับอารมณ์ความรู้สึกของตัวเอง เงินที่เป็นวัตถุมากกว่าความรักที่แท้จริง จึงไม่ได้ให้ความรักกับคนอื่น นอกจากนี้คนในเมืองมีความคิดอิสระค่อนข้างเปิดเผย โดยเห็นว่าเรื่องจะเห็นเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องธรรมดา

๔) ค่านิยมเกี่ยวกับความทันสมัย

ความทันสมัยคือการทำตามสิ่งที่นิยมในสังคมยุคนั้น โดยทำตามความนิยมในยุคนั้นได้อย่างเหมาะสมและเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เช่น ความทันสมัยของเศรษฐกิจ ความทันสมัยทางเทคโนโลยีและความทันสมัยทางความคิด ถ้าคนเราทำตามอย่างเหมาะสม ก็จะเป็นประโยชน์ต่อตัวเองหรือต่อสังคม ซึ่งอาจจะทำให้คนเรามีค่านิยมเปลี่ยนไป และมีผลกระทบต่อสังคมก็ได้ นวนิยายเรื่อง มหาสมุทร และ รังเสียด ได้สะท้อนค่านิยมเกี่ยวกับความทันสมัย ดังนี้

นวนิยายเรื่อง มหาสมุทร ได้กล่าวถึงประชาชนที่มีค่านิยมเกี่ยวกับเทคโนโลยี โดยพากันมาแย่งซื้อเอกซ์แท็บรุ่นใหม่ ทำให้เกิดความวุ่นวายจึงต้องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมารักษาความปลอดภัยทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานรักษาปลอดภัยก็ต้องมาตึงกำลัง ควบคุมสถานการณ์ในงานเปิดตัวสินค้าใหม่ ดังตัวอย่าง

วันนี้ วันที่เอกซ์แท็บรุ่นใหม่ได้ถูกขวางจำหน่ายอีกครั้ง เจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานรักษาปลอดภัยนับร้อยชีวิตถูกเกณฑ์มาตึงกำลัง ควบคุมสถานการณ์ในงานเปิดตัวสินค้าใหม่อย่างเต็มที่ เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดเหตุการณ์เลวร้ายดังเช่นอดีต

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๒)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าค่านิยมของคนสมัยใหม่ ตามสมัยนิยม ซึ่งมีแนวคิดว่าการเป็นคนทันสมัย ต้องใช้สิ่งของที่ออกใหม่ทันสมัย ไม่ได้สนใจในการพัฒนาตนเอง แต่จะใช้วัตถุภายนอกมาแสดงว่าตัวเองเป็นคนทันสมัย การกระทำเช่นนี้จะทำให้ได้รับความสนใจจากคนอื่น และเป็นที่รู้จักได้รับการยกย่องเอาเป็นตัวอย่าง โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการมีคุณธรรมและจริยธรรม

นวนิยายเรื่อง มหาสมุทร ได้กล่าวถึงตัวละครเอกพิมพ์นำสินค้าใหม่ที่ซื้อไปทำงาน แล้วได้รับคำชมจากเพื่อนว่า “เก่งจังที่แย่งชิงมาได้” พิมพ์ก็รู้สึกภูมิใจที่สามารถซื้อสินค้าชิ้นนี้ที่ทุกคนอยากได้มาได้และคิดว่าตัวเองทันสมัยกว่าเพื่อน ๆ ดังตัวอย่าง

พิมพ์นำของเล่นชิ้นใหม่มาอวดเพื่อนร่วมงาน ซึ่งดูจะดึงดูดความสนใจจากเพื่อน ๆ ไม่น้อย “พิมพ์เก่งจังที่แย่งชิงมาได้” เพื่อนร่วมงานคนหนึ่งเอ่ยชม พิมพ์ยิ้มหน้าบาน

ด้วยความภูมิใจ ห้วงเวลาที่เป็นเจ้าของสินค้าใหม่ ๆ ก่อนคนอื่นทำให้เขารู้สึกเป็น
คนทันสมัยกว่าเพื่อนร่วมงานหรือร่วมสังคมไปหนึ่งก้าว

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๗)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นค่านิยมของคนสมัยใหม่ที่เป็นคนในเมืองมีความนิยมสิ่งใหม่ ๆ
ทันสมัยและหากได้สิ่งของที่ทุกคนนิยมและหาได้ยากหรือต้องแข่งขันซื้อมาให้ได้ ก็ถือว่าเป็นเป็นคน
ทันสมัย จริง ๆ แล้วการกระทำเช่นนี้เป็นค่านิยมความทันสมัยที่ไม่ยั่งยืนเพราะเวลาผ่านไปของชิ้นนี้ก็
ล้าสมัยไปแล้ว

นวนิยายเรื่อง มหาสมุทร ได้กล่าวถึงตัวละครเนยสดเป็นนักศึกษาเรียนที่มหาวิทยาลัย
ศิริไลซ์ และหล่อนเป็นดาวเด่นในคณะ แต่งตัวตามความนิยมของนักศึกษายุคใหม่ และเปลี่ยนชื่อใหม่
ตามความนิยม เพื่อให้เห็นว่าหล่อนเป็นคนทันสมัย ดังตัวอย่าง

หล่อนสวมกระโปรงสั้นติดชายลูกไม้สีดำ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบ
มหาวิทยาลัย ทุกคนในคณะรู้จักหล่อนในนาม “เนยสด” ชื่อเล่นแต่เดิมที่พ่อแม่ตั้งให้
คืออ้อย แต่คงเหมือนเด็กผู้หญิงหลายคนที่ได้วิสาสะตั้งชื่อเล่นใหม่แทน ชื่อเล่นเดิมที่
ฟังดูไม่น่ารัก เธอเลยใช้ชื่อ “เนยสด” เป็นชื่อในวงการเลียนแบบดาราสีเสียดาย

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๗๖)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ค่านิยมเกี่ยวกับความทันสมัยสำหรับความคิดของวัยรุ่น
ในเมือง คือการแต่งตัวตามความนิยมหรือแต่งตัวเลียนแบบดารา มีชื่อน่ารัก ๆ เป็นการกระทำที่กล้า
ฝ่าฝืนกฎระเบียบ ใช้สิ่งของที่มีราคาแพงทั้งที่ยังไม่สามารถทำงานหาเงินได้ด้วยตัวเอง วัยรุ่นจึงจะมอง
ความทันสมัยว่ามีความสำคัญที่ทำให้คนอื่นยอมรับตัวเองเป็นความคิดผิวเผินไม่มีความหมายอันลึกซึ้ง
ที่จะทำให้ชีวิตมีคุณค่าที่ดี

นวนิยายเรื่อง มหาสมุทร ได้กล่าวถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับคนในเมืองคือตัวละครศรีม
เป็นคนสมัยใหม่เช่นกัน และแสดงความคิดเห็นที่แสดงว่าวัยรุ่นในเมืองมีค่านิยมทางวัตถุ ดังตัวอย่าง

หนูก็ว่าอย่างนั้นคะ คนสมัยนี้ชอบอะไรหรือหว่าล้ายุคอยู่แล้ว เคยอ่านผลสำรวจ
ความต้องการของผู้หญิงว่าอยากได้อะไรเป็นของขวัญที่สุด ตอนนี้อุปกรณ์ไอทีมา
อันดับหนึ่ง ส่วนช่อดอกไม้กับตุ๊กตานี้ตกยุคไปแล้ว

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๒๗)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าจากผลการวิจัยเชิงสำรวจ มีข้อมูลแสดงให้เห็นว่า
คนรุ่นใหม่นิยมสิ่งใหม่ ๆ เพื่อแสดงว่าเป็นคนรุ่นใหม่ต้องทันสมัยดังเช่นต้องการของขวัญที่เป็น
อุปกรณ์ไอที เป็นค่านิยมที่เปลี่ยนไป คนในเมืองในยุคสมัยใหม่ต้องการ สิ่งใหม่ ๆ ที่แสดงให้คนอื่นยอมรับ

นวนิยายเรื่อง รังเลือด ได้กล่าวถึงค่านิยมเกี่ยวกับความทันสมัยของคนในเมือง ซึ่งคิด
ว่าต้องทำตัวให้เข้ากับยุคสมัย ตัวละคร “เพื่อนผม” ทำงานในร้านขายเหล้า เห็นว่าคนสมัยนี้ นิยม
เลียนแบบเลียนแบบตำรา ดังตัวอย่าง

“ถ้านายคิดว่ามันจะได้ผล มันก็น่าลอง เพราะคนเราเดี๋ยวนี้ชอบการเลียนแบบ คน
บางพวกก็ชอบทำตัวเป็นนกพิราบในแขนเสื้อของนักมายากล บางคนก็ชอบที่จะยืม
หน้าตาของคนอื่นมาสวมทับลงไปบนหน้าตาของตัวเอง เอาเลย เข้ากับยุคสมัยดีออก”

(รังเลือด ๒๕๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับความทันสมัยของคนในเมืองเกิดจากการเลียนแบบ ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดของคนในสมัยปัจจุบัน ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง เป็นค่านิยมที่ทำให้หลงกลวงคนอื่น หรือสวมหน้ากากเพื่อให้ชีวิตอยู่รอดดังในตัวอย่าง

สรุปได้ว่า ค่านิยมเกี่ยวกับความทันสมัยของคนในเมือง ให้ความสำคัญกับวัตถุสิ่งของมากกว่าจิตใจ นิยมใช้สิ่งของที่ทันสมัยมีราคาแพง หรือชอบเลียนแบบและทำเรื่องที่คนสมัยนี้นิยมทำกัน

๓.๒.๒ ค่านิยมของคนในชนบท

นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดได้สะท้อนค่านิยมของคนในชนบทในด้านค่านิยมเกี่ยวกับจิตใจ และค่านิยมเกี่ยวกับความรัก ดังนี้

๑) ค่านิยมเกี่ยวกับจิตใจ

คนในชนบทมีชีวิตเรียบง่าย มีอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก ดังนั้นสำหรับคนในชนบทแล้วไม่จำเป็นต้องใช้เงินทุกวัน แม้ว่าจะเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ คนในชนบทจะคำนึงถึงจิตใจมากกว่าการได้เงินทอง

นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้กล่าวถึงค่านิยมเกี่ยวกับจิตใจของคนในชนบท ตัวละคร “พ่อ” เจริญจากกับเพื่อนบ้านเพื่อจะจ่ายค่าเสียหายที่วัวทำโองแตก ดังนี้

จากนั้นเจ้าดอกกรงรังก็อยู่ท่ามกลางวงล้อมของผู้คน พ่อเจริญจ่ายค่าเสียหายโองใบสวยกับเจ้าของซึ่งตีหน้าบึ้งแล้วตอบว่า นางไม่ได้อยากได้เงิน แต่อยากได้โองของนางคืนต่างหากเล่า

(ในรูปเงา ๒๕๕๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับจิตใจของคนในชนบทดั้งเดิม คนในชนบทมักจะมีชีวิตที่ยึดถือจิตใจเป็นสำคัญ มีชีวิตที่เรียบง่ายไม่ต้องมีเงินทอง ดังนั้นจึงไม่ได้หวังได้เงินทองมาก เช่นในตัวอย่างเจ้าของอยากได้โองของเขามากกว่าจะชดเชยเป็นเงิน แสดงให้เห็นว่าคนในชนบทมีจิตใจที่ผูกพันกับสิ่งของของตนมากกว่าหวังจะได้เงินทอง

๒) ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก

ความรักของคนในชนบทที่ได้สะท้อนจากนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด มีอยู่เรื่องเดียวคือ นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้กล่าวถึงความเศร้าโศกเกี่ยวกับความรักของคนในชนบท ตัวละครพ่อพร้อมเป็นพ่อหม้ายที่เลี้ยงลูกมาคนเดียว หลังจากภรรยาตายไป พ่อพร้อมก็ยังรักและผูกพันกับภรรยาคนเก่า ไม่ได้หาภรรยาใหม่อีกเลย ตามที่เพื่อนบ้านได้หยอกล้อ ดังตัวอย่าง

“มีเมียอีกคนเหอะ พ่อพร้อม...แกยังหนุ่มยังแน่นอยู่นะ...” เสียงใครอีกคนพูดขึ้นอย่างหยอกล้อ “รีว่าแกกลัวผู้หญิงเสียแล้ว...อย่างจริงจังนักสิ แกน่าจะเรียนรู้จากวัวของแกนะ...”

(ในรูปเงา ๒๕๕๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับความรักของคนในชนบท ให้ความคิดที่แตกต่างของแต่ละคน เช่นในตัวอย่าง “พ่อพร้อม” ไม่ยอมมีภรรยาใหม่ แสดงให้เห็นความรักเดียวใจเดียวและมีความซื่อสัตย์ต่อความรักภรรยาของคนในชนบท “เพื่อนบ้าน” โดยเสนอแนะว่าอย่างจริงจัง

กับผู้หญิงมากนัก แสดงให้เห็นว่าความรักของคนในชนบทเป็นความรักที่มั่นคง มีความซื่อสัตย์กับความรัก ให้เห็นความขาดแย้งของคนชนบทและชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนจากตัวละครพร้อมในด้านความรัก

นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้กล่าวถึงความรักของคนในชนบท เป็นความรักที่สวຍงาม ทำให้ชีวิตมีความสวຍงามไปหมด ตัวละครเจ้าพลี๊วตกอยู่ในความรัก เจ้าพลี๊วรักผู้หญิงที่ชื่อว่าวัน เวลาอยู่กับวันเจ้าพลี๊วรู้สึกว่าการทุกอย่างสดใสสวຍงาม และในสายตาของเจ้าพลี๊วจะมองเห็นแต่วันคนเดียว ดังนี้

ตลาดนัดจอบแจไปด้วยผู้คน แต่สำหรับเจ้าพลี๊วแล้วเหมือนว่า เขากำลังท่องอยู่ในสวรรค์ เลื้อยผ้าร้านรวงดูสวຍสะดุดตากว่าวันที่เขามากับพ่อ หรือมาจ่ายของเพียงลำพัง ผู้คนช่างยิ้มแย้มเบิกบานและผักปลาแลดูอุดม่น่ากิน แต่แปลกว่าเขาแทบมองไม่เห็นสิ่งใด นอกจากร่างของวัน ร่างอรชรของหญิงสาวเต็มไปด้วยชีวิตชีวา เป็นความงามสมบูรณ์ที่บรรดาชายหนุ่มต่างพากันจ้องมอง เจ้าพลี๊วให้นึกภาควิมิและลำพองใจที่ได้เคียงคู่กับหล่อนเขาหวังให้มันเป็นภาพอมตะสำหรับเขาจนลมหายใจสุดท้าย

(ในรูปเงา ๒๕๕๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ความรักที่แท้จริงจะทำให้โลกสวຍงาม มีจิตใจจดจ่ออยู่กับคนรัก เป็นความรักแบบบริสุทธิ์ของหนุ่มสาวในชนบท ให้ความรู้สึกว่าเป็นความรักที่เรียบง่ายแต่มีความหวานและสงบสุข เช่นในตัวอย่างเจ้าพลี๊วอยากจะทำและอยู่เคียงคู่กับวันจนลมหายใจสุดท้าย แสดงให้เห็นว่าหนุ่มชนบทที่รักใคร่แล้วก็รักอย่างจริงจัง และต้องการให้มีความรักที่ยาวนาน

สรุปได้ว่า คนในชนบทกลุ่มหนึ่งมีความซื่อสัตย์ต่อความรัก นิยมที่จะรักเดียวใจเดียวสำหรับหนุ่มสาวชนบทมีความหวังต่อความรักอย่างบริสุทธิ์ มีความรักที่จริงจัง

๓.๓ ความสัมพันธ์คนในสังคมไทย

มนุษย์สัมพันธ์ คือการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในทางบวก ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือ การพูดคุย รวมถึงการให้ความร่วมมือต่าง ๆ ระหว่างบุคคล มนุษย์สัมพันธ์มีหลักการที่สามารถเรียนรู้ได้ และนำไปปฏิบัติได้ มนุษย์สัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับมนุษย์ทุกคน การมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี จะช่วยให้มีความสุขและประสบความสำเร็จได้ หากขาดมนุษย์สัมพันธ์ไป เมื่อทำเรื่องอะไรก็จะโดดเดี่ยว เวลาที่เผชิญกับอุปสรรค ก็ไม่มีใครช่วยเหลือ ดังนั้นมนุษย์ทุกคนจึงต้องสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น

๓.๓.๑ ความสัมพันธ์ของคนในเมือง

สังคมเมืองมีประชากรหนาแน่น ในชีวิตประจำวันต้องพบกับผู้คนอื่นเสมอ ไม่ว่าจะอยู่ในที่ทำงาน ในชุมชน หรือในครอบครัวก็ต้องมีความสัมพันธ์กับคนอื่น ดังนี้

๑) ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

นวนิยายเรื่อง *กรงมนุษย์* ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวของคนในเมือง เด็กในเมืองมักจะไม่มีเพื่อนเมื่อเวลาอยู่บ้าน มีแต่พี่น้องเป็นเพื่อนเล่น ตัวละคร “ผม” กับ “น้องสาว” เล่นกับเพื่อนที่อาศัยอยู่ห้องแถวเดียวกัน แต่น้องสาวไม่ชอบถูกล้อ จึงเลิกเล่นกับเพื่อนและไม่ให้ผมไปเล่นกับเพื่อนด้วย จึงเล่นกันเพียงสองคน พี่น้อง ดังตัวอย่าง

ผมและน้องสาวมักจะวิ่งเล่นกับเพื่อน ๆ ละแวกหลังห้องแถวยาว ส่งเสียงเจี๊ยวจ๊าว สนุกสนาน เด็กหญิงตัวเล็ก ๆ แก้มยู่ยมักจะถูกเพื่อนล้อว่า “เจ้าปลาแก้มซาลาเปา”

ปลาจะโกรธและไม่ยอมเล่นกับคนที่พูดหยอกล้อ นานวันเข้าเพื่อน ๆ ล้อเลียนกันมากขึ้น จนกระทั่งปลาไม่ยอมเล่นกับใคร เธอจึงคลุกคลีตีโมงกับผม ซึ่งทำให้ผมพลอยไม่มีเพื่อนเล่นไปด้วย ผมกับน้องจึงเล่นด้วยกันเพียงลำพังบริเวณหลังห้องแถวนั่นเอง

(กรงมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าคนในเมือง ที่เป็นเด็กที่อาศัยอยู่ที่ห้องแถวแม้ว่าจะยังมีเพื่อนบ้านที่ติดกัน มีสถานที่เล่นคับแคบและมีเพื่อนเล่นในวัยเดียวกันก็ตาม แต่ก็มีความขัดแย้งจนทำให้แยกตัวมาเล่นระหว่างพี่น้อง แสดงถึงความสัมพันธ์ที่ไม่ราบรื่นระหว่างคนในเมืองที่อยู่กันอย่างแออัดในตึกแถวริมถนน

นอกจากตัวอย่างข้างต้นแล้วนวนิยายเรื่อง *กรงมนุษย์* ได้กล่าวถึงความรักความสัมพันธ์ของพี่กับน้องที่มีความขัดแย้งกัน ซึ่งคนที่โตกว่าจะต้องมีความรับผิดชอบ ดังเช่น ตัวละคร “ผม” รับผิดชอบต่อความผิดทั้งหมดเมื่อเวลาโดนพ่อดุ เพื่อปกป้องน้องไม่ให้โดนตี ดังตัวอย่าง

คำพูดของแม่สะกิดใจพ่อให้หันขวับมาทางน้อง “เล่นด้วยกันก็ต้องปล่อยนกด้วยกัน”

“น้องเปล่า เบิร์ด...ปล่อยคนเดียว พ่อ” ผมรับแทนด้วยน้ำเสียงสั่น กลัวน้องถูกตีเหมือนตัวเอง

(กรงมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นถึงความรักระหว่างพี่กับน้องที่สนิทสนมกัน เพราะนอกจากเป็นพี่น้องแล้วยังเป็นเพื่อนเล่นด้วย พี่จึงต้องรู้จักดูแลน้อง เช่นในตัวอย่าง เวลาเกิดความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่และลูก “ผม” ก็ยอมรับผิดชอบคนเดียว เป็นความเสียสละเพื่อน้องสาว

นวนิยายเรื่อง *กรงมนุษย์* ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวที่ไม่ราบรื่นซึ่งระหว่างพ่อกับลูก ตัวละคร “ผม” ถูกพ่อตีอย่างหนักเพราะผมปล่อยนกที่พ่อเลี้ยงไว้ และถูกลงโทษขังไว้ในห้องเก็บของ ดังนี้

พ่อไม่ได้สังเกตเห็นอาการนั้น เขาระชากร่างผม ลากถูถูกั๊ก แล้วเหวี่ยงผมเข้าไปในห้องเก็บของใต้บันได “มึงเข้าไปอยู่ในนี้ กูจะขังมึงเหมือนนก”

(กรงมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า สมาชิกในครอบครัวของคนในเมือง เมื่อมีความขัดแย้งก็จะใช้อำนาจของตนโดยไม่สื่อสารให้เข้าใจระหว่างพ่อแม่และลูก จึงเข้าใจซึ่งกันและกันและเกิดความรุนแรงขึ้น เช่นในตัวอย่างพ่อตีผมอย่างแรงแล้วขังผมไว้ในห้องเก็บผม แสดงให้เห็นว่าพ่อรักนกที่เขาเลี้ยงไว้มากกว่ารักลูก

หลังจากเกิดเหตุการณ์ข้างต้นแล้ว “ผม” ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ครั้งนี้ อย่างหนัก มีอาการปวดศีรษะบ่อย ๆ เรียนแย่ลง และมีแม่ที่เป็นคนให้กำลังใจและหาทางแก้ไข ดังนี้

ผลการเรียนของผมแยกลงจนคุณครูประจำชั้นต้องเขียนจดหมายมาปรึกษาผู้ปกครอง แม่หาทางออกด้วยการให้ผมเรียนพิเศษตอนเย็นหลังเลิกเรียน แม่พูดเสมอว่า พ่อรักผม อยากให้ผมเก่ง ให้ผมขยันทำการบ้าน อ่านหนังสือทุกวันเพื่อหัวสมองพัฒนา

(กรงมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ในครอบครัวของคนในเมืองผู้หญิงมักจะมีบทบาทเป็นคนที่ได้รับผิดชอบงานบ้าน เลี้ยงดูลูก เช่นในตัวอย่าง “แม่” ให้ผมไปเรียนพิเศษหลังเลิกเรียน และ

พยายามให้ผมเชื่อว่าพ่อรักผม อยากให้ผมเก่ง แสดงให้เห็นว่าแม่ให้ความรักใคร่ลูกเสมอและยังช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวทั้งหมดอีกด้วย

๒) ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่นเป็นเรื่องที่สำคัญ ไม่ว่าจะทำอาชีพอะไร เพศอะไร หรืออายุเท่าไร วัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และส่วนใหญ่ชอบอยู่กับเพื่อนมากกว่าอยู่ในบ้านเฉย ๆ การคบหาเพื่อนที่ดี เพื่อนจะนำทางที่ดีให้ แต่หากได้เพื่อนที่ไม่ดี ก็อาจจะนำไปสู่ทางร้ายก็ได้ ดังนั้น ในการสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น จึงต้องรู้จักเลือกให้เหมาะสมกับบุคคล

๒.๑) ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนักศึกษา

ในนวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในตอนคริมเรียน อยู่ชั้นมัธยม มักอยู่คนเดียวเสมอไม่มีเพื่อน และเพื่อนนักเรียนชอบรังแกคริม พูดคำหยาบและทำพฤติกรรมเลวร้ายต่อคริม เพื่อนนักเรียนกล้าทำร้ายเขาก็เพราะคริมไม่กล้าหาญ ชอบหนีปัญหา และไม่มีเพื่อนช่วยเหลือ ดังตัวอย่าง

“เวลาพูดกับคนอื่นนะ หัดสบตาคู่สนทนาบ้างได้มั๊ย”

“ทำตัวแบบนี้ไง ถึงเป็นได้แค่ผู้ถูกระทำอยู่ฝ่ายเดียว”

“ถ้าไม่ยอมปรับปรุงนิสัยตัวเอง แบบนี้ครูก็ช่วยอะไรไม่ได้หรอก”

“อยู่มาได้ยังไงจนปานนี้ เป็นฉันทัวตตายไปนานแล้ว”

ขนาดโดนกุฉับนมมันยังไม่กล้าฟ้องครูเลย”

“เฮ้ย พอได้แล้วมั้ง เดียวก็เป็นเรื่องหรอก”

“พูดตรง ๆ เลยนะ คนแบบนี้จะอยู่หรือตายมันก็ไม่ส่งผลอะไรทั้งนั้นแหละ

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๖๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนักศึกษานักศึกษาว่า นักศึกษาในเมืองมักเอาเปรียบกันใช้คำหยาบ มีนิสัยเห็นแก่ตัวและชอบรังแกคนอ่อนแอ เนื่องจากในเมืองผู้คนแข่งขันกันและจะข่มเหงคนที่อ่อนแอ เหมือนคำกล่าวที่ว่าปลาใหญ่กินปลาเล็ก เป็นผลกระทบด้านความสัมพันธ์ของคนในสังคมเมือง แสดงให้เห็นมนุษยสัมพันธ์ของคนในเมืองมีปัญหา มีความบกพร่องที่ควรจรรีบแก้ไขโดยเร็ว

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาในห้องเรียน อาจารย์ให้ทำงานกลุ่ม แต่สำหรับคริมก็จะเป็นงานเดี่ยว เพราะทุกคนจัดกลุ่มตามความสนิทสนม แต่คริมไม่มีเพื่อนและไม่มีใครอยากคบเขาเป็นเพื่อน ดังนี้

ในชั้นเรียน...เมื่ออาจารย์สั่งให้ทำรายงานกลุ่ม สำหรับฉันทัวตไม่ต่างจากรายงานเดี่ยว พวกเขาต่างก็จับกลุ่มกันตามฐานะความสนิท ทอดทิ้งให้ฉันทัวตอยู่อย่างคนไม่มีใครต้องการ หากโดนบังคับให้เอาฉันทัวตเข้าร่วมกลุ่มด้วย พวกเขาจะทำท่าเหมือนกับฉันทัวตไม่มีตัวตน ยามพักกลางวัน ฉันทัวตคอยหลบเพื่อนร่วมชั้น หากนักเรียนหญิงหัวโจกเห็นฉันทัวต เธอจะเข้ามาหาเรื่องแกล้งฉันทัวตเป็นประจำ ถ้าเป็นนักเรียนชายพวกเขาจะเข้ามาลวนลามฉันทัวต เพราะพวกเขารู้ดีว่าฉันทัวตคือผู้ถูกระทำชั้นเล็ก

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๗๕)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนักศึกษาว่า นักศึกษาในเมืองจะจับกลุ่มกันและไม่คบกับคนที่เจียบ ๆ เป็นคนที่ไม่กล้าหาญ ซึ่งจะถูกต้องด้านมักไม่ยอมรับแสดงให้เห็นว่า ถ้าอยู่ในสังคมหากไม่สามารถเข้ากลุ่มก็จะถูกข่มเหงรังแกไม่มีใครช่วยเหลือและจะถูกมองว่าเป็นคนแปลกแยกแตกต่างจากคนอื่น ๆ

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงเนยสดเคยเป็นเพื่อนเล่นของครีม เมื่อหล่อนทำร้ายครีมจนก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่ครีมกระโดดจากชั้นสามได้รับบาดเจ็บทั้งกายและใจ เนยสดได้มาขอร้องให้ครีมเก็บเรื่องนี้ไว้เป็นความลับ ครีมก็รับปาก ตามตัวอย่าง

เมื่อวันเสาร์ เนยสดมาหาครีม ขอร้องให้เก็บเรื่องนั้นเป็นความลับ โดยอ้างว่าเธอโดนอาจารย์กำหนดข้อห้ามซึ่งต้องทำเช่นนั้น ครีมรู้ดีว่าเนยสดโกหกหน้าตาย ถึงกระนั้นก็รับปากอดีตเพื่อนผู้ทรยศคนนี้ ไม่ใช่ว่าไม่แคร์ แต่ไม่เห็นประโยชน์อันใดในการแก้แค้น อย่างน้อยเธอก็ปฏิเสธไม่ได้ว่ามีความสุขที่ได้ใช้เวลาอยู่ร่วมกับเนยสดและเพื่อนเป็นเวลาสองสัปดาห์

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๐๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนักศึกษาว่า ในการคบเพื่อนมีเหตุผลเพื่อประโยชน์ของตัวเอง แล้วทำร้ายคนที่เคยเป็นเพื่อนกัน เพื่อนที่ไม่ดีมักจะชวนไปเที่ยวหาความสุข แต่มีผลประโยชน์ก็จะหักหลังเพื่อน ดังนั้นการคบเพื่อนต้องรู้จักเลือก และยังสะท้อนให้เห็นว่าคนที่อ่อนแอจะอยู่ในสังคมเมืองลำบากจะถูกบังคับและเอารัดเอาเปรียบจากคนที่เข้มแข็งกว่าการให้อภัยคนอื่นเป็นจริยธรรมที่ดั่งงาม

๒.๒) ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน

การดำเนินชีวิตในสังคมต้องมีคนช่วยเหลือเมื่อเราต้องการ ต้องมีคนร่วมทุกข์ร่วมสุขกับเรา นั่นก็คือมีเพื่อนสนิท ที่รักและคอยช่วยเหลืออย่างจริงใจ ไม่ต้องการการตอบแทน ทุกคนจึงต้องมีเพื่อน และสอดคล้องกับสำนวนไทยว่าเพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหายาก

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงหน้อยกับพิมพ์เป็นเพื่อนร่วมห้องและเป็นเพื่อนสนิทกัน เมื่อพิมพ์ตกงาน หน้อยก็ช่วยพิมพ์หางานและให้กำลังใจกับพิมพ์ เมื่อพิมพ์ได้งานแล้วก็รู้สึกยินดีกับเพื่อน ดังนี้

“เป็นไง” หน้อยยิงคำถามทันที

พิมพ์ไม่ตอบ ได้แต่ก้มหน้างุด

“อย่าคิดมากเลยนะ” หน้อยฝืนยิ้มให้กำลังใจ พลังคิด...สงสัยเย็นนี้คงต้องพาไปเลี้ยงอาหารญี่ปุ่นปอบใจ “มันไม่ใช่จุด—”

ทันใดนั้น... พิมพ์กระโจนเข้ากอดหน้อยอย่างไม่ให้ทันตั้งตัว

“ฉันท่างานแล้ว” พิมพ์ตะโกนลั่นด้วยความดีใจ สวมกอดเพื่อนแนบแน่นเหมือนคนระบายความยินดีที่อัดอั้นมานาน

สมองของหน้อยยังประมวลผลรับเรื่องที่ได้ยินไม่ทัน แกรมแรงโถมของเพื่อนทำให้ทรงตัวไม่อยู่ จึงล้มตัวลงบนเตียงทั้งคู่

“ยะ...ยินดีด้วยนะ” หน้อยพูดหลังจากตั้งสติได้

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนที่มีความสนิทสนมและมีความจริงใจต่อกันว่า คนในเมืองจะมีกลุ่มเพื่อนของตนเป็นเพื่อนที่คอยช่วยเหลือ และมีความสุขความทุกข์ด้วยกัน ไม่ทอดทิ้งกันในเวลายากลำบาก มีคำหยอกเล่น ให้น้ำใจกัน แสดงให้เห็นว่าการใช้ชีวิตในสังคมเมืองจำเป็นต้องมีคนช่วยเหลือกัน มีเพื่อนที่สามารถร่วมทุกข์ร่วมสุขกับตัวเรา

นวนิยาย *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงพิมพ์กับหน้อยเป็นเพื่อนร่วมห้องและสนิทสนมกัน เพื่อนของหน้อยต้องการมาค้างคืนกับหน้อย หน้อยจึงขออนุญาตพิมพ์ พิมพ์ก็อนุญาตด้วยความ ดังตัวอย่าง

“เธอจะว่าอะไรมัย ถ้าคืนนี้เพื่อนจะมาอนค้างกับเราที่นี้” หน้อยถามด้วยความเกรงใจ

“ไม่มีปัญหา” พิมพ์ตอบทันที “ฉันเองยังเคยพาแอนมาอนค้างบ่อย ๆ เธอโทร.บอกให้เตรียมตัวมางานปาร์ตี้ชุดนอนได้เลย”

“อือ...รบกวนหน้อยนะ”

“โอ๊ย เรื่องเล็กน้อยน่า พื้นที่บนเตียงยังเหลือตั้งครึ่งเมตร ถ้าเพื่อนเธอไม่อยากนอนเปียด เดี่ยวคืนนี้ฉันนอนข้างล่างเอง ใช้พรมผืนนี้ปูรองพื้นแทนเสื่อกี๊ได้”

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ตัวละครสองคนนี้เป็นเพื่อนที่รักใคร่กันและเข้าใจกัน แต่ก็มีความเกรงใจเพื่อนคือรู้จักขออนุญาตก่อนเมื่อมีธุระต้องรบกวนกันความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างเพื่อนจะใช้คำพูดอ่อนโยนและทำให้รู้สึกสบายใจ เรื่องเล็ก ๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ความรักระหว่างเพื่อนเป็นความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นด้วยทั้งสองคน มีความเข้าใจกันเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นความสัมพันธ์ของเพื่อนแท้คือเพื่อนที่สามารถร่วมทุกข์ร่วมสุขและให้ความช่วยเหลือเมื่อต้องการ

พฤติกรรมต่าง ๆ ในการเข้าสังคม ก็เป็นวิถีการดำรงชีวิต ในนวนิยายเรื่อง *กรงมนุษย์* ได้สะท้อนให้เห็นการเข้าสังคมของคนในเมือง ดังตัวอย่าง

ในนวนิยายเรื่อง *กรงมนุษย์* ได้กล่าวถึงคนกลุ่มมีฐานะยากจนในเมือง มีที่พักอยู่อาศัยข้างถนนหรือใต้อาคาร ทำงานรับจ้างใช้แรงงานในตลาด ดังนี้

เสร็จจากแม่ค้าคนนี้ก็ไล่ถามไปเรื่อย ๆ เราสองคนทำงานมือเป็นระวิง ได้รับค่าตอบแทนเป็นเศษเหรียญ อาหาร ขนมหวานหลายต่อ เสร็จงานจึงเลือกหาที่ว่างนั่งลงกินข้าว แบ่งกันไป พุดคุยงมกันไป

(กรงมนุษย์ ๒๕๕๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นกลุ่มคนไร้บ้านที่อาศัยอยู่ในเมือง มีชีวิตอยู่อย่างที่ยากลำบาก ไม่มีที่อยู่อาศัยและไม่มีญาติดูแล ทำงานรับจ้างในตลาดเพื่อรอดชีวิต มีชีวิตแบบหาเช้ากินค่ำ ดังตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่าคนกลุ่มนี้ทำงานหนักมีค่าตอบแทนน้อย แต่พวกเขา ก็ยังต้องมีความสัมพันธ์กับคนในกลุ่มเดียวกัน มีความเอื้อเฟื้อ ดังที่ “แบ่งกันไป” แม้ว่าสังคมเมืองจะแข่งขันและเอารัดเอาเปรียบกัน

๓) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำงานร่วมกัน

การทำงานในเมือง จำเป็นที่จะสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน โดยร่วมมือร่วมใจเป็นหนึ่งเดียวกันจึงจะทำงานได้สำเร็จ แต่ในการสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่นต้องรู้มีหลักเกณฑ์สำคัญ

คือ การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เข้าใจบทบาทของตน รับผิดชอบงานและช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานเสมอ

๓.๑) ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนทำงาน

เพื่อนทำงานเป็นผู้ที่ร่วมงานในที่ทำงานเดียวกัน คนที่ประสบความสำเร็จในการทำงานแต่ถ้าจะต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวไม่ใช่ความสำเร็จที่แท้จริงต้องทำงานเป็นกลุ่ม มีความสัมพันธ์ที่ดีกัน เพื่อนร่วมงานและต้องรู้จักให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ในนวนิยายเรื่อง มหาสมุทร ได้กล่าวถึงเนตรกับพิมพ์เกิดความขัดแย้งกันและใช้ถ้อยคำภาษาแรง ๆ ต่อกัน แต่ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนทำงานที่ดีก็คือการรู้จักยอมรับผิดชอบ ให้อภัยในเวลาเพื่อนทำผิดพลาด ดังตัวอย่าง

“ฉันขอโทษ”

“นี่ว่าจะไม่ยอมง้อผมซะแล้ว” เนตรพูดน้ำเสียงอ่อนโยน
แม้พิมพ์จะไม่ได้เงยหน้ามองเขาชัด ๆ แต่ก็รับรู้ได้ว่าเนตรยิ้มอยู่

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๔๗)

จากตัวอย่างสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานว่า การใช้ชีวิตในสังคมแต่เมืองจะมีความกดดันมาก ในการร่วมงานมักมีความคิดเห็นของตน เกิดความขัดแย้งกันซึ่งเป็นเรื่องธรรมดา แต่ต้องการให้เข้าใจระหว่างเพื่อนร่วมงาน ดังนั้นการยอมรับความผิดของตนและรู้จักขอโทษคนอื่นจะสามารถส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันให้ดีขึ้น

นวนิยายเรื่อง มหาสมุทร ได้กล่าวถึงห้องสมุดในมหาวิทยาลัยศิวิไลซ์ธุรกิจอาจต้องถูกปิด ด้วยเหตุว่ามีการปฏิรูปการศึกษา แต่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่ยอมให้ปิดจึงช่วยกันหาวิธีมาแก้ปัญหา ตัวละครแอน พิมพ์ เนตรและครีมได้ปรึกษาริธีการแก้ปัญหา แต่ทรงเดชซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่อีกคนหนึ่งไม่ร่วมมือด้วย เพราะทรงเดชคิดว่าไม่มีทางจะแก้ปัญหาคิดได้ ทำไปก็เสียเวลาเปล่า ๆ แล้วยังเสนอความคิดว่าเจ้าหน้าที่ไม่ต้องคืนเงินให้เสียเวลาเลย แอนไม่เห็นด้วยคำพูดของทรงเดช จึงโต้ตอบดังตัวอย่าง

“อย่าคืนเงินให้เสียเวลาเลย” ทรงเดชที่ผ่านมามาพอดีเอ่ยปากพูด

“เธอ...” แอนลากเสียงยาวด้วยเจตนาขยิบตา “ไม่แปลกใจเลยที่จอมถอดใจจะพูดแบบนี้”

ทรงเดชได้ยินก็กำหมัดแน่นด้วยความแค้นใจ อยากกระโจนเข้าไปบีบคอแอน แต่รู้ดีว่าคนอย่างแอนไม่ยอมโดนทำร้ายฝ่ายเดียวโดยไม่ตอบโต้แน่ ขึ้นทำลงไปจริง ๆ ดีไม่ดีเขาอาจสู้แรงเธอไม่ได้ด้วยซ้ำ

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๒๗)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานว่า ในการทำงานแต่ละคนมีความคิดของตน จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงความขัดแย้งในที่ทำงานได้ จึงเกิดการโต้แย้งเป็นความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดที่ต้องการให้เพื่อนร่วมงานยอมรับ มีความคิดเห็นที่ยอมรับได้ คนที่ไม่ให้ความร่วมมือในการงานมักจะไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนทำงาน

๓.๒) ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านายกับลูกน้อง

ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านายกับลูกน้อง เป็นความสัมพันธ์ที่มีการใช้อำนาจมีการบังคับบัญชา หากเจ้านายควบคุมลูกน้องเข้มงวดเกินไป จะทำให้ลูกน้องไม่พอใจหรืออาจจะเกิดความแค้น หากปฏิบัติต่อลูกน้องอย่างเป็นเพื่อนมากเกินไป ลูกน้องก็จะไม่นับถือเจ้านายและเกิดการทุจริตในการทำงานก็ได้

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุท* ได้กล่าวถึงตัวละครเอกพิมพ์ ทำงานในบริษัทเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง เจ้านายเป็นผู้หญิงที่ควบคุมลูกน้องอย่างเข้มงวด เมื่อพิมพ์รับผิดชอบตรวจงานโฆษณา แต่ก็มีปัญหาว่ามีคำสะกดผิดและใช้ประโยคไม่เหมาะสม เจ้านายจึงตำหนิพิมพ์อย่างรุนแรง ดังนี้

เธอตรวจงานภาษาอะไร พิมพ์นามสกุลประธานเปิดงานผิด ใส่เบอร์โทรติดต่อซ้ำกัน สองรอบ ชื่องาน “สยามเกมโชว์” พิมพ์ตกเป็น “สยามเกโชว์” นี่มันงานรวมรุ่นชาวสีม่วงหรือไยยะ และที่ชั่วที่สุดคือประโยคสุดท้ายนี้... “แล้วพบกันนะคะ” สมัยเรียนครูไม่ได้สอนเธอเรื่องการผันอักษรตำเธอ

(มหาสมุท. ๒๕๕๕ : ๘)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านายและลูกน้องว่า ถ้าเจ้านายใช้คำพูดอย่างรุนแรงต่อลูกน้องเมื่อลูกน้องมีความผิดพลาดในการทำงาน และไม่คำนึงถึงความรู้สึกของลูกน้อง และยังสะท้อนให้เห็นว่า ในการทำงานหากไม่มีความละเอียดรอบคอบก็จะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของงาน

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุท* ได้กล่าวว่าเมื่อพิมพ์รู้ว่าคนที่เสนอให้ปิดห้องสมุดเป็นคณิตที่ชื่อสังคิต ด้วยความโกรธ พิมพ์เข้าไปหาสังคิตโดยไม่ได้ขออนุญาต อังศนาซึ่งเป็นหัวหน้าของพิมพ์ก็ตามมาและยอมรับผิดขอการกระทำของลูกน้อง ดังนี้

“ขอโทษที่ลูกน้องของฉันเสียมารยาท” อังศนาพูดกับสังคิตด้วยท่าทางเป็นทางการ “ฉันขอรับผิดชอบในฐานะหัวหน้าเอง” “ไม่เป็นไรหรอก และไม่เป็นไรจริง ๆ ตามความหมายตรงตัว” สังคิตโบกมือโบกมือ “หึ หึ หึ ลูกน้องของคุณนี่ถอดแบบมาจากหัวหน้าไม่ผิดเพี้ยนเลยนะ” “ถ้าเขาไม่มาหาคุณก่อน ก็คงเป็นฉันเองนี่แหละที่จะบุกเข้ามาพูดแบบเดียวกันกับเธอ” อังศนาย้อนคำพูดทิ้งท้ายด้วยรอยยิ้มและแววตาคมกริบปานมีดผ่าตัด ก่อนจะพาตัวพิมพ์เดินออกไปจากห้อง

(มหาสมุท. ๒๕๕๕ : ๑๒๑)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านายและลูกน้องว่า การมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้านายและลูกน้อง จะทำให้การทำงานมีความสุขและอบอุ่น ในสังคมเมืองที่มีการแบ่งชั้น คนที่มีฐานะสูงมักใช้อำนาจของตัวเองไปแสวงหาสิ่งที่ต้องการโดยไม่สนใจประโยชน์ของส่วนรวม แต่ก็มีคนกลุ่มหนึ่งรู้จักใช้สิทธิ์ของตัวเองช่วยเหลือคนที่ถูกระทบจากการใช้อำนาจของผู้บริการ

นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านายกับลูกน้อง ที่เจ้านายให้สิทธิพิเศษกับลูกน้อง เป็นเพราะว่าลูกน้องสามารถหาผลประโยชน์ให้กับเจ้านาย ตัวละคร

“เพื่อนผม” เป็นนักร้องเลียนแบบ ทำงานในร้านขายเหล้าที่มีชื่อเสียง ลูกค้ำที่มาร้านนี้ส่วนใหญ่เพื่อจะ มาชมการแสดงของเขา เขาจึงได้รับความชื่นชอบจากเจ้าของอย่างมาก ดังนี้

*เขาขอร้องผมในวันหนึ่ง ขณะที่กำลังนั่งดื่มเหล้าอยู่ด้วยกัน แน่แน่นอนว่าเขาเป็นฝ่าย
เลี้ยงผม เจ้าของร้านเอาใจเขาเป็นพิเศษ และอนุญาตให้เขาดื่มเหล้าของร้านได้ฟรี ๆ
เขาบอกว่า เป็นอภิสิทธิ์ที่ได้มาโดยมายาแห่งการเลียนแบบ*

(รังเลียด ๒๕๔๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านายกับลูกน้องมักจะ เกี่ยวข้องกับประโยชน์ เช่นในตัวอย่างเจ้าของร้านเอาใจนักร้องเป็นพิเศษและให้อภิสิทธิ์เพราะได้ ประโยชน์มากมายจากการแสดงการเลียนแบบ แสดงให้เห็นว่าการให้ผลประโยชน์ซึ่งกันและกันเป็น ปัจจัยที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านายกับลูกน้องมีความแนบแน่นและมั่นคง

สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ของคนในเมืองได้สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างคนใน ครอบครัวที่ไม่มีเวลาให้กันและไม่ได้สื่อสารกัน จึงเกิดความขัดแย้ง นอกจากมีความสัมพันธ์กับคนอื่น เป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ระหว่างเจ้านายกับลูกน้อง โดยแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ที่ดี มีความรับผิดชอบและช่วยเหลือกันจะมีส่วนทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ ด้วยเช่นกัน

๓.๓.๒ ความสัมพันธ์ของคนในชนบท

ความสัมพันธ์ของคนในชนบทที่ประจักษ์ในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนาถอินทร์อะวอร์ด ได้แก่เรื่อง *ในรูปเงา* และ *รังเลียด* ดังนี้

๑) ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพ่อและลูกที่อยู่กันเพียงสอง คน พ่อและลูกจะมีความสัมพันธ์สนิทสนม ตัวละคร “เจ้าพลี๊ว” เป็นเด็กที่ไม่มีแม่ อยู่กับพ่อสองคน ดังนั้นพ่อจึงเป็นคนที่สำคัญที่สุดสำหรับเจ้าพลี๊ว ดังนี้

*เจ้าพลี๊วรู้สึกว่ามันดีลยด้วยความยินดี เขาชอบวิธีการที่พ่อแสดงออกต่อเขา เพราะ
ทำให้เขารู้สึกว่าทั้งสองคนเป็นหนึ่งเดียวกันเสมอ และไม่มีใครสำคัญสำหรับพ่อ
เท่ากับเจ้าพลี๊วอีกแล้ว*

(ในรูปเงา ๒๕๕๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างพ่อและลูกของคนในชนบท คนใน ชนบททำงานเกษตรกรรมเป็นหลักมี ที่ทำงานห่างจากที่อยู่อาศัยไม่ไกลมาก ดังนั้นจึงมีเวลาให้กับ ครอบครัว โดยเฉพาะในตัวอย่าง “เจ้าพลี๊ว” ไม่มีแม่ พ่อจึงเป็นคนที่สำคัญที่สุดในชีวิต “เจ้าพลี๊ว” ก็เป็น ทั้งหมดของชีวิตพ่อมีการแสดงออกต่อกันที่เป็นความรักใคร่ ระหว่างพ่อกับลูกที่มีความผูกพันอย่าง เหนียวแน่น

๒) ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน

นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้านของคนในชนบท คนในชนบทมักจะอาศัยอยู่เป็นชุมชน ดังนั้นวิธีการดำรงชีวิตจึงคล้าย ๆ กัน ในชีวิตประจำวันก็จะมี ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ตัวละคร “พ่อ” เป็นคนไม่ค่อยพูด แต่เนื่องจากวัวที่เลี้ยงไว้ทำลายสิ่งของ บ้านยายแหม่ม พ่อจึงต้องไปขอโทษ ดังตัวอย่าง

เจ้าดอกจูงรังขโมยกินไข่ของบ้านยายแหม่ม พ่อยกมือไหว้ยายแหม่มอย่างพิถีพิถัน และกล่าวคำขอโทษซ้ำอยู่หลายครั้งจนยายแหม่มต้องโบกไม้โบกมือไม่ให้พ่อพูดอีก ครั้นพ่อบอกต่อไปว่า พ่อจะหาลูกไก่คืนให้เท่ากับไข่ที่เจ้าดอกจูงรังกินไป ยายแหม่มก็ หน้าบาน แกดิ่งให้พ่อนั่งลงข้างแกแล้วพอกับยายแหม่มก็คุยกันอยู่นานสองนาน

(ในรูปเงา ๒๕๕๔)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้านที่อยู่ในชนบท มีความผูกพันอย่างเหนียวแน่น การอาศัยอยู่ใกล้กันจึงมักจะต้องพึ่งพาอาศัยกัน หรืออย่างน้อยก็ต้องเกี่ยวข้องกันอยู่เสมอ ดังนั้นคนในชนบทจึงมีความสัมพันธ์เหมือนกับเป็นญาติพี่น้องกัน มีความเป็นมิตรกันและ มีน้ำใจไมตรีต่อกันจึงทำให้อยู่ร่วมกับเพื่อนบ้านอย่างมีความสุข หากมีความขัดแย้ง ก็สามารถประนีประนอมและมีความเข้าใจที่ดีต่อกัน เช่นในตัวอย่าง “พ่อ” ยกมือไหว้ขอโทษและสัญญาจะรับผิดชอบเป็นความอ่อนน้อมและการยอมรับความผิด ยายแหม่มก็มีน้ำใจให้อภัย แสดงให้เห็นว่าคนในชนบทไมตรีต่อกันซึ่งเป็นวิธีที่แก้ปัญหาในชุมชนได้เป็นอย่างดี

๓) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำงานร่วมกัน

นวนิยายเรื่อง รังเลือด ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานที่อยู่ในชนบท ความสัมพันธ์มีระเบียบแบบแผน เมื่อเวลาทำงานและผ่อนคลายในเวลาเสร็จงาน กล่าวคือในระหว่างทำงานต่างคนทำหน้าที่ของตนและไม่ไปก้าวกายร่วมหน้าที่ของคนอื่น หลังจากเสร็จงานก็มีความสนิทสนมกันเป็นพวกเดียวกัน ตัวละคร “ผม” ทำงานในหน้าที่ตรวจรังนก “พวกเขา” เป็นคนงานต้องเก็บรังนกในเวลาเวลาปฏิบัติงานทุกคนทำหน้าที่ของตนเองดูเหมือนไม่ได้เป็นพวกเดียวกันทั้งที่ทั้งผมและพวกเขาเป็นเพื่อนกัน ดังตัวอย่าง

พวกเขากลับมาเป็นพวกเราอีกครั้ง นี่เป็นความรู้สึกจริง ๆ ของผม ทุกครั้งที่พวกเขาปฏิบัติหน้าที่ มันได้แยกผมออกจากพวกเขาอย่างสิ้นเชิงและเมื่อถึงคราวที่ผม ปฏิบัติตามหน้าที่บ้าง พวกเขาก็ดูเหมือนจะแยกตัวออกจากผมไปเช่นกัน

(รังเลือด ๒๕๕๙)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า พวกเขาเป็นคณงานเก็บรังนกที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนและรู้จักกาลเทศะว่า เวลาใดสถานที่ใดจึงควรเป็นเพื่อน และควรเป็นผู้ร่วมงาน ดังนั้นในเวลาทำงานต่างคนมีปฏิบัติหน้าที่ของตน และมีความเคารพหน้าที่ของคนอื่น โดยจะกลับมาเป็นเพื่อนที่สนิทสนมกันในเวลาเลิกงาน ในสถานที่ที่เป็นบ้านพัก ร้านค้า เป็นต้น

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด สรุปผลได้ดังนี้

๑) ภาพสะท้อนสังคมเมืองในนวนิยาย สะท้อนให้เห็นสภาพชีวิต คนในเมืองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในชอยเล็ก ในพื้นที่ที่คับแคบและจำกัด คนในเมืองส่วนใหญ่มีภาพแวดล้อมที่เป็นการศึกษาที่ดี ส่วนด้านค่านิยม นวนิยายสะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับความทันสมัยว่าคนในเมืองต้องการมีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับจากคนอื่น ๆ จึงไม่เหมือนใคร ๆ นิยมทำตามความนิยมสมัยใหม่ มีค่านิยมเกี่ยวกับเงิน จึงทำให้บุคคล บุคคลในสังคมเมืองต่างก็หาผลประโยชน์ของตน โดยจะเห็นว่าเงินเป็นสิ่งสำคัญมาก ส่วนค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพ แสดงให้เห็นว่า

คนในสังคมเมืองต้องการทำอาชีพที่ได้รับค่าตอบแทนสูงเพื่อยกฐานะและมีชีวิตที่ดี ในด้านมนุษยสัมพันธ์ บุคคลในสังคมเมืองส่วนใหญ่จะมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

๒) ภาพสะท้อนสังคมชนบทในนวนิยาย สะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตสร้างที่พักอาศัยไม่ห่างไกลจากสถานที่ทำงานที่เป็นไร่นา พึ่งพาอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก การดำรงชีวิตของคนในชนบทพึ่งพาตัวเองด้านอาหารการกิน การหาความบันเทิง การใช้เวลาว่าง มีชีวิตอยู่อย่างพอเพียง ชีวิตที่มีความเรียบง่าย และอาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นสำคัญ มีค่านิยม คนในชนบทดั้งเดิมไม่ยึดถือเงินเป็นสำคัญ มีชีวิตแบบพึ่งตัวเองทำเองกินเอง มีชีวิตที่เรียบง่าย จึงไม่ได้หวังเงินทองมาก มีความซื่อสัตย์ต่อความรัก รักเดียวใจเดียว รักด้วยความจริงใจ คนในชนบทมีเวลาให้กับคนในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ อาศัยร่วมกันเป็นชุมชน มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและเพื่อนร่วมงาน จะมีความซื่อสัตย์สูง แบ่งหน้าที่ชัดเจน แต่ก็มีน้ำใจให้กัน

บทที่ ๔
อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด
พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๕ ที่มีต่อผู้อ่าน

การศึกษาและการวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดที่มีต่อสังคม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายในด้านคุณธรรม ค่านิยม และความบันเทิงใจ แบ่งเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

๔.๑ การให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของคนไทย

๔.๑.๑ ความเอื้อเฟื้อ

๔.๑.๒ ความซื่อสัตย์สุจริต

๔.๑.๓ ความกตัญญู

๔.๒ การปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต

๔.๒.๑ การประกอบอาชีพ

๔.๒.๒ การศึกษา

๔.๒.๓ การมีมนุษยสัมพันธ์

๔.๒.๔ การมีอิสระในชีวิตตนเอง

๔.๓ การให้ความบันเทิงใจด้านการใช้ภาษา

๔.๓.๑ การใช้ภาษาต่างประเทศ

๔.๓.๒ การใช้ภาษาถิ่น

๔.๓.๓ การใช้ภาพพจน์

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๑ การให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของคนไทย

คุณธรรมและจริยธรรม คือความดีงามทางสังคมมนุษย์ สอนให้รู้จักแยกแยะสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด สิ่งที่เลวและสิ่งที่ดี เป็นความดีงามที่ถูกปลูกฝังในจิตใจ เช่น มีอดทน ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ สามัคคี ความกตัญญู มีวินัย มีน้ำใจ เป็นต้น จนเกิดจิตสำนึกที่ดี รู้สึกรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ กระทำความชั่ว โดยประการต่าง ๆ เมื่อจิตเกิดคุณธรรมขึ้นแล้ว จะทำให้เป็นผู้มีจิตใจดี และคิดแต่สิ่งที่ดี นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๕ มีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของคนไทย โดยผ่านนวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร รังเลือด กรรมมนุษย์* และในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

๔.๑.๑ ความเอื้อเฟื้อ

ความเอื้อเฟื้อหรือความมีน้ำใจซึ่ง หมายถึง ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่ตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าของคนอื่น มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่ ให้ความสนใจต่อความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่นและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติกร

เพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด มีอิทธิพลในการให้ข้อคิดเรื่องของความเอื้อเฟื้อที่มีต่อบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

๑) ความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อน

ความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนคือให้ความช่วยเหลือ เอาใจใส่ดูแลเพื่อน และมีน้ำใจให้ซึ่งกันและกัน เป็นการจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อน นวนิยายได้สะท้อนบทบาทของตัวละครที่มีความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อน ซึ่งทำให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของการคุณธรรมเมื่ออยู่ร่วมกับเพื่อนว่าควรจะมี ความเอื้อเฟื้อที่ดีงาม ให้แก่เพื่อนโดยมีความปรารถนาดีต่อเพื่อน ดังตัวอย่าง

ในนวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงความเอื้อเฟื้อของตัวละครครีมที่ช่วยเหลือเพื่อน โดยพูดชักชวนกับเพื่อนนักศึกษาให้เข้าห้องสมุด ดังตัวอย่าง

ถึงกระนั้นครีมก็พร่ำบอกตัวเองว่าจะไม่ท้อถอยเด็ดขาด เธอจะหาทางทำทุกอย่างเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของพิมพ์และแอน เธอตัดสินใจแน่วแน่หลังจากอยู่ร่วมเป็นประจักษ์พยานในเหตุการณ์วันนั้น...

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๕๖)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีความเอื้อเฟื้อของคนไทย โดยผ่านการกระทำของตัวละครครีม แอนและพิมพ์เป็นเจ้าของหน้าที่ของห้องสมุด ที่มีหน้าที่ดูแลการให้บริการของห้องสมุด ซึ่งเธอต้องชักชวนให้นักศึกษาเข้าห้องสมุดมากขึ้น ครีมที่เป็นเพื่อนช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของแอนและพิมพ์ ออกไปพูดชวนเพื่อนนักศึกษาเข้าห้องสมุดมากขึ้น นวนิยายให้ความรู้ถึงการให้ความช่วยเหลือเพื่อนอย่างเต็มใจ ไม่ว่าจะต้องเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ หรือจะต้องประสบกับความพ่ายแพ้ก็ตาม แต่ครีมไม่ยอมเป็นฝ่ายพ่ายแพ้เพราะมีน้ำใจที่จะทำงานให้เพื่อนอย่างเต็มที่ เป็นความเอื้อเฟื้อที่จะช่วยเหลือเพื่อน ๆ ที่กำลังเดือดร้อน

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงเรื่องราวหลังจากครีมเกิดอุบัติเหตุตกลงมาจากชั้นสาม ทำให้ครีมเจ็บปวดทั้งกายและใจ ครีมไม่กล้าเชื่อใจคนอื่นอีก มักคิดว่าคนอื่นที่เข้ามาใกล้มีแต่คนหลอกลวง ดังนั้นครีมจึงไม่ยอมพบกับพิมพ์ แม้ว่าพิมพ์จะมาเยี่ยมหลายครั้งแล้วก็ตาม แต่พิมพ์ก็ยังอดทนมาเยี่ยมทุกวันพร้อมกับนำของมาฝาก พิมพ์เห็นว่าครีมชอบอ่านหนังสือ แต่ตอนนี้ไม่สามารถเข้าห้องสมุดได้ เธอจึงโหลดหนังสือในแท็บเล็ตเอามาให้ครีมอ่าน ดังตัวอย่าง

ครีมเบิกตากว้างเมื่อเห็นสิ่งที่อยู่ในถุงกระดาษ มันเป็นเอกซ์แท็บซีโรที่พิมพ์พกพาเป็นประจำ ด้านหลังแท็บเล็ตติดโพสท์อิติด มีข้อความเขียนด้วยลายมือค่อนข้างโก้เขียนว่า

มาห้องสมุดไม่ได้แบบนี้คงเซ็งแยะ

เลยโหลดอีบุ๊กมาให้อ่านแก้เหงา

หายเร็ว ๆ นะจ๊ะ

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๙๔)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีความเอื้อเฟื้อของคนไทย โดยผ่านการกระทำของตัวละคร พิมพ์โหลดหนังสือในแท็บเล็ตเอามาให้ครีมอ่าน แก้เหงาในเวลาทีครีมไม่สบายและพักผ่อนอยู่ที่บ้าน การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อเพื่อน และให้กำลังใจในเวลาทีเพื่อนประสบความทุกข์ เป็นข้อคิดในการแสดงไมตรีที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างเพื่อน

นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้กล่าวถึงการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อระหว่างเพื่อนคือ ตาร้ายเป็นเพื่อนของ “พ่อ” ได้ช่วยดูแลพ่อและดูแลกิจการในบ้านเมื่อ “พ่อ” ไม่สบาย ดังตัวอย่าง

“พ่อเอ็งไม่เป็นไรหรอก...” ตาร้ายพูดเสียงอ่อนเมื่อเห็นน้ำตาเด็กหนุ่ม “เอ็งไปจัดแจงเรื่องวิวเข้าคอกให้เรียบร้อยเหอะ... ทางนี้ข้าจัดการเอง...” น้ำเสียงผู้เฒ่าหนักแน่น

(ในรูปเงา. ๒๕๕๔ : ๕๑)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีความเอื้อเฟื้อของคนไทย โดยผ่านการกระทำและคำพูดของตัวละคร ซึ่งตาร้ายได้พูดปลอบใจเด็กหนุ่ม และช่วยดูแลพ่อที่กำลังป่วย ผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ มักจะมีประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต เมื่อเผชิญกับอุปสรรคจึงสามารถจัดการได้เรียบร้อย ตาร้ายได้ให้ความช่วยเหลือทางคำพูดปลอบใจที่ทำให้จิตใจสบายและให้ความช่วยเหลือด้วยการกระทำที่ช่วยผ่อนความยากลำบาก

นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้กล่าวถึงเพื่อนที่มีความเอื้อเฟื้อโดยมีความเข้าใจกัน โดยผ่านตัวละคร “แอน” ที่เพิ่งรู้เหตุผลที่ “พิมพ์” อ่านหนังสือไม่ได้ ดังตัวอย่าง

“ฉันอยากอ่านหนังสือใจจะขาด แต่ฉันอ่านไม่ได้”

แอนมองพิมพ์ด้วยอาการตกตลิ่ง ในขณะที่พิมพ์ปล่อยโฮอย่างกลั้นไม่อยู่ ระหว่างเดินกลับบ้าน แอนคิดถึงเรื่องของพิมพ์ที่ได้รับรู้ในวันนี้ แวบแรกที่แอนรู้ความจริงจากปากพิมพ์ หล่อนสันนิษฐานว่าพิมพ์มีอาการของสมองที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่าน อาจเป็นโรคกลัวคำยาว (Hippopotomonstrosesquippedaliophobia) หรือไม่ก็โรคสมาธิสั้นขั้นรุนแรง

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๕๖)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอว่ากรมีความเอื้อเฟื้อของคนไทยที่มีต่อเพื่อน แสดงออกโดยผ่านการกระทำและคำพูดของตัวละคร แอนได้รู้ความจริงว่าปากพิมพ์ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ เพราะว่าพิมพ์มีอาการของสมองที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่าน ทำให้เข้าใจความทุกข์ของเพื่อนได้ในระหว่างสนทนากัน ซึ่งทำให้เข้าใจกันมากขึ้น เป็นความเข้าใจที่เกิดจากการมีความเอื้อเฟื้อที่มีต่อเพื่อน

นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้กล่าวถึงการมีความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อน ซึ่งทำให้มีความเห็นใจเพื่อน ดังตัวอย่าง

“อย่าพูดอะไรอีกเลย คุณพูดมามากพอแล้ว” ผมปรามและกอดหล่อนไว้ ก่อนจะช่วยพยุงร่างของหล่อนเข้าฝั่ง คันธมาลีอ่อนแรงลงอย่างเห็นได้ชัด แขนของหล่อนลูบลำตัว “รู้ไหม คุณไม่ติดค้างใครต่อไปอีก ฉันช่วยชดใช้ให้กับคุณ” “ผมรู้” ผมพูดได้เท่านั้น เพราะต้องพยายามกลืนก้อนแข็ง ๆ ลงลำคอ

“ให้กับคิมด้วย ฉันชดใช้ให้กับคิมด้วย” หล่อนยังคงพูดราวกับคนพรั่นแพ้อ

(รังเลือด. ๒๕๕๔ : ๒๓๔)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีความเอื้อเฟื้อของคนไทยที่มีต่อเพื่อน โดยผ่านการกระทำและคำพูดของตัวละคร ที่ตัวละคร “บุญยิ่ง” ซึ่งเป็นเจ้านายที่ชอบบังคับคนงานซึ่งอ่อนแอกว่าและหาผลประโยชน์ด้วยการใช้อำนาจ ทำให้ “บุญเต็ม” ต้องรับผิดชอบการสูญหายของรังนกและ

ทำให้ “คิม” ต้องเสียชีวิต ดังนั้น “คันทมาลี” จึงใช้วิธีของตนช่วยชดใช้ให้กับบุญเดิมและคิมผู้ที่เป็นเพื่อน เป็นการกระทำที่ให้ออกคิดของการมีน้ำใจที่ดีเป็นความเอื้อเฟื้อเพื่อให้ต่อเพื่อน สามารถจะเสียสละแม้แต่ชีวิตเพื่อชดใช้ให้แทนเพื่อน ความมีน้ำใจที่เอื้อเฟื้อต่อเพื่อนของคันทมาลี เป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนที่ตรงกับสำนวนที่ว่า “เพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหายาก” การมีมิตรไมตรีที่ให้เพื่อนจึงเป็น ความเอื้อเฟื้อที่คันทมาลีได้มอบให้เพื่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่สูงสุดเปรียบได้กับการเป็นเพื่อนตาย โดยการที่รู้จักให้และมีความรักใคร่เพื่อน

สรุปได้ว่า นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดได้แสดงให้เห็นคุณธรรมของคนไทย ซึ่งมีน้ำใจไมตรีเป็นความเอื้อเฟื้อที่มีต่อเพื่อน โดยการให้ความช่วยเหลือเมื่อเพื่อนตกอยู่ในความทุกข์ยากลำบาก ให้ความช่วยเหลือทั้งด้านการให้กำลังใจและเป็นการกระทำที่ให้ความช่วยเหลือโดยตรง ทำให้ได้ออกคิดว่ามีมิตรภาพที่ดีระหว่างเพื่อนคือการรู้จักการให้ด้วยความเอื้อเฟื้อที่ให้แก่กันและกัน

๒) ความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงาน

เพื่อนร่วมงานก็คือผู้คนที่ทำงานด้วยกัน นอกจากการอยู่ร่วมกับสมาชิกในครอบครัวแล้ว เพื่อนร่วมงานยังเป็นผู้คนที่เราจะอยู่ด้วยกันโดยใช้เวลาทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นส่วนมาก ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนทำงาน คือการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงาน ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงห้องสมุดของมหาวิทยาลัยว่าจะถูกปิดหากผู้ใช้บริการไม่ถึง ๑๐.๐๐๐ คนภายในหนึ่งเทอม เนตรเป็นคนภายนอกที่มาใช้ห้องสมุดบ่อย ๆ เมื่อรู้ว่าห้องสมุดจะถูกปิด ก็เจ้าหน้าที่ในห้องสมุดในฐานะเป็นเพื่อนเพื่อได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดหาวิธีแก้ไข โดยเธอให้ความช่วยเหลือเท่าที่ทำได้ ดังนี้

“ผมยินดีใช้ความรู้ทางด้านการตลาดที่ร่ำเรียนมาช่วยเหลือพวกคุณในฐานะ
กุนซื่อเอง”

“กุนซื่อ” ครีမ်ทวนคำ จินตนาการภาพเนตรถือพัดขนนกยื่นสั่งการกองทัพแบบ
ขงเบ้ง

“ชะ...ช่างมีน้ำใจอะไรอย่างนี้” พิมพ์ถึงกับน้ำตาคลอด้วยความซาบซึ้งใจ “เธอว่าไง
ละ แอน”

“แอนพยักหน้าเบา ๆ เป็นนัยว่าเธอให้การยอมรับในตัวเนตร อดคิดไม่ได้ว่าแผนนี้
อาจไปได้สวย เพราะเนตรทำให้ทุกคนเกิดความหวัง...ไม่แนชายนุ่มที่เธอเกลียด
ชี่หน้าคนนี้อาจเป็นเมสสิยาห์ ช่วยเหลือห้องสมุดให้พ้นวิกฤตก็เป็นได้”

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๓๒)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีความเอื้อเฟื้อของคนไทย โดยผ่านการกระทำและคำพูดของตัวละคร เนตรจึงหาวิธีช่วยเหลือพิมพ์และแอนด้วยความมีน้ำใจ ทำให้แอนยอมรับและเปลี่ยนความคิดที่ไม่ดีที่มีต่อเนตร เป็นเรื่องราวที่ให้ออกคิดว่าคุณเราควรให้ความช่วยเหลือคนอื่นเท่าที่ตัวเราจะทำได้ หากไม่สามารถให้ความช่วยเหลือโดยตรงก็สามารถใช้ความรู้หรือปัญญาหาวิธีช่วยเหลือ เป็นการให้น้ำใจเอื้อเฟื้อที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนสนิทสนมกันมากขึ้น เพราะการให้น้ำใจแก่คนอื่น ตัวเราก็จะได้รับน้ำใจกลับมาจากคนอื่นเช่นกัน

นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้กล่าวถึงการให้ความช่วยเหลือระหว่างเพื่อนทำงาน เมื่อนายหัวทิมงานถูกสงสัยว่าทุจริต คนที่เป็นลูกน้องมาช่วยแบกรับภาระโดยที่เขาไม่มีส่วนรับผิดชอบ ดังตัวอย่าง

“ลุงไม่น่ามาลำบากเพราะผม” ผมพูดขึ้นเมื่อออกมาจากสำนักงาน ใจจริงแล้วผมกลัว และกังวลใจจนอธิบายไม่ถูก แต่ผมก็ไม่อยากให้ลุงลอยต้องมาแบกรับภาระที่แก่ไม่ได้ มีส่วนรับผิดชอบ “อย่าตกใจให้มันมากนักนายหัว ผมอยู่ที่นี้มานาน ผมเคยเห็นเรื่องอย่างนี้มามากแล้ว มันต้องมีทางแก้ไข” แกพูดอย่างมั่นใจ

(*รังเลือด*. ๒๕๕๕ : ๒๒๔)

จากตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีความเอื้อเฟื้อของคนไทย โดยผ่านการกระทำและคำพูดของตัวละคร โดยลุงลอยมีน้ำใจที่จะช่วยเหลือโดยจะมาเป็นพยานและให้กำลังใจตลอดเมื่อผมถูกสงสัยว่าทุจริต ลุงมีประสบการณ์ชีวิตจึงเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถให้ปรึกษาได้ เป็นความช่วยเหลือจากลูกน้องที่แสดงให้เห็นว่าระหว่างเพื่อนร่วมงานจะต้องมีความเชื่อถือซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้กล่าวถึงการให้ความช่วยเหลือและการป้องกันชีวิตของเพื่อนร่วมงานเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์อันตราย โดย “คิม” เป็นลูกน้องของ “ผม” ทำงานในทีมเดียวกันและมีความรักใคร่สามัคคีกัน ดังนั้นเมื่อประสบอันตราย “คิม” มีน้ำใจที่เป็นห่วงเจ้านายยิ่งกว่าตัวเขาเอง ดังตัวอย่าง

“มีคนมาปล้นรังนก ยิงกันมาตั้งแต่ข้างกงสี มันคงมากันหลายคน อยู่บนนี้ไม่ปลอดภัย นายหัวลงไปนอนใต้ถุนกับผมดีกว่า ผมเอาปืนมาด้วย” คิมค่อย ๆ ดันผมลงจากบ้านพักอย่างระมัดระวัง ดูเหมือนเขาจะห่วงผมยิ่งกว่าตัวเขาเองเสียอีก เขาเหนื่อยหอบและเกร็งไปทั้งตัว เมื่อลงมาถึงใต้ถุนบ้านพัก เขาลากผมเข้าไปหมอบอยู่ตรงกองไม้ที่สามารถเป็นเกราะกำบังได้อย่างดี

(*รังเลือด*. ๒๕๕๙ : ๑๕๙)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีจิตใจที่เอื้อเฟื้อของคนไทยที่มีต่อเพื่อนร่วมงาน โดยผ่านการกระทำของตัวละคร คิมช่วยเหลือนายหัวเมื่อประสบอันตราย คือมีคนแอบเข้ามาปล้นรังนก คิมเป็นห่วงนายหัวยิ่งกว่าห่วงตัวเอง เหตุการณ์เช่นนี้ให้ความคิดว่า แม้ว่าไม่ได้อยู่ในเวลาทำงานแต่ก็มีความเอื้อเฟื้อที่มีต่อเพื่อนร่วมงานอย่างจริงใจ และเป็นความซื่อสัตย์ที่มีต่อเพื่อนร่วมงาน

สรุปได้ว่า การมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงาน จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนดีขึ้น โดยมีการให้น้ำใจกับคนอื่น ตัวเราก็จะได้รับน้ำใจจากคนอื่นเช่นกัน เป็นความรักความสามัคคีของคนทำงาน เป็นคุณธรรมที่ช่วยให้กิจการการทำงานประสบความสำเร็จ

๓) ความใจเอื้อเฟื้อต่อผู้คนในชุมชน

คนในชุมชน หมายถึง คนที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่มีระดับของความคุ้นเคย และการติดต่อระหว่างบุคคล ตลอดจนพื้นฐานความยึดเหนี่ยวเฉพาะบางอย่างที่ทำให้ชุมชนต่างไปจากกลุ่มเพื่อนบ้าน ชุมชนมีลักษณะเศรษฐกิจเป็นแบบเลี้ยงตัวเองที่จำกัดมากกว่าสังคม แต่ภายในวงจำกัดเหล่านั้นย่อมมีการสังสรรค์ใกล้ชิดดีกว่าและมีความเห็นอกเห็นใจลึกซึ้งกว่า อาจจะมีสิ่งเฉพาะบางประการที่ผูกพันความเป็นเอกภาพ เช่น เชื้อชาติ ต้นกำเนิดเดิมของชาติหรือศาสนา เป็นต้น

นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้กล่าวถึงความเอื้อเฟื้อของคนไทยที่มีต่อผู้คนในชุมชน โดยตัวละคร “พ่อ” ช่วยเหลือเด็กหญิงที่เร่ร่อนอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน เป็นเด็กหญิงที่มีแม่แต่ไม่มีพ่อ จึงต้องทำงานบ้านที่หนักแทนพ่อแม่เป็นงานเกินตัว เช่น หิ้วน้ำ หุงข้าว ดังตัวอย่าง

เมื่อได้ยินเสียงเด็กหญิงร้องไห้ โดยไม่ได้พูดอันใดสักคำ พ่ออุ้มเจ้าพลี้วางลงกับดิน แล้วไปช่วยเด็กหญิงหิ้วน้ำเข้าบ้าน พ่อทำอย่างนั้นเสมอมา ทั้งช่วยติดเตาไฟและยก กาท้ำน้ำที่ไม่มีฝาปิดวางลงบนเตา ขณะเจ้าพลี้วมองดูกระท่อมอันหอมช้อพลางได้ กลิ่นพื้นไม้ไผ่ลูกใหม่

(ในรูปเงา. ๒๕๕๔ : ๘)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อของคนไทยที่มีต่อคนในชุมชน โดยผ่านการกระทำของตัวละคร ที่พ่อช่วยเหลือเด็กหญิงตัวเล็กๆ ๑ ทำงานบ้านเอง ถือได้ว่าเป็นเพื่อนบ้านที่อยู่อาศัยในชุมชน มีการติดต่อกันในชีวิตประจำวัน จึงมีความเข้าใจปัญหาในการดำเนินชีวิตและเข้าไปช่วยเหลือนด้วยความเต็มใจ เป็นเรื่องที่ทำให้คิดว่า คนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกันจะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมีการติดต่อกันและรู้ปัญหาความเดือดร้อนของเพื่อนบ้านเสมอ เมื่อมีความลำบากก็จะให้ความช่วยเหลือในโอกาสที่เหมาะสม

นอกจากนี้ นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้กล่าวถึงความเอื้อเฟื้อของคนไทยที่มีต่อผู้คนในชุมชน โดยที่บ้านของเจ้าพลี้วไม่มีแม่บ้านจึงไม่มีคนที่ทำขนมให้สมาชิกในครอบครัว เมื่อ “ยายผล” รู้ว่า “พ่อ” อยากกินขนม จึงบอกว่าจะทำขนมให้กิน ดังตัวอย่าง

“พ่อพร้อมอยากกินขนมหรือ นำเวทนาจริงพ่อเอ๊ย...พຽ່ງนี้น้ำจะเป็ยกข้าวเหนียว กะทิสดให้กินนะลูกนะ...” น้ำเสียงนั้นปรานีรักใคร่อย่างที่สุด จจริงสินะ บ้านเจ้าพลี้วไม่มีแม่บ้าน แล้วใครจะทำขนมโบราณอย่างนั้นให้พ่อลูกกิน

(ในรูปเงา. ๒๕๕๔ : ๒๘)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีความเอื้อเฟื้อของคนไทยที่มีต่อคนในชุมชน โดยผ่านคำพูดของตัวละคร ที่ยายผลบอกว่าจะทำขนมให้พ่อลูกที่ไม่มีผู้หญิงทำอาหารหรือปรนนิบัติเอาใจใส่พ่อลูกคู่นี้ เป็นเรื่องราวที่ทำให้คิดถึงการเอาใจใส่และการรักใคร่จากผู้ใหญ่ที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน ซึ่งคนในชุมชนจะมีวิถีการดำรงชีวิตคล้ายกัน การมีน้ำใจต่อกันของคนในชุมชนจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชนดังกล่าวว่า เพื่อนบ้านเป็นญาติมากกว่าญาติแท้ที่อยู่ห่างไกล

นวนิยายเรื่อง *กรรมมนุษย์* ได้กล่าวถึงความเอื้อเฟื้อของคนไทยที่มีต่อผู้คนในชุมชน ก็คือให้ความช่วยเหลือแก่คนรอบข้าง ดังตัวอย่าง

“เฮ้ย อย่าเพิ่งไปยุ่งกับมัน” ลุงทิมโพล่งขึ้น “ข้าว่ามันคงเหนียวจริง ๆ เหนียวจนไม่มีแรงพูด ดูข้าวของมันกองลุมระเกะระกะ คงหนักน่าดู เราช่วยกันเรียงให้เป็นระเบียบ เหมือนที่เมียมันทำให้ดีกว่า” ผมยกกระดาษหนังสือพิมพ์และกล่องกระดาษลงจากรถเข็น ส่วนละมุดจับคู่กับประจิก ยกถุงใส่เศษเหล็ก หม้อบุง ขวดเปล่า กระจบองต่าง ๆ วางกองบนพื้นจนเกือบหมดคันรถ

(กรรมมนุษย์. ๒๕๕๑ : ๑๐๐)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอภาพการมีความเอื้อเฟื้อของคนไทยที่มีต่อคนในชุมชน โดยผ่านคำพูดและการกระทำของตัวละคร ลุงทิม ผม และละมุดเป็นคนไร่บ้าน เมื่อเห็นเจ้ามล

ซึ่งเป็นคนเก็บขยะเหนื่อยล้า ก็เข้าไปช่วยจัดข้าวของให้เรียบร้อย ทำให้เห็นถึงการมีน้ำใจของกลุ่มคนที่ มีฐานะปานกลางที่ให้คนในชุมชน จะเห็นได้ว่าการมีน้ำใจไม่ได้เกี่ยวข้องกับฐานะหรือทรัพย์สินสมบัติ สามารถให้กันได้ทุกคน

สรุปได้ว่า การมีความเอื้อเฟื้อต่อคนในชุมชนเป็นคุณธรรมที่งดงาม คนที่อาศัยอยู่ชุมชน เดียวกันจะมีวิถีการดำรงชีวิตคล้ายกัน การมีน้ำใจต่อคนในชุมชนจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การมีน้ำใจ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับฐานะหรือทรัพย์สินสมบัติ

๔.๑.๒ ความซื่อสัตย์สุจริต

ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง มีความซื่อตรง มั่นคงอยู่ในศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อ ตนเองและผู้อื่น มีความสุจริตทางกาย ทางวาจา และทางใจ การประพฤติชอบ การประพฤติดี ส่งผล ให้ผู้ประพฤติประสพกับสิ่งที่ดี นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด มีอิทธิพลต่อความคิดและ การกระทำที่เป็นคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑) ความซื่อสัตย์ต่อการทำงาน

ความซื่อสัตย์ต่อการทำงาน ก็คือมีความรับผิดชอบในการทำงาน ทำงานอย่างเต็มที่ เพื่อ รักษาผลประโยชน์ของหน่วยงาน คนที่มีความซื่อสัตย์ต่อการทำงานมักจะได้รับความสะดวกใจจากหัวหน้า หรือเพื่อนร่วมงาน และจะได้รับการยอมรับของคนรอบข้างอีกด้วย ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *กรรมมนุษย์* ได้กล่าวถึงคนชนบทที่อพยพเข้าไปในเมืองเพื่อหางานทำและ ได้เข้าไปทำงานในตลาด ต้องทำงานจนของให้แม่ค้า ซึ่งก็ต้องใช้แรงงานและทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ดังตัวอย่าง

ส่วนเรื่องชนของให้แม่ค้า ต้องถามเสียก่อนว่าเจ้าไหนจะให้ช่วยบ้าง ยิ่งไม่เคยเห็น หน้าเห็นตามาก่อนเขายังไม่ไว้ใจ จะช่วยยกช่วยย้ายอะไรก็ต้องทำด้วยสุจริต ห้ามลัก ขโมย

(กรรมมนุษย์, ๒๕๕๑ : ๖๑)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีความซื่อสัตย์ในการทำงาน โดยผ่านคำพูดของ ตัวละคร ก่อนที่ตัวละครเบิร์ตจะไปทำงานรับจ้างขนของในตลาด ลูกทิมสั่งสอนให้เบิร์ตทำงานด้วย ความซื่อสัตย์ เพราะเมื่อเข้าไปทำงานใหม่ ๆ ต้องได้รับการยอมรับของแม่ค้าพ่อค้าก่อนจึงจะมั่งคั่งทำได้ นาน ๆ ให้เห็นถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ในการทำงาน การทำตัวซื่อสัตย์เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ จะให้คนที่ทำงานด้วยกันหรือให้นายจ้างไว้วางใจกับตัวเรา

นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้กล่าวถึงมีความซื่อสัตย์ในการทำงานจึงได้รับไว้วางใจจาก เจ้านายและเพื่อนร่วมงาน เพราะลุงลอยช่วยประกันความสุจริตของนายหัวในเรื่องการทำรังนกหาย ลุงลอยไม่เคยรับรองให้ใครเรื่องเกี่ยวกับรังนกมาก่อน ดังตัวอย่าง

“ผู้จัดการครับ” เสียงแกเนิบนาบออกจะเครือเล็กน้อยอย่างคนสูงวัย “ผมขอ รับประกันเรื่องความสัตย์ซื่อของนายหัว จริงครับที่นายหัวไม่ได้นับรังนกตอนที่พวก เราเก็บมันมาจากถ้ำ แต่ผมรับรองได้ว่ามันไม่เส็ดตลอดไปไหนแม้แต่รังเดียว นายหัว ให้เกียรติพวกผมเหมือนญาติสนิท ผู้จัดการก็น่าจะรู้ว่าผมไม่เคยรับรองเรื่องอย่างนี้”

ให้กับใคร แต่สำหรับนายหัวผมขอเอาหัว เป็นประกันว่าไม่มีเรื่องน่าอายเกิดขึ้นแน่นอน”

(รังเลียด. ๒๕๔๙ : ๒๒๓)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีความซื่อสัตย์ในการทำงาน โดยผ่านคำพูดและการกระทำของตัวละคร ตัวละครบุญเต็มทำงานในบริษัทเก็บรังนกมีหน้าที่ตรวจรังนก ดังนั้นบุญเต็มก็ต้องรับผิดชอบเมื่อรังนกหาย แต่ต่อหน้าผู้จัดการ ลุงลอยซึ่งเป็นเพื่อนร่วมงานช่วยรับประกันว่าบุญเต็มเป็นคนสุจริต เหตุการณ์ตอนนี้ทำให้เห็นถึงการทำงานอย่างซื่อสัตย์ว่ามีความสำคัญสามารถทำให้คนที่ทำงานด้วยกันและคนอื่น ๆ ไว้วางใจและจะให้ความช่วยเหลือเราเสมอ

สรุปได้ว่า การมีความซื่อสัตย์ต่อการทำงานเป็นคุณธรรมของคนไทย ให้ข้อคิดว่าคนที่มีความซื่อสัตย์ต่อการทำงานมักจะได้รับความไว้วางใจจากหัวหน้าหรือเพื่อนร่วมงาน จะได้รับการยอมรับของคนรอบข้าง สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับเพื่อนทำงาน และระหว่างเจ้านายกับลูกน้อง

๒) ความซื่อสัตย์ต่อคนรัก

คนรักก็คือคนที่มีความรักใคร่กัน ความซื่อสัตย์ต่อคนรักก็คือรักเดียวใจเดียวไม่เจ้าชู้ ไม่โกหกหรือปิดบังเรื่องต่าง ๆ กับคนรัก ความซื่อสัตย์ต่อคนรักที่ได้สะท้อนในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด มีอิทธิพลต่อผู้อ่าน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง รังเลียด ได้กล่าวถึงความซื่อสัตย์ที่มีต่อคนรัก แบบรักเดียวใจเดียว ไม่ปิดบังความรู้สึกที่มีต่อคู่รัก ดังตัวอย่าง

“ขอให้คุณโชคดี รักษาเนื้อหนังมังสาและจริตของความเป็นผู้หญิงของตัวเองไว้ให้ดี มันจำเป็นสำหรับผู้หญิง ” ผมอวยพร และคิดว่าเป็นคำอวยพรที่น่าจะตรงกับความต้องการของหล่อนมากที่สุด

“ฉันคิดว่าฉันคงไม่ต้องใช้มันอีกต่อไป เพราะอะไรรู้ไหม เพราะฉันใช้มันหมดไปแล้วกับคุณ”

(รังเลียด. ๒๕๔๙ : ๒๓)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีความซื่อสัตย์ที่มีต่อคนรัก โดยผ่านคำพูดของตัวละคร ซึ่งตัวละครบุญเต็มกับลอยพิมพ์เป็นคู่รักกัน แต่บุญเต็มตัดสินใจไปทำงานต่างจังหวัด ลอยพิมพ์รักบุญเต็มหมดใจ แล้วคู่รักทั้งสองคนนี้บอกความรู้สึกและความคิดให้รู้กัน ให้เห็นถึงความรักที่ซื่อสัตย์คือไม่มีการปิดบัง ระหว่างคู่รักต้องมีการสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดด้วยความเข้าใจต่อกัน

นวนิยายเรื่อง ในรูปเงา ได้กล่าวถึงการมีความซื่อสัตย์ต่อคนรัก ซึ่งรักเดียวใจเดียวไม่หวั่นไหวกับความรักที่มีต่อภรรยา แสดงความคิดถึงที่มีต่อคนรักโดยใช้วิธีแบบเรียบง่ายแต่ก็สามารถแสดงอารมณ์ ดังตัวอย่าง

“นางเอียนนางเจ้า ฟังหรือเปล่า... หากฟังแล้วโปรดเอ็นดู พี่ยังรักอยู่ไม่หาย...ไม่หน่าย อารมณ์ รักของพี่ยังเหมือนก่อน...” พ่อร้องซ้ำซากอยู่นานปีด้วยน้ำเสียงวิงวอนหวาน เศร้า เหมือนจะฝากทุ่งนาและสายน้ำให้แม่ได้รับรู้...

(ในรูปเงา. ๒๕๕๔ : ๘๗)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีความซื่อสัตย์ที่มีต่อคนรักอย่างมั่นคง โดยผ่านคำพูดและการกระทำของตัวละคร ซึ่งตัวละครพ่อพร้อมสูญเสียภรรยาตั้งแต่ลูกยังเล็ก หลายปีผ่านไป

แล้วพ่อพร้อมยังรักและคิดถึงภรรยาอยู่เสมอ และร้องเพลงรักเพื่อระบายความคิดถึง แสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ที่มีต่อคนรักแบบรักเดียวใจเดียว แม้เวลาจะผ่านไปนานก็ตาม

สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์ต่อความรัก ในแบบรักเดียวใจเดียว ไม่หลอกลวงและปิดบังระหว่างคนที่รักกัน ต้องมีการพูดคุยและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเสมอ การมีความซื่อสัตย์ต่อคนที่รัก เป็นเงื่อนไขที่จะสร้างความรักที่ยาวนานและมั่นคง

๔.๑.๓ ความกตัญญู

ความกตัญญู คือ การรู้คุณ หมายถึงการเป็นผู้มีใจกระจ่าง มีสติ มีปัญญาบริบูรณ์ รู้อุปการคุณที่ผู้อื่นกระทำแล้วแก่ตน ผู้ใดก็ตามที่ทำคุณแก่ตนแล้ว ไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ควรระลึกนึกถึงด้วยความซาบซึ้ง นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของคนไทยที่มีความกตัญญู ดังนี้

๑) ความกตัญญูคนในครอบครัว

ความกตัญญูในครอบครัวก็คือการเอาใจใส่และรับผิดชอบชีวิตของคนในบ้าน รวมถึงผู้ใหญ่และรุ่นบุตร โดยการดูแลสั่งสอนในชีวิตประจำวัน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้กล่าวถึงความกตัญญูครอบครัวโดยการดูแลพ่อ เมื่อพ่อไม่สบาย ลูกก็จะเอาใจใส่ทำกับข้าวให้พ่อรับประทาน และแสดงกิริยาสนิทสนมที่ต้องการการเอาอกเอาใจซึ่งกันและกัน เป็นกิริยาที่แสดงความกตัญญูต่อพ่อ ดังตัวอย่าง

แต่เช้าวันต่อมา พ่อก็ลุกขึ้นกินข้าวต้มที่เจ้าพลี้วทำให้ได้มากจนลูกชายพอใจ แต่พ่อสายหน้าปฏิเสธกล้วยสุกและส้มหวานฉ่ำที่เขายื่นให้ พ่อยกถ้วยอาหาร ขึ้นน้ำดื่มให้เขาเก็บล้างก่อนออกไปทำงานในทุ่งนา ไม่มีเวลาจะได้อวยอิงดูแลเอาใจอีกแล้ว เจ้าพลี้วคุกเข่าอยู่ตรงหน้าพ่อ รอให้พ่อวางมือลงบนบ่าเขาเหมือนทุกวัน นั่นคือการให้กำลังใจที่สำคัญ ส้มฝัสนั้นบอกว่าทุกอย่างจะเรียบร้อยดี พ่อวางใจในตัวเขาขณะที่เจ้าพลี้วก็เชื่อพ่อ

(ในรูปเงา. ๒๕๕๔ : ๕๗)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีความกตัญญูที่มีต่อผู้มีพระคุณคือพ่อที่อาศัยอยู่ด้วยกัน โดยผ่านการกระทำของตัวละคร ซึ่งตัวละครเจ้าพลี้วเอาใจใส่ดูแลพ่อ โดยเฉพาะเมื่อพ่อเจ็บป่วย ก่อนจะไปทำงานเขาทำกับข้าวและยกอาหารให้พ่อ พร้อมทั้งยังมีผลไม้ น้ำดื่ม รอให้พ่อรับประทานอาหารเสร็จแล้วเก็บล้าง ก็คุกเข่าไหว้พ่อ แสดงให้รู้สึกถึงความกตัญญูที่มีต่อพ่อ การแสดงความรักและการดูแลที่เป็นความกตัญญูเช่นนี้มีสาระสำคัญว่าการให้ทรัพย์สินเงินทองแก่พ่อ เป็นเหตุการณ์ที่ให้ออกคิดแก่ผู้อ่าน ที่จะนำไปปฏิบัติกับพ่อแม่

นวนิยายเรื่อง *กรงมนุษย์* ได้กล่าวถึงน้องที่ดูแลพี่ชาย และรับพี่ชายให้ไปอยู่ด้วยกันเป็นการแสดงความรักและความกตัญญูที่มีต่อพี่ ดังตัวอย่าง

“ปลา...” ผมขยับริมฝีปาก เอื้อมมือจับแก้มย้วยบิบเบา ๆ หยดน้ำอุ่นไหลรดมือผม เราโผล่เข้ากอดกัน “พี่เบิร์ด... พี่เบิร์ดไปอยู่กับหนูเถอะ หนูจะดูแลพี่เอง” ปลา ร้องไห้โฮ

(กรงมนุษย์. ๒๕๕๑ : ๑๓๐)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีความกตัญญูของคนในบ้าน โดยผ่านการกระทำของตัวละคร ซึ่งเบิร์ดและปลาเป็นพี่น้องกันเป็นพี่น้องที่ดูแลและช่วยเหลือกัน เบิร์ดออกจากบ้านหลายปี เมื่อปลาได้พบพี่อีกครั้ง เบิร์ดได้กลายเป็นคนจรจัด ปลาจึงตัดสินใจจะเลี้ยงดูพี่ชาย เหตุการณ์เช่นนี้ให้ข้อคิดว่า การเป็นคนในครอบครัวเดียวกันมีเชื้อสายเดียวกัน ไม่ว่าจะฐานะหรือไม่ก็จะดูแลทุกข์สุขของกันและกันเป็นการแสดงความกตัญญูต่อคนในบ้าน

สรุปได้ว่า การเลี้ยงดูคนในครอบครัวเป็นคุณธรรมความกตัญญูของคนไทย คนในครอบครัวมีความใกล้ชิดกัน มีเชื้อสายเดียวกัน เช่นความกตัญญูการเลี้ยงดูพ่อแม่เมื่อพ่อแม่แก่ หรือเลี้ยงดูลูกหลาน เป็นหน้าที่ของเราเป็นคุณธรรมที่จะต้องสืบต่อและเผยแพร่ต่อไป

๒) การดูแลผู้ที่มีบุญคุณ

ผู้ที่มีบุญคุณก็คือคนที่เคยให้ความช่วยเหลือ ให้ความสนใจและเอาใจใส่เป็นอย่างดีให้แก่ตน เราจึงควรระลึกถึงและซาบซึ้งกับบุญคุณที่คนอื่นให้ ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *กรรมมนุษย์* ได้กล่าวถึงการดูแลคนป่วยที่ไม่ได้เป็นญาติกัน แม้จะไม่มีความสัมพันธ์ทางเชื้อสาย แต่เคยเป็นคนที่ผู้มีบุญคุณต่อตน ก็จะมาดูแลในโรงพยาบาล ดังตัวอย่าง

ผมลืมตาตื่นเมื่อรับรู้ถึงน้ำอุ่น ๆ หยดติงลงมาจนชุ่มหน้าอก ยกมือแตะ มันเหนียวเหนียว กลิ่นคาวคลุ้ง เฟ่งตาคูมนั้นเป็นเลือดที่ไหลหยดลงมาจกเตียง ผมผุดลุกขึ้นทันที ผมผงะเมื่อเห็นลุงทิมนอนกระอักเลือด สายตาแกจ้องมองผม “เบิร์ด...แก...เอง หรือ” น้ำเสียงแหบแห้งเล็ดลอดจากริมฝีปากของแก “ฉันเอง ลุง” ผมก้มหน้า กระซิบข้างหู จับมือเย็นซีดของแกไว้แน่น

(กรรมมนุษย์. ๒๕๕๑ : ๑๑๖)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีความกตัญญูที่มีต่อคนที่มีบุญแก่ตน โดยผ่านการกระทำของตัวละคร ซึ่งลุงทิมและเบิร์ดเป็นคนจรจัดเหมือนกัน พอเจอกันแล้วก็พักอยู่ด้วยกัน ลุงทิมได้สั่งสอนและดูแลเบิร์ดอย่างหลานชาย เมื่อลุงทิมไม่สบายเข้าโรงพยาบาล เบิร์ดก็ได้มาเฝ้าดูแลลุงทิมตลอดมา เหตุการณ์เช่นนี้ให้ข้อคิดว่าคนที่มีบุญคุณแก่ตนก็ต้องรู้จักตอบแทน

นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้กล่าวถึงเด็กหญิงคนหนึ่งที่เคยได้รับความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ที่อยู่หมู่บ้านเดียวกัน พอโตขึ้นก็กลับมาหาเพื่อตอบแทนและแสดงความกตัญญู ดังตัวอย่าง

บัดนี้มีหญิงสาวอีกคนเข้ามาในบ้าน ประกาศว่าพ่อคือความทรงจำที่หลอนเฝ้าคั่นมานาน พ่อเคยดูแลหลอนยามไร้คนเฝ้าและหลอนจะดูแลพ่ออย่างดีที่สุด หลอนประกาศเจตจำนงชัดเจน พ่อไม่ผลักไสหลอนอย่างหญิงอื่น อาจเป็นเพราะพ่อป่วยและหลอนรู้เรื่องการรักษาพยาบาล กระนั้นพ่อก็เมินเฉยกับหลอนอย่างเงียบ ๆ พ่อเป็นเหมือนพ่อที่เคยเป็น

(ในรูปเงา. ๒๕๕๔ : ๘๘)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอการมีความกตัญญูที่มีต่อคนที่มีบุญแก่ตน โดยผ่านการกระทำของตัวละคร ตัวละครพ่อพร้อมเคยช่วยเหลือเด็กหญิงที่ชื่อวาน เป็นเด็กที่ไม่มีพ่อแล้วต้องทำงานหนัก พ่อเด็กหญิงโตเป็นผู้ใหญ่แล้วกลับมาหาพ่อพร้อมเพื่อตอบแทนบุญคุณ วานก็ได้ดูแลพ่อพร้อมเมื่อพ่อพร้อมป่วย เหตุการณ์ตอนนี้นำข้อคิดว่าสำหรับคนที่มีบุญแก่ตนต้องระลึกถึง และเมื่อมีโอกาสก็แสดงความกตัญญูเพื่อตอบแทนบุญคุณของคนอื่น

สรุปได้ว่า การรู้จักตอบแทนบุญคุณคนอื่นหรือมีกตัญญูเป็นคุณธรรมของคนไทย การตอบแทนคนที่มิบุญคุณถึงแม้ไม่ได้มีความสัมพันธ์ทางเชื้อสาย ระลึกถึงในสิ่งที่เขาคอยช่วยเหลือเรา และควรรหาโอกาสที่จะตอบแทนโดยไม่ต้องลั้งเลใจ

๔.๒ การปลูกฝังค่านิยมการดำเนินชีวิต

การปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดได้นำเสนอ ค่านิยมในด้านการประกอบอาชีพ การศึกษา การสร้างมนุษยสัมพันธ์ และการมีชีวิตอิสระของตนเอง ดังนี้

๔.๒.๑ การประกอบอาชีพ

การมีอาชีพเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ชีวิตดำเนินต่อไป ดังนั้นการมีค่านิยมด้านการประกอบอาชีพมีอิทธิพลในการเลือกอาชีพ หรือในการทำงาน ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุท* ได้กล่าวถึงตัวละครพิมพ์เปลี่ยนงานบ่อย ๆ ตอนนี้ได้งานเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด แต่ทำให้เกิดความวุ่นวายอีก หัวหน้าเจ้าหน้าที่จึงเรียกพิมพ์ไปเข้าพบ และเอาสัญญาจ้างออกมา เพื่อตัดเตือนพิมพ์ให้ทำหน้าที่ดีขึ้น แต่พิมพ์เข้าใจผิดว่าหัวหน้าจะให้ลาออกเพราะหมดสัญญา ดังตัวอย่าง

“ถ้าโดนไล่ออก หนูก็จะมีประวัติเลื่อมเสีย แต่อาจารย์ยังปรานี หาทางออกให้หนูด้วยการเลิกจ้างเพราะหมดสัญญาแทน แค่นี้หนูก็ซาบซึ้งในพระคุณแล้วค่ะ” พิมพ์พูดจบยกมือปาดน้ำตาบริเวณทางตา “ไม่ต้องห่วงนะคะ หนูจะประพฤติตัวดี ๆ ไม่ก่อปัญหาอีก แล้วจะทุ่มเทแรงกายแรงใจกับการทำงานในเวลาที่เหลืออีกหนึ่งเดือนให้คุ้มค่าจ้างที่สุด”

(มหาสมุท. ๒๕๕๕ : ๑๐๓)

ตัวอย่างดังกล่าวปลูกฝังค่านิยมในการประกอบอาชีพ โดยผ่านคำพูดของตัวละคร ที่เข้าใจข้อบกพร่องในการทำงานของตนเอง มีความตั้งใจที่จะปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง มีความซื่อสัตย์ต่อการทำงานซึ่งจะทำให้หัวหน้าและลูกน้องต่างก็เข้าใจบทบาทของตนและให้ความเชื่อใจกัน การทำงานก็จะราบรื่นและเจริญก้าวหน้า

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุท* ได้กล่าวถึงตัวละครทรงเดชเคยเป็นหนุ่มที่มีฝีมือได้รับความชื่นชมและได้รับการยอมรับจากคนในประเทศ ทรงเดชจึงลาออกจากบริษัทเล็ก ๆ ที่ทำงานอยู่เข้าไปทำงานในบริษัทใหญ่ เพราะทรงเดชมีความคิดว่าบริษัทเล็ก ๆ ไม่สามารถให้โอกาสเขาพัฒนาได้ ถ้าเข้าทำงานในบริษัทใหญ่ก็จะมีอนาคตที่ดี แต่เมื่อเข้าทำงานในบริษัทแล้ว ปรากฏว่าตัวเองไม่สามารถแข่งขันกับคนอื่นได้ มีความกดดันให้กับตัวเองไม่น้อย ทรงเดชไม่ชอบทำงานที่ยาก ไม่ชอบงานที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน ดังนั้นเขาจึงเข้าทำงานในห้องสมุด และได้พบสิ่งที่ตนเองคาดหวังในการทำงาน ดังตัวอย่าง

ไม่มีเหตุผลที่จะทะเลาะทะเลาะต่อไป ในเมื่อโลกใบนี้มีคนที่เขาไม่มีทางชนะอยู่เต็มไปหมด เขาจึงเลือกที่จะหันหลังให้กับโลกที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน กลับไปอยู่ในสถานที่ที่คนมีความสามารถระดับเขาสามารถได้รับการเชิดชูในฐานะคนพิเศษเหมือนเดิมดีกว่า เมื่อทรงเดชเข้าทำงานที่ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยศรีวิไลซ์ธุรกิจ เขาก็พบว่าสิ่ง

ที่เราใฝ่หามาตลอดคือ ชีวิตการทำงานที่สงบสุข ไม่ต้องทำทนายตัวเองด้วยการทำงานยาก ๆ ไม่ต้องแข่งขันประชันฝีมือกับใคร ไม่ต้องพัฒนาตัวเองเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ แค่มีโต๊ะนั่งทำงานสบาย ๆ ทำงานง่าย ๆ ไร้ความเครียด สิ่งเหล่านี้แหละที่เราต้องการ

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๒๖)

ตัวอย่างดังกล่าวมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการปลูกฝังค่านิยมในการประกอบอาชีพ โดยผ่านคำบรรยายประวัติของตัวละคร บุคคลในสังคมทุกคนย่อมมีเป้าหมายของตนและต่างก็ค้นหาสิ่งที่ต้องการในชีวิต หากทำงานที่ไม่ได้ทำด้วยความชอบ แต่เพื่อการดำรงชีวิตได้ดีขึ้นและมีความกดดันในสังคมก็ควรเปลี่ยนงานเพื่อไปตามหาสิ่งที่ต้องการ เป็นการทำงานที่รู้จักความเพียงพอ โดยเป้าหมายในชีวิตเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับความสามารถ หากเกินความสามารถของตนแล้ว จะรู้สึกว่าชีวิตความเคร่งเครียด มีความเหน็ดเหนื่อยและไม่มีความสุขในการทำงาน ดังนั้น คนเราควรมีค่านิยมในการทำงานที่เหมาะสมกับตัวเอง และสามารถมีชีวิตที่ต้องการ

นวนิยายเรื่อง *กรรมมนุษย์* ได้กล่าวถึงสภาพการประกอบอาชีพของคนไทยเชื้อสายจีน ที่ทำการค้าขาย ดังตัวอย่าง

พ่อแม่ของผมมีเชื้อสายจีน เป็นเจ้าของห้องแถวสองห้อง ประกอบอาชีพค้าขายแทบทุกชนิดที่คนจีนพึงกระทำ พ่อที่ใครต่อใครในละแวกห้องแถวยาวเรียกกันว่า “เฮียซุ่น”

(กรรมมนุษย์. ๒๕๕๑ : ๒๘)

ตัวอย่างดังกล่าวได้ปลูกฝังค่านิยมในการประกอบอาชีพให้กับผู้อ่าน โดยผ่านคำบรรยายประวัติของตัวละคร ตัวละครเบิร์ดเป็นลูกคนไทยเชื้อสายจีน พ่อแม่ก็มีเชื้อสายจีน และมีอาชีพค้าขาย ทำให้ได้แง่คิดว่าคนไทยเชื้อสายจีนหรือคนจีนโพ้นทะเลนิยมทำการค้าขายมีความขยันในการทำอาชีพและต่อสู้กับความยากลำบาก แตกต่างจากคนไทยที่ชอบทำงานราชการเพราะเป็นงานสบายตามนิสัยของคนไทย

นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้กล่าวถึงความต้องการความก้าวหน้าในการทำงาน โดยใช้ความสามารถของตนเอง ดังนี้

“ลุง ฉันทอยากจะป็นขึ้นไปบนตัวหันสักครั้ง ฉันทยังไม่เคยขึ้นไปเก็บรังนกบนตัวหันเลย” คิมพูดขึ้นด้วยน้ำเสียงจริงจัง

ทั้งลุงลอยและเขี้ยวมองหน้ากันอย่างไม่คาดคิดว่าคิมจะพูดถึงเรื่องนี้ออกมา เขี้ยววางแก้วเหล้าลง “มึงแนใจเหอ” เขี้ยวถาม

“แนใจ” คิมตอบยืนยัน

“มันไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ ” ในที่สุดลุงลอยก็พูดออกมา

“แต่ฉันทคิดว่าฉันททำได้” คิมยืนยันอีกครั้ง

(รังเลือด. ๒๕๔๙ : ๙๓)

ตัวอย่างดังกล่าวได้ปลูกฝังค่านิยมในการประกอบอาชีพให้กับผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ระหว่างลุงลอยกับหลานชายคิม คิมอยากเป็นขอหอบินขึ้นไปเก็บรังนก ซึ่งเป็นงานที่เสี่ยงมากแต่คิมมั่นใจว่าทำได้ แสดงให้เห็นถึงคนทำงานที่ต้องการความก้าวหน้าควรจะมี

มั่นใจกับตัวแม้ว่าจะเป็งานที่ยังไม่เคยปฏิบัติจริง เพราะความมุ่งมั่นที่จะช่วยให้ได้ทำงานในตำแหน่งที่สูงขึ้นกว่าเดิม

นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้กล่าวถึงการทำงานในบริษัทเก็บรังนก รังนกเป็นสินค้าที่มีราคาแพงพนักงานจึงต้องมีความจริงจังและความรับผิดชอบต่อการงานอย่างสูง ดังตัวอย่าง

รังเลือด ลอยละลิวลงมาจกหน้าผารังแล้วรังเล่า ลุงลอยบอกให้ผมนับด้วยน้ำเสียงจริงจัง แกยยืนย่นว่าผมต้องนับ ถึงแม้ผมจะไ่วางใจพวกแกสักเท่าไรก็ตาม รังเลือดไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ ผมนับรังเลือดทีละรัง... รังเลือดก็ได้ทำให้บรรยากาศเก็บรังนกเปลี่ยนไป

(รังเลือด. ๒๕๔๙ : ๒๒๒)

ตัวอย่างดังกล่าวได้ปลุกฝังค่านิยมในการประกอบอาชีพให้กับผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ตัวละครผมมีหน้าที่และความรับผิดชอบนับรังนก ลุงลอยเป็นขอหอบเป็นคนที่ป็นขึ้นไปเก็บรังนก ลุงลอยยืนย่นว่าการทำางานไม่ควรไ่วางใจใครและทำหน้าที่ให้ครบถ้วนสมบูรณ์กัน ให้แก่งคิดว่เมื่อต้องรับผิดชอบสิ่งในฐานะใดก็ตาม ยิงอยู่ในตำแหน่งสูง ก็ยอมจะมีความรับผิดชอบสูงขึ้นในการทำางานจึงต้องรู้หน้าที่ที่มีความรับผิดชอบและไม่ทำงานด้วยอารมณ์หรือความสนิทสนมกัน

นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้กล่าวถึงการประกอบอาชีพของคนในชนบท นอกจากทำาการเกษตรแล้ว ช่วงฤดูว่างก็จะออกไปทำาอาชีพอื่นด้วยเพื่อเพิ่มรายได้เลี้ยงชีวิต ดังตัวอย่าง

ปีแล้วปีเล่าที่พ่อจะกลายเป็นคนขายวัวเมื่อเก็บเกี่ยวข้าวในนาเสร็จสิ้น ลมตะเภาพัดมาจากทิศตะวันออกเฉียงใต้เมื่อใด พ่อก็จะออกเดินทางไปทันทีและกลับมาพร้อมกับวัวตัววมที่ผู้คนพากันมาแวะดูชื่นชม พ่อทำได้กำไรมากทีเดียวกับการค้าขายเช่นนี้

(ในรูปเงา. ๒๕๕๔ : ๑๗)

ตัวอย่างดังกล่าวได้ปลุกฝังค่านิยมในการประกอบอาชีพให้กับผู้อ่าน โดยผ่านการกระทำของตัวละคร ตัวละครพ่อเป็นเกษตรกร แต่เมื่อเก็บเกี่ยวเสร็จสิ้นก็จะไปทำาค้าขายวัว เพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว ให้แก่งคิดในการทำางานว่า ไม่ว่าจะทำงานอะไร แม้จะเป็นงานใช้แรงงานก็ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ขยันทำงานก็จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนตามต้องการ

นวนิยายเรื่อง *กรงมนุษย์* ได้กล่าวถึงมีความรับผิดชอบต่ออาชีพ แม้จะไม่ได้ทำงานตามที่ปรารถนาหรือมีความหวังในชีวิตจริง และก็ยังเป็นความฝันในใจตลอดมา แต่ก็ยังมีจิตใจมั่นคงกับความใฝ่ฝันที่จะทำงานให้ถูกต้อง ดังตัวอย่าง

หากโลกในความเป็นจริง ผมเป็นผู้พิพากษาไม่ได้ แต่โลกในความฝันผมเป็นได้ทุกอย่าง เป็นไปตามใจปรารถนาของตัวเอง ภาพในความฝันของผมจึงบรรเจิดยิ่งนัก... ผมเป็นผู้พิพากษา... ตัดสินคดีความด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมและด้วยศีลธรรมอันดีงาม ไม่กินสินบาท ไม่คาคสินบน

(กรงมนุษย์. ๒๕๕๑ : ๑๐๕)

ตัวอย่างดังกล่าวได้ปลุกฝังค่านิยมในการประกอบอาชีพให้กับผู้อ่าน โดยผ่านการบรรยายของตัวละคร ตัวละครเบิร์ดอยากเป็นผู้พิพากษาที่ตัดสินคดีความด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมและด้วยศีลธรรมอันดีงาม ไม่ทุจริตคอร์ปชั่น แม้ว่าในชีวิตจริงเบิร์ดไม่สามารถทำตามความปรารถนา

หรือตามเป้าหมายได้ แต่ในโลกของความฝันเขาเป็นไปได้ทุกอย่าง ให้แง่คิดว่าเมื่อมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะเป้าหมายอะไร ก็ให้ยึดมั่นว่าจะทำงานตามหน้าที่อย่างถูกต้อง จะทำให้เรามีความสุข และจะภูมิใจในการทำอาชีพที่ตัวตนชอบด้วย

สรุปได้ว่า ในการประกอบอาชีพ คนเรามักนิยมเลือกอาชีพตามที่ตัวเองใฝ่ฝันนวนิยายให้อิทธิพลเป็นแง่คิดว่า ไม่ว่าจะเป็งานที่มีค่าตอบแทนสูง หรืองานที่มีตำแหน่งสูง ค่านิยมของการทำงานเพื่อให้มีชีวิตดีขึ้น จะต้องขยันขันแข็ง มีความรับผิดชอบและยึดมั่นในการทำหน้าที่ให้ถูกต้อง จะทำให้ชีวิตการทำงานมีความสุขมากขึ้น

๔.๒.๒ การศึกษา

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงห้องสมุดจะถูกปิดบริการ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดต่างก็ช่วยกันหาวิธีการแก้ปัญหา ตัวละครเนตรไม่ได้เป็นเจ้าหน้าที่ในห้องสมุด แต่เป็นนักศึกษาที่ขอมาเขียนวิทยานิพนธ์ในห้องสมุด เนตรจึงพยายามช่วยหาวิธีมาแก้ปัญหของห้องสมุดที่เขามาใช้เป็นสถานที่ที่เขียนวิทยานิพนธ์ ดังนี้

“ไม่เชิงไม่เกี่ยวข้องนะ” เนตรพูดพลางย้ายก้นมานั่งบนโต๊ะ คำหัวคริม คริมจึงรีบขยับตัวหนีทันที “ถ้าห้องสมุดโดนปิด ผมก็ไม่มีที่เขียนวิทยานิพนธ์นะสิ”

“ไม่เขียนที่บ้านละคะ” แอนยังไม่เลิกประชด

“จู้ ๆ บรรยากาสมันต่างกัน ก็เหมือนนักเขียนหรือทีมเอทีพีที่ชอบคิดงานตามร้านกาแฟนั่นแหละ เพราะร้านกาแฟมีบรรยากาศพิเศษที่เอื้ออำนวยต่อความคิดสร้างสรรค์สำหรับผม ห้องสมุดแห่งนี้ก็มีบรรยากาศคล้ายคลึงกัน”

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๒๘)

ตัวอย่างดังกล่าวได้ปลูกฝังค่านิยมในการศึกษาให้กับผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ซึ่งกล่าวว่าในสังคมเมืองมักมีความวุ่นวายและความกดดัน สิ่งเหล่านี้ยิ่งทำให้คนเราต้องการหาความสงบ ในการเรียนทุกคนต้องการบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้การมีบรรยากาศที่เหมาะสมดังเช่นห้องสมุดเป็นปัจจัยที่ติดต่อการเรียนรู้ที่สามารถทำให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานวิชาการ

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงความนิยมในการอ่านหนังสือ ซึ่งเป็นปัญหาการเรียนรู้ของนักศึกษาที่จะอ่านหนังสือประเภทบันเทิง ดังตัวอย่าง

“ก็มีเหตุผลนะ...ถ้าจับนักศึกษามาค้างไว้ในห้อง มีหนังสือให้เลือกอ่านสองเล่ม เล่มหนึ่งเป็นสามก๊ก อีกเล่มหนึ่งเป็นนิตยสารกอสลิป ส่วนใหญ่จะเลือกเล่มหลัง เพราะมันอ่านง่ายกว่า ไม่ต้องใช้สมองมาก”

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๓๕)

ตัวอย่างดังกล่าวได้ปลูกฝังค่านิยมในการศึกษาให้กับผู้อ่าน โดยผ่านคำพูดของตัวละคร โดยชี้ให้เห็นว่านักศึกษาปัจจุบันนิยมอ่านหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน อ่านง่าย และไม่ต้องใช้ความคิด เป็นปัญหาของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงให้ข้อคิดว่าค่านิยมในการศึกษาที่ควรปลูกฝังให้นักศึกษาในสังคมจริงเป็นคนที่มีคุณภาพ ควรจะสร้างค่านิยมให้นักศึกษาอ่านหนังสือที่มีคุณค่า และพัฒนาตัวเองให้มีความรู้

นวนิยายเรื่อง *กรงมนุษย์* ได้กล่าวถึงความนิยมของคนไทยเชื้อสายจีนที่มีต่อการศึกษาของลูกหลาน ที่นิยมให้ลูกหลานได้รับการศึกษาระดับสูง สำหรับลูกหลานที่เรียนไม่ดี ก็ยังสนับสนุนให้ทำงานที่พอจะเลี้ยงชีวิตได้ ดังตัวอย่าง

“ลูกคนอื่นเขาเรียนคณะแพทย คณะวิศวะ แต่ลูกอ้าวเรียนไม่เอาถ่าน ส่งไปเรียนก็เสียเงินเปล่า มาช่วยขายของที่บ้านยังดีกว่า หรือมันจะเรียนต่อปริญญาตรีก็ตามใจ แต่ก็ได้แค่นี้ ไม่ต้องต่อโทหรือบินไปเรียนที่ต่างประเทศเหมือนลูกคนอื่นเขา มันได้แค่นี้จริง ๆ ”

(กรงมนุษย์. ๒๕๕๑ : ๓๓๓)

ตัวอย่างดังกล่าวได้ปลูกฝังค่านิยมในการศึกษาให้กับผู้อ่าน โดยผ่านคำพูดของตัวละคร ให้เห็นความนิยมของคนไทยเชื้อสายจีนที่อยากให้ลูกหลานมีความรู้ ได้รับการศึกษาระดับสูง บรรพบุรุษของคนจีนที่อยู่ในประเทศไทยเคยมีชีวิตยากลำบาก จึงอยากให้ลูกหลานมีชีวิตที่ดี จึงให้ความสำคัญของการศึกษาแก่ลูกหลาน ชีวิตจะได้ไม่ลำบากอย่างบรรพบุรุษ และยังให้ข้อคิดว่า ถ้าสติปัญญาไม่สูงก็ออกมาทำงาน หรือเรียนในระดับที่เหมาะสม โดยไม่ควรทิ้งการเรียน

๔.๒.๓ การสร้างมนุษยสัมพันธ์

มนุษยสัมพันธ์เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับมนุษย์ ทุกคนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยให้มีความสุขและประสบความสำเร็จ หากขาดมนุษยสัมพันธ์ไป ทำเรื่องอะไรก็จะโดดเดี่ยว เมื่อเผชิญกับอุปสรรค ก็ไม่มีใครช่วยเหลือ ดังนั้นมนุษย์ทุกคนต้องสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่นเพื่อจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงพิมพ์ แอนและครีมไปกินอาหารที่ร้าน ครีมเห็นเจ้าของร้านคุยกับพิมพ์อย่างสนุกสนาน ครีมอิจฉาความร่ำรวยของพิมพ์ เพราะครีมเป็นคนที่ยีบ ๆ มีมนุษยสัมพันธ์ไม่ดี แต่ครีมก็หวังว่าจะสามารถทำได้ ดังนี้

“ก็คนอย่างพิมพ์นี่จะเป็นมิตรกับคนรอบข้างทุกคนเลย ถ้าหนูร่ำรวยอย่างพิมพ์สามารถพูดอะไรทุกอย่างได้อย่างใจคิดแบบนี้บ้างก็คงยังดี”

“อย่าเลยดีกว่า” แอนรีบเอ่ยปากห้ามทันที “แค่มิตรอย่างยี่คนเดียว ฉันก็ปวดหัวตายอยู่แล้ว คนเราต้องรู้จักแยกแยะสิว่าคนแบบไหนเป็นตัวอย่างที่ดี สมควรเอาเป็นเยี่ยงอย่าง และคนแบบไหนที่เป็นตัวอย่างเลว”

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๐๖)

ตัวอย่างดังกล่าวได้ปลูกฝังค่านิยมในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ โดยผ่านคำพูดและพฤติกรรมของตัวละคร คนที่ร่ำรวยมักมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถเป็นมิตรได้กับคนรอบข้าง แต่ทุกสิ่งในโลกนี้ย่อมมีสองทั้งด้านดีและด้านเสีย นักเขียนแต่งนวนิยายจึงให้ข้อคิดว่า การมีมนุษยสัมพันธ์กับคนอื่นอาจมีความขัดแย้งได้ อาจจะมีการยอมรับจากคนหนึ่งและถูกปฏิเสธจากอีกคนหนึ่ง ในนวนิยายจึงให้ข้อคิดที่ได้ตั้งเตือนว่ามนุษย์ทุกคนสร้างค่านิยมการมีด้านมนุษยสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ อย่างถูกต้อง

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงครีมเป็นคนขี้ขลาด มีมนุษยสัมพันธ์ไม่ดี แต่ต้องการเข้าสังคมอย่างเพื่อน ๆ ได้ ครีมเชื่อว่าคนเราต้องเข้ากลุ่มมีสังคมร่วมกับคนอื่น ไม่อย่างนั้นไม่สามารถอยู่รอด เมื่อครีมกินข้าวกับพิมพ์และแอน แอนจึงบอกความคิดเห็นให้ครีมรู้ ดังนี้

พวกกระจอกเหล่านั้นไม่สามารถดำรงชีวิตได้ด้วยตัวเองก็เลยรวมตัวกันแล้วก็สร้างแนวคิดเรื่องคนเราต้องอยู่รวมกันเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ใช้คำสวย ๆ อย่างทีมเวิร์ค ความสามัคคี พวกพ้อง อะไรทำนองนั้น ให้มันฟังดูดีไปอย่างนั้นเอง สุดท้ายคำว่า ทีม มันก็เป็นแค่นิยามของพวกอ่อนง่อยมารวมตัวกันเท่านั้น

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๐๗)

ตัวอย่างดังกล่าวได้ให้แง่คิดเกี่ยวกับค่านิยมมนุษยสัมพันธ์ให้กับผู้อ่าน โดยผ่านคำพูดของตัวละคร ให้ผู้อ่านเข้าใจว่าการเป็นมนุษย์ที่อยู่ในสังคมต้องมีความสัมพันธ์กับคนอื่น สำหรับผู้คนส่วนใหญ่ การสร้างมนุษยสัมพันธ์เพื่อให้ตัวเองได้อยู่ร่วมกับคนอื่น ต้องการความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แต่สมัยปัจจุบันมนุษยสัมพันธ์เปลี่ยนไปมีการใช้คำต่าง ๆ เช่น ทีมเวิร์ค พวกพ้อง ฯลฯ แต่การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คือการใช้ความสามารถและช่วยเหลือกันจนมีความเจริญก้าวหน้า หากมีมนุษยสัมพันธ์หรือรวมกลุ่มกับคนที่ไม่มีความสามารถเป็นคนอ่อนแอและไม่เป็นประโยชน์อย่างไร และมักก่ออยู่รอดไม่ได้ ดังนั้นต้องรู้จักสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับตัวเรา

นวนิยายเรื่อง มหาสมุทร ได้กล่าวถึงตัวละครอังศนา ซึ่งเป็นหัวหน้าที่ดูแลห้องสมุด และเป็นคนที่รับพิมพ์เข้ามาทำงานในห้องสมุด ถึงแม้ว่าพิมพ์ไม่ชอบอ่านหนังสือ แต่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน หลังจากพิมพ์เข้ามาทำงาน บรรณารักษ์อาวุโสคนนี้ได้สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ และได้เห็นบรรยากาศดี ๆ ในห้องสมุด ดังนี้

ไม่ไกลกันนัก...อังศนา บรรณารักษ์อาวุโสเฝ้ามองพฤติกรรมของหญิงสาวทั้งสามอย่างเงียบ ๆ รู้สึกชื่นชมหัวใจไม่น้อยกับภาพบรรยากาศสดใส เต็มไปด้วยมวลมิตรภาพที่เกิดขึ้นในห้องสมุดแห่งนี้ ท่านเชื่อว่า “การมีอยู่” ของพิมพ์อาจช่วยลบล้างภาพลักษณ์ห้องสมุดที่หลายคนเข้าใจผิดมาโดยตลอด พวกเขาต่างมองว่าห้องสมุดเป็นสถานที่น่าเบื่อ มีแต่หนังสือสุดเดิมน่าเบื่อ มีบรรณารักษ์คงแก่เรียนนั่งเฝ้าเคอร์เตอร์คอยทำหน้าที่ส่งเสียงจู้ปากเตือนผู้ใช้บริการไม่ให้ส่งเสียง เป็นเอกลักษณ์ที่คุ้นตา แม้ทุกวันนี้ห้องสมุดเกือบทุกแห่งไม่ได้มีภาพลักษณ์เช่นนั้นแล้วก็ตาม แต่หลายคนก็ยังจำฝังใจกับภาพลักษณ์เดิม ๆ อยู่ดี อังศนาจึงอยากให้คนทั้งหลายลองเข้ามาใช้บริการเข้ามาสัมผัสห้องสมุดสมัยใหม่ แล้วความรู้สึกของพวกเขาจะแปรเปลี่ยนไป

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๑๑๒)

ตัวอย่างดังกล่าวได้สร้างค่านิยมในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้กับผู้อ่าน โดยผ่านการบรรยายของนักเขียนและการกระทำของตัวละคร ให้ข้อคิดความมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะทำให้คนเรารู้สึกว่าชีวิตมีวิเศษเติมไปด้วยมีการภาพที่อบอุ่น สามารถสร้างบรรยากาศดี ๆ ให้คนรอบข้างและสภาพที่ทำงาน เชิญชวนให้เข้ามาอ่านหนังสือ

นวนิยายเรื่อง รังเสียด ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนร่วมงานที่เอารัดเอาเปรียบใช้อำนาจหรือสิทธิ์ของตนเพื่อจะแสดงให้คนร่วมงานอื่น ๆ เห็นว่าตัวตนเหนือกว่าคนอื่น ดังตัวอย่าง

“บุญยิ่งเดินผลจากผมและทั้งสามคนไปโดยไม่หันมาถามผมอีก เขากลับไปยังที่ศพนอนอยู่และชี้มือชี้ไม้อยู่ท่ามกลางแสงแดด เบื้องหน้าเขาคือศพอันเกิดจากฝีมือของเขา ซึ่งบัดนี้กำลังบัญชาและตัดสินใจเกี่ยวกับชะตาของซากศพเหล่านั้น เพื่อให้ดูเหมือนว่า

ณ ทุกตารางนิ้วบนแผ่นดินของเกาะแห่งนี้ เขาคือผู้บงการและสั่งได้ทุกอย่าง”

(ริงเลียด. ๒๕๔๙ : ๑๖๑)

ตัวอย่างดังกล่าวได้สร้างค่านิยมในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้กับผู้อ่าน โดยผ่านการกระทำของตัวละครที่ไม่ดี ซึ่ง “บุญยิ่ง” และ “ผม” เป็นเพื่อนร่วมงาน แต่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน บุญยิ่งรับผิดชอบดูแลความปลอดภัยบนเกาะ มีปืนติดตัวตลอด สำหรับคนที่เข้ามาขโมยธัญญ์ บุญยิ่งจะไม่ให้รอดชีวิตแม้แต่คนเดียวและจะแสดงให้เห็นเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ เห็นว่าเขามีอำนาจเหนือกว่าคนอื่น ให้ข้อคิดว่าคนที่มีความสามารถมากกว่าคนอื่นมักจะทำตัวเหนือกว่าคนอื่น แต่คนเหล่านี้จะไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานกับคนอื่น ๆ

นวนิยายเรื่อง *กรรมมนุษย์* ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานมาก่อน ที่เคยทำงานด้วยกัน ทำงานด้วยความขยันและซื่อสัตย์สุจริต แม้จะได้การยอมรับจากคนอื่น แต่เมื่อทำงานไม่ดี ก็จะถูกต่อต้านหรือปฏิเสธและไม่สามารถจะเป็นพวกเดียวกันได้อีก ดังตัวอย่าง

พวกแกหวังรางวัลนำจับสามแสนบาทละสิ เจ้าเบิร์ดมันไม่ได้เลวร้ายอย่างที่ลงข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ ชาวจริง ๆ จากตำรวจที่เขารายงานมา มันช่วยคุณหมอบริยาภรณ์น้องสาวของมันจากไอ้เดนมรคที่ตายไปนั่น พวกแกคิดจะจับมันหรือทำร้ายมันกันแน่ อารุศรบมือเขียว พวกแกไม่เคยคิดบ้างเลยหรือ มันเคยช่วยยกข้าวของในตลาด เก็บกวาดความสะอาด มันไม่เคยทำความเดือดร้อนให้ใคร พวกแก...

(กรรมมนุษย์. ๒๕๕๑ : ๑๖๐)

ตัวอย่างดังกล่าวได้สร้างค่านิยมในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้กับผู้อ่าน โดยผ่านคำพูดและการกระทำของตัวละคร ตัวละครเบิร์ดเคยทำงานกับพ่อค้าแม่ค้าในตลาด ได้รับความพอใจจากคนในตลาด แต่หลังจากเกิดเหตุการณ์ที่เขาเข้ามาช่วยเหลือน้องสาวและคุณหมอบริยาภรณ์ และเป็นผู้ร้ายที่ตำรวจออกข่าวและให้รางวัลสูงเพื่อจะจับเบิร์ด คนในตลาดไม่เข้าใจและไม่เห็นความดีของเบิร์ด ต้องการได้รางวัล ให้แง่คิดว่ามนุษยสัมพันธ์บางครั้งไม่ได้ผูกมัดจิตใจคนอื่นได้ คนเราจะเห็นประโยชน์ของตัวเองมาก่อน และไม่ได้พิจารณาถึงต้นเหตุที่แท้จริง ไม่เข้าใจความคิดและความต้องการในการอยู่ร่วมกันในสังคม จึงให้แง่คิดว่า การมองคนอื่นว่าเป็นคนอย่างไรควรจะเป็นมองจากความเป็นตัวของตัวเองของคนคนนั้น

๔.๒.๔ การมีอิสระในชีวิตตนเอง

ความอิสระคือการเป็นตัวตน ทั้งจิตใจและร่างกาย ไม่ถูกใครมาบังคับ ทำตามที่เราคิด และทำสิ่งที่ตนชอบ ดังนั้นความอิสระเป็นเรื่องที่มนุษย์ทุกคนตามหา ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *กรรมมนุษย์* ได้กล่าวถึงการมุ่งหวังความอิสระ แต่ตัวละครไม่สามารถทำสิ่งที่ตัวเองปรารถนา จึงมอบความหวังให้กับสัตว์ที่สามารถบินได้อย่างอิสระ ดังตัวอย่าง

ประจิก ฉันทอกร้องเออะ แกอย่ำห้ำฉันทเลย ฉันท...สงสารนก แกดูสิ มันกำลังฟังเราคุยกัน มันต้องการอิสระ ฉันทจะปล่อยมันนะ...ขอร้องเออะ...ดูสิ ดวงตาเล็ก ๆ ของมัน กำลังร้องไห้

(กรรมมนุษย์. ๒๕๕๑ : ๒๓)

ตัวอย่างดังกล่าวได้สร้างค่านิยมการมีอิสระในชีวิตตนเองให้กับผู้อ่าน โดยผ่านคำพูดและการกระทำของตัวละคร ตัวละครเบิร์ดเป็นคนที่มุ่งหวังความอิสระในชีวิตตน เมื่อเห็นนกถูกขังไว้

ในกรงจึงอยากจะปล่อยนกให้นกมีชีวิตอิสระ ให้ข้อคิดว่า ในชีวิตของความเป็นจริงคนเราต้องเผชิญปัญหาต่าง ๆ บางครั้งอาจจะไม่สามารถที่จะเป็นไปตามที่คาดหวัง แต่เราสามารถทำผ่านสิ่งอื่น ให้เหมือนที่ต้องการ เช่นมนุษย์ต้องการอิสระ ก็ช่วยให้นกหรือสัตว์อื่นมีอิสระเช่นกัน

นอกจากนี้ นวนิยายเรื่อง *กรงมนุษย์* ได้กล่าวถึงการเกิดความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละครต้องตัดสินใจเลือกว่า จะให้ถูกจับหรือจะไปตามทางของเจ้านกน้อยที่โฉบบินไปตามใจปรารถนา สุดท้ายตัวละครก็เลือกออกจากบ้านเพื่อมีชีวิตที่อิสระ ดังตัวอย่าง

ถ้าผมถูกจับ คุณหมอปรียาจะต้องให้การในชั้นศาล เอนเอียงมาทางผมและเฮียมิตร คงจ้างทนายความฝีมือดีเข้ามาจัดการผมให้อยู่หมัด จิตแพทย์อาจเข้ามาวิเคราะห์ วินิจฉัยสภาพจิตใจของผม หากผมรอดพ้นคดี ผมคงถูกจัดอยู่ในฐานะผู้ป่วยทางจิตใจขั้นรุนแรง ถูกส่งตัวเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลโรครจิต และอีกนานเท่าไรผมถึงจะออกมาได้ มันไม่แตกต่างกันเลย...ผมปิดประตูห้อง เดินออกจากบ้านหลังใหญ่ ไปตามทางของเจ้านกน้อยที่โฉบบินไปตามใจปรารถนา

(กรงมนุษย์. ๒๕๕๑ : ๑๕๙)

ตัวอย่างดังกล่าวได้สร้างค่านิยมการมีอิสระในชีวิตตนเองให้กับผู้อ่าน โดยผ่านคำพูดและการกระทำของตัวละคร ตัวละครเบิร์ดได้ช่วยเหลือน้องสาวและคุณหมอปรียาโดยฆ่าลูกชายของเฮียมิตร เมื่อถูกแพทย์วินิจฉัยว่าเป็นบ้า เขาก็ต้องไปอยู่ในโรงพยาบาลโรครจิต ชีวิตของเขาก็เหมือนนกที่ถูกขังอยู่ในกรง เขาเลือกที่จะมีอิสระเหมือนนกน้อยที่โฉบบินไปตามใจปรารถนา ให้ข้อคิดว่าชีวิตที่มีความหวังที่จะมีอิสระ แม้ว่าจะเป็นเวลาสั้น ก็ไม่ยอมถูกจองจำโดยรักษาชีวิตไว้เหมือนกับขังนกในกรง

นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้กล่าวถึงผมที่ต้องการมีชีวิตอิสระ เปื่อหน่ายกับชีวิตที่มีแรงกดดันจึงใช้วิธีหนีออกจากบ้านเพื่อให้ชีวิตมีอิสระ ดังตัวอย่าง

“อะไรก็ได้ จริง ๆ นะ ฉันไม่สนใจว่าจะทำอะไร เพียงแต่อยากไปให้พ้นจากที่นี่ ลักวัน ถ้านายเป็นเหมือนอย่างฉัน นายจะรู้ว่าฉันรู้สึกอย่างไร” ผมพยายามอธิบาย

(รังเลือด. ๒๕๔๙ : ๒๑)

ตัวอย่างดังกล่าวได้สร้างค่านิยมการมีอิสระในชีวิตตนเองให้กับผู้อ่าน โดยผ่านคำพูดและการกระทำของตัวละคร ตัวละครบุญเต็มเป็นคนกรุงเทพฯ เขารู้สึกอึดอัดกับชีวิตปัจจุบัน จึงระบายความคิดให้เพื่อนรู้และขอให้ช่วยหางานใหม่ ให้ข้อคิดว่า คนในเมืองใหญ่มีความกดดันในชีวิตที่ต้องการเป็นตัวตนของตัวเอง มีชีวิตอิสระที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้ตามใจ

นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ได้กล่าวถึงคนในชนบทที่มีชีวิตอิสระ ไม่มีเวลาหรือใครมาบังคับ สามารถพูดคุยกับเพื่อน มีชีวิตที่เรียบง่ายแต่มีอิสระ ดังตัวอย่าง

พวกเขาคุยกันอยู่อย่างนั้นจนน้ำมันตะเกียงใกล้หมด ไล่ตะเกียงที่ทำจากด้ายม้วนเป็นขด ตกเป็นประกายไฟเปรี้ยะเบา ๆ ขณะที่ค่อยมอดดับลง ไม่มีใครไยดีกับแสงตะเกียงที่ริบหรี่จวนดับ...ยามรุ่งสางใกล้มาถึงแล้ว แต่ชายต่างวัยสองคนยังคุยกันเรื่องว้าวอย่างออกรสเหมือนไม่มีสิ่งอื่นในโลกอีกแล้วที่น่าสนใจ

(ในรูปเงา ๒๕๕๔ : ๑๕)

ตัวอย่างดังกล่าวได้สร้างค่านิยมการมีอิสระในชีวิตตนเองให้กับผู้อ่าน โดยผ่านคำพูดและการกระทำของตัวละคร ซึ่งตัวละครพ่อและตาข่ายเป็นเพื่อนกัน สองคนมีความสนใจเหมือนกัน

นั่นก็คือเรื่องว้าว สองคนคุยเรื่องว้าวทั้งคืน ไม่สนใจสิ่งใด ทำให้รู้สึกได้ว่าชีวิตของคนในชนบทไม่ต้องถูกบงคับจากเวลาและคนอื่น มีเวลาอิสระสามารถทำเรื่องของตัวเองสนใจได้โดยไม่ถูกขัดขวางใด ๆ

สรุปได้ว่า การมีอิสระในชีวิตตนเอง เป็นความหวังของคนในปัจจุบัน โดยเฉพาะคนในเมืองใหญ่ที่มีการแข่งขันและความกดดันสูง ผู้คนส่วนมากมีความใฝ่ฝันและต้องการได้รับสิ่งที่ตัวเองอยากมีแต่ไม่สามารถสมตามความปรารถนา เมื่อไม่มีทางเลือกที่ดีเขาก็จะใช้วิธีการหลบหรือหนีไปหาชีวิตใหม่ แต่ในที่สุดก็ไม่สามารถมีชีวิตแบบอย่างที่ต้องการ เปรียบเทียบกับคนในเมืองแล้ว คนในชนบทจะมีชีวิตอิสระและสามารถจัดเวลาให้กับตนเองได้ดีกว่า

๔.๓ การให้ความบันเทิงใจด้านการใช้ภาษา

ภาษาเป็นคำพูดในการสื่อสารระหว่างมนุษย์ ภูมิภาคและวัฒนธรรมที่ต่างกันทำให้ภาษา มีความแตกต่างกัน ภาษาก็เป็นองค์ประกอบสำคัญของนวนิยาย การให้ความบันเทิงใจด้านการใช้ภาษาได้ปรากฏในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนาอินทร์อะวอร์ด ได้แก่ การใช้ภาษาต่างประเทศ และภาษาท้องถิ่น ดังนี้

๔.๓.๑ การใช้คำภาษาต่างประเทศ

การใช้คำภาษาต่างประเทศสามารถสร้างอารมณ์ขึ้นให้แก่ผู้อ่าน โดยเฉพาะในนวนิยายปัจจุบัน ได้นำภาษาต่างประเทศมาใช้ให้เกิดอารมณ์ขึ้น หรือให้ผู้อ่านรู้สึกแปลกใจ ไม่เบื่อหน่ายและมีความสนใจที่จะอ่านต่อ ดังนั้นผู้ประพันธ์ก็นำภาษาต่างประเทศมาใช้ในนวนิยาย ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงการหยอกล้อระหว่างสองสาว ผู้เป็นเจ้าของหน้าทีของห้องสมุด ได้นำภาษาต่างประเทศมาใช้ ด้วยท่าทีของตัวละครพูด ทำให้เกิดความขัดแย้ง เข้าใจผิดกัน ดังตัวอย่าง

“เดี๋ยวนี้มีรสนิยม ‘สโตรกเกอร์’ เด็กผู้หญิงเธอ” แอนจงใจยั่วเย้า แต่หน้าตาบอกท่าทีของหล่อนทำให้พิมพ์รู้สึกว้าวเธอ “คิด” กับพิมพ์แบบนั้นจริง ๆ

“คนที่รู้ว่าชื่ออ่านแต่วรรณกรรมเก่าต่างหาก นั่นละสโตรกเกอร์ตัวจริง” พิมพ์หันไปกระเซ้า

“ก็...ก็เห็นน้องเขามาที่นี้ทุกวันจนผิดสังเกต” แอนล่อล้าล้าล้าแกตัว แต่ไม่ตรงประเด็นเท่าไร

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๖๙)

ตัวอย่างดังกล่าว คำว่า “สโตรกเกอร์” เป็นภาษาอังกฤษ “storker” มีความหมายว่า รสนิยมที่ชอบเพศเดียวกัน ผู้เขียนนำมาใช้กับตัวละคร ทำให้เกิดอารมณ์ขบขัน นอกจากนี้นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงการใช้ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับการทำงานด้วยคอมพิวเตอร์ ดังตัวอย่าง

พิมพ์ยกมือเท้าค้าง จ้องมองประตูทางเข้าห้องสมุดด้วยสายตาเลื่อนลอย

“ถึง ‘ซาโตริ’ หรือยัง” แอนเดินเข้ามาทัก ทำให้พิมพ์กระเด็นออกจากวงค์เหมือนกด Command+Q ออกจากโปรแกรม

“ซาโตริ ? ชื่อดาราศาสตร์หรอ หรือชื่อขนม”

แอนลอบถอนหายใจ คิดผิดที่เลือกใช้คำศัพท์เชิงพุทธนิกายเซนกับคนอย่างพิมพ์ แต่ชี้เกียจอธิบายให้มากความ ปล่อยให้ผ่านไปกับกระแสลมของเครื่องปรับอากาศดีกว่า

(มหาสมุทร . ๒๕๕๕ : ๘๐)

พิมพ์ลองกดปุ่มรีสตาร์ท ซึ่งเป็นวิธีแก้ปัญหาคอมพิวเตอร์ทำงานผิดปกติชนิดพื้นฐานที่สุด แต่พอโปรแกรมบูตเสร็จกลับเข้าสู่หน้าจอคอิน พิมพ์กลับไม่รู้ชื่อยูสเซอร์และพาสเวิร์ด...

(มหาสมุทร. ๒๕๕๕ : ๒๔)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้ประพันธ์ให้ตัวละครใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับคำสั่งในเวลาใช้คอมพิวเตอร์ คือคำว่า “Command+Q” หมายถึงออกจากโปรแกรม “รีสตาร์ท” คือ “Restart” หมายถึง เริ่มต้นใหม่ “ล็อกอิน” คือ “login” หมายถึงเข้าสู่ระบบ “ยูสเซอร์” คือ “User” หมายถึง ผู้ใช้ “พาสเวิร์ด” คือ “password” หมายถึงรหัสผ่าน ผู้เขียนใช้คำภาษาต่างประเทศได้เหมาะสมและถูกต้อง เมื่อตัวละครมีการกระทำเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มีข้อสังเกตได้ว่าเป็นภาษาต่างประเทศที่คนไทยรับมาใช้ผสมผสานกับภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม

นวนิยายเรื่อง *กรรมมนุษย์* ได้กล่าวถึงงานแต่งงานของคนในเมืองมีกิจกรรมการเต้นรำเหมือนแบบคนตะวันตก ตัวละครเบิร์ดบรรยายบรรยากาศในห้องโดยนำภาษาอังกฤษเข้ามาด้วยเพื่อให้สมกับบรรยากาศในห้อง ดังตัวอย่าง

ภายในห้องบอลรูม คู่บ่าวสาวเปิดฟลอร์เต้นรำ แยกหรือต่างพากันจับคู่ออกมาเต้นสโลว์ตามจังหวะดนตรี ผมจับมือประจิก ใช้แขนข้างหนึ่งโอบเอวเขาค่อย ๆ เดินช้า ๆ แทรกตัวเข้าไปในหมู่คนที่ทยอยลุกจากโต๊ะ

(กรรมมนุษย์. ๒๕๕๑ : ๒๔)

ตัวอย่างดังกล่าว คำว่า “บอลรูม” เป็นภาษาอังกฤษ คือ “ballroom” หมายถึงห้องเต้นรำ “ฟลอร์” เป็นภาษาอังกฤษ “floor” หมายถึงพื้นหรือชั้น แต่ในที่นี้หมายถึงชั้นที่มีห้องเต้นรำ “สโลว์” เป็นภาษาอังกฤษ “slow” หมายถึงช้า ๆ ผู้ประพันธ์นำภาษาอังกฤษมาใช้บรรยายเหตุการณ์ในเรื่องได้อย่างกลมกลืน ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพคู่แต่งงานที่ออกไปเต้นรำเป็นคู่แรก แล้วคู่อื่น ๆ ก็ออกมาเต้นรำในลำดับต่อไป ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและมีความสนใจที่จะอ่านต่อไป

สรุปได้ว่า ผู้เขียนได้นำภาษาต่างประเทศมาใช้ในนวนิยายไทย การใช้ภาษาต่างประเทศเหมาะสมกับกาลเทศะในเรื่องของนวนิยาย ทำให้นวนิยายมีความโดดเด่นโดยทำให้ผู้อ่านสนใจมาอ่านติดตาม เกิดอารมณ์ขันไม่เบื่อหน่ายกับเนื้อเรื่องนวนิยาย

๔.๓.๒ การใช้ภาษาถิ่น

ภาษาถิ่นคือการพูดคุยสื่อสารกันของคนในท้องถิ่น เนื่องจากมีภูมิภาคหรือสภาพที่อยู่อาศัยไม่เหมือนกัน ถึงแม้ว่าคนไทยพูดภาษาไทย การนำภาษาถิ่นมาใช้ในนวนิยาย ทำให้ผู้อ่านรู้สึกสนุกสนานกับบทบาทของตัวละครที่สมจริงแล้วยังให้อารมณ์ขันอีกด้วย นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้กล่าวถึงการใช้ภาษาถิ่นของคนภาคใต้ ดังตัวอย่าง

ตอนที่พี่มาอยู่ปากพะยูนใหม่ ๆ ก็กลัวเหมือนกัน เพราะคนเขาพูดกันว่าคนที่ขึ้นดั้นเอื้อ หมายถึงตุ แต่พออยู่ ๆ ไปก็ไม่เห็นมีอะไร ถ้ารู้จักอยู่

(รังเลือด. ๒๕๔๙ : ๓๘)

ลุงที่ตบมือตบมือกูไม่ให้แทงไ้บุญยั้งไ้สันขวานนั้น ลุงที่ไม่รู้ว่ากูรักแม่หนูวินลักขนาดไหน ลุงคิดแต่ว่ากูยังเป็นเด็ก ไม่เหมาะที่จะขึ้นบนตัวหัน นายหัวดูลุงผมสิ

(รังเลือด. ๒๕๔๙ : ๙๗)

ตัวอย่างดังกล่าว ได้นำภาษาถิ่นมาใช้ คำว่า “ตัน” หมายถึงตุ้ คือ ในที่นี้เขาพูดถึงนิสัยของคนภาคใต้ในอำเภอปากพะยูนจังหวัดพัทลุง ตามตัวละคร “ลุง” ที่เคยได้ยินเขาว่าคนปากพะยูนตุ้ แต่พอมายู่อแล้วก็ไม่มื่ออะไร และ “ไอ้สันขวาน” เป็นสำนวนคนใต้ ความหมายประมาณเป็นคนที่มีทื่อ ไม่ค่อยฉลาดนักเหมือนเป็นสันขวานในด้านที่ตรงข้ามกับคมของขวาน ใช้เป็นภาษาถิ่นเป็นคำตำตัวละครผู้ร้าย ให้ผู้อ่านได้เห็นความขัดแย้งระหว่างตัวละคร การนำภาษาถิ่นมาใช้ นอกจากจะทำให้ตัวละครสมจริงแล้วยังทำให้ผู้อ่านสนุกกับการออกเสียงของภาษาใต้และเมื่อเข้าใจความหมายของคำภาษาถิ่นได้ก็เพิ่มความสนุกสนานและมีอารมณ์ขันไปกับบทบาทของตัวละคร

นอกจากนี้ นวนิยายเรื่อง ในรูปเงา ได้กล่าวถึงการใช้ภาษาถิ่นเรียกแมลงปอ ดังตัวอย่าง

“ที่นี้ละ มีแมลงปอทุกฤดูแหละ มันขึ้นอยู่กับว่าน้ำต้องใส อากาศต้องดีเท่านั้นหรือฤดูทำน้ามันจะเกาะสลอนอยู่บนใบข้าว ลองไปที่คอกวัวฉันลี มันแทบจะบินชนเธอตายเพราะมันแย่งกินยุง...แต่เราเรียกมันว่าแมงลมนะ...”

(ในรูปเงา. ๒๕๕๔ : ๑๑๕)

ตัวอย่างดังกล่าว คำว่า “แมงลม” หมายถึงแมลงปอ การใช้ภาษาถิ่นใต้ที่ใช่ง่าย ๆ และนำมาใช้อย่างกลมกลืนกับเนื้อหาที่กล่าวถึงวิถีชีวิตชาวนาในภาคใต้ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ ผู้อ่านได้รู้จักภาษาถิ่นเพิ่มขึ้นจากภาษากลางที่ใช่ว่าไปแล้ว ผู้อ่านได้รู้สึกสนุกสนานกับการใช้ภาษา และเกิดความสนใจอ่านนวนิยายมากขึ้น

สรุปได้ว่า การใช้ภาษาถิ่นในนวนิยาย ทำให้ผู้อ่านให้ผู้อ่านได้เห็นความสมจริงของตัวละครซึ่งเป็นคนในภูมิภาคใดก็ใช้ภาษาถิ่นของภูมิภาคนั้น นอกจากนี้ยังเห็นถึงความขัดแย้งระหว่างตัวละครที่ตอบโต้กันด้วยภาษาถิ่น ผู้อ่านจะสนุกกับการอ่านและเกิดอารมณ์ขันกับเนื้อเรื่องนวนิยาย และได้รู้จักภาษาถิ่นอื่น ดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้

๔.๓.๓ การใช้ภาพพจน์

ภาพพจน์เป็นศิลปะของการใช้ภาษาอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่ได้บอกเล่าเรื่องตรงไปตรงมา การใช้ภาพพจน์ทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจและได้ความคิดมากกว่าการบอกเล่าเรื่องธรรมดา จากการศึกษาการใช้โวหารภาพพจน์ของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พบว่านวนิยายได้นำเสนอภาพพจน์ ๓ ประเภทเป็นหลัก ได้แก่ อติพจน์โวหาร อุปมาโวหาร และอุปลักษณ์โวหาร หรือการเปรียบเทียบโดยนัย

๑) อติพจน์

อติพจน์ เป็นภาพพจน์อย่างหนึ่ง มีลักษณะในการกล่าวเกินจริงเพื่อสร้างอารมณ์และความรู้สึกที่รุนแรงเกินจริง ดังนี้

นวนิยายเรื่อง *ทรงมนุษย์* ได้กล่าวถึงการใช้อติพจน์โวหารกับสิ่งที่ตัวละครได้พบ ได้เห็น และได้รู้สึก โดยที่ตัวละคร “เบิร์ด” หนีออกจากบ้าน กลายเป็นคนจรจัด ดังตัวอย่าง

เหนื่อยซิบเป้ง ร้อนตับแตก พักก่อนเถอะ...ผมขยับตัว ทำท่าหย่อนก้นลงนั่งหน้าร้านขายยา ชายร่างอ้วนฉุดเดินออกมาจากร้าน

(ทรงมนุษย์. ๒๕๕๑ : ๔๑)

ตัวอย่างดังกล่าว ประโยคที่ว่า “เหนื่อยซิบเป้ง ร้อนตับแตก” พูดถึงความรู้สึกของตัวละครที่เหนื่อยมาก ๆ ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดและเกิดความคิดฝัน มีความรู้สึกที่ตัวละครรู้สึก นอกจากนี้นวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ได้กล่าวถึงการใช้อธิพจน์กับบทสนทนาระหว่างตัวละคร เพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกของตัวละคร ดังนี้

“อ้อ ผีนที่ฉันห่มแล้วรู้สึกหนาวเข้าไปถึงกระดูกหลังจากที่คุณจากฉันไปนะหรือ”
น้ำเสียงของหล่อนถึงแม้จะไม่ตัดพ้อ แต่ก็เจือไว้ด้วยความน้อยใจ

(*รังเลือด*. ๒๕๔๙ : ๒๑๑)

ตัวอย่างดังกล่าว ประโยคที่ว่า “หนาวเข้าไปถึงกระดูก” บอกถึงความรู้สึกของตัวละครที่รู้สึกเสียใจหลังจากถูกแฟนทิ้ง นักเขียนใช้อธิพจน์ในบทสนทนาโดยกล่าวเกินจริงว่าเกิดความรู้สึกมากจนความรู้สึกนั้นแทรกซึมลึกลงไปถึงกระดูก ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกของตัวละครได้แท้จริง

นวนิยายเรื่อง *มหาสมุทร* ได้กล่าวถึงตัวละครพิมพ์ฤกษ์นายหญิงว่าเพราะเรื่องการทำงาน นักเขียนใช้อธิพจน์กับการบรรยายเสียงตวาดของนายหญิง ดังนี้

“ร้านเพลทบอกว่ายิงเพลทไปแล้ว แก่ไขไม่ได้ ถ้าจะแกก็ต่อจายค่าเพลทใหม่ ลีลีสี่แผ่น” นายหญิงตวาดด้วยโทสะ เสียงตวาดดังทะลุฝาผนังห้องผ่านตัวกลางกระทบลู่กระดูก ค้อน ทั้ง โกลนในรูลูของพิมพ์และเพื่อนร่วมงานที่อยู่นอกห้อง

(*มหาสมุทร*. ๒๕๕๕ : ๘)

ตัวอย่างดังกล่าว ประโยคที่ว่า “เสียงตวาดดังทะลุฝาผนังห้อง” เสียงนี้แสดงถึงดังมากจนสามารถทะลุผ่านตัวกลางกระทบลู่วียวะและประสาทในการรับคลื่นเสียงประกอบด้วยกระดูก ค้อน ทั้ง โกลนในรูลู เป็นการใช้อธิพจน์โวหารทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจและรู้สึกถึงความโกรธของตัวละครที่มีมากมาย เป็นการสื่อความหมายเกินจริงที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจอารมณ์ของตัวละครได้อย่างชัดเจน

สรุปได้ว่า การใช้อธิพจน์ในนวนิยาย ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้สึกของตัวละครที่ต้องการสื่อความหมาย เปรียบเทียบให้เห็นภาพได้ง่าย ให้ผู้อ่านรู้สึกว่าการหนักแน่นจริงจัง เกิดความซาบซึ้งและประทับใจกับเนื้อเรื่องของนวนิยาย

๒) อุปมา

อุปมา หรือการเปรียบเทียบสิ่งที่มีลักษณะคล้ายกันหรือเหมือนกัน เพื่อช่วยให้ผู้อ่านได้เข้าใจง่ายและเห็นภาพชัดมากขึ้น มักจะมีคำเชื่อม เช่น เหมือน ดัง ราว คล้าย เป็นต้น ดังนี้

การใช้อุปมา ได้ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *กรรมมนุษย์* ตอนที่ตัวละคร “เบิร์ด” ถูกทำร้ายได้บรรยายภาพและความรู้สึกที่ร่างกายของเขาที่ล้มลงนอนคลุกฝุ่น เขามีความรู้สึกว่าเหมือนมีนกกบินออกมาทีละตัว ในขณะที่นั้นทำให้เขานึกเปรียบเทียบกับภาพในอดีตที่เขาถูกลงโทษ ดังตัวอย่าง

ใบหน้าของมหาชาติ ร่างที่นอนคลุกฝุ่นคล้ายมีนกกบินออกมา ตัวที่หนึ่ง...สอง...สาม...สี่ และพากันบินออกมาเป็นพรวน ทั้งนกหงส์หยก นกเขา น่องปลาร้องให้จ๋า พ่อพาดผมไม่ยั้งมือ ภาพเหล่านั้นปรากฏชัดขึ้นมา ผมไม่ได้ทำร้ายมัน ผมจะทำให้มันปลอดภัย จะทำให้มันมีอิสระ โบายบินขึ้นไปบนท้องฟ้า ไม่ให้มันถูกขัง...ถูกขังเหมือนนก ไร่ทางออก โดนตบเหมือนพ่อเคยตบ...จับเข้าไปขังในกรง...อย่าให้มันน้อยต้องเหมือนนกในกรงตัวอื่น ๆ ...

(*กรรมมนุษย์*. ๒๕๕๑ : ๔๙)

ตัวอย่างดังกล่าว บรรยายร่างที่นอนคลุกฝุ่นและความรู้สึกที่เหมือนกับมีนกบินออกมา ตัวละครได้เปรียบเทียบกับภาพในอดีตที่เขาถูกลงโทษเพราะปล่อยนกไปที่ละตัวเช่นเดียวกัน ให้ผู้อ่านเห็นภาพโดยผ่านตัวอักษร ให้เห็นความหวังของตัวละครที่มีต่อความอิสระ นอกจากนี้ มีการเอาความรักของเจ้ามุลที่มีต่อภรรยาเปรียบเทียบกับเป็นนกเงือกที่มีความรักต่อคู่ของมัน ดังตัวอย่าง

“ข้าว่าเจ้ามุลตัวมันเหลืองเหมือนนกขมิ้นก็จริง แต่ใจของมันเหมือนกับนกเงือกจะนกเงือกที่มีความรักต่อคู่ของมันไปจนตลอดชีวิต ไม่เหมือนกับ...ครอบครัว...ข้า”
น้ำเสียงตอนท้าย ๆ ของลุงทิมแผ่วเครือ แสงเสียงหัวเราะคล้ายกลบเกลื่อนสิ่งที่ตัวเองพูด

(กรงมนุษย์. ๒๕๕๑ : ๑๐๑)

ตัวอย่างดังกล่าว การใช้อุปมาให้เห็นภาพที่นกเงือกมีความรักต่อคู่ของมันไปจนตลอดชีวิตเป็นความซื่อสัตย์และรักเดียวใจเดียวของนกเงือก เชื่อมโยงกับความรักของเจ้ามุลที่มีต่อภรรยาทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจความรักที่แท้จริงมากขึ้น และให้เกิดความรู้สึกศรัทธาต่อความรักที่แท้จริงระหว่างชายและหญิง

นอกจากนี้ นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ตัวละครเจ้าพลีรักผู้หญิงที่ชื่อว่า น แต่ว่าไม่ได้ยอมรับความรักของเจ้าพลี เจ้าพลีจึงกลายเป็นรักฝ่ายเดียว ความรักที่เจ้าพลีมีต่อวานจึงแอบซ่อนไว้ในใจและแสดงออกอย่างระมัดระวัง เหมือนผีเสื้อที่เกาะไหลเพื่อเขาจะได้ใกล้ชิดกับวานแม้จะเป็นเวลาสั้น ๆ ก็ตาม ดังตัวอย่าง

“เธอเหมือนผีเสื้อบินมาเกาะที่ไหลฉันคงต้องเคลื่อนไหวน้อยที่สุดเพื่อไม่ให้เธอบินหนีไป” เจ้าพลีพูดกับตัวเองอย่างเศร้าสร้อย

(ในรูปเงา. ๒๕๕๔ : ๘๔)

ตัวอย่างดังกล่าว การใช้อุปมาเปรียบเทียบกับความรู้สึกที่เจ้าพลีมีต่อวาน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกของตัวละครได้ง่าย เป็นเรื่องราวที่มีเนื้อหาสมจริง ผู้อ่านจะมีความรู้สึกคล้อยตามและได้สัมผัสความรู้สึกของตัวละครที่รักไม่สมหวังจึงเกิดอารมณ์เศร้าสร้อยตามตัวละคร

สรุปได้ว่า นักเขียนใช้อุปมาในนวนิยายเมื่ออธิบายความรู้สึก ลักษณะสิ่งของเป็นต้น แสดงการเปรียบเทียบเพื่อยืนยันให้เห็นจริง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่าย เห็นภาพได้อย่างชัดเจน โดยผ่านอักษร

๓) อุปลักษณ์หรือการเปรียบเทียบโดยนัย

อุปลักษณ์หรือการเปรียบเทียบโดยนัย ได้ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *รังเลือด* ตอนที่ตัวละครมองไปท้องฟ้า และท้องฟ้าสงบนิ่ง ดังตัวอย่าง

ที่เขาพูดกันว่าท้องฟ้ากว้างกว่ากว้างนั้นเห็นจะเป็นจริง ท้องฟ้ายามเย็นไร้เมฆ ในขณะที่พื้นน้ำก็ไร้ริ้วคลื่นใด ๆ ท้องฟ้าดูสงบนิ่งและกำลังสลายตามาเยือนพื้นน้ำราวกับชายหนุ่มที่กำลังจ้องมองหญิงสาวอย่างเอาจริงเอาจัง มองเพื่อหาความสงบมองเพื่อให้เห็นสิ่งที่อยู่ข้างใน ในขณะที่พื้นน้ำหญิงสาวผู้สงบนิ่งค่อย ๆ เปลือยอารมณ์ออกทีละชั้นเพื่อให้ชายหนุ่มจ้องมองให้เห็นทุกส่วนลึด

(รังเลือด. ๒๕๔๙ : ๑๒๒)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้ประพันธ์ใช้อุปลักษณะโวหารหรือการเปรียบเทียบโดยนัย เปรียบเทียบท้องฟ้าและพื้นน้ำที่สงบเป็นชายหญิงที่มีความสนใจกัน มีการส่งส่งสายตาและจ้องมอง อย่างเอาจริงเอาจัง ทำให้ผู้อ่านสามารถรู้สึกถึงความสงบของสภาพแวดล้อมในขณะนั้น

นอกจากนี้ นวนิยายเรื่อง *ในรูปเงา* ใช้อุปลักษณะโวหารหรือการเปรียบเทียบโดยนัย เปรียบเทียบวัวเหมือนมนุษย์ ซึ่งมีความรู้สึกความคิด ดังตัวอย่าง

นางตัวเมียเจ้าเล่ห์นั้นพาซู้รักแปลกหน้าของมันเข้ามาหลบซ่อนอยู่กลางฝูง มันหวังจะ
ได้คลอเคลียวัวหนุ่มต่างถิ่นให้อิ่มเอม แต่วัวหนุ่ม ๆ ซึ่งเป็นซู้รักเดิมของมันก็ยังคงตาม
ล่าคู่รักคู่ใหม่ราวกับหัวหมูทะเลงฟัน

(ในรูปเงา. ๒๕๕๔ : ๔๑)

ตัวอย่างดังกล่าว ผู้ประพันธ์ใช้อุปลักษณะโวหารหรือการเปรียบเทียบโดยนัย เปรียบเทียบวัวเหมือนมนุษย์ที่มีความรัก มีความรู้สึก สำนึกว่าพาซู้รักหลบซ่อนคลอเคลีย เป็นคำที่ใช้ กับคู่รัก ผู้เขียนนำไปใช้กับวัว ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพอย่างสมจริงและเกิดอารมณ์ขัน

การใช้อุปลักษณะหรือการเปรียบเทียบโดยนัยคือเอาสิ่งของหรือสัตว์มาเปรียบเทียบกับ ลักษณะของมนุษย์ ทำให้ผู้อ่านรู้จักมองสิ่งต่าง ๆ จากอีกมุมมองหนึ่ง สามารถเข้าใจง่ายกับเนื้อเรื่อง ของนวนิยาย และเกิดอารมณ์ขบขันได้

สรุปได้ว่า อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดที่มีต่อผู้อ่านให้ข้อคิด เกี่ยวกับคุณธรรมของคนไทย มีความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อน เพื่อนร่วมงานและผู้ชุมชน ให้ข้อคิดว่าการมีความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น สามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีมิตรภาพที่ดีระหว่างเพื่อนคือรู้จักให้ความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์ต่อการทำงานได้ยอมรับจากผู้ร่วมงาน ซื่อสัตย์ต่อคู่รักเป็นเงื่อนไขที่สร้างความรักที่ยาวนานและมั่นคง มีความกตัญญูกับคนในครอบครัวและคนที่มีบุญ เป็นคุณธรรมที่จะต้องสืบต่อและเผยแพร่ต่อไป ปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีค่านิยมการประกอบอาชีพ การศึกษา การสร้างมนุษยสัมพันธ์และการมีชีวิตอิสระของตนเอง นวนิยายได้ปลูกฝังให้ผู้อ่านโดยผ่าน คำพูดของตัวละคร มีความซื่อสัตย์ต่อการทำงาน เข้าใจบทบาทของตนเอง การปลูกฝังค่านิยมในการศึกษา ให้กับผู้อ่าน คนเราไม่ควรทิ้งการเรียนการเรียนไม่ว่าเมื่อไหร่ก็ตาม มนุษย์สัมพันธ์มีบทบาทสำคัญต่อ มนุษย์ มนุษย์สัมพันธ์ที่ดีสามารถทำให้คนเรามีการพัฒนาตัวเอง การมีอิสระของตนเอง คนในเมืองมีความใฝ่ฝันและต้องการชีวิตที่มีอิสระ ให้ความบันเทิงใจด้านการใช้ภาษา รวมทั้งให้ความบันเทิงใน ด้านการใช้ภาษาภาษาต่างประเทศ ภาษาท้องถิ่น และการใช้ภาษาพจนน์ โดยผ่านคำพูดของตัวละคร

บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมเมืองในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนาอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๕ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมเมืองและการวิเคราะห์ อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนาอินทร์อะวอร์ดที่มีต่อสังคม จำนวน ๔ เรื่อง โดยดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ตามขั้นตอนของวิธีดำเนินการวิจัยเอกสาร และสรุปผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์เรื่องภาพสะท้อนของสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนาอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๕ มีผลสรุปดังนี้

๕.๑.๑ ภาพสะท้อนของสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนาอินทร์อะวอร์ด

ภาพสะท้อนของสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนาอินทร์อะวอร์ด สะท้อนให้เห็นสังคมในเมืองและสังคมชนบทในด้านสภาพชีวิต ค่านิยม และมนุษยสัมพันธ์

๑) สังคมเมือง

ด้านสภาพชีวิต คนในเมืองมีที่อยู่อาศัยที่สร้างในแนวสูง คือคอนโดมิเนียม ตึกแถว ซึ่งอาศัยอยู่รวมกันอย่างแออัดคับแคบมีพื้นที่ใช้สอยจำกัด เป็นคนระดับกลางที่ประกอบอาชีพเป็นการรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ คนที่มีฐานะยากจนมีชีวิตที่ต้องใช้แรงงาน เป็นคนในชนบทอพยพเข้ามาหางานทำ คนในเมืองใช้เงินซื้ออาหารและบริการต่าง ๆ ตามแหล่งบันเทิง สภาพแวดล้อมในเมืองมีอากาศร้อนอบ แต่มีการจัดการศึกษาค่อนข้างดี จึงมีมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง ซึ่งคนในชนบทจะเข้ามาศึกษาเป็นจำนวนมาก มหาวิทยาลัยในเมืองใช้พื้นที่จำกัดให้มีประโยชน์มากที่สุด สร้างตึกสูง นักศึกษามีอุปกรณ์การเรียนทันสมัย การแต่งตัวแบบสมัยนิยม ในการอาชีพ คนในเมืองมีการแข่งขันสูง ต้องดิ้นรนหางานทำที่มีค่าตอบแทนสูง แล้วยังมีกดดันมาจากสังคม

ด้านค่านิยม คนในเมืองมีความคิดแบบสมัยใหม่ ชอบทำตามความนิยม เพื่อแสดงว่าเป็นคนทันสมัย มีค่านิยมด้านเงิน ซึ่งเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินชีวิตของคนในเมือง ด้านการงาน มีความกดดันมาจากสังคม และความคิดของตัวเอง จึงต้องปรับตัวโดยเลือกทำงานแล้วก็ต้องทำอย่างเต็มที่ มีความรับผิดชอบสูง และงานให้ดีที่สุด

ด้านมนุษยสัมพันธ์ คนในสังคมเมือง สะท้อนภาพว่าในการดำเนินชีวิต การเรียน การทำงานและการคบเพื่อน มีความสัมพันธ์กันด้วยเหตุผลเพื่อประโยชน์ของตัวเองเป็นสำคัญจนบางครั้งทำร้ายคนที่เคยเป็นเพื่อนกันมาก่อน คนที่มีอำนาจมักจะเอาเปรียบคนที่อ่อนกว่า ดังคำกล่าวไว้ว่า “ปลาใหญ่กินปลาเล็ก”

๒) สังคมชนบท

ด้านสภาพชีวิต คนในชนบทสร้างที่พักอาศัยไม่ห่างไกลจากสถานที่ทำงานที่เป็นไร่นา ดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ พึ่งพาอาชีพธรรมชาติเป็นหลัก การดำรงชีวิตของคนในชนบทพึ่งพา

ตัวเองด้านอาหารการกิน การหาความบันเทิง การใช้เวลาว่าง มีชีวิตอยู่อย่างพอเพียง ชีวิตที่มีความเรียบง่าย และอาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นสำคัญ

ด้านค่านิยม คนในชนบทดั้งเดิมไม่ยึดถือเงินเป็นสำคัญ มีชีวิตแบบพึ่งตัวเองทำเองกินเอง มีชีวิตที่เรียบง่าย จึงไม่ได้หวังเงินทองมาก มีความซื่อสัตย์ต่อความรัก รักเดียวใจเดียว สำหรับหนุ่มสาวชนบท มีความหวังต่อความรักที่บริสุทธิ์ รักด้วยความจริงใจ

ด้านมนุษยสัมพันธ์ คนในชนบทมีเวลาให้กับคนในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ อาศัยร่วมกันเป็นชุมชน มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและเพื่อนร่วมงาน จะมีความซื่อสัตย์สูง แบ่งหน้าที่ชัดเจน แต่ก็มีน้ำใจให้กัน

๕.๑.๒ อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดที่มีต่อผู้อ่าน

อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดที่มีต่อผู้อ่านในด้านการให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของคนไทย การปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต การให้ความบันเทิงใจด้านการใช้ภาษา

๑) ให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของคนไทย นวนิยายได้แสดงให้เห็นถึงคุณธรรมของคนไทยที่มีความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อน เพื่อนร่วมงานและผู้ชุมชน ให้ข้อคิดว่าการมีความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นสามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มิตรภาพที่ดีระหว่างเพื่อนคือรู้จักให้ความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์ต่อการทำงานได้ยอมรับจากผู้ร่วมงาน ซื่อสัตย์ต่อคู่รักเป็นเงื่อนไขที่สร้างความรักที่ยาวนานและมั่นคง มีความกตัญญูกับคนในครอบครัวและคนที่มีบุญ เป็นคุณธรรมที่จะต้องสืบต่อและเผยแพร่ต่อไป

๒) ปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีค่านิยมการประกอบอาชีพ การศึกษา การสร้างมนุษยสัมพันธ์และการมีชีวิตอิสระของตนเอง นวนิยายได้ปลูกฝังให้ผู้อ่านโดยผ่านคำพูดของตัวละคร มีความซื่อสัตย์ต่อการทำงาน เข้าใจบทบาทของตน การปลูกฝังค่านิยมในการศึกษาให้กับผู้อ่าน คนเราต้องการหาความสงบเพื่อการเรียน การมีบรรยากาศที่เหมาะสมตัวเราที่จะไปเรียนรู้สามารถทำให้เรามีความคิดสร้างสรรค์ มนุษยสัมพันธ์มีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นคนที่ไม่กล้าหรือเป็นคนที่มีความร่าเริง อยู่ในสังคมต้องสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น มนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถทำให้คนเรามีการพัฒนาตัวเอง ให้รู้สึกอบอุ่นกับการมีความสัมพันธ์กับคนอื่นส่วนการมีอิสระของตนเอง คนในเมืองมีความไฝ่ฝันและต้องการชีวิตที่มีอิสระ

๓) ให้ความบันเทิงใจด้านการใช้ภาษา รวมทั้งให้ความบันเทิงในด้านการใช้ภาษา ภาษาต่างประเทศ ภาษาท้องถิ่น และการใช้โวหารภาพพจน์ โดยผ่านคำพูดของตัวละครประสมกับภาษาไทย ให้รู้สึกสบาย ๆ ไม่เคร่งเครียด ให้รู้สึกมีความสัมพันธ์อย่างสนิทสนมและมีบรรยากาศที่ดี

๕.๒ อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๕ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ ภาพสะท้อนของสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด เป็นภาพของคนไทยที่อาศัยอยู่ในเมืองและในชนบท มีชีวิต วิถีชีวิต และความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมนั้น ๆ ตามสภาพแวดล้อม กล่าวคือ ในเมืองมีพื้นที่จำกัดมีคนอยู่อาศัยสร้างในแนวสูงเป็นคอนโดมิเนียม

ตึกแถว ซึ่งอาศัยแออัดคับแคบ คนระดับกลางที่เป็นคนรับจ้างเป็นส่วนใหญ่มีค่านิยมในการใช้เงินซื้ออาหารและบริการต่าง ๆ ส่วนคนในสังคมชนบทมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติอยู่ห่างไกลความเจริญ การคมนาคมไม่สะดวก ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายและพึ่งพาธรรมชาติ มีชีวิตและความสัมพันธ์ที่อบอุ่นสนิทสนมกันหาความบันเทิงตามแบบดั้งเดิม ภาพสะท้อนของคนไทยดังกล่าว สอดคล้องกับลักษณะคนในเมืองและคนในสังคมชนบท ดังที่ โกศล วงศ์สุวรรณ และ สกิต วงศ์สุวรรณ (๒๕๔๓ : ๑๑๗-๑๓๒) ได้กล่าวว่า สังคมเมืองมีประชากรอยู่หนาแน่น ยึดถือระเบียบกฎหมาย มีระบบสาธารณูปการ มีองค์การสถานบริการต่าง ๆ อยู่กันแบบแบ่งหน้าที่ มีการแข่งขันกันมาก ติดต่อกันตามสถานภาพ เอาแต่พวกพ้องของตนติดต่อกับเฉพาะบุคคลที่ตนสนใจ และต้องเกี่ยวข้องกับด้วย มีลักษณะแยกกัน รวมกันเฉพาะพวก วิถีชีวิตของคนในเมืองมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ และในสังคมชนบทมีจำนวนประชากรไม่หนาแน่น ยึดถือธรรมเนียมมากกว่ากฎหมาย มีความสัมพันธ์แบบเป็นกันเอง อยู่กันแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย อยู่ร่วมกันในลักษณะที่พึ่งพาเกี่ยวพัน มีค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณีคล้ายกันหรือเหมือนกัน อยู่กับธรรมชาติกินง่ายอยู่ง่ายไม่เครียดกับวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง ในการทำงานมีประสิทธิภาพและมาตรฐานการครองชีพต่ำ มีความเจริญไปได้ช้า ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัย นอกจากนี้นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดได้สะท้อนให้เห็นภาพสังคมไทยที่ผู้คนในสังคมมีสภาพชีวิต ความเป็นอยู่วัฒนธรรมที่เป็นภาพสังคมไทย สอดคล้องกับทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม ดังที่อิงอร สุพันธุ์วนิช (๒๕๕๑ : ๑๐) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมได้ทำหน้าที่สะท้อนสังคมได้อย่างหลากหลายมุมมอง จากความสุข ความรัก กีเลสตัสนา อารมณ์ขัน ความงาม ความเปลี่ยนแปลงของสังคม วรรณกรรมเป็นงานเขียนจากคนสู่คน สะท้อนมุมมองหลากหลายของสังคม และจะเป็นเช่นนี้ไปตราบเท่าที่ยังมีสังคมและคนในสังคมที่ผู้เขียนจะหยิบยกมาเขียนถ่ายทอดในเนื้อหานวนิยาย

นวนิยายได้สะท้อนวิถีชีวิตและค่านิยม ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารณีย์ ชาญชัยสกุล วัตร (๒๕๓๖) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์นวนิยายที่ได้รับรางวัลซีไรท์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญจันทร์ มาประชา (๒๕๔๑) ได้ศึกษาภาพสะท้อนสังคมและทัศนคติของผู้เขียนในนวนิยายของนิเวศน์ กันไทยราษฎร์ งานวิจัยทั้งสองเรื่อง พบว่า นักเขียนได้สะท้อนภาพสังคมรวมทั้งคนในสังคม ในด้านอาชีพ และพฤติกรรมของตัวละคร เช่นเดียวกับนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด นักเขียนแต่ละคนได้สะท้อนภาพวิถีชีวิตของคนที่อยู่อาศัยในเมืองและชนบท ในด้านต่าง ๆ เช่น การดำเนินชีวิต ปัญหา สังคม รวมทั้งค่านิยม เพื่อชี้แนะให้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมแต่ละถิ่นที่อยู่ที่เป็นเมืองและชนบท

๕.๒.๒ อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดที่มีต่อสังคม ในด้านการให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของคนไทย ปลุกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต ให้ความบันเทิงใจด้านการใช้ภาษาซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ ๒ คือของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดมีอิทธิพลต่อสังคมในด้านประเพณีอารมณื ระบบความคิด การปลุกฝังค่านิยม และการสอนคุณธรรมจริยธรรม ผู้เขียนนวนิยายมีวัตถุประสงค์ให้ความบันเทิงแล้วยังถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกในด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต โดยผ่านวรรณกรรมและแสดงความคิด ความรู้สึกของตน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุจิตรา จรจิตร (๒๕๔๓ : ๓๗ - ๔๐) ได้กล่าวว่า อิทธิพลของวรรณกรรม ชี้นำสังคม วรรณกรรมประเภทคำสอน ศาสนา หรือสุภาษิต จะมีอิทธิพลต่อค่านิยม

และการปฏิบัติตนของคนในสังคม โดยอิทธิพลของวรรณกรรมประเภทนี้จะค่อยแทรกซึมเข้าไปอยู่ในวิถีชีวิต ความนึกคิด คตินิยมโดยไม่รู้ตัว ตลอดจนเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนของคนในสังคม เพราะฉะนั้นวรรณกรรมนอกจากให้ความบันเทิงแก่สังคมแล้วยังแสดงให้เห็นทิศทางในการดำเนินชีวิต เห็นปัญหาของสังคม และปฏิบัติตามแนวคิดที่ถูกต้อง และยังสอดคล้องกับแนวคิดของสายทิพย์ นุกุลกิจ (๒๕๓๙ : ๑๗๗) ได้กล่าวว่า นวนิยายปัจจุบันนี้มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นตัวกลางถ่ายทอดทัศนคติต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน มิได้ทำหน้าที่เป็นเพียงสื่อกลางระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านเท่านั้น นอกจากทำหน้าที่ชี้แนะผู้อ่านแล้วยังถูกใช้ให้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ระหว่างคนรุ่นเก่ากับใหม่ด้วย ดังนั้นนวนิยายในยุคนี้จึงมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้อ่านอย่างจริงจังมากขึ้น

นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของคนไทย และปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Xu Weijie (๒๕๕๕) ในงานวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนการก่อร่างสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย จากนวนิยายไทยที่ พบว่า นวนิยายไทยมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการทำงาน ด้านการดำเนินชีวิต และด้านการศึกษา ในด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดก็มีอิทธิพลในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าว โดยผ่านคำพูดและการกระทำของตัวละคร

ในด้านอิทธิพลที่เป็นความบันเทิง นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด นักเขียนใช้ภาษาต่างประเทศ ภาษาถิ่นและใช้ภาพพจน์ในการแต่งนวนิยาย ทำให้เกิดอารมณ์ขบขัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอาภรณ์ ชาญชัยสกุลวัตร (๒๕๓๖) ที่ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์นวนิยายที่ได้รับรางวัลซีไรท์ พบว่า ผู้เขียนใช้กลวิธีการแต่งนวนิยายโดยใช้ภาษาและโวหารที่ทำให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลิน ทำให้ผู้อ่านสามารถเห็นอารมณ์ของตัวละครได้อย่างชัดเจนและสมจริง

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๕ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๕.๓.๑ ควรศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการเขียนนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด

๕.๓.๒ ควรศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมเมืองและชนบทจากที่ปรากฏในวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดประเภทอื่น ๆ เช่น วรรณกรรมเยาวชน สารคดี เรื่องสั้น เป็นต้น

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (๒๕๔๒) เพื่อพวงนี้ที่ดีกว่า : สะท้อนคิดเพื่อรังสรรค์วิถีชีวิตไทย. กรุงเทพมหานคร : ส.เอเชีย เพรส (๑๙๘๙) จำกัด.
- โกศล วงศ์สวรรค์. (๒๕๔๓) ปัญหาสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทรวมสาส์น จำกัด.
- ขวัญฤทัย นันท์ธนะวานิช. (๒๕๕๓) การวิเคราะห์ตัวละครผู้หญิงเหนือและภาพสะท้อนทางสังคมจากตัวละครผู้หญิงเหนือในนวนิยายไทย. ปริญญาโท ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชนิษฐา ทินวัฒน์. (๒๕๔๙) ภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาและวัฒนธรรมในนวนิยายของ ดอกไม้สด. สารนิพนธ์ (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทร์รา ชนสงวนวงศ์. “วิชา ชีวิตและวัฒนธรรมไทย ๓๐๐๐ - ๑๓๐๑ หน่วยที่ ๖ ค่านิยมในสังคมไทย” [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://e-learning.e-tech.ac.th/learninghtml/s1301/uni06.html> (๑ มกราคม ๒๕๕๖).
- จิตจรดา สุวัตติกุล. (๒๕๒๖) วรรณกรรมไทยร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิตรา วีรบุรินทร์. (๒๕๔๐) ไทยกับการปรับประเทศให้ทันสมัย. หน้อย ๘. พิมพ์ครั้งที่ ๓. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จิตรา วีรบุรินทร์. (๒๕๓๒) หน่วยที่๘ เอกสารสอนชีววิชาสังคมและวัฒนธรรมไทย. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- “จินตนาการสำคัญกว่าความรู้” ม.ป.ป. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=itsarawut&date=11-10-2012&group=1&gblog=182_2555/10/11 (๒ ธันวาคม ๒๕๕๕)
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (๒๕๔๗) นวนิยายกับสังคมไทย ๒๔๗๕ - ๒๕๐๐. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดนยา วงศ์ธนะชัย. (๒๕๔๒) วรรณกรรมปัจจุบัน. ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. (๒๕๔๑) นวนิยายและเรื่องสั้น การศึกษาเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (ภาษาไทย) สงขลา : สถาบันราชภัฏสงขลา.
- บรรจง บรรเจอดศิลป์. (๒๕๒๔) ศิลปะวรรณคดีกับชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สายทิพย์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุญมา พงษ์โหมด. (๒๕๒๘) **สังคมและวัฒนธรรมไทย**. ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ฉะเชิงเทรา : วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา.
- ปัทมา ดำประสิทธิ์. (๒๕๔๘) **ภาพสะท้อนข้าราชการในนวนิยายของ สุวรรณี สุคนธา**. ปรินญาณีพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประทีป เหมือนนิล. (๒๕๑๔) **วรรณกรรมปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- พจนารถ พจนปกรณ์. (๒๕๕๑) **กรรมมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- พิพิชญ์ พงษ์พิงษ์. (๒๕๒๑) **วิเคราะห์นวนิยายไทยที่ได้รับรางวัล ส.ป.อ.** ปรินญาณีพนธ์ กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพ็ญแข วิจารณ์. (๒๕๒๓) **ค่านิยมในสำนวนไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพิมพ์ โอเดียนสโตร์.
- เพ็ญจันทร์ มาประชา. (๒๕๔๑) **การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายของนิเวศน์ ก้นไทยราษฎร์**. ปรินญาณีพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัชนิกร เศรษฐ. (๒๕๓๒) **โครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทโรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- รัฐจวน อินทรกำแหง. (๒๕๑๓) **วรรณกรรมวิจารณ์**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : บริษัทต้นอ่อนแกรมมี่ จำกัด.
- รื่นฤทัย สัจจพันธ์. (๒๕๒๕) **วรรณกรรมปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วน จำกัด.
- วันเฉลิม วัฒนวรกิจกุล. (๒๕๕๕) **มหาสมุทร**. กรุงเทพมหานคร : แพรวสำนักพิมพ์.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. (๒๕๓๒) **สังคมและวัฒนธรรมไทย. หน้าที่ ๘**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- วิเชียร รักการ. (๒๕๒๙) **วัฒนธรรมและพฤติกรรมของคนไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพิมพ์ โอเดียนสโตร์.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (๒๕๑๔) **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สยามวรรณกรรม. (๒๕๕๕) ผลการประกวดต้นฉบับ (รอบคัดสรร) รางวัลนายอินทร์อะวอร์ด. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=siamwanakam&month=52012&date=25&group=29&gblog=5> (๙ ตุลาคม ๒๕๕๕)
- สถิต วงศ์สุวรรณค์. (๒๕๔๓) ปัญหาสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทรวมสาส์น จำกัด.
- สมพร มั่นตะสูตร. (๒๕๒๕) วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (๒๕๔๕) สังคมไทย : แนวทางวิจัยและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : แพร์พิทยา ว่างบูรพา.
- สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ตุลาคม ๒๕๕๕) ความเป็นมารางวัลนายอินทร์อะวอร์ด. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : http://lib.swu.ac.th/th/index.php?option=com_content&view=article&id=489:2012-10-03-07-32-03&catid=166:2012-03-06-01-15-01&Itemid=100159 (๑ มิถุนายน ๒๕๕๕)
- สาคร พูลสุข. (๒๕๔๙) รังเลือด. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- สาวิตรี สิงใหม่. (๒๕๔๙) ภาพสะท้อนการศึกษาไทยในวรรณกรรมของ ถวัลย์ มาศจรัส. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (๒๕๓๙) วรรณกรรมปัจจุบัน. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : เอส.อาร์. พริ้นติ้งแมสโปรดักส์.
- สุจิตรา จรจิตร. (๒๕๔๓) มนุษย์กับวรรณกรรม. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- สุพัตรา สุภาพ. (๒๕๒๓) สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม : ครอบครัว : ศาสนา : ประเพณี. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุริชัย หวันแก้ว. (๒๕๓๔) สังคมและวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อวยพร พานิช และคณะ. (๒๕๓๙) ตำราประกอบการสอนวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิงอร สุพันธ์ุณี. (๒๕๕๑) รัก ทุกข์ สุข โศกในงานวรรณกรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสร้างสรรค์บุ๊คส์จำกัด.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อนุสรณ์ ดีเหว้. (๒๕๕๒) **สาระคำสอนในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๔ - พ.ศ. ๒๕๔๗**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาภรณ์ ชาญชัยสกุลวัตร. (๒๕๓๖) **การวิเคราะห์นวนิยายไทยที่ได้รับรางวัลซีไรท์**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Hongbo Qin. (๒๕๕๕) **วิเคราะห์ภาพสะท้อนของสังคมไทยในเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลพานแว่นฟ้า ๒๕๕๐ - ๒๕๕๓**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- Jiang Nannan. (๒๕๕๔) **กลวิธีการแต่งและแนวคิดในนวนิยายชุด ความสุขของกะทิ โดยงามพรรณ เวชชชีวะ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- Xu WeiJie. (๒๕๕๕) **ภาพสะท้อนการก่อร่างสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย จากนวนิยายไทย**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	ZHAO YONGMEI (พิมพ์จันทร์)
วัน เดือน ปีเกิด	๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๑
ที่อยู่ปัจจุบัน	๑๑๙๓/๑๖๓ หมู่ ๑๒ ตึก ๒ โครงการเดอะพาร์คแลนด์ แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๔ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ ครูสอนภาษาจีน โรงเรียนยอแซฟอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
	พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ ครูสอนภาษาจีน โรงเรียนดาราสมุทรรัฐประเศ อำเภอรัฐประเศ จังหวัดสระแก้ว
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานในปัจจุบัน	พ.ศ. ๒๕๕๕ - ปัจจุบัน ครูสอนภาษาจีน โรงเรียนยอแซฟอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา